

**QUAESTIONES DE
ANTIQUISSIMA
CARMINUM
ORPHICORUM AETATE,
PATRIA ATQUE INDOLE**

Georg Heinrich Bode

4th

B. S.

~~1067~~

1069.

QUAESTIONES
DE ANTIQUISSIMA
CARMINUM ORPHICORUM

AETATE PATRIA ATQUE INDOLE

SCRIPSIT

DR. GEORGIUS HENRICUS BODE,
ORDINIS PHILOS. GOTTING. ASSESSOR

EDITIO ALTERA PRIORI AUCTION.

GOTTINGAE.
SUMPTIBUS ET TYPIS LIBRARIAE DIETERICHIANAE.
1858.

MEMORIAE .

LUDOLPHI DISSENI

PIO ANIMO

HUNC LIBRUM

CONSECRAVIT

AUCTOR.

1173211 - 0910-11

1173211 - 0910-11

LIBRI CONSPECTUS.

Prolegomena §§. I—XIII. p. 1—46.

De totius quæstionis difficultatibus et ratione p. 1—9. de fontibus ex quibus poësis Orphicæ cognitio hauriri possit 9—40. Scriptores recentiores de rebus Orphicis 41—46.

Caput primum. Orphicæ poësis ætas §§. XIV—XXII. p. 47—103.

Quid Veteres tradiderint 47—54, quid recentiores 57. Epici carminis origo 63. Oracula 66. Thamyris 70. Orphicorum carminum historia 74 ss. Eumolpus 76. Musæus 76. Pamplios 77. Linus 78 s. Olen 80 s. Heraclidae 83. Orpheus apud Lesbios 85 ss. Pisistratus 89 s. Onomacritus 91 ss. Pythagoras 96 ss. Orpheotelestæ 101. Chrysippus 102 s. Aristobolus 105. Platonici recentiores 106 s.

Caput secundum. Orphicæ poësis patria §§. XXIII—XXVIII p. 109—134.

Thracæ antiquissimi 113 ss. Doricæ dialecti antiquitas 121 s. Ionica dialectus 122. Digamma 124 ss. Pelasgi 126 s. coloniae Aeolicæ 130 ss.

Caput tertium. Orphicae poesis natura §§. XXIX — XLII. p. 133—185.

Lyricum poesis genus antiquissimum 137. Hymni Orphici 139 ss. Mysteria 142 ss. 163 ss. Sacerdotes Thresces 144 ss. Orpheus sacerdos et rex 145 s. Aristoteles de Orphico 149. Cosmogoniae Orphicae 153. Mythorum antiquissimorum ratio 155 ss. Auctores Orphici 161 ss. Bacchi cultus cum Apollinis cultu conjunctus 165. Lyra Orphica 176. Musae antiquissimae 178. Oracula Bacchica et Orphica 182 ss.

Index rerum ac nominum p. 187 — 196.

PROLEGOMENA.

Εἰς Ὁρφέως μοι γλῶσσα καὶ μέλος παρῆν.

I

Quum de multis rebus, ad antiquissima Graeciae tempora spectantibus, parum adhuc sibi constant doctissimorum hominum sententiae, tum omnibus quaestio de poesis apud Graecos origine, primisque incrementis, et difficillima visa est et gravissima. Cujus quidem quaestionis difficultates non nostris demum temporibus ei se offerunt, qui eam sibi tractandam et explicandam sumpsit; sed jam ipsis olim Graecis, qui primi animum paulo diligentius huc advertebant, eadem res tantopere videbatur longinqua temporis vetustate obscurata esse, ut vix ultra Homerum suum prospicere auderent. Quam animi dubitationem et rei obscuritatem eo majorem esse oportebat, quo certiore judicio jam tum prudentiores intelligere coeperant, Homeri carminibus nihil antiquius ad sua tempora pervenisse. Nec magno opere curabant ejusmodi quaestiones; quippe qui ne indagare quidem amabant, unde Homericorum, id est epicorum, carminum fontes profluxerint, quid vates ante Homerum in hoc genere profecerint, qui fuerint, et ubi locorum, omninoque quam antiqua sit epica poesis. Multo minus accuratius investigare studebant, num hoc poesis genus antiquissimum sit, an aliud antiquius, et quodnam. Secure fruebantur dulcedine carminum, quibus edax rerum vetustas pepercerat: quae vero aevi morsus consumpserat,

eorum rationem et naturam ex antiqua memoria et involucris fabularum, quarum magnam copiam cana Graeciae vetustas ad illa tempora transmiserat, exquirere fere negligebant: atque haud scio, an maiorem illinc utilitatem uberiusque emolumentum, quod quidem ad vitae usum, quem illis seculis tanto studio sectabantur, conficere potuisset, ceperint, quam hinc unquam capturi fuissent. Praeterea ne mediocriter quidem illa aetas versata erat et exercitata in his rebus tractandis, utpote quae solutam orationem facilioremque scribendi usum vix natum viderat, necdum plane deposuerat rationem, qua omnia ad pulchri sensum revocare solent poëtae, parumque assuefacta iudicii vi et subtilitate, qua unice opus est in rebus historicis, et ex qua virtus rerum scriptoris in primis aestimanda videtur.

Quapropter nihil est, quod miremur, cur veteres, tot tantisque difficultatibus impediti, ejusmodi subtilioribus disquisitionibus immorari vel noluerint vel non potuerint. Huc accedit, quod primi rerum Graecarum scriptores, quibus iudicii vis haud deerat, prae suorum temporum ingenti splendore et celebritate libenter obliviscebantur antiquitatis suae, et quaestiuclarum de cujusvis artis primordiis. Patefactus iis erat splendidissimus ille historiae scribendae campus, in quo et ingenium ostentarent, et iudicium exercerent, et artem proderent; quam brevi tempore ad tantum fastigium evererunt, ut posteris seculis vix aliquid perfectius elaborandum reliquerint. Qui vero scriptores jam antea in antiquitatis fabulis et poetarum carminibus colligendis et ordinandis occupati erant, ii, quia vix fabulam ab historico facto dignoscere callebant, et historicae critices fere expertes erant, vix digni iudicati sunt, qui historicorum scriptorum nomine appellarentur. Utinam omnes fabulae, ex antiqua memoria propagatae, tales ad nos pervenissent, quales illius aevi sedulitas collegerat, colligendaeve ei patebant, integras dico et incorruptas, necdum contaminatas furo sequentium scriptorum, qui nexum historicum ratiocinando ubique infarserunt.

Quos puriores fontes si nostro aevo adire liceret, quid inde haurire potuisset, et quomodo iis usuros fuisse existimes Bentlejos, Wolfios, Vossios, ut alios, quos seculum nostrum admiratur, praetermittam; quippe a quibus aliena quoque est ambitio et partium studium, quo Graeci, rerum Atticarum potissimum scriptores, tam facile se abripi patiebantur, ut uni alicui regioni vel urbi, patriae praesertim, omnia cultioris vitae initia, omnia artium et disciplinarum primordia, omnia denique salubria Graecorum instituta vindicare anniterentur. Quam improbam libidinem postea imitati quodammodo sunt, et ad aliud traduxerunt Grammatici Alexandrini, qui ex obscura antiquitatis fama et incertis rerum traditarum vestigiis facta historica callidior quidem et versutior acuminis elicere sciunt, sed mythos, et origine et aetate diversissimos, in unum systema colligebant, et priscam sinceritatem novis commentis infucabant.

Verumtamen hic fucus facile abstergi posset ab iis, qui mirabilem quandam artem in his rebus, temporum hominumque culpa contaminatis, hodie ostendant, nec spes abjicienda esset, fore, ut dissoluto Alexandrinorum systemate, et singulis mythis per se spectatis et aestimatis, priscorum temporum integritatem ab iisdem viris, in hac arte primariis, aliis quando restitutam videremus, dummodo illorum lucubrationes integras consideremus. At hi quoque fontes maximam partem exauerunt, pro quibus turbidi rivuli, et a sacris et a profanis manibus illinc derivati, sed ex operoso decursu per docta indoctaque secula et ingruentem barbariem sordibus misere corrupti, hodie manant.

II.

Quodsi igitur nos, qui tam sero in his studiis versamur, mente et cogitatione ingens temporis spatium respicimus, quod inde a Graecae historiae

primordiis effluxit; si varios casus, quos actas mythica sub Graecorum scriptorum manibus passa est, animo nostro colligimus et contemplamur; si denique exiguas illarum rerum reliquias, ad nos delatas, consideramus; non possumus sane non deplorare harum litterarum fatum, durum istud et inexorable, quod accuratiorem politissimae humanitatis, a Graecis susceptae, cognitionem nobis invidit; quod primos igniculos omnium fere artium et disciplinarum inventarum abdidit et paene extinxit; quod omnis splendoris, ab ingeniosissimo populo producti, causas et rationes tantopere obscuravit, ut vix tenue lumen habeamus, et omnia quasi per nebulam cernamus.

Juvat tamen et hos tenebricosos antiquitatis lucos intrare et peragraré, non tantum circa apricos historiae campos versari, amoenissimos illos quidem, sed communes et tritos. Ut Daphnen amans Apollo, sic et qui haec Apollinis castra sequuntur, ingenti Musarum, deviorum lucorum umbras quaerentium, amore perculsi, et suavissima horum studiorum dulcedine allecti, si qua latent, meliora putant. Illa arcana non promiscue, neque omnibus in vestibulo haerentibus, sed initiatis duntaxat patent, ut Romani philosophi verbis utar; reducta et in interiore sacrario clausa sunt. Verumtamen in hoc antiquitatis labyrintho fido duce vix carere te posse quum per se in oculos incurrit, tum multa et varia virorum doctorum exempla docent, qui aut nullum comitem, aut infidum et fallacem, Ingenium puta, sibi adjungentes, illic et olim et hodie in alienas vias et tramites decurrunt, quae ad Errorum domicilium inscios ducunt. Si vero incorrupti Judicii et Rationis scrutatricis fidei te credideris, quae et per fabularum simulacra ac ludibria, vario dissonoque sono te undique circumvolitantia, et per alta historiae silentia te comitetur et traducae, tum nihil est, quod dubites, te aliquando, quamvis difficili et ardua via, ad sedem Veritatis perventurum. Illam tibi conciliare stude; illa Ariadue tua esto, quae tibi filum praebeat: illam si deserueris, similis Deorum ira te persequetur, quam Thesi olim perfidia experta est.

Illis vero primis Graeciae temporibus, in quorum tenebris ingeniosissima gens omnis politioris humanitatis semina, jam mature jacta, proferre coeperat, nihil expavescendum est, ubicunque historia non clara voce te alloquatur, sed obscure tantum, et quasi per ambages: modo omnes testes adhibeas, quorum rationibus et argumentis lente exploratis, perpetuitas et nexus quidam efficiatur. Qua in re si constanter versaris, nutus probe exceptus majorem saepius vim habet ad rei gestae veritatem iuveniendam, quam clara corrupti testis vox. Atqui plura sunt, de quibus historia plene tacet: eorum tamen natura talis plerumque est, ut vel ex praegressa vel ex sequente voce, vel ex utraque simul, certa conjectura fieri queat de silentio in medio sito. Sic in Homericis carminibus multae artes et fabulae, multaque instituta non memorantur, quae tamen ex illis argumentis certum est Homeri temporibus cognita fuisse. Aptissime in hanc sententiam Fr. Aug. Wolfius, hac in arte facile princeps: "Est laud dubie, inquit, silentium quoddam nullius momenti, et in neutram partem trahendum; contra aliud est argutum, et, ut ita dicam, vocale, quod si non expugnatur diversum testantium auctoritate, vel ea, quae omnes omnium auctoritates frangit, ratione, apud prudentissimum quemque semper plurimum valuit."

III.

Sed satis diximus de difficultatibus, quibus et olim et hodie accuratior quam antiquissimarum rerum Graecarum omnino, tum poesis primordiorum cognitio premitur, et de probabili ratione, qua te illius expedias. De gravitate et pondere nostrae quaestionis de Graecae poesis initiis vix est, quod longo molimine disputemus doctis hominibus, ut qui probe sciant, omnis Graeciae cultum a poetis profectum esse. Nihil est in universo mythologiae orbe, nihil ad deorum cultum pertinens, quod a poetis non ex-

cogitatum, ornatum, variatum sit. Vena poetica animos Graecorum tantopere penetraverat, ut, si singularum aetatum seculorumque singuli poetae nobis superessent, optime inde perspicere possemus singulos progressus et gradus, quibus ingeniosissimus populus ad altissimum illud culturae fastigium adscenderit. Nam inter innumera alia hoc quoque in Graecis poetis admiramur, ut seculi, quo quisque vixit, fidam nobis imaginem reddant. Quid? quod, quo altius in antiquitatem Graecorum adscendimus, eo arctius omnia cum poesi conjuncta et quasi colligata reperimus. Omnium fere artium omniumque disciplinarum primordia in poesi sunt quaerenda, et originem suam plus minusve produunt. Quam diu luctata est philosophia, priusquam poeticam tum formam tum materiem desereret! Thales, primus Graeciae philosophus, et formam et materiem ex antiquissimis cosmogoniarum et theogoniarum auctoribus petiit; petierunt reliqui, quos physicorum nomine appellare solemus. Quare non video, cur poetas, quorum rationem illi sequuti sunt, non eodem nomine philosophos vocare liceat. Historia autem notum est quam diu a solis poetis tradita et propagata sit. Nec quemquam hodie fugit, quam arcte operum artifices se poetis adjunxerint, eorumque perpetui comites fuerint; quomodo illi formas, carminibus ab his descriptas, miranda et plane divina arte repraesentaverint, ut Phidias sublimen Jovis Olympici imaginem apud Homerum invenit: et quid poetae ab artificibus mutuati sint; ita ut lyricorum et tragicorum potissimum carminum interpretatio ex veterum operum accurata cognitione saepe tota pendeat, et contra. Quid? quod primae adeo Graecorum legislationes versibus descriptae et poetico colore temperatae sunt.

Sed haec omnia accuratius et explicatius tractabo in Graecae poesis historia, quam in certas quasdam temporum periodos distributam vernacula lingua scribere aggressus sum. Quo in opere sic versari in animo habeo,

ut singulis periodis prooemia de Graecorum ingenio, moribus, et statu politico, qualem variae temporum rationes produxerunt, praemittam; simili usus temperamento ac Bouterweckius in praeclara recentioris poesis et eloquentiae historia.

Deorum autem cultum antiquissimos poetas inter Graecos consecrassse et certius deinde definitivisse, quum per se e totius Graecae religionis natura et indole poetica patet, tum ex antiquitatis testimoniis evinci potest. Poesis vivae naturae rebus formas affinxit humanas, quas, indole et moribus earum accuratius descriptis, nominibusque iis inditis, populo tradidit, qui magna deinde religione eas colere coepit pro diis, rebus hominum prospicientibus. Ex hoc poesis genere sunt Orphei, Musaci, Linii, Pamphus, Olenis aliorumque nomina, quae suis carminibus, quia nullis mansuris monumentis per septem et quod excurrit secula consignari potuerant, supervixerunt. Sed inter populum quoque, quem hi primi Graeciae poetae deorum cultum docuerunt, exorti sunt vates, qui, heroum suorum res gestas celebrantes, deorum formas, rudibus lineis jam designatas, paulatim ita exornabant, amplificabant et variabant, eorumque vitam humanae tantopere assimilabant, ut, quum Homerus canere coepisset, prima illorum origo primaeque notiones populum, cui delectando canebat, plane latuisse videatur. Sic et religio poesis facta est, et poesis religio, ut dii, quales a poesi formati erant, tales, servatis adeo poeticis epithetis, ad cultum transirent. Illud autem poesis genus, epico genere multo antiquius, Graeci inde a vetustissimis temporibus complecti consueverunt nomine Orphei, quem ideo Graecae poesis patrem Aeschylus, Pindarus, alii, appellant: quam eandem rationem nomen Homeri quoque expertum est, qui, quamvis plures ante se poetas fuisse ipse dicat, ad omne tamen epicum genus traductus ejusque auctor habitus est.

Quam utile vero, gratum atque jucundum nobis foret, ut ex Homericis carminibus ingeniosissimos poetas divina vi ac spiritu juveniliter ludentes populumque suaviter oblectantes cognoscimus, ita quoque ex Orphei carminibus poesis infantiam, summa deorum numina pia religione venerantem et celebrantem, eorumque formas, munera et nomina indicantem et describentem cognoscere; praesertim apud eum populum, quem omnes fere cultioris ingenii gentes et antiquiorum et recentiorum temporum, unicuique exemplum in poesi sibi imitandum sumpserunt. Illis quidem seculis non ea linguae facilitas et orationis volubilitas expectanda est, quae apud Homerum, longo haud dubie poetarum usu et operosa exercitatione ad talem perfectionis gradum adducta, apparet; sed multas horridas et scabras verborum formas orationisque compositiones Orphica aetas retinuisse videtur, quas Homericum aevum non amplius probabat, et cultioribus auribus non convenientes rejiciebat: sicuti in arte statuaria horridiores rigidioresque formae multae elaboratae sunt, priusquam, mollioribus factis, illae respuerentur. Verumtamen hac animi voluptate ipsos jam Graecos temporis injuria fraudatos esse suspicor, certe ex quo expeditiore usu scribere didicerant, hoc est, inde a seculo septimo ante Chr. Pascebant quidem credulos animos tenui carminum umbra, fida partim, partim fallaci, quam pro vero Orphico, fraudibus semper accommo nomine, substituerant impostores. Quem morem et rationem multi hodie quoque tenent, qui in nostris carminibus Orphicis praeclarissimas sententias, ex ipsius Orphei divino ore fusas, sibi legere videntur. Nonnulla quidem perantiqua in istis sunt, praecipue in hymnis et iis fragmentis, quae ab antiquioribus scriptoribus, Platone, Aristotele, aliis, laudantur; utpote quae Hesiodi atque Homeri simile quiddam sonent, et ad seculum ante Chr. sextum, quo apud Athenienses Pisistrati Pisistratidarumque floruit tyrannis, et Pythagoras, cuius scholam pleraque redolent, magnam auctoritatem nactus erat, referenda sint: alia autem his multo recentiora esse apparet, quippe quae, ut alia

voðeias

roderas iudicia omittam, haud obscure Christianismum Christianaque tempora sapiant, et ejusdem plane videantur farinae esse, ac Sibyllarum, Zoroastri Persomedi, et Hermetis Trismegisti scripta.

IV.

Haec in universum praemissa, proposito nostro, quod nunc quidem sequimur, sufficient. Quare ad suscipiendam disquisitionem jam propius accedentes, de fontibus, ex quibus quum olim poesis Orphicae cognitio hauriri potuerit, tum hodie possit, paulo accuratius agamus: quibus historica lege indicatis, et ex cujusque scriptoris fide aestimatis, subjiciamus indicem librorum recentiorum, qui vel toti in eodem argumento versantur, vel ex parte tantum, feramusque nostrum de singulis iudicium.

Si ex antiquissimis Graecorum testimoniis, de Orpheo nobis servatis, eandem legem derivare animus esset, quam alii in similibus rebus sequuti sunt, ut, quo tempore res, vel mythus aliquis primum memoretur, eodem etiam eum vel ortum vel celebriorem factum esse putemus; tum sane statim desperandum foret de omni Orphicae poesis antiquitate. At hujus legis severitatem, quae in multis quidem nos cautiore esse docuit, sed in longe plurimis non multum a temeritate abest, ad Orpheum ne ii quidem traducere ausi sunt, qui in primis eam constituerunt ¹⁾.

¹⁾ J. H. Vossius, qui in *Epist. Mythol.* T. 1. p. 32. Orphei poetae auctoritatem et celebritatem jam diu ante Homerum vulgatam fuisse concedit. Minus nobis negotii obijciunt temeraria et corrupta Francogallorum quorundam iudicia, qui nullam certam legem, ex historia petitam, in his rebus sequuntur; ne Freret quidem ingenio, et Larcherii exlii diligentia excepta, quorum virorum constantiam magnopere desideramus. Illi profecto ex Homeri Hesiodique silentio vel nunquam fuisse Orpheum, ejusque nomen Pythagorae demum aëro fictum, et ad poësin tractatum esse, vel post Homeri æ-

Terpander Lesbios, antiquissimus Graecorum poeta et musicus, pri-

tate vixisse, collegerunt. Quam absurdam, paene dixerim, sententiam, jam Barrius proposuit (Mémoir. de l'Acad. des Inscript. T. 16. p. 23-27.), quem deinde alii multi sequuti sunt, ut vir doctus in laudati Operis T. 23. p. 34; ipse Freretus (ibid. p. 248-251.), Foucherius (ibid. T. 35. p. 76.), et nuperrime Gallius (de cultu Bacchi p. 98-102.) Ex nostratibus unum ejusdem sententiae defensorem attulisse satis erit, Meinersium (de vero deo p. 188-190.). Sed et aliud ab aliis passus est divinus Orpheus, quae etymologiae, ex diversissimis linguis, nescio quibus, petitis, certatim de medio tollere studuerunt. Quorum opinio quam vera aut quam falsa sit, partim hic exponere juvat, partim alibi, quandoquidem duplex ejus est consilium. Itaque hic pauca delibemus de iis, qui nec Orpheum nec poesin ante Homerorum carminum florem fuisse contenderunt. Omne istud commentum nunquam tantam auctoritatem nacturum fuisse puto, nisi primi ejus sectatores ad summi Aristotelis sententiam provocare potuissent (ap. Cic. de N. D. 1. 38.): quae tamen, quo pertineat, non viderunt. Ac Gerhardus quidem Vossius palam profiteri nihil dubitavit (de poet. Gr. 2. T. 3. 2. p. 199. Op.): "Qui ante bellum Trojanum fuisse dicuntur poetae, a poetis ficti sunt." Quomodo autem horum poetarum nomina ex lingua Arabica derivanda et interpretanda sint, alibi indicavit, de art. poet. 13, 3. (p. 78.) T. 3, 2. p. 31., quo loco Orphei nomen e vocabulo Arifa (scire), unde Arif (sciens, eruditus, sapiens.) confictum esse dicit (vid. quae Souchay. contra monet de hymn. vet. in Mém. de l'Acad. T. 16. p. 99. Burnetus de Archaeolog. philos. 1. 9. p. 414. Olaus Borrichius de poetis, diss. 1. §. 17. Brucker. hist. philos. T. 1. p. 375. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 142.) Ex hoc judicio aestimanda sunt, quae idem vir doctus alibi de antiquissima Graecorum poesi, quasi aliud agens, prodidit, ut (ars poet. 7, 4. T. 3, 2. p. 18.) de Thalete, qui Orphei philosophiam sectatus sit; de Orpheo, lyrici carminis inventore (institut. poet. 3, 15, 1. T. 3, 2. p. 156.), et antiquissimo poeta, qui triginta ante bellum Trojanum annis vixerit. (ibid. p. 31.) et de vetustissima Thracum philosophia auctore Orpheo (de philos. sect. 3, 4. T. 3, 3. p. 286. b. cf. Liliū Gyrard. de Orpheo ambigue statutum T. 1. p. 76. c. Op.). Similem ac Vossius sententiam amplexus est Gerhardus Croesius (in libro monstrato de historia Hebraeorum Homerica, vid. Ouwaroff. de myster. Eleus. p. 120 ed. 3.), qui Orpheum ad Graecorum signum, ex Hebraica lingua petita, rejecit (p. 146.). Iisdem vestigiis insistentes, alii alia deliraverunt, ut Huetius (demonstr. evang. IV, 8. §. 18.), qui Graecos sub Orphei ficta persona Mosi sapientiam aibi vindicare studuisse opinatur (v. Tiedemann. in prim. Gr. philos. p. 5-6. Bibl. Crit. Amstel. Vol. II. P. 6. p. 81. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 143.); quod deliramentum ob nominis similitudinem jam veteres Musaeo adaptarunt, ut Artapanus, et Numenius Pythagoricus (ap. Euseb. praep. Ev. 9, 27. p. 432. 441.), quos sequutus est Lilius Gyrardus (T. 2. p. 87. f.) et Steph. Pighius (de Themide dea p. 31. ed. Plant. vid. Voss. de poet. Gr. 4. T. 3, 2. p. 201 h.).

mus²⁾ est, quem Orphei carmina lyrica curiose aemulatum esse novimus. Sed jam ante Terpandrum Orpheo insignes, quas apud Apollonium Rhodium obtinet, partes, ab antiquioribus Argonauticorum scriptoribus tributas esse, non potest in dubium vocari. Patet hoc ex diserto Pherecydis Lerii testimonio, cujus jam tempore dubitationes et quaestiones moveri coeperant de Orpheo Argonauta; quum alii Philammonem istis partibus functum esse dixissent, antiquioribus testimoniis, ut ego quidem certo mihi assequutus esse videor, nisi³⁾. Etenim quot carmina de rebus ad Trojam gestis, de

De hoc Musaeo Palaestino vid. Valkenaer. de Aristob. p. 75. Neque multum ab his ineptis abest Heurici Ursini opinio de Orpheo, ad Davidis regis exemplum confecto (Analect. SS. 4. p. 219. cf. Io. Clericum in Bibl. select. T. 27. P. 2. p. 435. Natalem Alexandr. hist. eccles. T. 5. p. 358; quibus contradixerunt Brucker. hist. philos. T. 1. p. 374. Gesner. Proleg. ad Orph. p. XX Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 143. ibiq. Harless. Moshem. ad Cudworth. syst. intellect. T. 1. p. 341. sqq. Buddens Obs. H. L. T. 6. p. 309. Valkenarius de Aristobulo Judaeo p. 74.). De etymologiis Copticiis, quibus sanctum Orphei nomen infestatur J. C. D. Schmidtus (Opusc. res max. Aegypt. illustr. p. 108. 123.), et alii superiorum seculorum (vid. Tiedem. pr. Gr. philos. p. 10. Kanue Cononis narrat. p. 13. Larcher. ad Herodot. T. 2. not. 266. Gail. de cultu Bacchi p. 100.), plura infra, ubi de Orpheo Aegyptio exponam.

²⁾ Manifestus error est Kannli, qui Herodotum primum scriptorem esse putat, qui Orphei mentionem fecerit (Cononis narrat. p. 11.). A quo errore nondum recessit Gailius (de cultu Bacchi p. 102.). Similem errorem erravit Frieretur (Mémoire. de l'Acad. d. Inscr. T. 23. p. 262.), qui Pindarum primum Orphei testem laudat. In contrarium errorem alii delapsi sunt, qui Homerum atque Hesiodum Orphei mentionem fecisse dicunt, ut Souchay. de hym. vet. diss. 2. in Mém. de l'Acad. T. 16. p. 99. Nemo vero hoc confidentius et majore temeritate affirmavit Saedorff (de hymis vet. p. 49.), qui: "Praeter Homerum atque Hesiodum, inquit, qui Orphei mentionem faciunt, et quanto in honore apud omnes Graecos ejus carmina fuerint, satis ostendunt. multos alios fide dignos testes habemus." Vix impudentius novi mendacium.

³⁾ Schol. ad Pind. Pyth. 4, 337. ad Apoll. Rhod. 1, 23. Sturz. Fr. Pherecyd. p. 118. Lil. Gyrard. Op. T. 2. p. 65. d. Brucker. hist. philos. T. 1. p. 375. J. H. Voassius Ep. mythol. 1. p. 32. Ottofr. Mueller. Orchom. p. 260. Weichert. de Apoll. Rhod. p. 131. 221. Gyrardus quidem (Op. T. 1. p. 71.) reperisse sibi visus est, cui Pherecydes contradixerit, Herodotum, qui (ap. Schol. Apoll. Rh. 1, 23.) duplicem Orpheum fuisse

Ilii excidio, de heroum Graecorum reditu decantarunt epici *ἀοῖδοι* et ante et post Homericam aetatem; totidem antiquiores poetas de Argonautarum

statuit, quorum alter Argonautis interfuerit (Weichert. l. l. p. 167.). Sed duplex vitium commisit. Primum Herodorus junior est Pherecyde; deinde non probanda erat sententia de duobus Orpheis; quae quo rejicienda sit, infra demonstrabitur. — Plerique viri docti illud Pherecydis testimonium aut ignorarunt, aut perperam ceperunt, aut incuriose habuerunt. Ignoravit Gerhard. Voss. (de arte poet. 13, 3 T. 3, 2. p. 31.) Petrus Lambecius (prodr. hist. litter. p. 168.) qui: "Orpheum, inquit, Argonautam fuisse *unanimi consensu* ab omnibus antiquis et *novis* scriptoribus traditum est." Sane *novi* sunt isti scriptores. Hanovius (disquis. metaph. p. 340. contra Brucker. p. 375.) "Recte, inquit, Orpheus accensetur Argonautis; omne" enim dubium tollit ipsum carmen Orphicum et Apollonius Rhodius." Scilicet ita judicare discimus. Ne Burmannus quidem ex antiquissimorum Argonautarum numero Orpheum sibi eripi passus est (Catalog. Argon.). Quid? quod multi hodie etiam totius antiquitatis consensum praetextunt, ut Francogalli, Clavier. hist. pr. Gr. temp. T. 1. p. 73. Sanctocrucius de myster. vet. T. 1. p. 45. 117. ed. 2. Larcher. ibid. T. 1. p. 468. Levesqu. stud. hist. T. 2. p. 113. A quo errore doctissimi rerum Graecarum scriptores, quos Britannia tulit, nec Gilliesius, nec Milfordus, nec Goldschmidtius recesserunt. Ac Gilliesius (T. 1. p. 21. ed. Bas.) "The Argonauts, inquit, were accompanied by the divine Orpheus, whose sublime genius was worthy to celebrate the amazing series of their adventures." Quo in loco aliud insuper peccavit ingeniosus Britannus. Nam ad poesin epicam Orpheus tum demum traductus est, quum Argonautis eum accensere cepissent vel poetae cyclici vel seriores rerum Argonauticarum scriptores; quod Pisiatridarum certe aetate jam factum esse puto. Rittero tamen (Vorhalle p. 470.) ipse Orpheus Argonautica scripsit, e quorum fragmentis nostra constant (p. 290.). De his longe aliter alii prudentiores judicant. vid. Ottofr. Mueller. Orchom. p. 296. — Perperam cepit Pherecydis testimonium Freretius (in Mém. de l'Acad. d. Inscript. T. 23. p. 250 sq.) et alii; incuriose habuit Fabric. cum Harlesio suo T. 1. p. 160. 203. Caeterum totam Argonautarum fabulam fuse enarraverat Pherecydes sexto et septimo historiarum libro, ut acute demonstravit Matthiae. in Wolfii Analect. Litt. T. 1. p. 326., quem sequutus est Weichert. de Apoll. Rh. p. 219 sqq. Unde sua hauserit Barrius (Mém. de l'Acad. d. Inscr. T. 16. p. 17.), qui Pherecydem habet poetam, in cujus carmine de Jasonis expeditione Orpheus inter Argonautas non lectus sit, nondum assequutus sum. — Nunc Moprus quoque Argonauticae expeditionis particeps fuerit, (ut Ottofr. Mueller. Orchom. p. 260. nulla addita causa affirmat); vel post Homerum et ad bellum Trojanum et ad vellus aureum missus sit, (ut sine ratione Kannius dicit Mythol. Gr. p. XLV.) quum nihil certius mihi constet, incertum relinquere malo. Nec quidam explicatus reperies apud Giann. Carli della Spedizione degli Argonauti in Colco; et apud Girol. Carli della Argonauti, e i posteriori fatti di Giasone e di Medea.

expeditione cecinisse, equidem pro certo habeo. Cui non dicta erat Argo, ex Homeri sententia *)? At idem ego nihil horum carminum aetati Homericae supervixisse persuasum habeo. Ferebat ita quum incerta memoriae custodia, cui soli carmina tradebantur, tum Graecorum, semper nova sectantium, libido. Verissime Homerus:

τὴν γὰρ αἰοιδὴν μᾶλλον ἐπεκλείουσ' ἄνθρωποι,
ἥτις ἀκούοντεςσι νεώτατ' ἀμφιπέληται *).

Priorum vatum carmina lubenter oblivioni mandabant Graeci, quum illustriora gentis suae facinora celebrari coepissent, in ea imprimis terra, unde majores olim difficilem, sed celebratissimam victoriam reportaverant. Quid? quod Argonautica carmina numquam in Asia minore apud Jones viguisset mihi admodum probabile est; eorum, ut omnis Graecae poesis, patria fuisse videtur Thessalia, unde prima illa Graecorum expeditio suscepta erat. Post Homericorum carminum florem res Argonautarum ex antiquitatis fama et vetusta memoria restauratae sunt a poetis cyclicis *); e quorum carminibus logographi postea hauserunt, quae de hac re tradidisse dicuntur, ut Pherecydes, Herodorus, Dionysius Milesius, alii. Epimenides Cretensis quoque Colchicam expeditionem enarrasse fertur 6500 versibus *).

*) Odys. 12, 70. *ἀργὸν παρωμένηα*. De re ipsa cf. Zoëgam in Dissert. a Welckero editis p. 297. Ottofr. Mueller. Orchom. p. 259. 278. Weichert. de Apoll. Rh. p. 100. Miramur Fr. Schlegelii iudicium, qui plane contrarium affirmat, nec quidquam epici carminis, nisi de rebus Trojanis, ante Homerum notum fuisse putat (Gr. poesis histor. p. 60. 52.); quam opinionem Hugius quoque tenet (de mytho p. 15.).

*) Od. 1, 351. Wolf. Proleg. ad Hom. p. XCIV. Leuz. in Supplem. ad Sulzer. T. 2. p. 26.

*) De his vid. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 379. sq. Harl. Jacobs. Proleg. ad Tzet. Posthom. p. XXI. Heyne exc. I. ad Virg. II. Wolf. Proleg. ad Hom. p. CXXVI. Creuzer. ara hist. Gr. p. 25. sqq. Weichert. de Apoll. Rh. p. 141. Mohaike hist. litt. Gr. T. 1. p. 189-198.

*) Diog. Laert. 1. §. 111. Sind. T. 1. p. 821. Grodeck. in Bibl. vet. lit. et art. P. II. p. 78. sq. Fr. Heiarich. de Epimenide Cret. p. 130-132. Heyne ad Apollod. T. 2.

In pluribus horum carminum Orphei mentionem factam esse, satis probabile est.

Sed haec in conjectura, quamvis satis certa, posita sunt. Ad certiora, quae de Terpendro veteres tradiderunt, revertor. Itaque is, quin in pluribus rebus, tum in hoc quoque Orpheo similianus fuisse narratur, quod eodem carminum genere, quo ille, usus sit, adeoque numerorum Orphicorum aemulus fuerit. Testem huius rei unum tantum afferre possumus, sed eum satis idoneum, Glaucum Rheginum, quippe cuius opus de antiquis poetis et musicis saepius a veteribus laudetur *). Sed etiamsi mi-

p. 71. Omnino vix est, quod de antiquis Argonauticorum scriptoribus operose agamus post Weichertii diligentiam, hac in re nobis probatam, p. 139-223.

*) *εὐρησμενα παρὶ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν τε καὶ μουσικῶν.* Plutarch. de mus. T. 2. p. 1132 f. Xyl. p. 632. Wytenb. Diog. Laert. 8 et 9. Gyrard. Op. T. 2. p. 448. a. Vossius de nat. art. 3. 20. 1. T. 3. 3. p. 69. a. Op. Jousius de scriptt. hist. phil. 1. p. 29. Fuerunt quidem, qui illius libri auctorem perhibent Antiphontem, ex decem oratoribus unum (Plutarch. vit. X. orat. Antiph. Jousius 1. l. p. 29.: *εἰς τὸ καὶ τὸ γλαυκὸν τοῦ Ὀρφέου παρὶ ποιητῶν βιβλίων εἰς Ἀντιφόντην ἀναφύεσθαι*). Qui si revera illud opus concinnavit, locupletiore etiam testem habemus. Ex hoc igitur opere Plutarchus l. l. refert: *Ἐλευσίνιος δὲ φασὶ τὸν Τίτιον ὄντα Ὀρφεὺς μὲν τὰ ἔπη, Ὀρχόσι δὲ τὰ μέλη. Ὁ δὲ Ὀρχοῖος εὐδέν-φαισται μεμνημένος· εὐδὲν γὰρ οὐ γινώσκον, εἰ μὴ εἰ τῶν ἀλεωδιῶν ποιητῶν· τοῖσιν δὲ καὶ εὐδὲν ἐν Ὀρχοῖον ἔστιν ἱκανόν.* Quae posteriora verba non videntur Glauci vel Antiphontis esse, sed ex Plutarchi mente adjecta. De Glauci testimonio cf. Voss. hist. Poet. 3. 15. 1. Lambec. Prodr. hist. litt. p. 172. Valkenaer. de Aristob. Jud. p. 84. Creuzer. Symbol. T. 3. p. 145 (158.) et 346 (356.) Hanoulius disq. metaph. p. 351. Caeterum illud quoque animadverti velim, quod Glaucus de Terpendro, Homericorum carminum aemulo, tradidit. Quod quomodo intelligendum sit, ex eodem Plutarchi loco apparet, ubi narrat, Terpendrum non modo aulis, sed Homeri quoque versibus *ἄμφω περιεχόμενα εἶναι* de τοῖς ἀγχοῖς, et paulo post: *τὰ περὶ τοῦς θεοῦς, ὡς βέλονται, ἀφαινεῖσθαι, ἔχσαντες εὐδὲν ἐν τοῖς Ὀρχοῖον καὶ τῶν ἑλλάνων μέλει· ἔλεον δὲ τοῦν ἔστι καὶ τῶν Τερπνίδου κερκυρίων.* De his Terpendri poematis, quibus carminibus heroici, adhibitis modis musicis, (κυρῆν) solenni recitationi praeiit. vtl. Mitscherlich. ad Hym. in Cer. p. 101. Groddeck. de hymn. hom. p. 21. Wolf. ad Hesiod. Theog. p. 60. Proleg. ad Hom. XCIX. CVII. Heyne de Musis. in Comm. Götting. T. 8. p. 46. Sed Pythagoras etiam versibus Homericos (II. 17. 51 sqq.) *κατὰ λόγον ἐκμυθεύματα* cecinisse perhibetur. Porphy. vit. Pyth. Jamblich. c. 15.

nus idoneum illius narrationis auctorem haberemus, res tamen per se satis probabilis videbitur iis, qui reputaverint, veteres Terpan drum alterum quasi Orpheum habuisse, multaque ejus inventa ad antiquissimum illum vatem retulisse. Notum est, a Terpan drio lyram, cui quatuor autem chordae fuerant, septem fidibus instructam esse; quam rem non sine sua ipsius laude versibus celebraverat poeta, quos affert Strabo:

*Ἡμεῖς τοι τετράνυον ἰποστρέψαντες αἰοδῶν,
ἐκτατόνῃ φόρμῃ γιγνέουσ μελεδίσκομεν ὕμνους.
Nos tibi mutato chordarum quatuor usu,
Jam nova per septem modulamur carmina nervos.*

Genuini sint, et ab ipso Terpan dro profecti, nec ne, nihil nunc attinet quaerere; rem autem certam esse, nemo in dubium vocabit ⁹⁾, qui ubique certa lege historica uti didicerit. Illa vero lyra, quam Terpan der primus septem fidibus intenderat, ad ipsius deinde Orphei inventionem relata est, quum philosophi, qui ex Pythagorae disciplina proficerant, chordarum numero symbolicam rationem quandam, a siderum notionibus petitam, tribuere coepissent.

vid. Cuper. de consecr. Herm. p.9. Heyne Opusc. T.1. p.174. Simili modo Solon elegiam suam ἐν πῶς ἐκείνῃ. Plutarch. v. Solon. c.82. c. Hinc recte intelligitur, quid voluerit Clemens Alex. Strom. 1. p.308.: *Μέλις δὲ αὐτῷ πρῶτος περιέδοται τῶν τε ποιημάτων καὶ τῶν Λακωνικῶν ὕμνων Ἰμνωσιέσις Τέρπανδρος ὁ Ἀντισσαῖος.* Dicit auctor Ἰμνωσιέσις h. e. cantum et musicos modos addidit, quum jam ab initio leges Lacedaemoniorum veram heroico salae essent. Nam si quis ex hoc loco colligere vellet, Spartanorum leges (εἴρεσις) soluta oratione fuisse compositas, et postea a Terpan dro ad metra revocatas (ut Ottofr. Mueller. Dorien. 1. p.131. putat, qui frustra vituperat Wolfium, Prolegg. p. lxxviii, optime de hac re judicantem); is haud dubie se coacum videret, ex eodem loco extorquere, alia quoque poemata, ut Homeri, ante Terpan drum fuisse pedestri oratione recitata. Caeterum nunc Lycurgi tantum leges canebantur, sed aliae quoque aliarum civilium, ut Charondae a Thuriis, narrante Hermippo et Martino Capella ap. Voss. de art. poet. 6. 6. T.3. 2. p.16. 17. Op. cf. de instit. poet. 3.13. 4. T.3. 2. p.152 h.

⁹⁾ Strabo 13. p.919: *καθότις ἐν τῇ ἀποφαστικῇ ὕμνῳ ἐκείνῃ ἀφῆκεν.* Meier-Marx. Ephori Frag. p.208. cf. Gyrard. Op. T.2. p.447. a.

Quam piam fraudem illis facile largimur; non tam facile iis videtur ignoscenda esse, qui, divina quadam ingenii virgula superbi, falsum clamant, quod temporum rationes certissimum esse evincunt. Quid autem illa de Terpendro narratione potest verius esse, quum satis nota inter veteres lis fuisse videatur, quam Lacedaemonii ob immutatam antiquam musicam celebratissimo illi poetae intenderant? Nihil enim ex Lycurgi instituto de prisca musica immutari fas erat. Quapropter Terpendr mulctatus, ejusque cithara paxillo suspensa est in perpetuam rei memoriam¹⁰).

Neque deerat Terpendro ea feroces hominum animos fidibus suis delinendi facultas, qua Orpheum tam mirum in modum excelluisse e Graecorum fabulosa memoria cognoscimus. Etenim orta aliquando inter Lacedaemonios discordia, quum spes, eam mox compositum iri, esset nulla, oraculum adiisse (ex Zenobii narratione) dicuntur. Cujus monitu quum Terpendr ex Lesbo arcessitus esset, is furibundas illorum mentes musices dulcedine et cantus suavitate delenivit, discordias sedavit, pristinamque pacem restituit. A quo inde tempore Lacedaemonii quotiescunque cantorem aliquem, carmen fidibus modulantem, audirent, protinus exclamasse narratur: *μὴν Ἀίοφιον ᾄδόν*; quod dictum in proverbium mox abiit, de
iis,

¹⁰) Athen. 14. p. 628. b. Plut. Apophth. Lac. Lél. Gyrard. T. 2. p. 448. b. Gerh. Voss. de nat. art. 4. 4. 46. T. 3. 3. p. 20. a. Freret. Defens. Chronol. contra Newtonem p. 186. Quibus auctoribus debeatur fabula de Terpendro, Orpheum lyram sibi vindicasse et pro sua venditante (sp. Nicomachum de mus. II. p. 129. ed. Meibom.), vel ea de eodem Terpendro ejusdem lyrae herede (Phanocles ap. Ruhnck. ep. crit. II. p. 302. Philostrat. Heroic. p. 154. ed. Boisson. ejus v. not. cf. Creuzer. Symbol. T. 3. p. 346. (356.)), facile apparet ex iis, quas de philosophis Pythagoricis modo diximus. Neque causa admodum obscura est, cur ad Terpendrum veteres ejusmodi res potissimum retulerint; utpote quem fidem Orphei imaginem habere consueverant, quia multa hanc dubie de Orpheo ex antiquitatis memoria restauravit et amplificavit. Alloquin enim non assequor, cur veteres tot Terpendri inventa in Orphei nomen cumulaverint; quum tamen alii multi fuerint antiquitatis poetae et musici, aequae celebres, quibus veteres nihil ejusdem honoris tribuerunt.

is, qui secundas, non priores partes assequuntur ¹¹⁾. Quanto vero honore Terpander etiam post obitum apud Lacedaemonios, illius rei memores, fruitus sit, multa veterum documenta comprobant. Apud Jones quoque et Lesbios gratam sui memoriam reliquerat; utpote quibus persuasum esset, illius praesidio, ex mirifico et vocis et citharae cantu quaesito, plebsque aegrotantes sanitati esse restitutos. Famam ejus auctoritatemque haud parum adjuvit quater deinceps reportata e Pythiorum ludorum sollemnibus victoria, primaque in Carneis certaminibus musicis, quae Spartae com. cantantur, sibi acquisita palma ¹²⁾. Nihil igitur mirum, si Graeci

¹¹⁾ Hujus proverbii origo a poetis Graecorum comicis repetenda videtur; quod inde non collegerim, quod Cratinus, lepidissimus sui temporis comicus, ejus mentionem fecisse dicitur: sed quod innumera paene similia generis proverbialia ex uberrimo illo facetiarum Graecarum fonte profluxerunt. De illo vid. Plut. de Mus. T. 2. p. 1136. e. Athen. 14. p. 635. Allusit Aristides (ad Rhodios), iudice Lilio Gyrardo T. 2. p. 417. e.

¹²⁾ Gyrard. T. 2. p. 448. b. Feeret. Defens. Chronol. p. 186 sq. Gillies. hist. Gr. T. 1. p. 268. ed. Bas. Perizonius ad Aelian. V. II. 12. 50. Wesseling. ad Diodor. T. 2. p. 639. Mirifica illa vis, quam vetusta Graecorum musica in aegrotos et in alios, qui magnis animi motibus laborabant, exercuit, haud uno exemplo comprobatur. Pulchellas quasdam fabellas de Pythagora conservavit Jamblichus (B. p. 126. ed. Kiesel. cf. Eschenbach. Epig. p. 177.). Thaletas Cretensis simili, ac Terpander, ratione, moribus, quin etiam pestilentiam fugasse dicitur. Meurs. Cret. 4. 12. Salmas. Exerc. Plin. p. 174. Fabric. B. Gr. T. 1. p. 296. Harl. Meier-Marx. Ephor. Fr. p. 166. Gyrard. T. 2. p. 87. c. Sophoclis ars canendi, qua ventorum vim et impetum delenivit et inhibuit, nota est (ex Philestrato vit. Apoll. VIII, 7. 8. cf. Lessing. vit. Sophocl. p. 148., qui fabulam haud inepte explicat.). Sed jam Sirenum cantui cesserant compositi venti et tempestates (Schol. ad Hom. Od. 12, 159. v. H. Voss. Ep. Myth. II. p. 40 sq.). Asclepiades delirantes hominum mentes, et morbo contritas pristinae reddidit sanitati. Ismenias Thebanus hominibus ischiadicis et febricitantibus saepe per symphoniam opem tulisse dicitur. Similia facinora attribuntur Arioni Lesbio, Damon, Empedoli, Xenocrati, aliis (v. Lil. Gyrard. T. 2. p. 24.). Illam vero antiquioris musicae vim et gravitatem ne quis novato aliquo sono vel nervo frangeret, severa Lacedaemoniorum lege vetitum erat (v. Phitarch. de Mus. T. II. p. 1131. cf. Heeren. Ideu. T. 3. P. 1. p. 482. ed. 2. p. 476.). Immutata enim musica, immutata quoque reipublicae forma solet, ex veterum sententia. Itaque Lacedaemonii pluries animadvertunt in eos, qui male ingeniosi simplicem et veram musicam avis inventis labefecerunt

tam praeclarum et mirificum poetam et musicum in omnibus fere rebus similem sibi finxerint Orpheo, cantu citharaeque vocisque; non tantum seniores Graeci, sed ipsi jam Terpandri aequales: Orphei enim memoria apud Lesbios, qui Aeoles erant, et ex iis ipsis regionibus, ubi Orphicam poesin olim floruisse probabile est, in hanc insulam coloni deducti, nullo tempore plane abolita est. Probant hoc quum multae de Orpheo fabulae, ad solam Lesbum pertinentes, tum plura, quae omnia omnium fabularum ludibria superant, Lesbiorum monumenta, quibus inde ab antiquissimis temporibus Orphei memoriam conservare voverant. Itaque non video, quid vel incredibilem vel falsam nobis reddere possit vetustam Graecorum

rant et cornuperant; in Timotheum Milesium, Phrynidem et, quem supra nominavimus, Terpandrum (Cic. de legg. 2. Plutarch. de Mus. II. p. 1131. b. Athen. 14. p. 628. Gerh. Voss. de n. a. 1, 4, 46 et 50. T. 3, 3. p. 20. a. et 21. a.). Quod reliquum est, constanter a veteribus traditur, Terpandrum primum *vivere* adhibuisse lyricos (Suid. v. *τέρε*, Plutarch. 1. l.). Ab ejus nomine *vivere* quidam *Terpandrias* appellatus est; et Boeotius, Aeolius, Trochaeus, Oxyque eodem auctore debentur. Hos musicos modos hand parum deinde auxit et amplificavit Arion Methymnaeus, Terpandri popularis, dithyramborum inventor. Quum vero hi Lesbii poetae antiquioribus carminibus, in Decorum laudes compositis, ejusmodi modos adjunxissent, ejusdem inventi auctores ii ipsi poetae haberi coeperunt, quorum carminibus illi usi essent (Suid. *τέρε*, Plut. de m. l. l. Gyrard. T. 2. p. 447. c. Marm. Par. ep. 49. 50. p. 26. ed. Chandler.). Chrysothemidi Cretensi certe hoc contigit (Procl. ap. Phot. v. Voss. inst. poet. 3, 43, 1. T. 3, 2. p. 152. b.), et Philammoni Parnasio (Heraclid. Pont. ap. Plut. 3. 5. Schol. ad Odys. 16, 432. Syncell. Chronogr. p. 162. Fabric. 1. p. 211. Harl. Ottofr. Mueller. Dor. 1. p. 319.). Nec dubito, quin similis honor Orpheo jam tributus sit a Glaucio Italo (ap. Plut. de Mus. II. p. 1132 f.). — Idem ille Terpander primos elegos cecinisse perhibetur; id quod Plutarchus ex ipsis Terpandri carminibus affirmasse sibi visus est (v. Fabric. T. 1. p. 294. Harl. Gyrard. T. 2. p. 447. d.). Unde apparet, hanc rem non ex Plutarchi fide dijudicandam esse, sed ex eorum auctoritate, quos ille sequutus est. Itaque non video, quid Contr. Schneiderum commoverit (in Studiis Creuzerii et Daubii T. 4. p. 12.), ut a vetustiore auctore Terpandrum elegici carminis inventorem perhibiturum esse negaret. — Pindarus scoliolorum quoque inventorum laudem ad Terpandrum retulit, narrante Plutarcho I. l. *Πίνδαρος φησὶ τρεῖς τῶν εὐκλείων πόλων Τέρπαντος εὐεργετὴν ἑαυτοῦ* cf. Gillies. hist. Gr. T. 1. p. 269. ed. Bas.

narrationem, quam Glaucus Rheginus sequutus est, de Terpandro, Orphicorum carminum aemulo. Num genuina illa fuerint cantica, et ab ipso Orpheo profecta, an immutata et orationis et sententiarum forma ad Terpandri tempora pervenerint, nunc non quaero.

V.

Post Terpandri aevum vetustae famae varietatem et obscuritatem, quam de Orpheo superfuisse satis certum videtur, restaurarunt primi logographi Graecorum, interjecto temporis spatio centum et quod excurrit annorum; per quod vix credibile est, nullam Orphei mentionem factam esse ¹³⁾. Etenim iu eam aetatem pulcherrimus lyricae poesis flos incidit; nec poterat profecto in tam immensa lyricorum carminum copia illius poesis auctor sileri. Itaque ex his lyricis, et antiquioribus epicis carminibus, cyclicis in primis, et Argonauticis, quae supra memoravimus, vulgatam de Orpheo famam collegerunt, et ad ordinem quendam revocarunt logographi, partim fusius, partim obiter; sed nulla fere adhibita iudicii vi

¹³⁾ Terpander floruit circa Ol. 26. secundum marmoris Paris auctoritatem, quae fortasse hac in re ab elencho *τῶν καρομένων* pendet (v. Freret. Defens. Chron. p. 185. cf. et Ottofr. Mueller. Dor. 1. p. 134.): *ἄρ' εὖ Τέρπανδρος ἢ Ἀρχίλοος ἢ Ἀλκίβιος τοῖς νόμοις τοῖς αὐτοῖς αὐτοῖς* [καὶ] *ἰσοῦντος ἀλλήλων ἡλικίας, καὶ τῶν ἑκατέρωθεν μουσικῶν μετέστυον*, *τοῖς* *ἡμῶν* *ἡλικίας*, *ἐκγονοῖς* *Ἀδωνίου* *ἀποχθονίου*, ep. 49. 50. p. 26. Ch. cf. Hellenicum ap. Athen. 14. p. 635. Consentit Eusebius; et inter recentiores Marschal. et Petavius. vid. Squire. Essai. p. 127. Certe in seriora tempora Terpandri aetas non incidit. Antiquiorem quidem fecerat Hieronymus in lib. 5. *περὶ μουσικῆς* (ap. Athen. 14. 9. p. 635. Gyrard. Op. T. 2. p. 418. b.), affirmans, eum Lycurgi aequalem fuisse: quae sententiam, a Newtono cupidius probatam, docte refutavit Freret. Denf. Chron. p. 185-188. Quapropter causam non video, quae Fr. Aug. Wolfium (Prolegom. ad Hom. p. xcix.) commoverit, ut Terpandrum ad Ol. 34. retruderet. — Logographorum Graecorum aetas incepisse videtur ab Ol. 56. Nomina eorum recensentur a Dionys. Halic. *ω. τοῖς ὁμοῖς* xxi. T. 2. p. 136-146. Sylb. T. 6. p. 849. R.; et accuratius de his egit. V. D. in Museo Crit. Cantabr. T. 4. p. 220 sq.

et subtilitate, qualem hodie in bono critico intelligentes harum rerum aestimatores requirunt. Alia tunc erant tempora, alii mores. Etenim varios et dissonos antiquitatis rumores vel indicasse satis habebant, vel, ubi de iudicio suo aliquid interponere auderent (id quod raro fiebat), novis fabulis atque commentis se praebebant: de rerum traditarum causis et rationibus ne cogitasse quidem videntur. Orationis genus, quo utebantur, nondum plane exuerat poeticum colorem; unde origo historiae satis apparet ¹⁴).

¹⁴) Strabo (1. p. 12.) certe in historiis conscribendis ita versatos esse affirmat Pherecydem, Cadmum, Hecataeum. cf. Strabo. p. 34. Demetr. de Eloquent. §. 12. p. 8. ed. Sch. Plato. Tim. T. 3. p. 22. Falsissimum est Ciceronis iudicium, qui (de orat. II. 12.): "Graeci quoque, inquit, sic initio scriptitarunt, ut noster Cato, ut Pictor, ut Piso — Sine ulla ornamentis monumenta solum temporum, hominum, locorum, gestarumque rerum reliquerant." cf. Plin. H. N. 7, 57. 5, 31. Mirum profecto est, omnes fere, qui de antiquis Graecorum logographis egerunt, ab isto Ciceronis loco profectos esse: Gyrard. Op. T. 2. p. 29. Heyne Apollod. T. I. p. xxxiii. T. II. p. 450. Exc. I ad Virg. Il. Creuz. hist. ant. Gr. Fr. p. 104. 105. cf. Heyne de hist. scrib. pr. Comm. Gott. V. 14. p. 134. 129. de fide hist. aet. myth. ibid. p. 110 sq. Bougainville. Mém. de l'Acad. T. 29. p. 27 sq. Sturz. Pherecyd. Fr. p. 12. 66. 229 sq. Hellanici Fr. p. 77. Gillies. hist. Gr. 1. p. 3. et p. 235. Bas. Hug. Iuv. litt. p. 48. de mytho p. 19. Fr. Schlegel. hist. poes. Gr. p. 23. Meier-Marx. Ephori Fr. p. 75 sq. Goeller. de situ et orig. Syracens. p. 156. Weichert. de Apoll. Rh. p. 146. Meliora de hac re vid. ap. Creuzer. ars hist. Gr. p. 106 et p. 80 sq. Fr. hist. ant. Gr. p. 15. 17. 48. Heeren. Ideen. T. 3. P. 1. p. 460-469. et N. Falk. de hist. int. Gr. orig. et nat. p. 8 sq. Nescio sane, quo fato factum sit, ut omnia logographorum illorum scripta tam mature intericerent, ut, qui explicatorem eorum memoriam ad nos pertulerunt, ea vix nosse videantur. Nam quae seriore tempore sub eorum nominibus circumferebantur scripta, ea incertae pleraque fidei erant, ut acutus harum rerum scrutator jam olim censuit, Dionysius Hal. T. 6. p. 863. Reisk. cf. Suid. s. v. *ἱστοριογράφος*. v. Heyne. Comm. Gott. Vol. 14. p. 131. 137. Creuz. Fr. hist. p. 16. 37. Cadmi Milesii quidem nomen varios errores et hodie et olim produxit; sic Clemens Alex. Str. 6. p. 752. Pott. istud ad Cadmura Tyrium traduxit, quem magna historiarum volumina conscripisse refert credulus. Neque multum ab his ineptiis abest Hugijs de inv. litt. p. 145., monente Creuz. Fr. hist. p. 37 sq. 20. De Cadmo Milesio conferri merentur, quae post Salmas. ad Solin. p. 590 b. docte et accurate disputavit Dan. Beck. de font. hist. pop. Gr. ante vernacul. vers. Goldschmidtii hist. Gr. p. xxi. cf. Creuz. Stud. T. 2. p. 294.

Ingenio plus tribuere solebant, quam iudicio et rationi, quae veritatem unice anquirit. Sed facile hi primi rerum, vel potius fabularum Graecarum scriptores veniam impetrabunt apud eos, qui illam aetatem rerum dijudicandarum sollertia nondum subactam fuisse apud animum suum reputaverint; et qui difficultates, quibus in multiplici et varia fabularum farragine tractanda iis conflictandum erat, ut eam ad historiae fidem revocarent, rite perspexerint. Ne ea quidem aetas, quae florentissimum rerum publicarum statum apud Graecos complectitur, non poterat non indulgere poetarum commentis et fabularum ludibriis; in eo potissimum genere, quod longinqua temporis vetustate iamdudum erat obscuratum. Omni omnino tempore impius inter Graecos mos erat, novissima et nobilissima inventa atque instituta pro antiquissimis habendi ¹⁵⁾. Haec vero criminatio

¹⁵⁾ Ut verissimum habeo Fr. A. Wolfii iudicium de vetustiorum illorum Graecorum *ἀπιστοσύνη* et *ἀκρισία*, ejusque causis (Prolegg. p. xlii-lvi et Praef. II. ad Hom. p. xii-xiv.); ita falsissima recentissimorum quorundam criticorum ratio mihi videtur, qui nihil veri, nihil sani et incorrupti ab istis scriptoribus traditum esse clement; ac omnia suo potius ingenio et qualicumque animi sententiae indulgere maluit, quam antiquorum auctorum fidei quidquam tribuere. Sciunt omnes, qui nuperimam de Homero sententiam, a Schubarthio propositam, forte cognoverint, quantopere omnis antiquitatis fides pessimo exemplo labefactata sit. Qui vir doctus iam ob ejusmodi animadversiones, quales profudit p. 14. 32. 42. 66. 279. non poterat vulgatum, constanti omnium aetatum consensu firmatum, sententiam de Homero, ex Graeco sanguine procreatum, probare; quia scilicet ab ineptis Graecorum fabulatoribus tradita et propagata esset. Nunc gloriari pauper olim Homerus potest, se esse Trojano a sanguine creatum, e nepotibus pii Aeneae, fama super aethera noti (cf. Spohn. de Theocr. Adon. p. 5.). Suaviter, ut opinor, risisset Homerus cum levibus Graecis suis, si tam scilicet argumentis convictus, se Trojanum factum vidisset; sicuti haud dubie suaviter risit, quum Meleager olim, similibus argumentis inductus, affirmasset, eum fuisse Syrum; Athen. x. p. 157. b. ex Nicionis scripto: *Μηλέαγρος δ' Ἰταλῆος ἐν ταῖς χερσὶν ἀνεχόμενος πατρὸς ἀρχαίου, βασιλῆος πολλὰς εὖρος κατὰ τὴν ἑλλησποντον.* (De hoc Meleagro, primae anthologiae conditore, qui haud dubie per jocum de Homero ita statuit v. Athen. ii. p. 502. c. d. Strab. 16. p. 759. b. Jacobs. Proleg. ad Anthol. p. 36 sq.). Ex hoc Athenaei loco idem refert

non potest eam vim habere, ut, quae Graeci de antiquitate sua referunt, proteus rejicienda esse judicemus: immo unum saepius momentum, etsi perperam traditum ab illis, et ad aliud, quam ad quod conveniebat, tractum, majoris facio, quam sexcenta recentissimorum criticorum somnia, quibus veterum scriptorum fidem et auctoritatem audacissimo conatu infringere gestunt; eorumque levitati suaviter illusisse sibi videntur. Difficilior quidem et operosior est labor, ex variis, et corruptis interdum, veterum narrationibus veritatis vestigia extricare, quam ut iis placere possit, qui ingenio indulgent, omnemque antiquum ducem libenter detrectant.

Verumtamen multa quoque sunt ineptissime a Graecis tradita, quae profecto non merentur, ut aliquis iis inmoretur. Sic plurimi docti indoctique de ridicularum fabellarum veritate nihil dubitarunt, quibus Homerus vel Sisyphi Coi, qui Teucris scriba fuerat, vel Dictyis Cretensis, scribae Idomenei, memorias rerum ad Trojam gestarum nescio ubi locorum reperisse, indeque Iliadem suam confecisse narratur ¹⁶). Quis porro

Eustath. ad H. 11. p. 814, 40. Neque validiora argumenta ea putanda sunt, quae jam ab antiquioribus proponebantur de Homero, ex Aegypto oriundo; ut ab Alexandro Paphio (Eustath. ad Odys. 4. p. 476.) et aliis pluribus: nam Clemens alicubi dicit, *ὁμοῦς αἰετὸς αἰγύπτου φαίδωνος*. Nec multum ab hac ratione abest, si quis hodie ex imaginibus quibusdam, quae ex antiquae Aegypti monumentis nobis restant (Descript. de l'Egypte II. Antiq. pl. 47. 83. 96. et p. 315.), et aliquot fortasse seculis post Homerum confectae sunt, Iliadem et Odysseam ante Homerum resuscitare velis (ut Creuser. in Epp. ad Herm. p. 124.). Sed mittamus haec.

¹⁶) Gyrard. T. 2. p. 64-69. Jonsius hist. phil. scr. 1. p. 21. Borrichius de poet. p. 8. De Sisypho Coi v. Tzet. Chil. 3, 29. Ad idem commentorum genus alia multa nomina poetarum Homero antiquiorum spectant, quae conficta esse videntur, ut Homerus haberet, unde canendi materiam fraudulenter peteret; Pronapides, Creophilus, Pitthaëus, Palamedes, ejusque discipulus Corinnus sive Corinaeus Iliensis, qui fervente adhuc bello Trojano Iliadem conscripisse dicitur, Dares Phrygius, Protanides Atheniensis, Horus Samius, Thymitus, Iantides, Asbolus, Drymon, Eacelus, Palae-phatus; Phantasia Memphis, Nicarchi filia; Helena, Musaei Atheniensis filia. v. Eustath. Proleg. ad Hom. Ptolem. Hephaest. in Photii Bibl. ecl. 190. p. 248, 18. Hoesch.

ignorat Graecorum levitatem, qua magna volumina, et ligata et soluta oratione *perscripta*, ad ea tempora rejiciebant, quibus Pelasgorum casci greges omnem Gracciam occupaverant? — “Mirum est, inquit Plinius, quo procedat Graeca credulitas; nullum tam impudens mendacium est, quod teste carcat”.

At jam inter ipsos Graecos, pauciores quidem numero, erant, qui popularium suorum credulitatem animadverterent et castigarent. Hecataeus, logographorum unus, historiae exordium ita auspicatus est, ut diceret, se hanc scribere, ut sibi videantur vera esse; nam Graecorum, inquit, sermones maximam partem ridiculi sunt ex mea qualicunque sententia ¹⁷⁾. Neque tamen hic acerbus popularium suorum castigator ipse prorsus alienus fuit a crimine, cujus insinulaverat alios. Etenim fabulosum Phrixi arietem humana voce loquutum esse, ex ejus historiis referunt veteres ¹⁸⁾. Quem lepidum errorem facilius logographo ignoscent, qui Herodoto etiam, historiae patri, cujus dictum: *Graeci multa inepte fabulantur*, pluries in opere ejus recurrit, simile quid in rebus mythicis dicandis hic illic accidisse sciant ¹⁹⁾.

Leo. Allat. de patr. Hom. c. 4. Passow. Musae. p. 216. De similibus commentis vid. Wolf. Proleg. p. XLVIII sq. et LXVIII.

¹⁷⁾ Demetr. de eloquut. f. 12. p. 8. ed. Schu. ipsa Hecataei verba servavit: *ὡς καὶ ἑκάτεος βέλτε εἶναι· οἱ γὰρ ἑλλήνων λόγοι πολλὰ τε καὶ ὕψιστοι, ὡς ἱσθὶ φαίνονται εἶναι*, cf. Crenzer. hist. Gr. Fr. p. 15. Valkeuær. de Aristob. Jud. p. 78. Boettiger. de tib. inv. in Wielandi Mus. Alt. 1, 2. p. 281. 282., qui hanc criminationem haud male refert ad rerum Atticarum scriptores. Quoties vero seriores auctores, Pansanias in primis, improbam Graecorum, de antiquitate sua aniliter fabulantium, libidinem questi sunt?

¹⁸⁾ *ὅτι δὲ ἑλλήνες δ' ἑρδὴ καὶ ἑκταταὶ φασί*. Schol. ad Apoll. Rh. 1, 225. cf. Crenzer. hist. Gr. Fr. p. 48. Longe saniore judicio usus est Hecataeus in fabula de Cerbero, inferorum cane, ap. Pausan. 3. p. 443.

¹⁹⁾ Herod. 1, 60. 2, 3. et 45. *ἑλλήνες λόγοις παντὶ ἁπολά*. Ottofr. Müller. Orchom. p. 105. Foucher. Mém. de l'Acad. d. Inscr. T. 35. p. 6 sq. Herodotus quoque,

VI

Pherecydem Atheniensem et Hellenicum Lesbium curiosius aliquid de Orpheo prodidisse, ex certis quibusdam vestigiis mihi collegisse videor. Etenim uterque Orphi familiam usque ad Homerum et ulterius deduxisse fertur, eandemque sursum prosequutus esse usque ad Deucalionem. Quae sane res accuratam eorum cognitionem requirebat, quae hactenus de Orpheo erant tradita; nisi has quisquillas ab illis temere fictas esse perperam censere velimus ²⁰⁾. Deinde Pherecydes Orphi vel carmina, vel vulgatas

ut modo dictum est, interdum aliquid commisit in hoc genere; etsi non eo loco, quem vulgo asserunt II, 53. (ut Wolf. Proleg. p. LIII.). Quam caute vero in his rebus versandum sit, ne injuria fiat summo historico, haud uno loco demonstravit Heercanus et Creuzerus. Quidam enim cupidius, quam par est, fidem Herodoti suspectam reddere voluerunt: ut olim Tiedemannus, quo vix ineptiorem Herodotus censorem natus est. Imposuerunt quidem historiae patri sacerdotes Aegyptii, sed raro, et in iis plerumque rebus, quae et acutissimum quemque scrutatorem facile fefellissent. Quae vero parum probabilia ei videbantur, reject, ut 3, 16. 2, 156. 21. Unde apparet, eum non pendisse ab Aegyptiorum mira tradentium ore. (cf. Creuzer. Fr. hist. Gr. p. 27.). — Incredibile fere est, quanta fuerit inconstantia veterum historicorum tam antiquorum quam recentiorum, ut alteri non deesset occasio, alterum sexcenties refellendi. Magnopere inter se dissidebant Hellenicus et Acusilaus; Acusilaus et Ephorus, Ephorus et Timaeus, etc. Joseph. contr. Apion. 1, 3. T. 2. p. 439. Hav. Euseb. Praep. Ev. 10, 7. Strabo 8. p. 526. Dodwell. Chron. Thucyd. 2. p. 591. Lips. Heyne de hist. scrib. ap. Gr. pr. Comm. Gott. Vol. 14. p. 430. Meier-Marx 1. ph. Fr. p. 66. 67. Ineptio molimine Sturzii Hellenicum surum contra omne falsi crimen defendit, Fr. p. 11. De Ephoro optime inter veteres sensit Seneca. Nat. Quaest. 7, 16: "Ephorus vero non religiosissimae fidei, saepe decipitur, saepe decipit." cf. Ottofr. Mueller. Doriensis. 1. p. 53. 94. 96. 137. Heeren. Ideen. T. 2. p. 28. 280. T. 3, 1. p. 471; prae quorum virorum iudicio immodicam laudem contemno, quem alii Ephoro tribuerunt, ut Monbodo. orig. ling. T. 1. p. 417. Heyne Apollod. 1. p. xxxvi. Creuzer. Symb. T. 1. p. 215. 216. et adjuncto Theopompo. Fr. hist. Gr. p. 170. Dionys. p. 210., cuius rationes continuo sequitur Meier-Marx p. 52 sqq. cf. Heyne ad Hom. T. 5. p. 518. Ast. ad Plat. Phaedr. p. 219. Siebelis. Philoch. Fr. p. 96.

²⁰⁾ Vid. Proclum de Homero in bibl. ant. litt. et art. ed. Heercan 1. in ed. p. 8. et Constant. Porphyrog. Them. Imp. 2. T. 1. p. 22; Suid. v. Ὀρφεύς: ex quorum comparatione

de eo fabulas, collegisse dicitur ²⁵⁾. Quid? quod sub Hellenici nomine vul-

tione haec genealogia prodit: Deucalio. Aeolus. Macednus sive Macedon. Pierus (Schol. ad Hom. Il. 14, 236.). Oeagrus. Orpheus. Dorion sive Drea. Euclees. Idmon. Philoerpes. Chariphemus sive Euphemus. Epiphraides. Melanopus. Atelles. Dios. Maeon. Homerus. Primam partem horum tetigit Clavier. pr. Gr. temp. T. 1. p. 74. Varietatem quandamprehendimus in cert. Hom. et Hesiod. p. XXII. ed. Barnes. Charax Lamp-sacenus, Damastes Sigeensis, et Asclepiades quidam idem tradidisse, saltem ex parte, narrantur. (Suid. v. *Ἰσχυρὸς*. Procl. l. l. Schol. ad Apoll. Rh. 1, 23.); haud dubie ex ipsis Pherecydis et Hellenici scriptis; quae quum posthac periissent, ex Asclepiade hausit Apollonii scholiasta, et e Charace Suidas. Ad eandem illam genealogiam respo-xit Pherecydes, Fr. p. 118. Sturz. Omnino mirifice sibi placuisse videntur Graeci in omnibus antiquioribus poetis cognatione quadam inter se connectendis. Sic Stesichorus Hesiodi filius appellatur ab Aristotele (ap. Tzetz. ad Hes. Op. p. 3. b. Heins.), a Phi-lochoro (ap. Procl. ad Hes. Op. 271. p. 66. b. Heins. Siebelis. Fr. p. 104. cf. Tzetz. ad Hes. Op. p. 71. a. Suidas. v. *Ἰσχυρὸς*, cf. vit. Hesiodi p. XVIII. Loem.), aliisque, cf. Ottofr. Mueller. Orchom. p. 358. — At ne hic quidem constanter versati sunt veteres; nam Gorgias Leontinus aliam prorsus ingressus viam, a Musaei progenie descendere jubebat Homerum, v. Procl. de Homero l. l. p. 8. — Ex ejusdem Pherecydis historiis simili modo Philammonis genus affertur; unde facile apparet, eum paulo diligentius circa antiquissimorum poetarum nomina versatum esse; Schol. ad Hom. Od. 2, 432., illo auctore refert, Philouidem nympham, in Parnasso habitantem, corporis venustate plurium deorum amores sibi conciliasse — *εἶνα γίνεσθαι ἐκ πᾶν τοῦ Ἀέλλωνος παῖδ' ἄνδ' εὐφροσύνης, ὅς καὶ πρῶτος Ἰλίου ἐκείνου καὶ χίρους παῖδ' ἔσθ'.* v. Fr. p. 118. Sturz; qui locus narrandi rationem simul nos docet, qua Pherecydes usus est, simplicem illam, et ex vetustis poetis derivatam, nullo subjecto judicio.

²⁵⁾ Suidas. v. *εὐφροσύνη*. Eudocia p. 421. *τὰ ὄρεσιν ἐννομεῖται*; qui locus Jacobum Fri-sium olim commovit, ut Pherecydem Orphei discipulum faceret, et ad sec. 13. a. Chr. rejiceret (Bibl. Chron. class. auct.). Num carmina, an fabulas intellexerit Suidas, in-certum est; utraque sententia apte defendi potest. Priorem tamen praefero; nam si va-rios de Orpheo mythos a Pherecyde collectos esse Suidas significare voluisset, verius dixisset *τὰ κατὰ ὄρεσιν*. Rationem a Sturzio p. 69. propositam, qua illa Suidae verba ad dogmata Pherecydis Syrii, nobilis philosophi (de utriusque Pherecydis diversitate vid. praeter Sturzium Matthiae. in Wolfii Anal. Litt. 1. p. 326. Weichert. de Ap. Rh. p. 219.), pertinent, non probro; cf. Gyrard. Op. T. 2. p. 76. e. Lambeck. Prodr. p. 180. 196. Voss. de hist. Gr. 4, 4. p. 443. Eschenbach. Epig. Praef. f. Ineptissimus Barrius (Mém. de l'Acad. T. 16. p. 25.) Suidae locum ita interpretatus est, ut a primo Phe-recyde prima carmina Orphica conscripta esse statueret; scilicet antea nemo aliquid de Orpheo poeta inaudiverat. — Testimonia illa omnino improbarunt Meursius Bibl. Att.

gata olim erat cosmogonia Orphica: quam nemo ei supponere ausus esset, nisi plura de Orpheo eum tradidisse inter veteres constitisset ²²⁾..

Cum Pherecyde, Hellanico, Acusilao et Hecataeo memoratur plerumque Herodori nomen. ²³⁾, quem de rebus Argonauticis, et de Hercule scripsisse constat. De ejus aetate magnopere quidem inter se discrepant doctorum hominum sententiae: sed extra omnem dubitationis aleam positum videtur, eum ad numerum logographorum referendum esse, qui anto Herodotum vixerunt. Qui enim fieri potuisset, ut sexcentis cum Herodoto confunderetur, nisi hujus aetati propior fuisset? Itaque non assequor, quomodo nonnulli eum facere potuerint Grammaticum Alexandri-

p. 1583. et ad Hellad. Chrest. p. 58. Menagius ad Diog. L. p. 68. v. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 142. Harl; sed nullis causis adductis. Optandum sane esset, ut Suidas auctores suos laudasset; nam ipse auctor non est, sed ab aliis semper pendet, quos vero nominatim afferre interdum negligit.

²²⁾ Damasc. Neoplat. *εἰς Ἄξ.* 13. p. 252. in Wolfii Anecd. T. 2. et Athenag. leg. p. Chr. 15. p. 68. Oxon. v. Tiedem. pr. Gr. philos. p. 59-63. Eschenb. Epig. p. 93. Kanne Anal. philol. p. 38. Creuzer. Symb. T. 3. p. 304. (315.) T. 4. p. 243. (261.). — Mirum est, quo procedat Erancogallorum credulitas. Etenim Hancarcvillius (Orig. art. ap. Gr. T. 1. p. 115.) hanc Hellanici cosmogoniam trecentis ante Hesiodum annis ab ipso divino Orpheo conscriptam esse censet.

²³⁾ Plut. vit. Thes. c. 26. 25. p. 12. (v. Siebel. Philoch. Fr. p. 34.) Schol. ad Ap. Rh. 1. 23. 46. 139. 2. 1123. Herodorus Heracleotes fuit ex Ponto: docte et accurate de eo egit Weichert. vit. Apoll. Rh. p. 154-175., qui ejus aetatem ex Aristotelis, Antigoni Carystii et Athenaei locis certo constituit. Quibus argumentis Passowius nititur, ut qui eum cum Thalete et Epimenide ad Ol. 46. referat (hist. litt. Gr. et Rom. p. 8.), me plane fugit. — Ejus scripta de rebus Argonauticis et Hercule affert Schol. ad Ap. Rh. 2. 817. 903. 4. 259. v. Heyne. Apollod. T. 2. p. 357. Heeren. de fontt. Plut. p. 16. 17. — Frequentes istas Herodoti et Herodori permutationes congesseunt plures, quos Heyne laudat ad Ap. T. 2. 356 et Mueller. ad Tetz. T. 2. p. 725. 1010. Alias ejusdem generis confusiones indicavit Heyne ad Ap. T. 2. p. 76. Schneid. ad Ar. hist. an. T. 3. p. 425. Beckman. ad Antig. Car. p. 82. Toup. ad Schol. Theocr. 13. 9. 66. Brunck. Schol. Soph. Trach. 522. Boeckh. de Plat. Min. p. 159. Weichert. vit. Ap. Rh. p. 155. et novissime Meineke. Fr. Memandri p. vi. Praef.

num, vel Theophrasto aequalem ²⁴⁾. — Hic Herodorus primus fuit, quantum e veterum testimoniis, ad nostra tempora delatis, scire licet, qui peculiare scriptum de rebus Orphicis ederet. Quo in libro quid potissimum spectaverit, incertum relinquit veterum silentium ²⁵⁾. Varios haud dubie rumores et antiquitatis fabulas collegit, disposuit, et, hic illic certe, ad fidem historicam revocare annisus est. Certiora de Orphicae poesis antiquitate pronuntiare hodie liceret, si hic Herodori liber aetatem tulisset; utpote qui vel propter vetustatis auctoritatem multum apud nos ponderis habeat necesse est. Tum enim Orphei persona tot commentis onerata nondum fuit, quot sequentibus demum seculis in eam congesta esse scimus.

VII.

Quae de Pythagora et antiquissimis ejus disciplinae assecclis, ut qui res Orphicas frequenter tetigerint, narrantur, ea, quum magis ad interpo-

²⁴⁾ Theophrasto aequalem fecit Jonsius scrip. hist. phil. II. 2. §. p. 147. Voss. de hist. Gr. 3. p. 347. Tiedem. pr. Gr. phil. p. 6. Matthiae. Obs. in hym. Hom. p. 24. Ukert. Geogr. Gr. et R. 1. 1. p. 109. 2. p. 324. Heeren. de fontt. Plat. p. 10. ad grammaticos Alexandrinos omnino, Heyne de Gr. orig. Comm. Gott. T. 8. p. 26. sub Ptolemaei vixisse dicit Groddeck. Bibl. ant. Litt. et art. 2. p. 76. — Vixit sane Herodorus quidam multo aetius, qui una cum Apione saepius laudatur (Boeckh. Praef. ad Schol. Pind. p. XIII. 120. Weichert. p. 162.); sed is non eam vim habet, ut nullum logographum ejusdem nominis ante se vixisse probet.

²⁵⁾ Inscriptus erat liber: *Ὀρφικὸς καὶ Μουσικὸς εὐργραφίς*; ex quo titulo simul apparet, versibus non conscriptum fuisse (Werfer. in Act. Monac. T. 2. 4. p. 495 sq. Weichert. p. 188.). Laudatur ab Olympiodoro sp. Phot. Bibl. cod. 80. v. Olymp. Fr. a Sylburgio collecta in script. hist. Rom. antiq. T. 3. p. 863. cf. Fabric. B. Gr. T. 1. p. 141. Ex hoc libro commodè sumpta videri possunt, quae affert Schol. Ap. Rh. 1. 23. 31.: *ἱερίαις δὲ θεῶν γεννητοὶ Ὀρφεὶς, ἐν τῇ τραγῳδιᾷ καλεῖται τῆς Ἀργοναυτικῆς. Deinde, cur Orpheus, ἀδελφεὸς ὧν, cum heroibus navigaverit? respondet: τοὶ μάντις δὲ ἰ καὶ τῶν ἱερῶν, καὶ Μουσικῶν τῆς Σειρήνης παρελάθην αὐτοῖς Ὀρφικὸς καὶ εὐμολοῦντος. Οὗτος ἡβήσας.* Weichertus quidem (p. 167. 168.) haec ex Herodori Argonauticis desumpta dicit; quia scilicet illum de Orpheo librum non agnoscit, nulla, ut facile intelligitur, ratione inductus (p. 163.).

latam poesin Orphicam, et ad aliena dogmata traductam, spectent, commodiorem invenient locum in Orphicorum carminum historia, cujus primas lineas infra ducam. Illos limpidiore rerum Orphicarum fontes, qui Terpanandro et logographis manabant, turbarunt, et turbatos ad sequentia tempora deduxerunt Pythagorei, quos ab Orpheo suo numquam devertisse constat. Hinc factum est, ut jam Herodoti temporibus, vix septuaginta annis post Pythagorae disciplinam, in Graecia vulgatam, Orphei placita physica tantopere Pythagoreorum disciplinae accommodata essent, ut pro iisdem vulgo haberentur ²⁶). Quamvis autem ii veterum, qui de antiqua Pythagorae philosophia, ejusque symbolis egerunt (et jam mature de his actum est), res Orphicas omnino praetermittere non poterant, tamen nonnisi ea exposuisse videntur, quae in hac disciplina mutata et transformata erant; non quae primitus fuerat illius forma et indoles ²⁷).

²⁶) Herod. II. 81.; locus a viris doctis dilaudatus. Fusius de eo egit Lamber. Prodr. p. 179. Morhof. polyhist. lit. p. 124 sq.; perperam cepit Tiedem. pr. Gr. phil. p. 18. 19. cf. V. D. in Mém. de l'Acad. T. 23. p. 34. Freret ibid. p. 260. Barrius T. 16. p. 19. Meiners. de vero Deo p. 190.; bene explicuit Valkenaer. ad Eurip. Hipp. 952. p. 266. de Aristob. p. 83. cf. Fabric. B. Gr. T. 1. p. 157. 161. J. H. Voss. Ep. Myth. T. 1. p. 32. Kanne Conon. narrat. p. 11. 61. Santocruc. de myst. T. 2. p. 51. ed. II. Creuser. Symbol. T. 3. p. 139. (150.) cf. T. 1. p. 254. T. 2. p. 284. Commentt. Herodot. T. 1. p. 167. — Caeterum scholae Pythagoricae flos incidit in. 540-590. ante Chr. n.; Herodotus floruit circ. 450.

²⁷) Ingens librorum copia hujus generis olim exstabat: *καὶ Πυθαγορείων ἢ καὶ Πυθαγορεῶν φιλοσοφίας* scripsit Aristoteles (Diog. Laert. 5. 8, 16. Plutarch. 4. 11. Aelian. V. H. 2. 26. Theo Smyrn. 1. 5. Apoll. hist. mirab. 6. Jombl. vit. Pyth. 6. Jones. script. hist. ph. 1. p. 62. Creuser. Stud. T. 2. p. 230.). Cujus libri memorabile fragmentum servavit Diog. L. I. I.: *ἡγοῦνται δὲ οὐκ ἀλλὰ ποταμὸν ἔχειν συμβολαίαν, ἢ δὲ ἰσχυρὸν ἄρμενενός τις ἰσχυρὸν, αὐτὸν δὲ τὸν ὁλοκρῆτον μὲν ἰσχυρὸν εἶναι δέοντες, τὰς δὲ ἑρμῆας τῶν χειρῶν, τὰς δὲ πλείους μόνον λέγοντες* (cf. Sopat. Divis. quæst. p. 338 sq. Santocruc. de myst. T. 1. p. 301. 305.). Haec symbola ab ipso Pythagora jam adhibita esse, Aristoteli facile accredimus. Mire autem conveniunt ea cum antiquis Orphicorum symbolis, de quibus Epigenes olim exposuerat (Clem. Alex. 5. p. 675. (571.)). Sic Jovis lacrymas. *λάρυναι*, intellexit *pluviam*; *πίον* i. e. flum, *αἰσμη*; *αἰσμη* *κατακλίσματα* radicem incurvi

VIII

Sequuti sunt rerum Atticarum scriptores, quibus Dionysius Milesius viam jam praeiverat et Hellanicus Lesbicus. Quantum hujus quoque generis proventum librorum illa aetas protulerit, vel ex numero auctorum, quorum nomina a veteribus laudantur, colligi potest. Celebriores fuerunt Melesagoras, Clidemus, Phanodemus, Demon, Demetrius Phalereus, Polemon, Ister, Androtion, Philochorus. Qui vero curiosiora et accuratiora de rerum Atticarum origine et gradibus, quibus ad summum culturae fastigium evectae sunt, tradere studebat, ei uberrimam scribendi materiem sancta Eleusis praebebat, antiquissimorum mysteriorum sedes. Atque apud omnes ἀνθίδων scriptores aliquid saltem de saluberrimo illo instituto lectum est. In hac autem disquisitione sileri non poterat Orphei memoria,

corporis, *aratrum*; *ἡνίκεν ἡλίου* retis plexum, *partum*; *ἡνίκον* floridum, *ver*; *ἡνίκα* requiem laboris, *noctem*; *ἐνέμενα* stamen, *sulcum*; *γυγίον* Gorgonis faciem, *lunam*; *ἀφροδίτην* tempus, quo seminare oporteat; *λευκέρηλοι* candidatas, quas sint partes lucis; *μήλας* Parcas, partes lunae, tricesimam, quintam decimam, et novam lunam; *κύμα* Περσείδης, *astra*. cf. Clem. Al. 5. p.663. Plutarchum et Porphyrium ap. Eschenb. Epig. p.7. 11. Aristot. de anim. gener. 2, 1. cf. Ottofr. Mueller. Dor. T.1. p.313. Plura de his symbolis olim lecta esse suspicor *in vultu Ὀρφέως* rerum Orphicarum, ut Phanodemi (Hensterh. ad Lucia. T.1. p.282. Siebel. Phil. Fr. p.11. Lobeck. de Tritop. 2. p.8.). Clidemi (Athen. 9. p.409. f.410.), Anticlidiae (Athen. 11. p.473. c.), Cornelii Balbi (Macrob. p.398.), aliorumque (Suid. *τηλεπράγματος* v. Lambec. Prodr. p.176. Malc. chr. p.88. Valkenaer. de Aristot. p.76. Lobeck. de Tritopat. P. H. p. 3.). — Praeter Aristotelem de philosophia et symbolis Pythagoreorum egit Demetrius Peripateticus in opere de poetis (Athen. 10. p.452. d. v. Jousian 1. p.252.), Anaximander junior (Suid. *ἀναξ.* Jons. 1. p.40.), Androclydas (Jambl. vit. Pythag. ap. Jons. II. p.238.), Alexander Polyhistor (Clem. Al. Strom. 1. p.357. Menage ad Diog. L. 8. 16. Creuzer. Stud. T. 2. p.230.), Neanthes Cyzicenus (Diog. L. 8. 16. Jons. 1. p.157.). Super-sunt adhuc symbola Pythagorae Mas. incertae aetatis Paris. in Bibl. Reg. n. DXCIII. MDXCVI. MDCCXLIII. MMLXXXVIII. (Jons. 1. p.237.). — Caeterum discrimen, quod Procl. in theolog. Plat. 1. 4. statuit, dignum est, quod hic notemus: *ὁρφέως δὲ συμβόλιον, τηλεπράγματος δὲ κύματα τὰ θεῶν μυστήρια ὁρίσται* (cf. Lambec. Prodr. p.180.), de qua re plura adjiciendi infra nobis occasio dabitur.

ut quae ad originem mysteriorum Eleusiniarum spectaret, quatenus eorum religio cum Baechi cultu cohaerebat. Omnes hoc fere consilium videntur sequuti esse, ut omnia cultoria vitae initia ex Atticis regionibus ad reliquos Graecos pervenisse, et Atticos homines nihil aliunde accepisse, demonstrarent. In quibus disquisitionibus quum diversas vias ingrederentur, fieri non poterat, quin magna paulatim sententiarum diversitas et discrepantia vulgaretur; quae deinde magis etiam aucta est ab aliis scriptoribus, qui aliis Graeciae regionibus eandem superbam laudem vindicare amittuntur; ab iis in primis, qui res Argolicas descripserant. Ambitionem Atheniensium quum diserta veterum testimonia et alia documenta, tum ipsa fragmenta, adhuc exstantia, comprobant ²⁸⁾).

De singulis hic exponere nihil attinet. Duos tantum ex illis rerum Atticarum scriptoribus, Androtonem et Philochorum, paucis attingere juvat ²⁹⁾. Etenim hi fusius de Orpheo, ejus poesi, et sancto mysterio-

²⁸⁾ Jam antiquissimis temporibus carmina fuere, quae res Atticas decantabant, e. g. Ἀῖνᾱ, cujus auctores (nam plures laudantur) ignoti erant (Strab. 5. p. 339. 9. p. 601. a.), et Pausaniae temporibus non amplius exstabat (Paus. 9. 28. p. 764. v. Groddeck. in Bibl. vet. lit. et art. 1. 2. p. 80. Thiersch. de Hesiodo in Comm. Acad. lit. Monac. 1813. p. 32.). Ex hoc fonte hauserunt, qui postea in eodem argumento tractando versarentur; ut praeter eos, quorum nomina modo laudavimus, Ephorus quoque (Heyne Apoll. T. 1. p. xxxi. xxxv. Creuzer. Symb. T. 4. p. 6. Meier-Marx Fr. Eph. p. 64.).

²⁹⁾ Androton floruit Ol. 90-96; certe haud seriore aetate; Aristot. Rhet. 3. 4. Perizonius (ad Aelian. V. H. 8. 6.) ad Mummii Achaici tempora eum refert, stante adhuc republica Atheniensium (cf. etiam Ruhnken. hist. crit. orat. Gr. p. lxxxiv. Siebelis. Philoch. et Andr. Fr. p. xviii sq. Jons. 2. 9.). Vossium (de hist. Gr. 3. p. 322.) et Harlesium (ad Fabr. Bibl. Gr. T. 2. p. 744.), qui Androtonem incertae aetatis scriptoribus annumerant, meliora docere poterat Suidae (v. Ἀῖγ. et Schol. Hermog. ap. ipsum Fabric. T. 2. p. 820.), narratio, Androtonem ex Isocratis disciplina prodissae; nam cur huic ab historico distinguamus (ut facit Ruhnken. l. l.), nihil rationis in promptu est, quum plerique Isocratis discipuli, qui in insula Chio, in quam belli Pe-

rum instituto egisse videntur. Memorabile quoddam Androtionis fragmentum, ex Athide petiit, servavit Aelianus³⁰⁾; ex quo et ambitiosum

laponesiaci strepitu perterritus senex se contulisset, ejus praeceptis rhetoricis et facundia imbuti erant, studiosa ad historiam scribendam applicaverint, ut Theopompus, Ephorus, Timaeus; qui vero subtili illa Isocratis institutione virile veteris historiae robur infregerunt (Plut. vit. Isocr. T. 4. p. 354. Wytenb. Wytenb. Praef. ad Selecr. Hist. p. xvi. Crenzer. Praef. ad Epor. Fr. ed. Meier-Marx p. xxi. xxvi, ipse Meier-Marx p. 12.). — Caeterum videtur Androtion ex ipsa Attica oriundus fuisse, ut plerique rerum Atticarum scriptores; id quod colligere quodammodo possumus ex Plut. de exil. T. 2. p. 605. c. Xyl. Paus. 6, 7. Schell. ad Soph. Oed. Col. 1046. Aelian. V. H. 8, 6. Siebel. Phil. et Andr. Fr. p. xvi. —

³⁰⁾ Aelian. 8, 6. ibiq. cf. doctissimam Perizonii notam, quam totum repetit Siebelius. Phil. Fr. p. xvi. cf. Gyrard. Op. T. 2. p. 71. s. Tiedemann. pr. Gr. phil. p. 9. Ipsa verba alia de causa huc transcribere juvat: *μὴν τὸν Ὀρφεῖα ἐσθλὸν γεννηθέντα, Ὀρφεῖα τὴν, ἀλλὰ ἄλλως τοῖς μύθοις ἀνδρὸς καταβύβανθαι*. Tota Androtionis argumentatio haec est: Thrax est sapiens et rudes; ergo Orpheus, qui Thrax fuit, non potuit homo eruditus et litteris excultus vocari: proinde omnia, quae de Orphēi sapientia et doctrina narrantur, ficta sunt. Quam temerariam sententiam temeraria verborum transpositione quodammodo excusare voluit Batier. (Specim. philol. p. 29. probat a Siebelius. Fr. p. 117.) *μὴν τὸν Ὀρφεῖα, ἐσθλὸν τὴν, Ὀρφεῖα γεννηθέντα*. Etenim si hoc tantum negasset, Orpheum fuisse Thracem, non subicere potuisset, falsam esse ejus sapientiae famam; unde mira profecto contradictio oritur: sapiens fuit Orpheus, neque vero Thrax, sed sapientia ei falso affecta est; ergo nec Thrax fuit nec sapiens!! — Nihil erat, quod Siebelius (p. xvii.) Fabricium (1. p. 143.) vituperaret; quod locum bene interpretatur est. — Quod Androtion cum Istro alibi de Eumolpo, mysteriorum Eleusiniorum auctore, non Thrace illo, sed seriore homine Attico; prodidit (ap. Schol. ad Soph. Oed. Col. 1046. (1108.)) id, cur ad Orpheum quoque absque omni testo transferamus, non video. Eumolpi nomen, ut Atticae vindicaretur, in eadem genealogia pluries repetitum est: Eumolpus. Keryx. Eumolpus. Ahtiphemus. Museus. Eumolpus. (Cy. Meurs. Eleus. p. 6. Heyne ad Apollod. 2, 5, 11 et 3, 15; 4. Santorcz. de myst. T. 1. p. 118-120. 468. 469. Passow. Mus. p. 7. 22.) Primum illū Eumolpū Thracem fuisse, re Androtion quidem negavit, neque hodie quispiam negat (Arcesidor. ap. Schol. ad Soph. Oed. Col. 1051. Paus. 1, 38, 3. 2, 14, 2. Suid. v. *ἐὺμολπος*. T. 1. p. 897. Etym. M. Marmor. Par. ep. 15. l. 28; in errorem delapsus est Clem. Alex. Prot. p. 17. Potter. loco Hym. in Cer. 474. perperam intellecto. Huellman. Gr. hist. prim. p. 53. 54. Passow. Mus. p. 24. Ottofr. Mueller. de Minerva Pöl. p. 9.) Etsi igitur Eumolpi minos fuit, qui *μύθων* conderet, Thraecia tamen origo ejus nondum abolita

Attici hominis ingenium, et argumentorum leve pondus facile apparet. Nota est communis totius antiquitatis sententia, Cereris religionem ab Eumolpo *Thrace* in Eleusinia mysteria introductam, et ab Orphea *Thrace* Bacchi cultu amplificatam esse. Hunc Thracum honorem omni ratione suae genti vindicare studebat Androtion, et Eumolpum et Orpheum vel *Thracas* fuisse negans, vel *sapientes*, utpote quos nullis litteris et disciplinis nec usos nec excultos fuisse constet, sed rudes et illitteratos; nec quidquam potuisse rerum cognitionis aliorum libris legendis sibi comparare, quoniam nec *legere* nec *scribere* didicerint. O ineptum hominem! qui non capere poterat, aliquem etiam sine litterarum et librorum usu sapientem et prudentem existere posse, solis ingenii viribus et iudicii acumine atque

erat. At omnis iste multiplicatus Eumolporum numerus fictus est. Aut unus statuendus est, aut nullus; aut omnes omnium aetatum hierophantes Eleusinius Eumolpi nomine fuisse insignitos elicies ex Plut. de Exil. T. 2. p. 607. et ex Inscript. CXXXIII. ap. Chandler. p. 78. cf. Santieruc. de myst. T. 1. p. 218. Ille, *Εὐμόλος*, inquit, *ὁ... ἱερεὺς καὶ μὴτ' αὐτοῦ Ἐάνδρων*. — Androtion antiquissimum *Ἀνδρῶν* auctorem, Melesagoram, vel sequutus est in multis, vel forte eum eo consensit: quod Clemens (St. G. p. 629. Sylb.), more suo, parum profecto laudando, ita explicat, quasi pleraque eua illinc derivasset (Siebel. Fr. Andr. p. xx. 5.). Vix est ullus alius antiquitatis rerum scriptor, qui plures assecclas nactus sit, quam Melesagoras. Jam Hecataeus ejus vestigia pressit (Cleid. Al. l. 1.). Pertinet igitur ad logographorum numerum; quibus recte accensetur a Dionys. Hal. jud. de Thuecyd. II. p. 138. Sylb. cf. Bibl. Crit. Cantabr. T. 1. p. 221. Si Dionysius etiam Mnesagoram quendam novisset, quem nemo mortalium novit; hoc haud dubie loco eum memorasset, quo omnes antiquiores historicos annumerat. Videtur quidem Apollodor. 3, 10, 3. f. istud nomen agnoscere. Sed comparatio cum Schol. ad Eurip. Alcest. 2. instituta docebit, pro *Mnesagora* scribendum esse *Melasygoram*; id quod omnium editorum curam fugit. Num rectius scribatur *Melasygates* (Hesych. et Suid. v. Max. Tyr. diss. 22. (13.) p. 224. Davis, Clem. Alex. Str. 6. p. 629. a.) an *Aschasygates* (Antig. Caryl. mirab. c. 12. Paus. 1, 2.), incertum facit veterum silentium: certe homines nihil differunt. Mihi videtur *Aschasygates*; corruptela librariorum esse, inde orta, quod dimidia pars litterae M bis pingeretur ΜΒΑΝΤΑΤΟΡΑΤ. Fortasse etiam a praecessi, quam librarius ad illud nomen perperam traxit: quae ratio minus artificiosa est. Ceterum de ejus patria, num Chalcedonius fuerit, an Eleusinius, an Atheniensis, nunc nihil defuit.

atque meditata rerum experientia. At ne hodie quidem desunt, qui eandem rationem sequantur, nec ab Homero ullum potuisse versiculum confici absque utilissima illa scribendi arte putent ³¹); id quod Androtion quoque nemini, ut opinor, largitus esset. Verum ne ipsi quidem veteres perverso ejus judicio quidquam tribuisse in hac re videntur, ut Aeliani verba declarant ³²).

Multo scior aetas, quam Androtioni, assignanda est Philochoro Atheniensi, qui Enclidi aequalis fuit ³³), et multorum librorum ex historico genere auctor. Is quidem, ut omnes fere rerum Atticarum scriptores, subtiliorem plerumque et acutiorum antiquarum fabularum interpretatio-

³¹) Carmen, ab initio non mandatum litteris, Kamio (Prinord. hist. p. 4-10. 661-63. 620. 693.) res tam mira et incredibilis visa est, ut, qui contra sentiant, ineptos vocet. Sed homo fortasse ludit, et, ut totum hunc libellum, ita Pantheum, ludibrii causa scripsisse videtur. Quantum enim utrumque opus distat a Cononis editione et mythologia Graecorum! Itaque eos miror, qui vel nugas illinc creduli potunt, ut suas sententias fissent; vel operose istas refellunt (ut Crenzer. o. c. Comm. Herodd. p. 271. Symbol. T. 3. p. 225 sq. Welcker. Sappho. p. 30. 32. et. ephe. ant. art. 1. p. 112. etc.). Nos si quando istos libros laudavimus, animi causa fecimus.

³²) Ταῦτα Ἀνδροτίων λέγει, εἰ τοι κερὶ τούτῳ τίς ἀγρομυθίας καὶ ἀναδυσίας ὁρᾷν τιμωρεῖται. Pausanias quoque parum ei fidei tribuit (6, 7, 2.): εἰ δὲ τὰ ἔκτα εἴπῃ Ἀνδροτίων λέγει. Plura tamen ab eo accuratius et verius tradita esse, quam ab aliis, fragmenta declarant ap. Siebel. p. 114. 115. 116.

³³) Ol. 118. 3. insigni vatis et haruspicii munere Athenis auctus est; Dionys. Hal. T. 2. p. 113 Sylb. (T. 5. p. 636 Reiske.). Quomodo igitur a corruptissimo Suida Eratosthenis senis discipulus, et grammaticus Alexandrinus vocari potuerit, nondum assequutus sum; Eratosthenes enim natus demum est Ol. 126. 1. Proinde ratio sefellit Vossium de hist. Gr. 1. 18. p. 115. Jonsium 2. 9. Corsinium Fast. Att. T. 4. p. 103. T. 2. p. 91. Fabricium cum Harlesio T. 2. p. 481. T. 6. p. 376. cf. Heeren. de font. Plut. p. 13. — Lobeckius (de Tritop. P. 3. p. 8.) Philochorum Platone antiquiorem habere videtur: sed et hunc ratio sefellit; et Patricium, qui eum ex peripateticorum numero fuisse putat, jam notavit Fabric. 2. p. 502. — Cf. praeterea de Philochoro Fr. Wolf. Prolegg. ad Demosth. or. adv. Lept. p. xcviu.

nem sectatus est, productam istam ex simili arrogantia, quam in Andro-
tione deprehendimus. Res Orphicas ille quum in spisso Ἀρτίδος opere
(cujus XVII libri laudantur), tractare poterat, et procul dubio etiam
tractavit, tum eadem in peculiari libello de divinatione cum tetigisse
constat³⁴⁾.

³⁴⁾ Schol. ad Eurip. Alc. 968 (971.). Clem. Alex. 1. p. 334. Sylb. Harles. ad Fa-
bric. 1. p. 142. Siebelis. Fr. p. ix. 98 sq. Heyne ad Hom. T. 5. p. 716. Collegerat
Philochorus in illo opere περί μαντικῆς varia oracula et vaticinia, tam soluta quam ligata
oratione scripta; in quibus exponendis de eorum auctoribus, aetate et auctoritate egit
(Plut. de Pyth. or. T. 2. p. 403. f. T. 7. p. 588. R.). Itaque in Orpheum vatem in
primis inquisivisse videtur: de quo quae prodidit, magno opere hodie desideramus, quum
in hac antiquitatis parte bene eum versatum esse oportebat, quippe qui ipse esset μαν-
τικῆς et ἱερατικῆς. Scripsit praeterea περί Διόνυσου· περί Ἰσῶν· περί Ἰεγῶν· περί καθαρῶν· περί ἑσ-
χῶν (Siebel. Fr. p. 9.). Incertum est, num opus περί συμβόλων pars fuerit libri περί μαν-
τικῆς; probabile tamen. — Omnium horum librorum magna fuit apud veteres auctori-
tatis et singularis fides (v. Siebel. Hellen. p. 52. et loca vet. in Fr. p. 102.); non item
Ἀρτίδος et aliarum similis generis historiarum. Quapropter ex parte tantum et insigni illa
laude, qua eum ornavit Hemsterhusius (ad Arist. Plut. p. 353.), et Heynius (Opusc. T. 1.
p. 354.), dignus censendus est, et insigni isto vituperio, quo eum oneravit Lobeckius
(de Tritop. 3. p. 8.). — Antici hominis arrogantia et auditio in multis quidem haud
obscurae se prodit; fortasse etiam in iis, quae de Orpheo exposuit in Ἀρτίδῃ, se pro-
deret, si quid inde nobis reliquum esset. At de Homero, sententiam scriptorum reum
Argolicarum amplexus esse videtur, qui Maconium vatem fecerant Argivum (vetus
grammat. ined. ap. Iriarte in Bibl. Matrit. Codd. Gr. p. 233. v. Schellenberg de Anti-
macho Col. p. 114. Siebel. Fr. p. 35. Meier-Marx p. 79. Eph. Fr.). Qua quidem in
re discessit ab aliis Ἀρτίδου auctoribus; a quibus sententias de Homero Ἀθηναῖσι,
quales Gell. 3. 11. Fabric. 1. p. 327. afferunt, profectus esse certissimum mihi est.
Mirum est, quot civitates hoc modo nactus sit Homerus. Sic Ephorus, homo Cu-
maeus, suae genti honorificas Homeri natales vindicavit (Plut. vit. Hom. c. 2. altera
vit. c. 2. ap. Ernest. Opp. Hom. T. 5. p. 151. Gale Op. Mythol. p. 283. Euseb. pr. ev.
10. 11. p. 491. Vig. Tatian. adv. Gr. 48. p. 285. Heinrichs. de Epimenide p. 145.
Meier-Marx Fr. p. 267. Sturz. Hellen. Fr. p. 154. Siebel. Phil. Fr. p. 35. Fabric. 1.
p. 312.). — Fortasse ne Leo quidem Allatius, qui docte de Homeri patria egit, ve-
rissimam de Homero Chio famam exornasset, nisi ipse ex illa insula ortundus fuisset.
Origines et causas opinionum de Homero Ithacensi, Salaminio, Smyrnaeo, Colophonio,
Pylio, et, ut dñs placet, Aegyptio et Romano, in posterum fortasse disputandi nobis
dabitur opportunitas. Quo Homerus Trojanus et Syrius pertineant, vide sup. not. 15.

IX.

Orphicae poesis fontes, unde, ad antiquitatem et indolem ejus cognoscendam aliquid olim hauriri potuerit, indicaturo, silentio praetermittendi non sunt, qui Graecae poesis historiam usque ad sua tempora deduxerunt, vel qui de poetarum Graecorum vita, et poesi omnino, egerunt. Inter hos vero principem Aristoteles facile obtinet locum, cujus opus de poetis haud raro a veteribus laudatur ³⁵). Desideratissimum nobis hunc librum facit prudens illud de Orphico judicium, a Cicerone servatum ³⁶), quod

³⁵) Diog. L. 3. 46. B. 3. p. 84. a. p. 227 f. Men. Athen. 11. p. 505. c. Macrob. Sat. 5. 18. Jons. scr. hist. phil. 1. p. 61. Hujus operis partes fuisse videntur *περί ὁμήρου* et *περί ομήρου*, quas respexit Plut. de mus. II. p. 1143. c. Diog. L. 3. 48. Harpocr. v. *ὁμήρου* et *ὁμήρου*, Procl. ap. Phot. ecl. 239.

³⁶) De N. D. 1. 38: "Orpheum poetam docet Aristoteles numquam fuisse, et hoc Orphicum carmen Pythagorei serunt cujusdam fuisse Cereopis." Qui locus, nisi ad ineptas interpretandi machinas confugere velis, illum tantammodo sensum admittit, quem post alios egregie firmavit Creuzerus. Totius loci haec est ratio, ut tribus gradibus procedat disputatio. Primo ponuntur ii, qui, quia fuerint, non amplius sint; altero ii, qui nec unquam fuerunt; tertio, qui nec fuerunt nec esse possunt. In primis illis censentur Homerus et alii; in secundis Orpheus; in tertiis Scylla et Chimaera. cf. Creuzer. Symb. T. 3. p. 140. (152.). Davisii inconsideratam interpretationem "haec verba non significant, nullum fuisse Orpheum. Volunt tantum poemata, quae sunt Orpheo tributa, falso nomen ejus praeseferre" quae magnam auctoritatem inter eruditos homines nacta est, Ciceronis mens et totius loci connexus non admittunt. Quo tandem modo Cicero Aristotelis sententiam, ut unicam et singularem, proferre potuisset, quum nemo intelligentior ante Aristotelem, ut Herodotus et alii, eandem non amplexus esset? Itaque rejicienda sunt, quae apud Fabric. B. Gr. T. 1. p. 143. leguntur. Sanum vero Mosheimii judicium laudamus (ad Cudworth. syst. int. T. 1. p. 345.), quod suum fecit Bruckerus (T. 1. p. 374.); deinde Valkeae. (de Aristob. p. 73.). Kausse (Anal. philol. p. 59.), Ouwaroß. (de myst. Eleus. p. 13.), cf. Franguiere. (Mém. de l'Acad. des inscr. T. 5. p. 121.), et alium virum doctum (T. 46. p. 99.). Santocruc. (de myst. T. 1. p. 117. T. 2. p. 47.), Passow. (Mus. p. 25.), Huellmaun. (Gr. hist. init. p. 47.), Boettiger. (in Wieland Mus. Att. T. 1. p. 332.). Ad temerarias opiniones suas, quas jam novimus, eundem Ciceronis locum detorserunt Barrius (Mém. de l'Acad. T. 16. p. 16.), Freretius (T. 23. p. 251.), Gyraldus (Op. T. 1. p. 76. c. T. 2.

certissima conjectura assequutus mihi videor, illinc petum esse. — Deinde nactus est Aristoteles duos asseclos, qui in eodem argumento tractando versati sunt, Demetrium et Phaeniam³⁷⁾; e quorum tamen libris nihil nobis servatum est mentione dignum. Spissius de poetis opus edidit Hieronymus: quintus enim liber laudatur ab Athenaeo³⁸⁾. Heraclidis Pontici liber de poetica et poetis non absque laude a veteribus passim allegatur³⁹⁾. Metrodori librum ejusdem argumenti Plutarchus laudat⁴⁰⁾. Glauci Rhegini, vel Antiphontis, scriptum de vetustis Graecorum poetis et musicis, jam supra memoratum est, quum de Terpandro, Orphicorum carminum imitatore, exponeremus. Hoc, ut ad nostram aetatem pervenisset, magnopere optandum foret; siquidem in eo de poetis antiquissimo-

p. 71. e.), Meiners. (de vero deo p. 188.). Verum ex parte tantum viderunt Hanovius (disq. metaph. p. 335-337.), Lambec. (prodr. p. 179.), Tiedemann. (pr. Gr. phil. p. 4. 7. 31.), Clavier. (pr. Gr. temp. T. 1. p. 74.), Gail. (de cultu Bacchi p. 99.). Verum per jocum vidit Kanne (Pantheum p. 444.). — Cur illud Aristotelis judicium prudens habeam, infra apparebit.

³⁷⁾ Demetrius *περὶ ποιητῶν* et *περὶ ποιημάτων*, Diog. L. 2. Athen. 10. p. 452. d. 12. p. 548. d. 14. p. 635. b. Jonsius 1. p. 252. Phaenias *περὶ ποιητῶν* Athen. 8. p. 352. c. d., ubi insigne fragmentum legitur ab Stratonico Atheniense, homine facetissimo. Jons. 1. p. 98. De Phaenias cf. Athen. 2. p. 61. f. 61. d. et Schweigh. T. 4. p. 616.

³⁸⁾ Athen. 14. p. 635. f. Gyrard. Op. T. 2. p. 448. b. Jons. p. 29.

³⁹⁾ *Περὶ ποιητῶν καὶ τῶν ποιητῶν*, Diog. L. 5. Hujus opera pars fuit *περὶ τῶν ἑρμῶν τραγῳδιῶν*; id quod nou intellexit Jons. 1. p. 107.

⁴⁰⁾ Jons. 1. p. 128. Hunc librum Metrodori respexit Jaublichus V. Pyth. 31. p. 196. (242. p. 476. Kiessl.); indeque refert, emulum dialectorum Graecarum antiquissimum esse Doricam, qua Orpheus, poetarum vetustissimus, usus sit (cf. Valkemaer. de Aristob. p. 77. Hanovius disq. metaph. p. 351.). Gravissimum profecto et singulare testimonium, quod nobis haud parvi momenti in posterum erit. Longe igitur alia carmina erant, quae olim sub Orphei nomine circumferebantur, quam quae hodie exstant. Illinc enotarunt grammatici nonnullas verborum formas, mere doricæ, ut *αλαδῆχον* (Cap. Etym. M. v. *ἀνδρ* p. 263. 50.). Itaque antiquiores hymnos Orphicos Ortofr. Mueller. (Dor. 1. p. 312.) jure vocat doricos. Tiedemannus quidem (pr. Gr. phil. p. 34.) hoc nondum capere poterat.

rum Graeciae temporum, Lino, Philamnone, Eumolpo, Thamyra, Orpheo, Musaeo, aliisque, separatim expositum erat.

X.

At ne ad inania vota delabamur, statim indicemus, quae postera doctorum Alexandrinorum aetas de Orpheo ejusque poesi scripta vulgaverit. Verum et hic paucos tantum librorum titulos proferre possumus, quibus edax aevum pepercit: plures haud dubie perierunt. Epigenes, de cujus incerta aetate nihil mihi certi definire contigit, scripserat de Orphei, quae vulgo fertur, poesi ⁴¹⁾. Nicomedis librum de Orpheo, aliunde nobis ignotum, semel laudat Athenaeus ⁴²⁾. Multum promittit titulus libri, quem Apollonius Afrosiensiensis ediderat, de Orpheo ejusque mysteriis ⁴³⁾.

Haec et similia scripta, quae illa aetas tulit, partim fraudes spectasse videntur, quibus homines ingeniosi sub Orphei nomine carmina divulgaverant; partim in ipsa poesi supposita explicanda occupati erant; quod de

⁴¹⁾ περί τῆς εἰς Ὀρφεὺς ποιήσεως, Clem. Alex. Str. 1. p. 321. 332. ἢ τῆς περὶ τῆς Ὀρφέως ποιήσεως καὶ θαύμας (voces aenigmatice, v. sup. not. 27.) κατ' Ὀρφεὺς λεγόμενης. Clem. Alex. Str. 5. p. 571. 585. 601. Syll. (p. 675. P.). Ἀντίκ: ἢ τῆς Ὀρφέως. Clem. p. 626. S. Valken. de Aristob. p. 75. Lambec. prodr. p. 179. Fabr. Bibl. Gr. T. 1. p. 142. Harl. Souchay. de hym. vet. in Mém. de l'Acad. T. 16. p. 100. De tempore, quo Epigenes floruit, id saltem falsum est, quod Jonsius (1. 15. 5.), et Tiedemannus (p. 40.) affirmant, eum Socraticis temporibus vixisse. Ut Epigenes, ita Sando, Pseudo-Hellanic pseudo-filius, quem ὁμοτίμου εἰς Ὀρφεὺς scripsisse Suidas refert, ad aetatem Alexandrinam spectat. Certiora adhuc desiderantur.

⁴²⁾ 14. p. 637. b. De Nicomedis incerta aetate v. Voss. de hist. Gr. II, 13. Quem Nicomedem Veri et Marci educatorem fuisse dicunt (Jons. 2. p. 14.), is huc non pertinet.

⁴³⁾ περί Ὀρφέως καὶ τῶν μυστηρίων αὐτοῦ Suid. s. v. et Eudor. p. 50. — Voss. de hist. Gr. II, 13. Fabric. B. Gr. T. 1. p. 141.

Epigenis scripto constat. Certissimum tamen est, eorum auctores de vera et genuina poesi Orphica, quae ante Homericam aetatem, hoc est, ante cultioris poesis apud Jones tempora, in Graecia floruit, non egisse,¹ neque de illius antiquitate vindicanda cogitasse.

XI.

Quae apud veteres Patres Christianos, quos vocant, et Platonieos recentiores, quique Pythagoreorum nomen mentiantur, et alios deerescentis Graecorum aevi scriptores de Orpheo leguntur, ea nemo humanior ita comparata esse existimabit, ut inde auctoritatem ad sententiam aliquam de Orphicae poesis vetustate firmandam stabiliendamque petat. Illis de hac re non poterant certiora innotuisse, quam superioribus aetatibus. Patres, quos appellavimus, sua derivasse videntur e libellis exegeticis, similibusque, quales Epigenem confecisse vidimus; hinc Clemens certe Alexandrinus nonnulla profert, quae absque eo in obscuro essent. Verum Platonici isti et Pythagorei multa nova, nescio e quibus obscuris animi recessibus, divulgaverunt, de quibus antea ne fando quidem acceperant aliquid homines cordatiores: istorum potissimum studio factus est Orpheus summus ille philosophus, e cuius mirando systemate praecipua placita sua petierint Pythagoras, Plato, alii. Huc spectat Procli scriptum *de consensu Orphici, Pythagorae et Platonis* ⁴⁴⁾. Simile consilium sequutus est Hierocles, qui argumentis, nescio quibus, evincere studuit, Platonem multa ab Or-

⁴⁴⁾ Συμφωνία Ὀρφικοῦ, Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος. Marinus in vit. Procli, 27. ap. Suidam. v. Librum, eodem titulo inscriptum, Syrianus, Procli praeceptor, ediderat. Exstabant quoque olim utriusque commentarii in *Orphi theologiam*, et Syriani Ὀρφικῶν ἐρμηνείαι. Procl. in Plat. Tim. 2. Fabric. T. 1. p. 142. Eschenb. Epig. praef. Ouwaroff. de myst. Eleus. p. 57.

pheo et antiquis oraculis mutuatum esse ⁴⁵). Idem isti Platouci sua potius decreta et deliramenta, philosopho molimine parum digna, Orphei carminibus recens procus infarciebant, quam in genuinam et antiquam eorum naturam inquirebant; et insano acuminis allegiarum ludibria captantes, antiquam simplicitatem depravabant ⁴⁶).

Quid? quod etiam Judaei Orphei nomine ad celebrandam Dei Israël's tremendam majestatem, et ad canendas Abrahami Mosisque laudes abusi sunt. Quibus in fraudibus insignes partes tribuendae sunt Aristobulo, quem honoris causa peripateticum appellarunt. Fuit ille doctissimus homo, et de meliore luto factus; quæ gloriæ, qua alios gentiles frui videret, invidia excitatus, totum se tradidit sermonis Graeci et elegantiorum litterarum studiis; ac, quum benignum principem nactus esset, qui rebus Judaicis faveret, Ptolemaeum Physconem dico, ab inflato ventre sic appellatum, librum scripsit, quo, ut genti suae decus aliquod et auctoritatem conciliaret, demonstrare conatus est, quidquid Graeci bene excogitasse dicerentur, id totum eos derivasse de sacro Moysi prophetarumque fonte ⁴⁷). Quo nu-

⁴⁵) In libro de fato et providentia ap. Phot. Bibl. cod. 214 et 251.

⁴⁶) Ratio, qua inducti, has improbas, pacne dixerim, partes sequebantur, haud dubie quaerenda est in religione Christiana recens vulgata, quam furibundis armis debellare studebant; v. Oniaroff, de myst. Eleus. p. 50-66. Freret. Mém. de l'Acad. T. 23. p. 263. 269. Foucher. ibid. T. 35. p. 3. Zoëga. Diss. a Welckero edit. p. 222 sq. 301. Muentzer. expl. inscript. quae ad myst. Samothr. spectat. p. 13. (Diss. antiq. p. 195-), Creuzer. Symb. T. 4. p. 514. (550-), qui tamen aliud spectat.

⁴⁷) Fortasse Aristobulo consilium quoque erat, Ptolemaeum ad religionem Abrahamitarum traducendi; v. Gyraldi Op. T. 2. p. 75. c. g. Pridaux. hist. Jud. T. 3. p. 390. Mosheim. ad Cudw. T. 1. p. 445. Tiedemann. pr. Gr. phil. p. 66. Santocr. de myst. T. 2. p. 60. — Percavit Souchay. (de hym. vet. in Mém. de l'Acad. T. 12. p. 14-), qui Aristobulum primo nostrae aerae seculo vixisse putat. A Valkenavro (p. 28. 29. 36 sq. 44. cf. Wesseling ibid. p. 131.) ejus aetas certo definita est. — Qui Aristobuli Orpheum Palaestinum cognoscere cupit, is legat versus Orphicos ap. Euseb. pr. ev. 13. 12. p. 663 sq. Clem. Alex. protrept. p. 63. Sir. 5. p. 723. 9. P. V. Escheuhl.

gatorio libello omnes posthac Patres Christianos elusit, in primis Clementem Alexandrinum et Eusebium.

Caeterum de magnò Orpheorum numero, quem Graeci scriptores afferunt, quid statuendum sit, incurrit in oculos. Quippe serior aetas quum tot tantaque, et tam diversa iuuenta ac artium disciplinas, quas superiora tempora in unum Orpheum coacervaverant, ad unum referri non posse intellexissent, ubique circumspicere coeperunt, ut singula ista inter singulos ejusdem nominis homines, qui diversissimis plerumque temporibus vixerant, dividerent. Sic in scenam prodit Orpheus theologus, musicus, hymnodous, epopoëus, magus, medicus, astrologus, astronomus, summusque philosophus ⁴⁸). Quo factum est, ut isti divisores, ad arbitrium agentes, carminum Orphicorum auctores facerent, quos carminum pangendorum libido numquam invaserat. Nihil igitur mirum, si Ciceronis etiam servulo, cui idem nomen contigerat ⁴⁹), aliquas fortasse in hac re partes tribuerint.

Epig. p. 140-148. Valkenaer. p. 12-16. Hae sententiae Palæstinae miris modis torse-
runt olim viros doctos, Scaligerum (Cap. Steph. poës. phil. p. 218 et in Fr. vet., operi
de Emend. Temp. subj., p. 48.), Casaubonum (ad Athen. 4. p. 130 L.), Davisium (ad
Cic. de N. D. 2, 64.), Hugonem Grotium (ad ev. Matth. 5, 31.). Horum enim virorum
judicia eo redeunt, ut putent, Orpheum in Aegypto cum Mose vel familiaritatem con-
traxisse, vel ex ejus libris divina illa hausisse. Mira profecto opinio; quae tamen
eam habuit vim, ut ne hodie quidem ab ea recesserint creduli.

⁴⁸) Veterum de pluribus Orpheis sententias refert Suidas v. *Ὀρφεὺς* et *Μῶς*; Eudo-
cia p. 318a quas deinde repetierunt Meursius, Lilius Gyraldus, et alii, quorum no-
mina afferre longum foret. Eandem divisionem Musaei quoque nomen expertum est:
inter tres distinguit Heyne ad Apollod. p. 860; inter duos Sanctoeruc. de myst. T. 1.
p. 120; qui tamen ejusmodi divisiones ipse damnat T. 2. p. 47; cf. etiam Hanouium
disq. met. p. 351. Nuperrime Passowius ex tota antiquitate undecum Musaeos compulit
(p. 89-93. cf. p. 215.), quorum alii inepti sunt homines, nec mentione digni; alii non
erant distinguendi, ut Thrax et Atheniensis; quam distinctionem fortasse ab eo non
expectassos, qui eam improbaverat (p. 25.). — cf. Fabr. B. Gr. T. 1. p. 122.

⁴⁹) Cicero ad div. 11, 4. Idem nomen servo suo, qui quadrupedes in *strepente*
convocaret, Q. Hortensius per jocum dederat. Varro de R. R. 3, 13. Voss. Op.

T. 3.

XII.

Non defuerunt inde a renatis litteris usque ad nostra tempora, qui ad Orphicum studia sua conferrent. Orpheotelestas et Orpheomastiges ut inter veteres deprehendimus, ita iidem inter recentiores quoque et fuerunt, et sunt, eruntque. Hugo Grotius, Lilius Gyraldus, Josephus Scaliger, Gerhardus Vossius, clarissima olim nomina, quid ad hanc quaestionem passim monuerint, et quid in ea profecerint, suo loco indicatum est. Kirchbachius, quantum equidem scio, primus fuit, qui peculiari libello de rebus Orphicis ageret ⁵⁰). Sed quam male is rem suam gesserit, et quam nihil profecerit, sciunt, qui turbulētissimos fontes, e quibus sua hausit, cognoverint. Neque saniora paulo ante Kirchbachium docuerat Radulphus Cudworthus, eruditus Britanni ⁵¹); qui ex Orphicorum carminum fragmentis, quae apud Proclum atque alios ejusdem scholae philosophos, et apud Eusebium et Clementem leguntur, demonstrare conatus est, antiquum Orpheum divino plane ore cecinisse, unumque tantum Deum docuisse, qui sanctam trinitatem *βουλὴν, γένος, ζῶν* in se inclusit ⁵²).

T. 3. 1. p. 191. Orpheum hellenem cognoscere poteris ap. Athen. 8. p. 340. c. — Mixidemum servum suum arroganter appellabat Musaeum (v. Lysiam ap. Ael. Harpocrat. p. 121.); quem hominem Suidas (v. *Μουσ.*) pingui errore *philosophum* fecit. v. Passow. p. 25.

⁵⁰) *De theologia Orphi.* Witteb. 1685. 4. Merse hallucinationes de Orpheo vel theologorum vel philosophorum Graecorum principes; qui, quo referri debeat, supra indicavimus. — Omnia huc pertinentia recensere molestum est negotium; praesertim quum nihil inde sapere dicamus. Collecta, vel ubi viri docti collegerint, indicata sunt in Fabricii B. Gr. T. 1. p. 143-146.

⁵¹) In *systemate intellectuali hujus universi* T. 1. c. 4. Cantabrig. 1671. Cudworthi rationes magno opere restrinxit ingeniosus Mosheimus, qui ejus opus latine reddidit.

⁵²) Haud exiguus est eorum numerus, qui easdem partes sequerentur; recensentur a famoso Jesuita, Athan. Kircheri in *Oedipo Aegyptiaco* P. 1. 1. p. 151. 193., Petro Hueto in *Quaest. Aenet.* p. 95., et a Gabriele Naudaeo in *Apologia pro m. viris falso magis accus.* p. 138.

Andreas Christianus Eschenbachius, quae ad disciplinam Orphicam spectant, accuratius, quam antea factum erat, collegit et disposuit in libro, quem ab erudito antiquitatis interprete rerum Orphicarum *Epigenem* inscripsit ⁵³⁾. Sed in Orphi dictis explicandis totum se praebuit recentiorum Platoniorum argutiis, qui plus ad corrumpendas, quam rite interpretandas veterum poetarum sententias contulerunt. Ubique suam disciplinam, quam fieri poterat artissime, Christianorum praeceptis accommodabant; neque minori studio amittebantur, ut vetustissima esse sua decreta, et a primis Graeciae poetis profecta, convincerent. Hinc frequentissima trismegisti Orphi mentio apud eos.

Orpheum philosophum iterum in scenam introduxit Bruckerus ⁵⁴⁾, qui multa melius constituit; multo vero plura e fontibus credulus incautusque hausit, quos hodie accedere pudet. Francogallorum de eodem argumento lumenbrationes jam satis cognosci possunt ex iis, quae passim a nobis illinc prolata sunt ⁵⁵⁾.

⁵³⁾ Editus est liber Norimberg. 1702. 4. De libri inscriptione vide ipsum p. 138 et p. 187.

⁵⁴⁾ *Historia cr. philos.* T. 1. p. 373-400. T. 6. p. 202-209. In multis pendet ab Eschenbachio. Melliora hausit e Petri Lambecii *prodomo historiae litterariae* p. 168-181. (ed. 1710. f.). Horum vestigia deinde legerunt Christophorus Hononius in *Analectis de Orpheo* (Disquisit. metaphys. 1750. 4. p. 335-352.), et Hauptmannus in *tribus prolationibus de Orpheo* (1757. 4.), ita tamen, ut interdum ad antiquiores limpidioreque fontes reverterentur. Uberrima materies congesta jacet apud Fabricium T. 1. p. 140-180. — Sed quam parum hi ad dijudicandam quaestionem de origine et aetate rerum Orphicarum profecerint, intelligent, quibus otium erit, caecos istos acervos iterum lustrandi; nam acervi sunt,

Nec quidquam, nisi pondus iners; congestaque eodem
Non bene junctarum discordia semina rerum.

⁵⁵⁾ Frangier. *de vita Orphica* in Mém. de l'Acad. T. 5. Barris T. 16. Foucher. T. 35.; ut alia praetereamus, quae in grandi illo opere disiecta leguntur. Ingenio magis fudit, quam veritatem sectatus est Depuis: *Origo omnium cultuum* T. 1. Nec ab

Quae Ruhnkenius, Meinersius, Schneiderus ⁵⁶⁾, alique, de Orphicis carminibus disputerunt, ea, quum hunc in primis finem sequantur, ut quid non sit Orphicum potius, quam quid sit Orphicum, appareat, vix alicujus momenti nobis videri debent.

Sequuta sunt tempora, quibus in duas diversissimas partes discesserunt viri in his litteris primarii, Heynius et Vossius. Heynianas partes non sine laude propagat Creuzerus: nec desunt Vossio, venerando seni, adhuc suam ipsius disciplinam strenue et indefesso animi vigore defendenti, qui etiam in posterum omnium rerum Orphicarum osores, et immodici vituperatores se profiteantur; sicuti et Creuzerus habebit, qui omnia, quae a veteribus umquam de Orphico prodita sunt, summae antiquitati vindicent.

*Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.*

Lectu dignissima sunt, quae Heynius, vir immortalis, quaestioni de antiquissima Graecorum poesi praelusit. Plures ejus observationes per plura ejus scripta dispersa sunt, ut: *de efficaci ad disciplinam publicam privatamque vetustissimorum poetarum doctrina*. Deinde: *de causis mythorum veterum physicis*. Tum: *de litterarum artiumque inter antiquiores Graecos conditione, ex Musarum aliorumque deorum nominibus muniisque*

ingenio, nec a veri studio, nec ab ulla alia re se commendat libellus a Delillio de Sales editus: *Homari Orpheique historia*. Cf. de ejus ineptiis OuwaroII. de myst. Eleus. p. 103. — Nec Creuzerianus quaestionem promovit: *Della hist. e della indole di ogni filosofia* T. 2. c. 16. (Venet. 1782.).

⁵⁶⁾ Ruhnken. Ep. Crit. II. p. 228 sq. (69.). Meiners. *de vero Deo* p. 188-202. *Bibl. philol. Gotting.* T. 3. p. 112 sq. Schneider. *Analecta Critica* 1, 4. Horum virorum scripta aliis deinde ansam praeberunt, ratione potissimum habita Argonauticorum, ut Huschke (1806.), Koenigsmann. (1810.), Hermann. (1811.).

declarata ⁵⁷⁾. Porro: *de theogonia ab Hesiodo condita; de causis fabularum Homericarum; de Musis; de sacris cum furore peractis* ⁵⁸⁾.

Quomodo Orpheus in Aegyptum iter suscepit, ibi cum sacerdotibus amicitias iunxerit, et poesin omniumque artium disciplinas atque mysteria in Graeciam transfretaverit; has quisquilias si quis cognoscere cupit, adeat librum, quem Lücke edidit *de Orpheo et mysteriis Aegyptiorum* ⁵⁹⁾.

Primos Graeciae philosophos, quos Jonicorum nomine appellare soleamus, decreta sua de mundi origine rerumque natura non invenisse, sed mythica Orphei philosophia novo modo usos esse, acutissima et accuratissima Bouterweckii disputatione, *de primis philosophorum Graecorum decretis physicis*, comprobatum est ⁶⁰⁾.

Georgius Zoëga omnia, quae apud veteres auctores exstant de Orpheo loca, congesserat olim, et secundum temporis ordinem disposuerat ⁶¹⁾;

⁵⁷⁾ Opusc. Academ. T. 1. p. 166 sq. p. 184 sq. T. 2. p. 306 sq.

⁵⁸⁾ Commentt. Soc. Gotting. T. 2. p. 125. T. 8. Novi Commentt. Soc. Gotting. T. 7. Alias dissertationes, in eandem sententiam a se scriptas, indicavit Heynium ad Homer. T. 8. p. 565. Praeter Heynium alii quoque idem argumentum magis perstrinxerunt, quam sedulo in id inquisiverunt, varios quidem fines spectantes, ut Herderus olim, et Pauw., qui rationes temporum et historiam mire neglexerunt. Quid de Fr. Schlegelii disputatione de aetate Orphica sentiam, infra indicabo. Quae Fr. Jacobsius de eodem argumento prodidit, leguntur in Supplem. ad Sulzer. T. 1, 2. p. 266 sq. Deinde silentio praetermittendus non est Godofr. Hermannus, qui (in *Epistolis ad Creuzerum datis*) plura egregie observavit. Neque Creuzerus sua laude fraudandus est, quam meruit (in *Epistolis ad Hermannum redditis*, et in *Symbol.* T. 3 et 4.). Vide etiam Ouweroffium *de aetate ante-Homerica*. Petrop. 1819.

⁵⁹⁾ Hafniae 1786. 8. Parum notus est hic liber. Ne Creuzerus quidem, curiosissime harum rerum studiosus, eum nosse videtur.

⁶⁰⁾ 1811. in Commentt. recentior. Societat. Gotting. T. II.

⁶¹⁾ Asservantur ejus reliquiae Hafniae; res Orphicas continet Nro. 5. vid. Zoëgae vitam, a Welckero concinnatam, T. 2. p. 443. Se Orphica editurum Zoëga ipse dicit in diss. a. Welckero ed. p. 224.

inde haud dubie compositurus aliquando introductionem, quam novae carminum Orphicorum editioni praemitteret. Fatum vero nobis invidit hoc subsidium; quod quanti momenti nobis futurum fuisset, facile intelligit, qui perspicax illius viri ingenium noverint.

Elegantiorum et subtiliorum ejusdem quaestionis explicationem a Fr. Aug. Wolfii acumine propediem expectamus; qui vir doctus in Graecae poesis primordia se aliquando inquisiturum saepius significavit ⁶²⁾. Haberet profecto alma Philologia, quod lugeret, si tantam spem sibi praecisam, tanto emolumento se privatam, omniaque in herba periisse videret. At nondum omnis dulcis nobis erepta est spes; et utinam diu maneat!

XIII.

Rem igitur tractaturi sumus, in qua jam multi quum antiquioris tum recentioris aevi vario et diversissimo consilio atque eventu elaborarunt: quorum studio et diligentia jamjam res eo adducta esse videtur, ut argumentis vel perfectis, vel denique veri speciem praeseferentibus probari possit, poesin Orphicam, eamque ad mysteria accedentem, ante aetatem Homericam in Graecia floruisse. Neque hanc spem nobis eripit longinqua Orphae vatis vetustas. Nam falsa, inquit Fr. Aug. Wolfius ⁶³⁾, est eorum opinio, qui sola longinquitate temporis universae historiae fidem infringi, et, ut quidque novissime gestum sit aut scriptum, ita verissimum maximeque genuinum habendum putant. — Tempus ac dies optime dedocet credulos de iis ipsis, quae propemodum suis oculis geri viderunt.

Quaestionem illam quo ordine exsequi nobis propositum sit, hic statim indicandum videtur. Tribus absolvetur capitibus. Primum e veterum

⁶²⁾ Praef. II. ad Hom. p. x. Praef. III. p. lxxiv.

⁶³⁾ Prolegg. ad Hom. p. xxxv.

scriptorum testimoniis, quantum inde certo nobis colligere licet, docere conabimur, quodnam temporis spatium poesis Orphica inde ab ejus origine usque ad Homeri aetatem complexa sit, et quomodo paullatim immutata sequentibus seculis tradita sit. Deinde accuratiorem regionum populorumque, quibus poesis illa originem suam debeat, descriptionem subiungamus, omnemque Graeciae tunc temporis statum paucis indicabimus. Tum sequetur disquisitio de natura illius poesis; de origine mysteriorum, in antiquissima Graeciae tempora recedente; de cultu Bacchi, ejusque oraculis, institutis mysticis, apud Thraces.

In hac igitur satis ampla disputandi materie, ne omnia fusa explicando opella nostra in nimiam molem accrescat, indeque lecturis molestia contrahatur, eo utamur temperamento, ut gravissima quaeque, et huic quaestioni solvendae saluberrima, paucis exsequamur.

Εἰδ' Ὀρφικὸς μὲν εἶχον, ὡ πάτερ, λόγον: —

CAPUT I.

ORPHICAE POESIS AETAS.

Ὀρφεὺς μὲν ἦγε πᾶντ' ἐπὶ θεογγῆς χαρῇ.

XIV.

Duplex in primis vulgata est de aetate Orphicae poesis sententia, in quam et veteres discesserunt et recentiores. Altera, cui defendendae non desunt hodie, qui nomina profiteri vix erubescant, nullum Homero antiquiorem poetam agnoscit. Proinde Orphei nomen, ad tempora Homero superiora quamvis spectet, ad poesin tamen haud traducendum esse docet; utpote cujus decreta et cogitata Onomacritum Pisistratidarum demum tempore versibus descripsisse, et poeticis coloribus temperasse ferant. Altera, eaque communi constantique totius melioris antiquitatis consensu firmata, proximis ante Homerum seculis Orpheum poetam fuisse evincit, a quo poesis genus, ab epico carmine diversissimum, profectum et excultum sit. Alteram, opinionum quarundam cupide et praepostere firmandarum causa inventam, si quis operose refelleret, mire eum operam lusisse dicerem. Altera dignissima est, quae ab omni parte contra aliorum dubitationes defendatur. Infinitis autem implicita est difficultatibus, quas, nulla adhibita conjectura, ne sagacissimo quidem removere continget.

Quod ad priorem istam attinet, tres tantum, siquae satis intestabiles, aut dubiae auctoritatis testes, ei confirmandae adhiberi possunt. Primum

Aristidis scholiasta plures veterum recenset, quos statuisse opinatur, Graecis ante Homerum poesin omnino ignotam fuisse; Herodotum, Aeschinem, Androtionem, Aristidem ¹⁾. Deinde Philoponus: "Aristoteles, inquit, Orphici carmina *vulgo sic dicta* appellat, quia non videntur ab ipso Orphico scripta esse; id quod in libro *de philosophia* ipse affirmat. Ipsius quidem Orphici sunt decreta, quae Onomacritum carmine exposuisse ferunt ²⁾". Tum Tatianus, qui iisdem fere verbis utitur; neque tamen ad Aristotelis auctoritatem provocat, sed ineptam aliorum iterat sententiam ³⁾.

Quarum opinionum si quis originem et causam circumspexerit, facile apprehendet, e quibus sordidis erroribus istae profluxerint. Quae veterum historicorum et oratorum loca Aristidis scholiasta affert, ut nullam ante Homerum poesin inter Graecos viguisse demonstret, ea omnino non intellexit.

Herodotus, loco celebratissimo, quem unum iste respicere poterat: "Hesiodus atque Homerus, inquit ⁴⁾, primi fuerunt theogoniae Graecorum

¹⁾ Schol. ms. Leideus. ad Aristidis orr. Panath. Miltiad. p. 165. Jebb: — ἀρχαῖοι τῶν τεττάρων, ὡς ἔρκεν· εἰ δὲ τις αἰνῇ· "καὶ μὲν πρὸ αὐτοῦ γέγονε Ὀρφεὺς"· πρὸ αὐτοῦ γὰρ γὰρ, τὰ δὲ δῶματα Ὀρφεὺς Ὀνμακρίτης μετέβαλε δὲ ἐπὶ αὐτῶν, χρίτην ἑστῶτος Ὀμήρου γερμένους. Quem locum ex eodem codice, quum apud Burmannum olim esset, turtatum exhibuit Valkenarius (de Aristobulo Jud. p. 83.); integrum descripsit Creuzerus ad Cic. de N. D. 1. 38. p. 175. cf. Symbol. T. 3. p. 140. (151.)

²⁾ Καλημνίσις· εἶπε, ὅτι μὴ δυνάτ' Ὀρφεὺς τὰ ἔκκεν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας λόγῳ· αὐτοῦ γὰρ εἶπε τὰ δῶματα, ταῦτα δὲ φασὶν Ὀνμακρίτης ἐν ἑστέῳ καταλείπειν; ad Aristot. de anima p. 2. ed. Venet. 1553. Hunolius disq. metaph. p. 347. Haec Philoponus Sexto Empirico fortasse debet, quem tamen male intellexit; Pyrrh. hypotyp. 3. 30. adv. Mathem. 9. 361. cf. p. 70. (ubi Orpheus vocatur δ' ὀρίστη); pejus eam Meiners. (de vero deo p. 190 sq.) eundem cepit.

³⁾ Τὰ αἰσὶν (τὸν Ὀρφέα) ἐννυθεύματα (perperam Lambec. Prodr. hist. litter. p. 176. conjecit ἑννυθεύματα) φασὶν ἐννυθεύματα τοῦ Ἀθηναίου ἐννατάδου, γερμένου αὐτὰ τὸν τὸν Πεισιφραντῆν ἀρχὴν, περὶ τὸν πενταμεσὶν Ὀλυμπιάδων; contra Graec. 54. p. 167. v. Voss. de art. poet. 13. 3. T. 3. 2. p. 31. de sect. philos. 3. 4. T. 3. 3. p. 286. b. Op.

⁴⁾ 2. 53. Quantopere autem sollicitus fuerit Herodotus, ne quis aut famam aut testem antiquiorem se sequutum esse existimaret, vel ex eo apparet, quod, quum
 1910

conditores. — Qui vero his antiquiores poetae habentur, serius, *ut mihi quidem videntur*, vixerunt". Cui loco ex sanis iudicandi et interpretandi

jam semel dixisset *ἰσὺς γὰρ ἔσθ' ἐστιν*, paucissimis interjectis, addit: *τὰ δὲ ἑσθ' ἐστὶν καὶ ὁμογενὲς ἔσθ' ἐστιν ἰσὺς*. — Post explicationes quasdam insignis illius testimonii admodum leves Francogallorum aliorumque (ut Barrii, in Mém. de l'Acad. T. 16. p. 3. 9. 13.; V. D. in ejusdem opera T. 23. p. 22.; Foucherii T. 35. p. 3-8., et Meinersii, audacissimi hominis, qui, de vero deo p. 173.: "Tenendum est, inquit, ante Homerum atque Hesiodum nullos vetustiores existisse"; adde Cudworth, syst. intellect. T. 1. p. 438 sq. ibiq. Mosheim, Hanou. disq. metaph. p. 336.), meliores acutioresque proposuerunt Heynius (de theogon. ab Hesiod. cond. Commentat. Soc. Gotting. T. 2. p. 132 sq., de myth. Homer. natura. Comment. T. 14. p. 156-157., ad Homer. T. 8. p. 566 sq.; cuius viri docti explicationi propius accesserunt Herodoti interpretes, Wesselingius, Larcherius, Schweighauserus l. l., et Wytttenbachius in Biblioth. Crit. Amstel. T. 2. P. 6. p. 83-84., et ad Platon. Phaedon. p. 129., Fr. Schlegelius, Gr. poe. hist. p. 17. 24. 40. 45., Zoëga de Obelisc. p. 215., Ouvaroffius de myster. Eleus. p. 12 sq., de aetate Ante-Homerica p. 11. 15.), Heerenius (Ideen. T. 3. P. 1. p. 81 sq. (p. 79 sq.)), Zoëga (Dissert. a Welckero edit. p. 297.), Thierschius (de Hesiodo in Dissert. Academ. Monacens. 1813. p. 7.); cf. Creuzer. Symbol. T. 2. p. 297. 451. T. 3. p. 140. (152.), Epistol. ad Hermannu. p. 10. 27. — Quomodo Hesiodus et Homerus primi Graecae theogoniae conditores ab Herodoto vocari potuerint, egregie explicuit Heerenius (l. l.); non ceperant Plessingius (Memnonium T. 1. p. 552.), Tiedemannus (pr. Gr. phil. p. 16.), Fr. Aug. Wolfius (Prolegg. ad Homer. p. LIV.), Valkenarius (de Aristobulo Jud. p. 83.), Clavierius (hist. pr. Gr. temp. T. 1. p. 77.), Hermannus (Epistol. ad Creuzer. p. 11.), Ritterus (Vorhalle p. 277.); nuperrime Gailius (de cultu Bacchi p. 103.), et Schubartius de Homero p. 15. 267. — Minus placet aliorum sententia, qui Herodoti locum non de aetate, sed de dignitate et auctoritate Homeri et Hesiodi accipiunt; Aelianus saltem: *πρωτοὶ δὲ ἀνέκ' ἑσθ' ἐστὶν καὶ ὁμογενὲς ἔσθ' ἐστιν ἰσὺς*, *ἀνέκ' ἐστὶν ἰσὺς*, quae ratio deinde severo Grammaticorum Alexandrinorum iudicio magis etiam confirmata est. Sed observatioe fortasse dignius est, quod Herodotus Hesiodum Homero praeponit; nam casu hoc fieri (ut Zoëga opinatur, Diss. p. 297.) vix potuit. Tres apud veteres de Hesiodi aetate exstant sententiae. 1) Hesiodus Homero antiquior. 2) Homero aequalis. 3) Homero junior: quarum quae prima est, antiquissimam habeo, quandoquidem ad Ephori usque aetatem invaluisset; neque alia nota fuisse videtur priorum temporum Graecis. Praeter Herodotum, Plato quoque Hesiodi nomen Homero praeponit (de Rep. 2. p. 363. a. 364. d. T. X. p. 612. Bip. et alibi; non ita Pseudo-Plato in Jone p. 531. a.); Aeschylus apud Aristophanem (Ran. 1066.) in antiquissimis poetis recensendis hunc servat ordinem: Orpheus, Musaeus, Hesiodus, Homerus; nec

regulis, non nisi hic sensus tribui potest: "ex iis, quae Herodoti temporibus ferebantur, carminibus, Hesiodi et Homeri antiquissima esse; quae

Chrysippus (ap. Galen. de dogm. Platon. et Hippocr. 3. p. 126. 127. ed. Aldi. T. 1. p. 273., et ap. Cic. de N. D. 1. 15.), nec Hermesianox, Philippo Macedoni aequalis (ap. Athen. 13. p. 597. b. Ruhnken. Ep. Crit. H. p. 283.), nec Alexis, antiquus comicus in fabula, cui Lini nomen (ap. Athen. 4. p. 164. b. vid. Porson. Advers. p. 63. Jacobs. Additamm. animadvers. p. 103 sq. Schaefer. Meletem. p. 76. Naecke de Choerilo Samio p. 5 sq.), nec Horatius, qui antiquos Graecorum poetas imitatur (ad Pison. 391; nam clarum est, ibi ad Hesiodum simul respici hinc verbis; Fuit haec sapientia quondam, publica privatis secernere, sacra profanis, concubitu prohibere vago, dare jura maritis, oppida moliri, leges incidere ligno), alium sequuti sunt ordinem. Neque ab eodem ordine in canone suo Grammatici Alexandrini recesserunt. Memorabile autem est, quod Suidas (v. *Πανύσιος*) narrat, Panyasim positum esse inter poetas statim post Homerum. Quo loco non obscurum est, eum respexisse canonem Alexandrinum. Suidae verbis: *ἐν δὲ πυνυαῖς τὰς πρῶτας μὲν ὁμοῖον*, addunt quidem vulgata exemplaria: *κατὰ δὲ τῶν καὶ μὲν ἡσίοδον καὶ ἁρριπποῦ*; quae tamen a mala manu adjecta videntur, et recte absunt a codice Gronovii. Illinc autem apparet, in canone Alexandrino Homeri nomen post Hesiodum lectum esse. Nam quae Naechius monet (de Choerilo p. 18.), nullam apud me vim habent. Caeterum Suidae verba, de Panyasi statim post Homerum posito, fortasse ita intelligenda sunt, ut Hesychii Milesiti de Choerilo. qui *ἐν τοῖς ὁμοῖον ἀσυντάκτους ἡσίοδον* (de viris eruditione claris p. 40. Meura. Naecke. p. 34.). — Quid? quod Ephorus eandem illam de Hesiodi aetate sententiam, nescio quibus argumentis, defendere studuit (ap. Gell. Noct. Att. 3. 11. v. Ruhnken. ad Vellej. Pat. p. 26. Meier-Marx p. 269.). Unde hoc duntaxat elicio, Ephori temporibus dubitari de Hesiodi aetate coeptum esse. Deinde haud exigui momenti Marimoris Parii auctoritas est, secundum quam Hesiodus floruit 944; Homerus vero 907. a. Ch. u. (ep. 44. 45. p. 24. ed. Chandler.). Cum his optime congruunt noti illi versus, in quibus Hesiodus gloriatur, se, juvenem Homerum et in certamine Dellico vicisse et in Chalcidico (Philochorus ap. schol. Pind. Nem. 2. 1. Eustath. ad Il. 1. p. 5. 30. Rom. v. Loes. p. 444. Siebelis. Fr. p. 105. — Hesiod. *ἔτη 651-656*. Paus. 9, 31. Dio Chrys. or. 2. init. Gyrard. Op. T. 2. p. 49. b. 98. g. 102. e.). Alia aliorum auctorum testimonia, de Hesiodo juniore aetate Homeri, juniora sunt, quam ut in re tam gravi eorum ratio haberi possit (ut Cic. Cato c. 15. de Rep. 3. Vellej. P. 1. 7. Varro. ap. Gell. 3. 4. Sext. Emp. adv. Mathem. p. 41. Euseb. pr. ev. 10, 11. p. 490. a. ed. Vig. Chron. ser. 1. p. 36. Chron. can. p. 132. Scal. Syncell. Chr. p. 180. d. Tatian. adv. Gr. 38. p. 166. ed. Col. et quae concessit Gerh. Voss. de poet. Gr. 2. T. 3. 2. p. 199. 200. Robinson. Diss. p. 59. 90-95. Harless. ad Fabrie. T. 1. p. 567 sq. Manso Addit.

vero ferrentur alia, tamquam antiquiora, aliorum carmina, eorum auctores post Hesiodum et Homerum fuisse". Secus enim qui cum Aristidis scholiasta explicant, in miram Herodotum coniecerunt contradictionem; quippe quem alibi de poetis Homero antiquioribus loqui certissimum est ⁵).

ad Sulzer. T. 3. P. 1. p. 50.). — Si qui hodie J. H. Vossio (Epist. mythol. II. p. 95 sq. Weltkunde p. xvi. xx. in Epheem. L. J. 1801.), et Fr. Thierschio (de Hesiodo l. l.) duobus opinantur, Hesiodi aetatem longissimam (duo integra secula) ab Homerica abesse, id longissimam a veritate abest. Ineptissimis argumentis hac in re usus est Schubarthius (de Homero p. 15. 16.). — *Hesiodus et poesis argumento, et aetate, et loco, quo cecinit, vetustissimis Graecorum vatibus, Orpheo Musaeoque, propior est, quam Homerus.* Si plures notiones novae et imitationes locorum Homericorum, et terrarum populorumque auctior explicatioque notitia in Theogonia et Scuto Mercurii exstant; his argumentis non eam tribuere vim poteris, ut Hesiodum, qui Opera et Dies, quae vocantur, cecinit, de antiquitate sua detrahant. Theogoniam qui condidit (Aristarchus ab ipso Ascræo vate profectam credit, Schol. ad Il. 18, 39. Wolf. Prolegg. p. cclviii.), antiquissimus poeta est, si a recentioribus interpolationibus et ineptis additamentis discusseris. Auctores Scuti, *Katalôyon* vel *hoiôn*, Melampodiae, pluribus fortasse seculis Homericum aevum subsequuntur. Auctori *Katalôyon* jam Aristarchus inferiorem tribuebat aetatem. Schol. ad Il. 21, 30. Suid. et Apollon. v. *μαχάριον*. Wolf. l. l. p. cclxiv. "In *ἔργον*, inquit Wolfius (Prolegg. p. xlii.), loci sunt *ἔργον* venerandae vetustatis signati". In eodem carmine fabulae occurrunt, quae summam antiquitatem suam ipsae testantur (cf. Heyne Comment. Gotting. T. 14. p. 157.). — Prosodia argumenta, a Thierschio Hesiodi carminibus adnota, ejusmodi plerumque sunt, quae nihil probent. Novatus autem verborum usus, quem idem vir doctus in Hesiodo deprehendit, partim ex iis carminibus, quae jam veteres vati illi adjudicarunt, derivatus est. partim perperam notatus; p. c. *ἔρρι* eadem significatione, qua apud Hesiodum (Igy. 44. v. Aeta Monacens. T. 1. P. 3. p. 309. 310. Thiersch. de Hes. p. 13.) occurrit, jam comparat apud Homerum (Il. 9, 42.). — Caeterum Fr. Schlegelius si Hesiodae poesis naturam ita comparatam esse dicit, ut, non nisi carmine Homérico dudum ex-culto, illa oriri potuerit, id, quoniam absque ulla ratione et citra omnem probabilitatem pronuntiatum sit, haud majoris momenti facio, quam ridicula argumenta, quae Attius olim adduxerat, ut contrarium probaret (ap. Gellium 3, 11. v. Wolf. Prolegg. p. cxxix.), et posthac Gianfrinaldo Carli in vers. Hesiod. Iutrod. p. xxxiii. Sed accuratorem hujus rei explicationem notulae angustiae non capiunt, neque ea hujus est loci. Alio tempore nostram sententiam ab omni parte tutam praestabimus.

⁵) Exempli causa 2, 23. et *ἔργον* 21, 51. 52. 81. Creuzer. Symbol. T. 3. p. 142. (154.). Epist. ad Herm. p. 28.

Ac quos alios intelligit, nisi Orpheum, Musaeum, etc., quum antiquum Bacchi cultum post Melampodem a sequentibus σοφισταῖς magis amplificatum esse prodit *)? Itaque nihil aliud Herodotus vult, quam quod serius Pindarion, Josephus, et alii cordatiores iterarunt, nihil Homeri carminibus antiquius ad sua tempora pervenisse †). Aeschines et Aristides, qui Homerum vocant τὸν ἀρχαῖότατον, haud dissentiant ab Herodoto.

De Androtonis quoque auctoritate, quam scholiasta Aristidis credulus sequitur, certiora nobis contigit pronuntiare ‡). Etenim ille quoniam Or-

*) *Μαζίνος ἐκθέτει τοὺς ἐπισημοτάτους τούτῳ σοφιστάς.* 2, 49. Creuzer. Symbol. T. 3. p. 168. (180.). Epist. ad Hermann. p. 51. Possit sane Herodotus cum contentu quodam vetustos illos poetas respexisse videri his, qui genuinum et proprium vocis σοφιστής sensum ignorant. Ipse Herodotus alibi honorificentissimos homines, ut Solonem (5, 413.), et artifices doctissimos, adeoque Pythagoram σοφιστὰς appellat (4, 95.). Phercydes Lerijs Philammonem eodem nomine honoravit (ap. Schol. Il. 2, 432. Sturz, Fr. p. 118.). Ipse Jupiter est σοφιστής (Plato-Min. p. 509.). Vetustioribus in primis poetis et musicis idem nomen tributum est, ut ab Aeschilo (ap. Athen. 14. p. 632. c. cf. Gyrard. Op. T. 2. p. 27. c. Voss. de art. poet. T. 3. 2. p. 8.), a Pindaro (Isth. 5. 36. ibiq. Schol. et Clem. Alex. Str. 1. p. 237. cf. Casaub. ad Athen. 1. p. 14. c.), ab Euripide (Rhes. 930. 953.), a Sophocle (ap. Eustath. ad Hom. Il. 15. p. 1028. extr. cf. Brunck. Lex. Sophocl. v. σοφιστής), a Cratino (ap. Diog. Laer. 1, 12.). Invidiosa ista notio Socraticis demum temporibus huic nomini adhaesit; quum philosophi quidam, iugenti fastu elati, id sibi vindicare coepissent, quorum contorta et perversa docendi ratio propter nominis similitudinem ad Solonem, pingui profecto errore, translata est ab Isocrate (περὶ ἀντιδόκου 2. p. 412. But.), a Cicerone (de Orat. 3, 28.), et a Plutarcho (Themist. 1. p. 441. Reiske. cf. Meiners histor. discipl. Gr. T. 1. p. 115.).

†) Pindarion apud Sext. Emp. adv. Mathem. 1, 203. p. 259.: *ποίημα οὐδὲν πρεσβύτερον ἢ αὐτὸς εἰς ἡμᾶς τοῦ Ὀμήρου ποιήσεως.* Foucher. Mém. de l'Acad. T. 35. p. 7. Plessing. Memnon. T. 1. p. 552. Fr. Schlegel. Gr. poes. hist. p. 17. Passow. Musae. p. 38. — Josephus contr. Apion. 1, 2. p. 439: *ὅπως δὲ παρὰ τοῖς ἑλλήσιν οὐδὲν ἐμμελεῖσθαι μέγα τὸ εὐρεῖσθαι γράμμα τοῦ Ὀμήρου ποιήσεως πρεσβύτερον.* Wolf. Prolegg. p. LXXVII. cccxvi. Theodosius in Beckeri Anecdotis Graecis T. 2. p. 785, 20.: *ἀλλ' οὐδὲν πρεσβύτερον ἢ αὐτὸς Ἰλιάδης καὶ Ὀδυσσεύς εὐρεῖσθαι ποίημα.* cf. T. 3. p. 1170.

‡) Aelian. V. H. 8. 6. Schol. ad Soph. Oed. Col. 1046. Siebelia. Fr. p. 117. Creuzer. Symbol. T. 2. p. 284. (T. 1. p. 263.). Vid. quae supra diximus. p. 31 sq.

phicae aetati usus litterarum nondum notus fuerit, carmina non potuisse confici, omnesque de Orpheo *poeta* fabulas fictas esse statuit. Ridiculus esset, qui ejusmodi argumenta hodie refelleret, post praeclaram Fr. Aug. Wolfii disputationem de litterarum usu inter Graecos ?).

?) Prolegg. ad Hom. p. XL sq. Accepissima haud dubie Wolfio fuissent nonnulla veterum Grammaticorum loca, quae hodie apud Beckerum legimus; quorum unum, quia a saniore, quam Androtonia, judicio profectus, et ex vetustiore fortasse fonte derivatus est, totum huc transcribamus (T. 2. p. 785.): *οὗτοι δὲ τῶς ἐστὶ τῶν τῶν τεχνικῶν οὐκ ἐγγίνοντο γράμματα· καὶ ὅλῳ ἐν τοῦ μὴ εὐθύναι ποιῶντι τὸν κατὰ τοὺς ὁμηγεμένους χρόνους, εἰ καὶ ἰσχυροῖσι τοῖς ποιηταῖς προεργασθῆναι Ὀμήρου, Μουσέων τε καὶ Ὀρφῆα καὶ Λίνου, ἀλλ' ἔμμεν ἐβδὼν εἰς τὰ μέτρα διασκευάσκει· συμβέβηκε πρὸ τοῦ Ὀμήρου ποιῆσαι· ἀλλ' ἐβδὼν πρὸς ἐβδὼν ἄλλοι τῶς ἰαλίδος καὶ ὀδυσεύας εὐχέσθαι ποίημα. ἄλλ' ἔπει τῶς τῶς; ἐπὶ γράμματα εὐθύνται νομιζόμενα πρὸς βίτην ἰαλίδος καὶ ὀδυσεύας. Καὶ φησὶν ἐπὶ τὰ μὲν τοῦτων ἰφισμενίους ἔχουσιν τοὺς χρόνους, τὰ δὲ νεωτέρων τινῶν ἔχοντων ἐμμενίους τῶν παλαιῶν τὰς ἐπιγραφὰς ἔχουσιν· καὶ εἰ ἕρως δὲ ἀρχαῖα ποιεῖ τοῖς ἔσπερ, καὶ εὐμενίους καὶ συμβέβηκε πρὸς ἀλλήλους ἐν τῇ κατὰ τὸν βίον ἀναστροφῇ χρῶμενοι ἰβίλους ἀλλήλους ὡς ὕδατος ἐν πῖναι δὲ καὶ ἐν εὐνοίᾳ ὑγροφῶν δὲ ζυγῶφωσιν τοῖα καὶ διατίθενται τῶν πηγυμάτων ἐν ἰβίλλοις, ἀλλ' ἔπει τῶς ἐπὶ ἡτοῖν ἐστὶ μέγα ἀκαθάρτου καὶ ἀρχαῖα ποιεῖ τοὺς ἀρίστους τοῦ ἀνδραποῦ γένους. Καὶ φησὶν ὡς οὐκ ἔστιν ἀκαθαρσίας τελεῖται ἐν οἷς τῶν ἀρχαῖα ποιεῖ· καὶ γὰρ ὁ φιλοσοφῶν πλάτων ἐν οὐκίῳ διαβάλλει τὸν εὐρεῖν τῶν χρημάτων ὡς ἐπὶ λόγῳ καλῆς γυγνοῦσας· ζῶν γὰρ φανὶ τὸν φιλοσοφῶν πάλα ἰκαδύοντι. Aptissime grammaticus usus est loco Platonis (Phaedr. p. 267. c. T. 10. p. 384. Bib. p. 344. Heind.); optius tamen Wolfius Prolegg. p. ci sq. cf. Creuzer. Stud. T. 2. p. 288. — Qui de phoneticis gradibus, eorumque inventoribus accuratius quid cognoscere cupit, adeat alios grammaticos apud Beckerum (T. 2. p. 781, 27. 782, 13. 30.). — At quam sero expeditor scribendi usus apud Graecos invaluerit, vel id probare potest, quod Richardus olim Bentlejus affirmavit (Apol. dissert. de Epist. Phalaridis p. 109 sq.), primas Graecorum fabulas plautarias, Susarionis et Thespidis, litteris consignatas numquam fuisse. Ridemus hodie cum Wolfio (p. LXVI.) Mutianum ter consulem, qui Sarpedonis epistolam quandam a Troja scriptam in Lycia ipse legerat (Plin. H. N. 13, 13.). Ridemus etiam cascos Pelasgorum greges, quos Homerus ob litteras utilissimas, ex diluvio egregie servatas, *ἰναι* appellasse constat (fortasse *divinus* subulcus Eumaeus ob simile meritum ita vocatus est!) (Eustath. ad Il. 2. p. 358.). Ridemus etiam Britannos, Squirum (Esaii p. 204.), Monboddonem (Orig. ling. T. 1. p. 414.), Marshium (Horae Pelasgicae p. 23.), has gerras bona fide recoquentes.*

una cum Orphei nomine narrationes etiam de poesi, quae ante Homerum flourerit, fictas censuisse; hic statim verbo dicamus, quod infra demonstraturi sumus, eundem Aristotelem antiquissimorum interdum poetarum, quos subiude theologos vocat, sententias ab Homericis et Hesiodicis notionibus discrete distinguere ¹²). Tantum igitur abest, ut magni illius philo-

serum, *Tenebrionem* (τενεβριον, ευστοβριον), extorquere poteris e vocibus λεφει, λεφαις, λεφους, λεφου. Illud scilicet convenit ei, qui uxore orbatus est; hoc mysteriorum, tenebris involutorum, auctori!! Expectatur adhuc, qui viros *τετραμυροντες* simili modo e rerum natura expellat; Multivirum dico (τετραμυρον), Militosumum (μικετομυρον), Populeminum (λεπτομυρον), Prudentocylum (ευστοχολα), Populovalum (δωματοδον), Summum (συμμετοδον), innumerosque alios. — Kannii *Asinoloquium* Palaestinum, parum putum, sed inprobum jocum (σβαριον Orphei. Urkunden p.91. 151. 108. 274. 389. 405. 674. 681. Pantheum p.120. 240.), non tam serio hic moramur, ut Creuzerus locit (Symbol. T.3. p.212. (225.); neque curamus onnem istam asinorum aliarumque bestiarum catervam, quam idem Kannius ex tota antiquitate in unum aridum campum compulit; e. c. Olenem, ursum (Urkund. p.673.); Philammonem, elephantem (Pantheum p.145. 267.); Thamyriam, asinum (Urkund. p.666. Pantheum p.126. 268.); Hesiodum, asinum (Urkund. p.289.); Phenium, asinum loquentem (Panth. p.138.); Demodocum, asinum mendicantem (Urkund. p.683.); Homerum, asinum caecum (Urkund. p.684. Panth. p.121. 138. 412.). At sat multi *ναις* *πρὸς* *ἀσινον*, ex noto Graecorum proverbio (Diogenian. cent. 7. 33. Suid. v. Erasmus in: *Asinus ad Iyram*; Schweigh. ad Athen. T.4. p.593.). Exosos habebant asinos omnes omnium aetatum et Graeci (Aelian. de nat. anim. 10. 28. Hug. de mytho p.233.), et Aegyptii (Paus. 10. 29. Plin. H. N. 35. 2. Horapollo 1. 23. p.40. Pauw. J. Lydus de mens. p.107.). *ὄντι* *ἄντι* *μυρτίου* (Phot. Lex. p.245. Schol. ad Aristoph. Ran. 159. Suid. T.2. p.698.). Pulchre tamen sibi placet Creuzerus (Commentt. Herodot. p.252-270. 278. 282-285.) in asellorum patrocinio suscipiendo. — Caeterum Sickleri quoque *medicus* Hebraeus ab Orpheo averrucandus est (Hymn. in Cer. p.63.).

¹²) Vid. interim Bouterweckium, de pr. philos. Gr. decr. phys. in Commentt. recentt. Societ. Götting. T.2. p.5. 6. et Creuzer, Symbol. T.3. p.142. (155.). Quid? quod Aristoteles clarissimis verbis declarat, fuisse ante Homerum poetas, de art. poet. c.4.: *τὸν μὲν δὲν πρὸ* *Ὀμήρου* *εὐλέναι* *ἔχοντες* *εἶναι* *ταύτων* *ποίημα*. *ἄλλος* *δὲ* *εἶναι* *πάλαιος*. Fortasse etiam (nam omnia hic nostrae relicta sunt conjecturae) eodem sensu Orpheum e poetarum numero eiecit Aristoteles, quo negat, Chaeremonem esse poetam appellandum, quia ejus Hippocentaurus non sit, nisi mixta ex omnibus metris rhapsodia; et quia negat, poetas esse dicendos, qui elegorum et epicorum sutores secundum

sophi auctoritas nostrae sententiae obstat, ut eam egregie confirmet. Nihil hic moramur recentiores de Orphicae poesis aetate sententias, quae e veterum locis male intellectis profluxerunt ¹³⁾.

Quae quum ita sint, nemo veterum, cujus auctoritas aliquid apud nos valet, negavit, Orphicam poesin ante aetatem Homericam in Graecia floruisse.

XV.

Quo anno Orphicae poesis auctor natus sit, scire hodie omnino non licet: nec multum interest: quare sollicitas ejus rei disquisitiones et suspiciones tam vanas judicamus quam inutiles; tantumque abest, ut Fridericum Creuzerum veros Orphico natales assignasse existimemus, ut ne
seculum

metrum, non secundum imitationem vocatur. Quapropter etiam praeter metrum Homero et Empedocli nihil esse commune sciscit (de art. p. c. 1.). Sed tum Cicero nem hanc Aristotelis mentem male cepisse statuendum foret. Ipse quidem Cicero non putavit, Orpheum poetam non fuisse (v. de N. D. 1, 15. 3. 18.).

¹³⁾ Sic mysteriorum apud Graecos originem qui in posterioribus Homero temporibus quaerunt, Orpheum e maxima antiquitate sua ad Homericam usque aetatem de- trudere ausi sunt (ut Ottofr. Mueller. Orchom. p. 454.). Cui conjecturae, ut haberet, quo niteretur, fulcrum aliquod e loco Aeliani (14, 21. cf. Eustath. ad Il. T. 2. p. 9. Polit. p. 4. Rom.) petendum est, ubi haec verba leguntur: *ὅτι Ἐσάγγελος τῶς ἑσθέρης αὐτοῦ κατ' Ὀρφίαν καὶ Μουσάου, ὃς Μύσας τῶν Τηλεφῶν ὀνόματι κέρειν ἔσεν*. Omnes, praesente Fabricio (Bibl. Gr. T. 1. p. 291.), exponunt: "iisdem, quibus Orpheus et Musaeus, temporibus" (Passow. etiam Musae. p. 25. 90.). At grammatica Graeca misere vapulat. Tunc enim scribendum fuisset Aeliano *κατ' Ὀρφίαν καὶ Μουσάου*, sive *κατ' Ὀρφίαν* (ut grammat. ap. Becker. p. 783, 11.: *ἐκ τῶν Μουσάου κέρειν Μύσας τῶν Μυρτιάδου καὶ Ἐσάγγελος, κατ' Ὀρφίαν γερμένον*). — Ut sexcenties poetae Homero posteriores si κατ' Ὀρφεον, sive si *ἐκ τῶν* appellantur (in schol. ad Hom. v. Wolf. Prolegg. clxxxii. cclxvi. cf. Athen. 12. p. 512. c. Schol. ad Apoll. Rh. 1, 558. Weichert. p. 111.); ita qui seculis, inter Orphei et Homeri aetatem interjectis, vixerunt, audiunt si κατ' Ὀρφίαν; vel, incluso Orphico. si *κατ' Ὀρφεον* (Aristot. de poet. 4. Suid. *ἐκ Μουσῶν*). — Neque Tzetzae interstabilis auctoritas isti sententiae favet (apud Hermann. Praefat. ad Orph. p. xxiii.), qui Trojanum belli temporibus superstitem fuisse Orpheum e loco aliquo Lithicorum collegit.

seculum quidem, quo vixerit, certo ab eo definitum esse persuasum habeamus ¹⁴). Sanctum illud Orphei nomen, seu id uni debetur, seu plures comprehendit, communis antiquitatis consensus ad seculum, quod Trojani belli initio praecessit, retulit ¹⁵). Cui sententiae quum nihil umquam oppositum sit, quod de ejus veritate quidquam detrahere queat, nihil in promptu video causae, cur ab ea discedamus. Sed et ipsius belli Trojani accuratior certiorque definitio quum veteres tum recentiores sollicitos tenuit, et ad desperationem propemodum adduxit. Duplicem in primis ra-

¹⁴) Symbol. T. 2. p. 136. (129.) Orpheum natum esse prodiit 1354. a. Ch. n. — T. 3. p. 155. (168.) scholam Orphicam jam ante annum 1549. floruisse dicit. — T. 3. p. 141. (153.) Bacchi cultum a Melampode in Graeciam illatum affirmat 1350. — Dionys. II. p. 232. Melampodem duodecim annis ante Orpheum natum esse memorat; Melampodia vero natales incidisse in 1368.; ergo Orpheus natus est 1380. — Quo teneam vultus mutantem Protea nodo? — Marmor Parium ex certa Chandleri conjectura (p. 22.) Orphicorum carminum florem ponit 1399: Ἀφ' οὗ [Ὀρφίδος τῶν] αἰῶνός ποιεῖται ἱερί(δ)ους, Κασίε το ἀρσάνην, καὶ ἀμφότερος ζήνους, καὶ τ[ῶν] αἰῶνός καθάπερ καὶ μ[ε]ν[ε]στ[έ]ρος τῶν ἀρσάνην ἔνν ΧΗΔΑΔΠ, βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Ἐπεχέλιος, ep. 14. 26. Lami in Op. Meursii T. 2. p. 547. cf. Passow, Musae, p. 25. Sickler, hym. in Cer. p. 64. — Fontes, unde illius chronologiae auctor hauserit, ejusque aetas si certius constaret, certiora quoque de Orpheo pronuntiare liceret. Ex Apollodoro hausisse, et 264 an. Ch. vixisse, coniecit olim Gillies. (hist. Gr. T. 1. p. 4. ed. Bas. cf. Larcher, Herodot. T. 7. p. 370.); miro profecto errore. — Nulla hac in re fides esse Clementi Alex. potest, qui (Str. 1. p. 321. 323. Sylb.) Orpheum Aetiaii et Cecropis temporibus vixisse prodiit (v. Barriam, Mém. de l'Acad. T. 16. p. 17. Freretum, T. 23. p. 251.); nec Thetzae (Chil. 12. h. 399. cf. Euseb. p. ev. 10. 4. p. 469.), qui eundem Herculi aequalem facit, et 100 annos ante bellum Trojanum ponit: nec genealogia (v. supra p. 25.) quidquam probat, quoniam admodum dubia est; nec Colchica expeditio aliquid facit, quoniam Orpheus non fuit Argonauta (v. p. 12.). — Hic omnia nobis incerta sunt; certissima Creuzero. Summam Meinersius prodiit modestiam, qua nihil eorum, quae ultra Homerica tempora sita sunt, se scire ingenue confitetur (Comment. Soc. Gotting. T. 16. p. 217.): "Ego quidem, inquit, numquam tantum mihi sumam, ut, non dico annuq., sed seculum, quo res Graecorum antiquissimae acciderunt, defluere ausim". Idem verbis Gallicis declarat Depuis (origo omn. cult. T. 2. P. 2. p. 280.).

¹⁵) Vid. quae Lambecius p. 168. Tiedemann. p. 11. et Pridaux ad Mar. Ar. p. 107. 198. laudant.

tionem inierunt Graeci, ut aliquam saltem temporum, initio olympiadum superiorum, sibi compararent notitiam; secundum genealogias et aetates, et secundum catalogos, quibus regum nomina perscripta erant: illam Herodotus plerumque sequutus est et Thucydides; hanc Apollodorus et Eratosthenes ¹⁶⁾; utrique satis constanter in hac re versati sunt: at constantius tamen Eratosthenes. Ulrorumque rationes centum fere annos differunt. Herodotus Trojanum bellum ad 1280-1270. referre videtur ¹⁷⁾; Eratosthenes ad 1184. ¹⁸⁾. Ab hoc temporis momento certius constituto et superiorum et sequentium temporum accuratior definitio tota pendebat. Sic constans fere antiquitatis erat sententia, Heraclidarum reditum octoginta annos Trojanam expeditionem subsequutum esse ¹⁹⁾; sed ex Hero-

¹⁶⁾ Plutarch. Lycurg. c. 1. Diodor. 1, 5. Mueller, Dor. T. 1. p. 132. Larcher. Herodot. T. 7. p. 6. 352. Eratosthenis vestigia legerunt plerique, ut Diodorus, Dionysius Halicarnassensis, Eusebius; recentiorum agmen ab hac parte ducit Petavius. — Eratosthenes ultra Trojana tempora progressus non est. Scym. Ch. Perieg. 22. Clem. Alex. 1. p. 402.

¹⁷⁾ Thucydidem Trojae excidium ad 1270. vel 1283. retulisse vulgata opinio est Freret (Defens. chronol. p. 69. 70. Méin. de l'Acad. T. 5. p. 287.), et Larcher (Herod. T. 7. p. 362. 364.). Uterque laudat Thucyd. 5, 112., mira profecto veterum locos in quancunque partem detorquendi libidine, haud infrequente apud istos. — Ab Herodoti et Eratosthenis rationibus discedit Marin. Par. ep. 25., quod reditum Graecorum a Troja 1209. ponit; non multum abest Dicaearchus, qui eundem refert ad 1212. (Marsham. Chron. canon. p. 238.); uterque Atheniensium chronologiam fortasse sequutus est. Timaeum probabile est Trojae excidium retulisse ad 1193; Arctium ad 1190 (Voss. hist. Gr. p. 330.); Georgiam ad 1170. (Syncell. p. 172.); Sosibium ad 1171. (Larcher. p. 376); Solium ad 1185. (v. Polyhist. c. 1.). Ab his plane diversae erant rationes Duridis (1335.) et Trasylli (1302.); v. Voss. hist. Gr. p. 97. Freret. Defens. chronol. p. 73.

¹⁸⁾ Ita Dionys. Hal. 1, 74. p. 59. Sed Clemens Alex. 1. p. 402. affert annum 1183. cf. Larcher. p. 375. Reiz. Praef. ad Herod. p. xxvi. Lips., qui secundum Clem. Alex. Str. 1. p. 335. annum 1180 omnino affert; et Weichert. de Apoll. Rh. p. 130. Schubarth, de Homero, p. 227.

¹⁹⁾ Thucyd. 1, 12. ibiq. schol. Eratosth. ap. Clem. Alex. Str. 1. p. 402. Apollod. ap. Diod. 1, 5. Euseb. et Syncell. p. 191. Vellej. Pat. 1, 11.

noti rationibus is referendus esset ad 1190: Eratosthenes eundem retulit ad 1104.²⁰⁾ Colchica expeditio Trojani belli initio praecessit quinquaginta annos; non amplius²¹⁾.

Quantum temporis spatium inter Ilii excidium et Homeri aetatem intercesserit, in vulgari omnium seculorum dubitatione, Herodoti, antiquissimi auctoris, testimonio; quodammodo potest constitui. Is enim Hesiodum atque Homerum quadringentos annos se antiquiores esse dicit. — Secundum Pamphilam quinquaginta tres annos natus erat Herodotus, quin bellum Peloponesiacum exardescere coepisset²²⁾. Hoc vero bellum ex veterum historicorum relatione, quam Petavius optime cepit, exortum est olympiadis 86 anno 2 (id est 431. a. Ch.): itaque Herodotum natum esse oportet olympiadis 74 anno 4; 484. ante Chr.²³⁾. Si hinc in superiora tempora recedamus, Hesiodi et Homeri aetas ab historiae

²⁰⁾ Diversas aliorum sententias enumerarunt saltem, sed non sine erroribus, Fretet. Defens. chron. p. 69-74. Larcher. p. 380-391.

²¹⁾ Herodot. 1, 3.: *ἑνὲς γὰρ μὲν ταῦτα*; quae verba Larcherius de duabus integris aetatibus accipit; meliorem interpretationem vide ap. Mueller. (Orchoia. p. 318.). qui inupidiorum etiam fontem indicavit apud Homerum II. 23, 747. — Octoginta vel centum annorum intervallum vulgo statuitur (v. ap. Weichert. p. 139.); sed perperam. — Libenter hic mittimus fallaces Francogallorum conclusunculas, ut Levesquii (Études de l'histoire T. 2. p. 113 sq.), Choiseul Gouffierii (Recherch. sur l'orig. du Bosphore de Thrace, in Mémoires de l'Inst. Roy. T. 2. p. 481. a. 1815.), Larcherii Herod. T. 7. p. 35-350-577. cf. Raoul-Rochette (hist. des colon. Gr. T. 2. p. 197.), Bonhier. Recherch. sur Herod. p. 126. — Poetico Apollonii Rhodii errore deceptus Quirinius Cardinalis (Prinordia Corcyrae p. 49. 50.) et Trojanam et Colchicam expeditionem ad unum idemque tempus compressit.

²²⁾ Plinius H. N. 15, 23. Gellius N. A. 15, 23.

²³⁾ Schweighaeus. Herodot. T. 1. p. xviii. Thiersch. de Hesiodo, p. 5. — Fretet. Chronol. Defens. p. 14. Mém. de l'Acad. T. 5. p. 286. T. 19. p. 593. 594. cf. Larcher. Herod. T. 7. p. 367 sq.) duos annos Herodoto errabundus subtraxit; Groddeckius (hist. Gr. litter. elem. 46. p. 82 sq.; quem temere sequitur Schubarth. p. 267.) totidem et amplius benignius addidit.

patre ponitur 884. Ergo quatuor fere seculorum spatium a Troja eversa ad Homeri aetatem ex Herodoti rationibus effluxit ²⁴). Quod autem Herodotus caute addit καὶ οὐ πλείους, inde jure mihi videor colligere, multos olim fuisse, qui Homeri aetatem Trojanis temporibus multo propius admovent; quorum sententiae haud obscurum est historiae patrem obloqui. Quam vellemus, ut apposuisset argumenta! Seniores quidem aetatem poetis illis assignasse nobis videtur, utpote quos Lycurgo et Iphito aequales faciat ²⁵); sed ita fortasse sensit, ut epicam poesin eo tempore adhuc floruisse statueret, omissis priorum aetatum flore. Fortasse ratio quoque

²⁴) Ignota mihi est ratio Mansonis (Supplem. ad Sulzer. T. 3. p. 50.), qui Hesiodi Homerique aetatem ab Herodoto ad 960 relatum esse opinatur. Perperam haud dubie. Quatuor annos a vero aberat Freret. Mém. T. 19. p. 593. 594. Miram hujus viri inconstantiam deprehendes, collatis illis, quae in Defens. chronolog. p. 14. dixit. Multo longius, quam Frerectus, a vero recessit Gillies. (hist. Gr. T. 1. p. 250. ed. Bas.). — Cacterum Fr. Thierschius mirum in modum sibi ipse contradixit. Homerum enim aetatem ex Herodoti rationibus refert ad 884. (p. 5.); eadem vero aetate superior est Hesiodus (p. 21.); nihilominus tamen Hesiodus aliquot seculis Homerum subsequitur (p. 20.)!!

²⁵) Ne Lycurgi quidem aetas certa est. Eratosthenes, quem hodie plerumque sequimur, 108 annos ante primam olympiadem istam ponit, i. e. 884. (Clem. Alex. Str. 1. p. 336. Diodor. de virtut. et vit. p. 547. Vales.); paulo serius Thucyd. 1. 18.; multo serius Djeuchidas (ap. Plutarch. Lycurg. c. 2. Solin. 16. Strabo 10. p. 481.); Xenophon tandem (respubl. Lacedaem. 10. v. Plutarch. Lyc. c. 1.) ad reditum Heraclidarum retulit. Inter primam Olympiadem et Heraclidarum reditum interceserant ex Eratosthenis et Apollodori rationibus 327. vel 328 anni (apud Clem. Alex. Str. 1. p. 336. Diodor. 1. 5. Euseb. p. 20. Scal. Censorin. de D. N. 21. Tatian. adv. Gr. p. 174.). De omnibus his vid. Petav. Uranolog., Dodwell. de cyclis. 3. p. 153., Riccioli. chron. reform. p. 170., Marham. chronol. can. p. 488 sq., Freret. defens. chronol. p. 163-195., Oufro. Mueller. Dor. T. 1. p. 132. — De Homero et Lycurgo aequalibus plura prodiderat Ephorus, qui utriusque colloqui in insula Chio mentionem fecit (ap. Strabo. 10. p. 738. Meier-Marx Fr. p. 168. Plutarch. Lyc. c. 3. cf. Clavier. pr. Gr. temp. T. 2. p. 110. 130.); qua in re Apollodorus eum sequutus est (ap. Tertian. adv. Gr. p. 174. Clem. Alex. Str. 1. p. 327. 309. Paus. 3. 2. 4. Heyne Apollod. Fr. T. 1. p. 411. Marham. p. 437. Dodwell. 3. p. 153. Mueller. Dor. T. 1. p. 132.).

eum fefellit. Ex vulgari Herodoti interpretatione si res accidisset, Lycurgus vivo Homero poesin epicam ex Jonia in Peloponesum intulisset. Quod quum nonnisi per rhapsodos fieri potuerit (nam de carminum ἀπορραγείς, quas legislator sibi conficiendas curasse olim creditus est, hodie cogitabant vel duo vel nemo), ille, cujus maxima fuit auctoritas, haud dubie ipsum pauperem Homerum, melioribus propositis conditionibus, commovere studisset, ut secum proficisceretur in Peloponesum, et divina sua carmina divino ore Doriensibus occineret.

XVI.

Verumtamen inconcinnum esse videtur, eandem aetatem et Homero et Lycurgo assignare; etsi nuper inventus est ²⁶⁾, qui Herodoti rationem verissimam pronuntiaverit, et ita accipiendam docuerit, ut auctor non de Homeri *persona* loquutus sit, sed de totius epicae poesis aetate et flore. Vel sic tamen non omni erroris culpa vacat. Certis enim rationibus et argumentis evinci potest, idem poesis genus uno saltem seculo antiquius esse, et in Asia minori floruisse; quamvis aliis, quam Homero, auctoribus. Proinde minus culpandus foret Herodotus, si unius Homeri aetatem ad illud tempus retulisset, quam si omnem poesin epicam in tam exigui spatii angustias compressisset. Non licet igitur cum doctissimo illo viro notiones, quas hodie demum post Fr. Aug. Wolfii acumen de auctoribus Homericorum carminum, diversis temporibus cantatorum, concepimus, jam Herodoto subjicere. Is, quum illa scriberet, solam divini Homeri *personam* in animo habuit; de epicae poesis aetatibus nullo modo cogitavit ²⁷⁾.

²⁶⁾ Fr. Thierschius in dissert. de Hesiodo p. 5. (Commentt. Acad. Monacens. 1813.).

²⁷⁾ Caeterum alii alio modo Herodoto succurrere voluerunt, annorum numerum 400 in codd. mss. corruptum esse existimantes, mutandamque ad libitum. Qui quan-

Sed non solus Herodotus, ut jam diximus, in illa aetate constituenda versatus est: quum ante tum post eum multi in eodem argumento elaborarunt²⁸⁾. Serius vero, quum nihil hic profici posse intellexissent, omnes de hac re institutas quaestiones in ridiculum detorquere coeperunt²⁹⁾.

tupere se rudes in antiquitate profiteantur, incurrit in oculos. Etenim, ne quid de plurimorum infortiorumque codicum consensu dicam, jam ipsi veteres eundem numerum, ac nos, apud Herodotum suum legerunt; vid. Aithenagor. Apolog. c. 14. et Cyrill. in Juliau. 3. p. 3. 7. — Memoratu digna est diversitas, quam Creuzerus e codice Palatino (de quo vid. eundem Creuzer. Meletem. 1. p. 98.) nuper enotavit (Comment. Herodot. p. 428. 446): *ἔτι δελίδας καὶ ἡμεῖς πρὶν ἢ ἔλθον γυγνόμενος τῶν ἰσσομένων τέκτων*. Alio loco: *ἔτι πρὶν ὅτι ἔλθον τῶν ἡρώων ἢ ἡμεῖς ἢ παλαιότες*. ἄλλος δὲ πρὶν ὅτι ὤφασιν πρὶν ἢ τῶν ἡρώων ὅτι ἔτι ἢ ἡμεῖς ἐπὶ τῶν ἡρώων. — Idem codex fol. rect. 34. in fine: *ἔτι μὲν τὰ ἡρώων μαγιστῶν μίχρη τῶν ἀποκρίσεων βασιλέων ἔτι ὅτι ἔλθον, μίχρη δὲ τῶν ἡρώων ἔτι ὅτι ἢ ἡμεῖς μὲν τῶν ἡρώων ἔτι ὅτι ἡμεῖς δὲ ἡρώων, ἔτι ὅτι*.

28) Vid. Paus. 9. 80. Fuere, qui Homerum ad Ionicam migrationem referrent (140-180. p. Troj. capt.), ut Philochorus (op. Tatian. adv. Gr. 38. p. 166. ed. Col. Euseb. pr. ev. 10. 11. p. 490. a. Vig. Syncell. chr. p. 180. d.; erravit Euseb. chron. can. p. 132. Scal. Clem. Alex. Str. 1. p. 326. Sylb.; cf. Bayer. de Hyperboreis in Comment. Petropol. T. xi. p. 338., Meier-Marx. Eph. Fr. p. 79 sq., Siebelis. p. 33 sq. 4 oss. de poet. Gr. 2. T. 3. 2. p. 490 sq.), et Aristarchus (Procli vit. Hom. in bibl. vet. gr. et litt. ed. Heeren. p. 10. inedit.). Τὸ δὲ ἡρώων μὲν αὖ πρὶν τῶν ἀποκρίσεων βασιλέων αὐτῶν τῶν ἡρώων ἀποκρίσεων, ἔτι ἡρώων τῶν ἡρώων ἡρώων ἡρώων ἡρώων ἡρώων. Crates vero ad Trojana usque tempora retrahit (Procli. vit. Hom. 1. l. Tatian. adv. Gr. 38. grammat. ap. Wassenb. p. 2.). Herodoti rationibus paulo propius is accedit, quum scholiasta Iuvenalis sequitur (7. 29.), ad 260. p. T. c. eum referens; vid. etiam Vellej. Pat. 1. 5. Mar. Par. 45. — Cratetem sequitur Gillies (hist. Gr. T. 1. p. 425. 250. ed. Bas.), quamvis incertius; alios vid. ap. Heynium ad Hom. T. 8. p. 825. — Recentiores, ut curiosius Homeri Hesiodique aetatem definirent, astronomiae quoque historiam in auxilium vocarunt, ut Robinsonus (diss. de Hesiodo p. 111 ed. Loes.), et Pfaffus (de ortu et occasu siderum p. 30 sq.). Sed frustra.

29) Senec. epistol. 88. T. 1. p. 301. ed. Patav. Ac omne profecto hoc chronologiae genus conjecturale est; multaque in eo Graecorum arbitrio erant relicta. Ne sequentia quidem tempora usque ad Pisistratidarum tyrannidem, quibus praeclearissima quaque Graeci ingenii monumenta prodierunt, chronologorum conjectura est ab omni parte erepta. Clarius lux Graecae historiae affulsit inde ab Ol. 56., quum expe-

Utut autem se habeat res, nos ex doctissimorum virorum sententia Homericorum carminum aetatem ad medium seculum decimum referendam esse censemus ³⁰). Proinde Orphicam poesin, cujus primordia in seculum decimum tertium inciderunt, sequente aevo excultam esse oportet.

Carmen epicum in Asia minori, in primis in Ionia, oriri omnino non potuisse, sed ejus originem in Graecia quaerendam esse, ipse Homerus certissimis rationibus et argumentis nobis jamdudum persuadere potuisset, nisi et tacitae et argutae cogitationes quorundam secus sentientium, qui inveteratas et paene obsoletas opiniones non facile sibi eripi patiuntur nimis adhuc extinescerentur. At nos certissimum putamus, ipsam aetatem Heroicam magnum epicorum carminum proventum tulisse; eandemque sententiam in posterum quoque et tenebimus et defendemus. Thamyrim, Phemium, Demodocum, quorum aetas ad belli Trojani tempora assurgit, epicos fuisse poetas, neque inania tantum Homericum ingenium simulacra, equis negaverit ³¹)? Hoc ne ii quidem inter veteres ausi sunt,

ditior scribendi usus vulgaris coepisset (cf. Mueller. Dor. 1. p. 129.). Mox genealogiae condebantur, veterum poetarum carminibus adhibitis; aliquid saltem chronologiae adnuncium. v. Goeller. de situ et orig. Syracus. p. 196., Meier-Marx Eph. Fr. p. 77.

³⁰) Wolf. Prolegg. p. xxii. Heeren. Ideen. T. 3. P. 1. p. 167. (161.). Quae argumenta nuper contra prolata sunt a Schubarthio, et qui huic pedissequus currit, censore in J. A. L. Z. 1823. p. 371-380., ea quum ex nihilo derivata sunt, in nihilum redire jubebimus.

³¹) Vati honorificum munus Agamemnon, ad Trojam profecturus, mandaverat, ut uxorem tueretur, Od. 3. 267. — *Andri speron* in Hectoris funere memorantur Il. 24. 720. — Lini carmen viudemiatoribus occinitur a pnero Il. 18. 570. Alius *Andri* apud Melaeum est; et Thamyris apud Enrytum in Oechalia, Il. 2. 595. De Melampode incertum est, num poeta fuerit, nec ne; apud Homerum certe (Od. 15. 223.) nihil legitur. Multa hac in re omisit, multa perperam tradidit Gillies. Gr. hist. T. 1. p. 250. Bas.

qui Homerum, caecum illum senem et perpetuum peregrinatorem, unum uberrimum et perennem omnis poësis fontem habere consueverant,

ἔξ οὐπὲρ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα,
καὶ πᾶσαι κρήναι καὶ φρεῖατα μακρὰ νύουσιιν.

Attamen hi aliud, multo gravius, peccarunt. Ex caeco enim Homeri nomine caecum senem derivabant, quem ex Jonia in Graeciam aliasque regiones mitterent, ut omnium rerum terrarumque, quas tam accurata et tam miranda diligentia describit, et quae nonnisi clarissimo oculorum lumine observari poterant, cognitionem sibi caecus compararet ³²). Atqui eratne adhuc, quo tempore vixisse fertur Homerus, illa, quam describit, rerum facies et conditio? Minime vero. Ea jamdudum mutata erat; devastata a Doriensibus. Peloponesus: periit aristocratica potestas; perierunt regiae Atridarum, Nestoris, aliorumque: actum erat de splendore Achaeorum, qui e sedibus suis expulsi partim in exteras terras emigraverant, partim

³²) Schol. Venet. ad Il. 2. 494. Strabo 1. p. 62. a. c. etc. Epicoe poetas omnia clarissima oculorum acie perlustrasse et versibus decantasse, sciunt, qui Homerum suum triverint. Itaque Lessingius consilium olim ceperat (Op. Om. T. 10. p. 14.), clarissima face, qua Homerus res conspicuas collustrat, caecitatem ab eodem poeta averruncandi. — Sed post Lessingium Homerus nactus est, qui caecitatis patrocinium susciperet, Zoëgam (Dissert. p. 314 sq.). Causas satis probabiles, cur plerique antiquitatis vates, Demodocus, Thamyris, Tiresias, Phineus, a veteribus caeci dicti fuerint, affert Fr. Schlegel. (Gr. poës. hist. p. 49.), et Kanne (Mythol. Gr. p. LVIII sq.). — Quae Ulysses de Demodoco celebrat, possunt etiam in Homerum transferri (Od. 8. 487-491.). — Interdum apud Homerum loca occurrunt, quae ab eodem poeta profecta esse vix credibile est (Heyne de myth. poet. nat. in Commentt. Gotting. T. 14. p. 152. Kanne Mythol. Gr. p. 169 etc.); tum duplex statuendus est Homerus, quorum alter, verus *ῥαψοδός*, alterum non vidit, e. c. Il. 1. 590. et Il. 18. 391. — Caeterum mirandam illam diligentiam, qua Homerus regiones populosque describit, omnes omnium aetatum historici observarunt, inde a Strabone ad Guillelmum Gellium: *the geography and antiquities of Ithaca*. London. 1809. 4. — cf. Thiersch. de Hesiodo p. 41-43. Hinc factum est, ut quivis populus, quem tam accurate descripsit, eum sibi civem vindicare studeret.

partim a Doriensibus victi ad Helotarum servilem conditionem delapsi erant ³³). Atque omnium harum insignium mutationum ne minimum quidem vestigium apud Homerum comparet: ubique contra splendidae heroicae aetatis suavissima descriptio. Mira profecto omnium rerum repugnantia; clarissima Homeri caecitas, et innumera facta itinera, ut videret, quae jamdudum periissent; istam tamen nonnisi veterum, adde etiam recentiorum, caeca *ἀγνοία* non animadvertit.

Una tantum in his obscuris antiquitatis regionibus via lucet, qua nos expedire licet. *Quae carmina jam diu ante Homericam aetatem, priusquam Dorienses in Peloponesum irrupissent, heroica aetate adhuc florente, in ipsa Graecia decantata erant, ea cum Achaeorum colonis ad Asiae litora transmigrarunt.* Colonis illis efflorescentibus effloruit iterum poesis epica, quae deinde sub Homeri nomine summum perfectionis fastigium nacta est ³⁴). Hanc conjecturam sollers quaedam observatio omnium Graeci ingenii graduum et successuum, non rapidorum illorum, sed certis legibus inter se nexorum, ut alius alium praemuniat, et ex superiore et proximo intelligi queat, qui deinceps sequuturus sit, confirmat: confirmat etiam obscura quaedam fama, quae Homerum Ionicae migrationi interfuisse prodit ³⁵). Sed videndum est, ne eadem conjectura abutatur, id quod Friderico Thierschio nuper accidit, qui epicae poesis

³³) Theopompus ap. Athen. 6. p. 265. b. c. p. 272. a. Philippus Theaengeus ap. Athen. 6. p. 271. b. cf. Schol. ad Theocr. 16. 35. Steph. Byz. v. Ἰμέρ Heeren. Igeu. T. 3. P. 1. p. 62. (60.).

³⁴) Haec nunc quidem vix attingi a nobis possunt; vide interim Heeren. Idem. T. 3. P. 1. p. 164. (161.). Ouofer. Mueller. Orchom. p. 388. 369. Fr. Thiersch. de Hesiodo. p. 40-43.

³⁵) Bayer. de Hyperboreis in Continent. Petropol. T. XI. p. 338. Hic tamen epicae poesis transitus magis spectat ad Achaeos, quibus Aeolica colonia maximam partem constabat: ad Jones, praeter alios multos, Aristarchus enim retulit.

originem per aliquot seculorum spatium veloci pede persequutus est, cam-
que invenit ante aetatem heroicam inter cascos Pelasgorum greges, Do-
donae et Delphis ³⁶⁾. Quibus vero oraculis quum nihil antiquius noverit

³⁶⁾ De Hes. p. 36. 37.-40. Delphicum oraculum a Pelasgiis esse conditum inepta
est ejusdem Thierschii suspicio. Nec Strabo (9. p. 616. c.); nec Pausanias (10, 5, 4.)
quidquam produnt Pelasgici. Illius quidem locus ne pertinet quidem ad Delphos, sed
ad Dodonam, quam idem Strabo, auctore Ephoro, Πηλεγγών Περύνη vocat (Meier-Mark
p. 129. 156. Strab. 7. p. 504.). Utriusque oraculi, Hellenici et Pelasgici, diversitatem
jam bene demonstravit Zoëga de Obelis. p. 233-235. Dissert. p. 286 sq. Heeren.
Ideen. T. 3. 1. p. 113. (109.) T. 2. p. 462. — Delphicum oraculum conditum est a
Doriensibus, qui, e regionibus, Peneo et Olympo adjacentibus, oriundi, in Cretam
olim, indeque Pythonem profecti sunt; Ottofr. Mueller. Dor. 1. p. 202-212. Orchom.
p. 147. 385. Aeginet. p. 154. De ejusdem oraculi incrementis, Tellure, Themide,
Phoebe, et Apolline, praesidibus, v. Boettiger. Praelect. mythol. p. 36. Payne Knight.
Inquiry into the symbol. lang. §. 70-78. 132. Interpp. ad Hygin. p. 246. ed. Stav. —
Mira est veterum inconstantia de oraculi Dodonaei sede vel in Thessalia vel in Epiro
quaerenda. Magnam jam diversitatem inter Homerum et Hesiodum deprehendimus; ille
ejus sedem vocat *δοδοίναρον*, et in confinis Penei et Titareii, Thessaliae fluminum,
ponit (Il. 2. 750. cf. 16, 233. Od. 14, 327. Mueller. Dor. 1. p. 25.); hic contra Πηλε-
γγών *ἢ Πηλεγγών* dicit, et in Helopia, quae regio ad Acheloum in Epiro sita erat,
collocat (Philochor. ap. Strab. 7. p. 379. (505.) 470. Tz. Loesner. Hesiod. p. 446. Voss.
p. 216. Schol. ad Soph. Trach. 1181. Pindar. Nem. 4, 86. Aesch. Prom. 829. Herod.
2, 56. Siebelis. Fr. Phil. p. 97.). Hinc Ritteri error patet (Vorhalle p. 389.). Aristote-
les (Meteorol. 1, 14.), Strabo (7. p. 380.), auctor carulis Sibyllini (3. p. 227. Luc.
Holsten. p. 106.), et multi alii, Homerum de Dodona Epirotica loquentum esse perpe-
ram opinati sunt. — Homeri Hesiodique dissensum non tollit utriusque poetae con-
sensus in *τοῦ δαίμονος* et *ἐν ἱερῷ*; si hunc vocare licet consensum. — Jam Hellenicus
(ap. Dionys. Hal. 1, 17.) memoriae prodiderat, Pelasgos e Thessalia pulsos (haud dubie
a Boeotis Aeoliis Schol. ad Il. 16, 233. p. 383. ed. Vilfois. Secus semit Ottofr.
Mueller. Orchom. p. 446.) ad Dodonacos sibi cognatos se contulisse. Hinc ficta videtur
narratio Suidae, Thessalorum historici (ap. Strab. 7. p. 476. Tz.), Philochori,
Ephori et Cinea (Strab. exc. p. 102. ed. Hudson.), Jovis oraculum e Thessalia in
Epirum a Neoptolemo translatum esse (Grünov. Thea. antiq. Gr. T. 7. p. 274. 321.
Zoëga de Obel. p. 234. Ottofr. Mueller. Aegin. p. 159. Ritter. Vorhalle p. 383 sq.
Grenzer. Symb. T. 2. p. 473. (378)). Hinc et veterum, et recentiorum sequentia de
duplici Dodona orta est (Schol. ad Hom. Il. 16, 233. p. 283. Vilfois. Steph. Byz.
p. 742. ed. Pim. p. 254. 319. Bekker. Scym. Ch. Perieg. 448. p. 26. ed. Hud. Scylax.

Graeci, poesis epica quoque omnium antiquissima habenda foret. Ac ita profecto sensit Thierschins, quibusque ad Archilochum nihil nisi epica carmina agnoscere videtur. Verumtamen huic rationi quum ipsa rei natura, tum omnis antiquitas adversatur, quae nihil nobis de sacerdotibus Dodonaeis, jam tunc temporis poesis gnaris, memoriae prodidit. Nam quod *Διὸς ὑποφῆται* vocantur ³⁷), nihil probat; quandoquidem Calchas,

p. 24. Huds. Luc. Holsten. not. et castig. p. 76. Brosses. Mém. de l'Acad. T. 35. p. 93. Clavier. ad Apollod. p. 77 sq. et nuperrime Pouqueville, Voyage dans la Grèce T. 1. Praef. p. xiii sq. p. 94 sq. 137 sq.), a qua nec ego plane alienus sum; nam quid impediat, quo minus oraculi Dodonaei aedes aliquando mutata sit, its praesertim temporibus, quorum vel nulla vel exigua ad nos pervenit notitia? Poterat sane Dodona in Epiri Thessaliaeque confiniis situ esse, et hac de causa ad utramque regionem referri: poterat etiam, quia idem oraculum universae Graeciae commune erat, modo Molossidj, modo Hellopiae, Chaontiae, Thesprotiae, Perrhaebiae, Thessaliae accenseri. Attamen non video, quomodo hac ratione gravissimus ille Homeri Hesiodique dissensus tollatur. — Unam Dodonam statuere videtur Kanne mythol. Gr. 71. Mueller. Aegin. p. 159. Dor. 1. p. 5. — Quo narratio de Dodona *Hyperborica* pertineat (Etym. M. v. *Δελφικόν*. Mueller. Dor. 1. p. 272), parum constat. Dodonam olim vocatam esse Dodonam ab auctore oraculi (Dodn.) Stephanus Byz. refert (p. 235. 251. ed. Berkhel.). Mirum est, quomodo hoc detorserit Ritter. Vorhalle. 31. 381. 390. 393.

³⁷) Il. 16. 233. Achilles Thessalus ita precatur patrum Jovem (de quo v. Valkenaer. ad Ammon. p. 246. et in Opusc. T. 2. p. 128 sq. Creuzer. Meletem. 1. p. 17.):

Σὺ ἦν Διὶ καὶ Πηλεΐδῃ, καὶ δὲ νῆϊν,
Διὸς καὶ μέγαν Ἰσχυμένον· ἀπὸ δὲ Σελλάς
ἐδὲ νῆϊν ὀνοφῆται ἀντιπύδας, χαρμίνων!

cf. Creuzer. Epist. ad Hermann. p. 132. Hermann. ad Creuz. p. 70: de natura mythol. p. 59. Soph. Trach. 1183. Nihil de Sellis poeticis, nec apud Homerum, nec apud quicumque alium auctorem. Pelasgorum stirps erant Selli (Heimsterhus. ad Lenep. Etym. v. *Σελλας*. Schoenemann. geograph. Hom. p. 69; sed nihil Tyrrhenici in its animadvertere potui cum Alexandro Pleur. ap. Schol. Il. p. 383. Villois. et A. W. Schlegelio, cens. Niebuhr. hist. Rom. in annal. Heidelb. 1816. nr. 54.). — *Σελλας, σέλλα* (Jovis Dodonaei templum, Hesych. v.), *σελλας* (Thesprotiae flumen, Hesych. T. 1. p. 1168. Alb. Eustath. ad Od. 1. 259. p. 54. Bas.), *σελλασία* (Epiri regio, ubi Dodona sita est: et Euboeae; Philochor. ap. Strab. 7. p. 379. et Hesiod. ibid.), ex vulgari littege & omissione nihil differunt ab his: *σελλας* (Pindar. ap. Strab. l. I. Fr. Pind. p. 58. Heyn. Apol-

Chryses, Theoclymenus, quos non fuisse poetas certo scimus, eodem nomine et appellari possunt et appellantur. De Delphico oraculo incertior res est, quam ut illico negare audeamus, carminibus ibi vaticinatos esse sacerdotes. Neque ego nullam tribuo huic oraculo vim, quam in epici carminis primordia exercuerit; ut qui probe sciam, versus heroici originem veteres satis constanter inde derivasse ³⁵). Sed haec momenta

Iodori Fr. p. 422. Heyn. Lennep. Etymol. p. 203. Heyne ad Hom. II. 16, 234. et exc. II. T. 7. p. 289. Siebelis. Philochori Fr. p. 97. Verheyk. ad Anton. Lib. p. 27.), ἑλλα, ἑλλαι, ἑλλαια (Steph. Byz. v. ἑλλαια, χωρὶς ἐπὶ ἑλλαιῶν, καὶ αὐτὰ ἡ γῆς. — ἑλλαια καὶ ἡ περὶ καθόλου γῆρα ἑλλαια.). Hinc ἑλλαιος; et Dodona est antiquissima Hellas (Aristot. Meteorol. 1, 14. T. 1. p. 425. Casaub. Marsh. horae Petaeg. p. 55. Meier-Mark. Ephori Fr. p. 124. Heyne ad Hom. T. 8. p. 150. Creuzer. Symbol. T. 4. p. 151. (167.)). — Simili modo et in aliis vocibus ϵ et additur et onomittitur; v. exempla ap. Hematerhus. ad Lennep. Etymol. ϵ λλας, p. 738; quibus adde μ ῆλα et ϵ πὶ μ η (Aeschyl. Pers. 771.); μ ῖνδες et ϵ πὶ μ νδες (Herod. 7, 170. Paus. 5, 26, 3.); μ αλαί et ϵ μαλαί; μ ῖλας et ϵ πὶ μ αλαί. Sic voculae σ ibi, σ e, σ ali, antiquiores sunt, quam σ e, σ e, σ al. Thiersch. de Hes. p. 40.

³⁵) Phemonoë prima Delphis vaticinata esse dicitur hexametro carmine, Pausan. 10, 5, 4. Strab. 9. p. 419. Clem. Alex. 1. p. 323. 334. Sylb. Procl. ap. Phot. 239. p. 521. Hoesch. Euseb. Can. Chron. p. 127. Sc. Eustath. ad Il. p. 4. Rom. Jul. Schelliger de poet. 2, 37. Lil. Gyrard. T. 2. p. 29. f. g. 41. f. 57. f. 61. g. 71. b. Gerh. Voss. de poet. art. 13, 3. Bulenger. de orac. et vat. 1, 6. — Phemonoës versus hi esse feruntur ap. Paus. 10, 6, 3.:

Ἀγχοῦ δὲ βαρὺν ἔν τε δούρῳ οὐδὲν ἰσθῆναι
εἰς γὰρ Περσείδα· φίλον δὲ Κρίωνι δούρῳ
χωρὶς ἀγματούρου· ἐν δὲ κλίσῃ οὐνοῦ· ἑλθέτω
Phoebὶ μίσσα μανὴν στερνέτω λευκὴν ἀρούρη
Farnassi vastatorem: tunc caecus piabunt
Hunc Crates, facti nec fama abolēdum unquam.

Sed jam ante Phemonoën columbae Dodonaeae ita cecinisse dicuntur ap. Paus. 10, 12, 5.:

Ζεὺς ἦν, Ζεὺς ἔστω, Ζεὺς ἔστω, ὦ μακάρε Ζεῦ·
ὦ καέκωνος δότιν, δὴ καλέσσοι μνηστῆρα γαῖαν.

Hexametri originem alii ad oraculum Delphicum omnino retulerunt, ut Plin. H. N. 7, 56. v. Fabric. B. Gr. T. 1. p. 207. 210. Harl. Ol. Borrich. de poet. p. 7. Fr. Schlegel. hist. Gr. poet. p. 36. Thiersch. de Hes. p. 38. Creuzer. Symbol. T. 1. p. 103. (125.). Ottofr. Mueller. Dor. T. 1. p. 340. Orpheo etiam tribuitur inventi hexametri.

seriora sunt, quam Thierschius opinatur, neque ad rudia et inculta Pelasgorum secula retrudenda. Inveniuntur quidem versus apud Pausaniam, qui Homeri aetatem longe superant, et qui ex iis derivandi sunt temporibus, ubi Tellus et Neptunus mortalibus oracula Delphis edebant, id est, ante Phoeben, Phoebum et Themidem:

*Αὐτίκα δὲ Χθονίῃ σφετέρῳ πινυτὸν γάτο μῦθον,
Σὺν δὲ τε Πύρκων ἀμφίπολος κλυτοῦ Ἑννοσίγαιον* ³⁹).

XVII.

Jam vero Orphicum poesis genus Homérico esse antiquius, duplex nobis persuadet ratio. Primum humani ingenii progressus docent, poesin lyricam, et quae huic cognata est, didacticam, apud quemlibet populum prius oriri, quam epicam ⁴⁰). Deinde omnia fere antiquissima poetarum

latus (Antipater Sid. Anthol. Jacobs. II. 40. (3. p. 388.). cf. Gyrald. T. 2. p. 73. c.): quam narrationem Bruckerus (Hist. philos. T. 6. p. 202.) ita ineptissime refert: "Orpheus carmen heroicum aut primas invenit; aut ad mysteria Bacchi traduxit. Nam ante dithyrambi Baccho erant dicati"!!

³⁹) Ita legendi sunt versiculi (ap. Pausan. 10. 5. 3. ex Musaei Emuolpis). Aliud tentavit Sylburgius; aliud Passowius (Musae. p. 76. 77.), quod nunc non curo (cf. etiam Lil. Gyrald. T. 2. p. 79. c. f.). — Caeterum vanum est argumentum, quo Thierschius utitur (p. 33.), hos versus ideo esse Homero antiquiores, quia res Homero antiquior in iis memoratur. Quae ratio si valeret, verendum foret, ne novissima quaeque prius vetustissima mox haberentur.

⁴⁰) Nondum legitimam et e castigatae artis regulis didicandam nec lyricam nec didacticam Orphei poesin illis temporibus expectabis. At cantu et citharae et vocis quantalibet mediocri rudes et incultae etiam aures Orphicae aetatis miris modis moveri poterant (Exempla hujus rei, e recentioribus temporibus petita, v. ap. Panw. Recherches sur les Grecs T. 2. p. 120 sq. cf. Wieland. Mus. Att. T. 1. 2. p. 289.); et magis etiam, ut opinor, quam doctissimae Pindarici aevi aureae artificiosissimorum et perfectissimorum carminum lyricorum compositione quiveri solebant. — Legitimi carminis didactici perfectio ab Heraclyto, Xenophane, Parmenide denum incipit.

Græcorum nomina ad Orphicum pœsis genus pertinent; non ad epicum. Utrumque tamen herôicam ætatem non excedit; neque alterum longo temporis intervallo ab altero dissitum est; sed, quum facillimus esset transitus, brevi se exceperunt; ita ut neutrum interiret. Quæcunque de Orpheo, Lino, aliis, a veteribus narrantur, ad heroica tempora spectant; non ad antiquius ævum ⁴¹). Thamyris vero nomen ad prima epicae pœsis incrementa spectat: cum in eodem, quo Orpheus, pœsis genere, non versatum esse, plures veterum narrationes arguunt, quibus a Musis in certamine victus et oculorum lumine privatus esse traditur et canendi facultate; quod cum sancto poeta, et deorum cultui addicto, omnino conciliari nequit ⁴²). Deinde Orpheus in idem certamen musicum Delphis prodire noluit ⁴³), quo Thamyris vicerat; quæ re, nisi omnia me fallunt, utriusque poetæ diversitas satis indicatur. Hymnorum, a Thamyri can-

⁴¹) De Lino saltem et Orpheo certissimum est. Aliter sentit Heeren. Ideen. 3, 1. p. 160. (156), et Heyne ad Hom. T. 4. p. 334. alibi.

⁴²) Hom. II. 2, 595. Eurip. Rhés. 922. Plutarch. de mus. p. 1132. c. Apollod. 1, 3, 3. Diodor. 3, 9. Lucian. revivisc. 6. T. 1. p. 576. Reiz. Dio Chrys. 43. p. 225. Julian. ep. 44. Hygin. poe. astr. 2, 6. p. 437. Stav. Lepidam hujus fabulae interpretationem v. ap. Tzet. chil. 7, 108. — Cf. Heeren. 3, 1. p. 164. (161). Fr. Schlegel. Gr. poe. hist. p. 48. Ottofr. Mueller. Orchom. p. 388.

⁴³) εὐμελέγῃς τῇ τοῦ τελευτῆ καὶ τοῦ ἀποθανεῖν τοῦ Πάλλου. Pausan. 10, 7, 2. Longe aliud suspicatur Crenzer. Symbol. T. 3. p. 148. (162). Illam tamen diversitatem parum curarunt Græci, qui Thamyrin cum Orpheo ad idem pœsis genus referunt, et una sæpissime memorant (Plato de legg. 8. p. 829. d. Jon. p. 533. b. de Rep. 10. p. 520. b. Pausan. 4, 26, 3. Strab. 10. p. 722. Tatian. adv. Gr. 62. p. 136. Col. quem excerpit Euseb. pr. ev. 10, 11. p. 496. Clem. Alex. Str. 1. p. 397. Philostr. soph. 1. p. 488. 521. cum Demodoco et Phemio memorat Lucian. de domo T. 3. p. 200. Reiz.). Quo errore inducti, aliud peccarunt alii, qui Thamyrin Musæi patrem fecerunt (Suid. s. v. Μουσῆς. T. 2. p. 378.). Veri Thamyris parentes esse possunt Philammon et Arisionos; seu Argiope (Is. Voss. ad Melam 2, 1. p. 706. ed. 2. Gronov.). Nam Philammon quoque nihil cum Orpheo commune habet, et serius demum ad mysteria tractatus est (Pausan. 2, 37, 3.). Illino etiam apparet seniorum Græcorum temeritas, qui Orpheo matrem dederunt Menippam, Thamyris filiam; v. Tætz. chil. 1, 133. 8. 187.

tatorum, memoriam qui ad nos detulerunt, obscuram quandam famam sequi esse videntur ⁴⁴). Quae num vera fuerit, alii inde confecta, quod Graeci omnibus antiquissimis poetis suis hymnos tribuere consueverint, non audeo iudicare. Scriptos saltem Thamyris hymnos Graeci numquam viderunt. Certior fama fuisse videtur de Thamyri, primo Titanomachiae et Cosmogoniae conditore: quae carmina subinde resuscitabant Graeci ⁴⁵). Primum Thamyrius sine voce cithara cecinisse, unus, quem novi, Plinius memoriae prodidit ⁴⁶). Easdem Thamyris, cithara sine

⁴⁴) Plato de legg. 8. p. 829. d. Pausan. 10, 7, 2. Plutarch. de mus. 11. p. 1136. b. Steph. Byz. v. Ἀντίκω. Lycophr. 734. — Verus Homeri (Il. 2, 595) recitat Strabo 8. p. 522. b.

⁴⁵) Πρωτογενὴς ἢ πρῶτος ἱερουργῶν Τῆλεμαχ, ὅστις τὰς θεῶν μάχην. Plutarch. de mus. p. 1132. c. ex Hierasidius Pontici *εὐνομίας τῶν θεῶν μύθος*; qui gravissimi momenti liber ex integro et incorrupto fonte hausus erat: nam Plutarchus addit: *πρωτογενὴς ἢ πρῶτος τῶν θεῶν ἱερουργῶν τῶν θεῶν ἐκείνων ἀποκαταστάς, δι' ἧς τὰς θεῶν ἱερουργίας τῶν θεῶν ἡγήσας καὶ τὰς θεῶν ἀντιπαραστήσας*. Omnino multa insignia similis generis librorum fragmina in illo Plutarchi scripto servata sunt; sed parum vulgo nota, vel incuriose habita. — Titanomachiae postea compositae sunt ab Eumelo, vel Arctino (Athen. 7. p. 277. d. Clemens Al. Str. 1. p. 358. Eudoc. p. 91. Heyne ad Virg. 1. exc. 19. et 2. exc. 1. ad Apollod. 3, 8, 2. Groddeck. Bibl. Gotting. lit. vet. 2, p. 94.) — Simile carmen Musaeo tribuit Schol. ad Apoll. Rh. 3. 1178. Eudoc. *Κάδμος*. p. 248. (Interpp. ad Ovid. Met. 5, 321. Passow. Musae. p. 75 sq. Hug. de mytho p. 16.) — Thamyris Cosmogonia *ἢ εὐνομίας τῶν θεῶν* memoratur ab interstabilibus, quidem scriptoribus (ut Tzet. chil. 7, 108. Suid. v. *Θαμύρις*. cf. Bayle. x. Thamyris.); sed, hi antiquiores testes sequuti sunt. — Primi illius carminis argumentum suspicuum reddere nequit J. H. Vossii observatio de Titanibus et Gigantibus (Epist. mythol. T. 2. p. 15-19. 259. 296. Weltkunde p. v. ix. xxvi. xxviii.).

⁴⁶) Plin. H. N. 7. v. 56. — Lessingius (Vit. Soph. p. 102.) provocat quidem ad Athen. 1. p. 20. f.; verum et hinc nihil potest elici. At egregia est ejusdem Lessingii (p. 104.) observatio de Thamyris larva, quam Pollux (1, 19, 334.) memorat; illa continuo refellit A. W. Schlegelium, (ars, deamat. T. 1. p. 93. 98.). — Caeterum ut Thamyris a Sophocle (Athen. 1. p. 20. f. 4. p. 175. f. 14. p. 637. a. Pollux 1, 75. Eustath. ad Od. 2. p. 271. 40. Hom. Schol. ad Soph. Oed. Col. 391. Lexicogr. ined. ap. Bruck. in Lexic. Sophocl. v. *Κάδμος*. Soph. Fr. p. 11 sq. ed. Bruck. Valkenaer.

voce canentis, partes jam Sophoclem in fabula *ἑμωρίμω* aliquando suscepisse, ingeniosa, sed falsa, Lessingii conjectura est. Nam veteres clare testantur, Sophoclem, quum *Thamyris* partibus fungeretur, voce nimis submissa et debili usum esse: quae res non potuisset animadverti, si sine voce cithara cecinisset.

XVIII.

Quo altius in cujusvis populi antiquitatem ascendimus, et quo accuratius ultimam ejus memoriam cognoscere studemus atque perspicere; eo certior apud nos persuasio fiat necesse est, omnia vetustiora tempora rerum gestarum et traditarum inopia in angusta quaedam spatia comprimere. Orbis terrarum historiam contendere quam antiqua, id est, quam nova majoribus nostris olim apparebat: at ex quo eandem in ipsis terrae visceribus quærere coeperunt, mirum est, quam incredibiles et fere portentosae res in lucem prolatae sunt. Nunc ingentes temporum vastitates se nostrae

ad Theocrit. p. 225. Plutarch. T. 2. p. 1093. b.), et ab Antiphane (Athen. 7. p. 300. c.) ita Orpheus etiam et Linus, aliiq. seriores poetae, ad dramaticae poësis argumenta traducti sunt. Orpheo primarias partes Aeschylus in *Nassaridibus* tribuit (Eratothen. cataster. 24. p. 19. ed. Schaub.). Linus pluries ad partes vocatus est, ut ab Alexide (Athen. 4. p. 164. b.), ab Achaeo Eretriensi in fabula satyrica (Athen. 15. p. 658. a., de cujus versibus vid. Jacobs. in Athen. p. 494. Toup. Ep. Crit. p. 45. Fiorillo ad Herod. Attic. p. 163.). Hesiodus etiam in scenam prodire jussus est a Teleclide, comico poeta (Athen. 8. p. 344. d.), et a Nicastrato (Athen. 7. p. 301. b.). Incredibile dictu est, quid miscella Sappho cum Phaone suo comicorum Graecorum improba delectandi libidine passa sit. Sapphonen scripserat Amphias (Becker. Anecd. Gr. T. 1. p. 89.), Ephippus (Athen. 13. p. 572. c.), Timocles (Athen. 8. p. 339. c.), Antiphanes (Athen. 10. p. 450. e. Pollux 7. 211. fin. 192. 10, 40. ibiq. Homanthius.), Diophilus (Athen. 13. p. 599. d. 11. p. 487. d.). Phaonem produxerat Plato (Athen. 1. p. 5. b. 4. p. 146. f. 7. p. 325. c.), et Cratinus (Athen. 2. p. 69. d.). Cf. Fabric. B. Gr. T. 2. p. 488. 123., Valkenaer. ad Theocrit. Adon. p. 222., A. W. Schlegel. ars. dram. T. 1. p. 376., Welcker. Sappho. p. 89. — Phileuripidem composuerat Axionteus (Athen. 8. p. 312. b.).

nostrae mentis oculis extendunt, de quibus hominum memoria ne verbulum quidem servavit. Horret et tremisoit animus in tacita contemplatione iacturae tot tantarumque rerum, quam imbecilla hominum memoria subiit. Verum haecenus propitior sors contigit his rebus, quam populorum historiae, quod certa quaedam documenta satis clare testantur, fuisse aliquando alium rerum ordinem; et saepius etiam qualis hic fuerit, obscure inde divinare possumus: sed antiquissimae populorum res gestae, nisi mansuris artis monumentis aeternitati traditae sunt, prius oblivione aboleri solent, quam scribendi usus vulgari coepit. Ac poetas, qui fortia suae gentis facta carminibus mandaverint et sequioribus seculis tradiderint, in primis illis temporibus vel frustra quaeas, vel, etiamsi inveneris, nihil tamen eorum, quae versibus celebrarunt, ad historiae tempora pervenit. Verissime Horatius:

*Vixere fortes ante Agamemnona
multi: sed omnes illacrimabiles
urgentur ignotique longa
nocte, carent quia vate sacro.*

Vaga et incerta totius heroicae aetatis memoria est, et ita plerumque decurtata, ut, quae multorum opera et diligentia longa annorum serie perfecta sunt, ea in tantillam unius hominis vitam coacervata reperiamus. Sic Hercules omnem Doricae stirpis et internam et externam vitam, quamdiu circa Olympum et Oetam habitabant, repraesentat. Quod quidem temporis spatium quum nobis tum Graecis brevissimum visum est: at plura fortasse secula complectitur. Sic Graeci omnem suae gentis infantiam, sanctorum poetarum praeceptis eruditam, et religione deorumque cultu temperatam, ad unum Orpheum referre solebant, cujus memoria omni tempore sancta apud eos est habita, utpote qui numquam oblitus est, ab eo quasi fundamentum omnis sequentis splendoris iactum esse. Hanc igitur ob causam Orphei nomen, tanquam lucidum sidus, in tenebri-

causis illis temporibus fulget, quia antiquitas omnia primae aetatis lumina poetarum in Orphei sidus contraxit et condensavit ⁴⁷). Hoc extinguere non potuerunt celebratissima posteriorum seculorum nomina, quae iterum innumera alia luce sua privarunt. Quod eo magis est admirandum, quo certius cordatissimi inter Graecos sibi persuaserant, ne unum quidem genuinum Orphei carmen scripturae mandatum esse, sed, quo tempore vetusta poetarum carmina litteris primum consignari coepissent, omnia jamdudum interiisse. At qua tandem via et quam ratione Orphica poesis propagata, subiude mutata, et ad alienas doctrinas traducta est? nam nullum unquam carminum genus tam constantem apud Graecos per omnium seculorum decursum auctoritatem nactum et tutum est. Spissiores quidem sunt tenebrae, horum carminum primordis primisque eorum aetatibus offusae, quam quas imbecilla nostra acies omnino penetrare possit: attamen tentemus saltem (et haud injucundus est labor) hujus poesis historiam primis lineis adumbrare ex veterum narrationibus. Quatuor aetates statuimus. Primam ab ejus origine (sec. 13. ante Chr. n.) usque ad Heraclidarum migrationes (1100. ante Chr. n.). Secundam ab Heraclidarum migrationibus ad Pisistratidarum tyrannidem (530). Tertiam a Pisistratidarum tyrannide ad posteriorum Lagidarum imperium Alexandriae constitutum (circa ante Chr. 180.). Quartam ab hoc aevo ad Pythagoreo-Platoniceorum tempora, ad Plotinum, Porphyrium, Iamblichum (250-310. post Chr.). Uberrima profecto rerum copia et disputandi materies;

⁴⁷) Harum rerum vel ignorantia vel perversa explicatio multos viros doctos jam olim commovit, ut sub fabulosa Orphei persona originem, incrementa et perfectionem omnium artium disciplinarumque allegorice representatam a scribis Graecis esse statuerent; quam opinionem postremi repetierunt duo Francogalli, de la Chau et le Blond (*Description des principales pierres gravées du Cabinet de S. A. S. Monseigneur le Duc d'Orléans*, T. 2. nr. 4. 1784.); et Italorum unus, Cromaziani (*Della historia e della indole di ogni filosofia etc.* Vol. II, 16 p. 3 sq.).

in qua tamen tractanda exiguum quendam orationis modulum angusti hujus scriptiois fines nobis praescribunt **).

XIX.

Plura nobis servata sunt poetarum nomina, quae ad Orphicum poesis genus per primam, quam statuimus, aetatem servatum, vel magis etiam amplificatum et excultum, omnino spectant. Nihil hic curamus cognationis vincula, quibus plerique vetustissimorum poetarum inter se conjuncti fuisse dicuntur; quae res haud majorem vim mihi habere videtur, quam si veteres eorundem originem ex Apollinis, vel mortalium concubitu cum Musis ἀνταφθέρως derivarunt. Verumtamen ejusmodi cognationes non temere fictae sunt, sed aliquid plerumque significant, quod modo clarius modo obscurius se nostrae intelligentiae prodit. Triumviros arctiore, quam Orpheus, Musaeus, Eumolpus, inter se vel necessitudinis vel amicitiae vinculo conjunctos, Graeca antiquitas vix novit. Num Orpheus sapientiam suam ex Musaei, an Musaeus ex Orphei disciplina petierit **), parum cu-

** Plura, quae paucis hic indicantur, clariorem lucem accipient ex iis, quae deinceps de patria et natura Orphicae poesis disputaturi sumus. Ubi omnis antiquae testis in primis illis aetatibus nos destituet, vel sollicitos tenebit, et ad desperationem paene adducet; auxilium nobis a conjectura petendum erit, non ab ambitiosa ista, vel vaga, sed a simplici et moderata, qualem harum rerum critica nobis facile largietur. Novitiorum librorum fontes hic aut nulli manant, aut perexigui tantum.

** Artapanus ap. Euseb. praep. ev. 10, 8. p. 480., Clem. Alex. Str. 1. p. 397., Suidas T. 2. p. 578. Kuester.; Eudocia p. 303. — Santocrucius (de myster. T. 1. p. 117.) Musaeum Orphei filium apud Platonem vocari dicit; velle locum indicasset, quem frustra quaesiveris. Similem operam luderet, si ea quoque ex antiquo auctore derivare velles, quae Gilliesius tradit (hist. Gr. T. 1. p. 252. ed. Bas.). — Genuinus Musaei patet esse saltem potest Antiphemus, sive, secundum epicam protractionem, Antiphemus. Pausan. 10, 5, 3. 10, 12, 6. Orph. Argon. 316. Androtion ap. Schol. ad Soph. Oed. Col. 1054. Fr. p. 116., Sicella; cf. Passow. Musaei p. 7. 22., et quae conjecit Santocrucius de myster. T. 1. p. 112-120. 468 sq. !

ramus: nec multum profecto interest, utrum Eumolpi origo a Musaco, an Musaci ab Eumolpo derivanda sit ⁵⁰). Illud tamen jure hinc colligas, haec nomina ad unum idemque poesis genus pertinere ⁵¹). Orpheum et Musaeum omnibus in rebus simillimos sibi fluxerunt veteres: utrique eadem sanctissima mysteriorum instituta, utrique eadem fere carmina tribuerunt. At haec res explicanda est ex veterum more, quo omnia similia ad unum temporis momentum conjicere solent. Musaci Eumolpique nomina ad poesi sacra, sive Orphicam, usque ad Heraclidarum reditum in ipsius Graeciae regionibus propagatam mihi referenda esse videntur ⁵²). Huc

⁵⁰) Utrumque traditur; v. Mar. Par. ep. 15. lin. 28.: [*Κὸς τὸ Εὐμόλπει, ὁ Μουσάειος* τὰ μυστήρια διέδωκεν ἐν Ἐλευσίῃ, καὶ τὰς τῶ [*ταῖς*] Μουσάειος κατε[σ]κεύετο ἱερουργίαι, τῶ ΧΗ... βασιλεύοντες ἄδοντες ἐκείνη τις παύσεις, p. 22. Chandler., cf. Snidas v. Εὐμόλπος, T. 1. p. 897., et Fabric. Gr. T. 1. p. 119. 599. — Μουσάειος ὁ Εὐμόλπειος ap. Philochor. Schol. ad Aristoph. Ran. 1065.: Fr. p. 102. Siebelis., Musaei epitaphium ap. Schol. ad Aristoph. Ran. 1033., et ap. Diog. Laert. 1, 3. in Brunckii Analec. T. 3. p. 253. nr. 485. cf. Pompon. Sabin. ad Virg. Aen. 6, 667., Syncell. p. 156. d. Illud epitaphium non memorat Pausan. 1, 25, 6.; quo loco Musaei sepulcrum conditum esse tradit e regione acropolis, haud procul a Piraeo, *Ἰδὼν Μουσάειον φῆσιν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα γέγονε ταφῆς Μουσάου*. Epitaphium autem hoc afferunt:

Εὐμόλπειον φίλον ὄντα ἔχει τὸ θαλασσίον εὐλας
Μουσάων φθίμενον εἴη ὁπὸ τῆς τάφου.

Musaei mater Μῆνη, sive Ἑλένη (cp. Platon. de Rep. 2. p. 365. a. T. 6. p. 221. Bip., Herodian. Athen. 13. p. 597. d. Ruhken. Ep. Crit. II. p. 287., Philochor. Fr. p. 102., Procl. ad Plat. Tim. 1. p. 34. 51. Bas., Serv. ad Virg. Aen. 6, 667. O. Mueller. Dor. T. 1. p. 310.) aliquid significat, et ad mysteriorum auctorem haud dubie spectat. — Alcidiadas (T. 8. p. 75. 33. ed. Reiske) Musaeum ad Eumolpidarum progeniem omnino refert; cf. Valkenaer. ad Euripid. Phoen. p. 203. a. Passow. Mus. p. 213.

⁵¹) Idem ex Palaestinis verborum radicibus extorsit Sickler. Hymn. in Cerer. p. 66. 118. — Huc pertinet fama apud Delphos servata (Pausan. 10, 7, 2.); deinde esse veterum narrationes, quas Diodorus iteravit (5, 77.), et Lucianus (de saltat. 15. T. 2. p. 277. T. 5. p. 132. ed. Bip. ibiq. Reiz. p. 451 sq. cf. Silvestre de Saey ad Sanctoerue. T. 1. p. 383. —): Aristides (laus Bacchi T. 1. p. 51. Steph.) et Simplicius (ad Aristot. de coelo p. 139. Ald.).

⁵²) Musaei aetatem aetatis quāvis Orpheus ponit Marmor Parium. (vid. Passow. Musae. p. 25., Saxii Oronomast. T. 1. p. 8.)

etiam pertinet Pamphos, qui Atheniensibus antiquissimos hymnos composuisse dicitur ⁵³). Omnia, quae his poetis tribuuntur, carmina, in primis spectasse videntur ad mysteriorum usum, sive ad internam (esotericam) Graecae religionis partem, ad arcanum Deorum cultum. Quam vero poesi Graeca antiquitas sub Lini, Olenis et Philammonis nominibus complexa est, ad publicum Deorum cultum spectabat. Ex hac cum epico genere confusa, posthac ea hymnorum forma prodit, quae in Homeridaeum hymnis nobis servata est. Lini, Olenis et Philammonis poesi Apollinis cultus totam fere sibi vindicat: Orphei, Musaei, Eumolpi et Pamphus carmina sanctam Cereris et Bacchi religionem potissimum celebrasse videntur ⁵⁴).

⁵³) Pausan. 9, 29, 3: Πάμφος δὲ, ὃς Ἀθηναίους τῶν ὕμνων ἐποίησε τοὺς ἀρχαιοτάτους. Ibid. 9, 27, 2: Ὀρφεὺς καὶ Πάμφος ὕμνους ἐποίησαν, καὶ οὐκ ἴσμεν ἀμφότεροι περὶ τοῦ αἵματος. ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἴσμεν ἀλλ' ἀκούσαντες καὶ τὰ ὕμνους ἔδιδον. cf. 9, 31, 6. 9, 35, 1. 4, 35, 7. 1, 38, 3. 1, 39, 1. cf. Kries. de hymnis vet. p. 9, Sickler. Hymn. in Cerer. p. 55. 67. — Versiculum servavit Pausan. 7, 21, 3: Πάμφος δὲ, ὃς Ἀθηναίους τοὺς ἀρχαιοτάτους ὕμνους ἐποίησε, εἰπέ φησι τὸν Περσίδαμν.

Ἰππὸν τὰ δὲ τῶν αὐτῶν τ' ἱεροποιήσαντες.

Duos alios vide apud Philostratum (Heroic. p. 693. Olear.) "Quaedam adhuc huius carmina ipse legi" Lilius Gyraldus dicit (T. 2. p. 83. a.); velle nobis indicasset, quae adhuc nemo mortalium indagare potuit. — Quae ratio Heynium commoverit, ut Pampho in feminam transmutaret (de Theogou. ab Hes. cond. in Comment. Gotting. Vol. 2. p. 132.), me plane fugit. Simile quid Chrysothemidi Cretensi, qui inter primos oraculi Delphici sacerdotes fuit, accidisse memini. De Boeo certum est jam veteres dubitasse, num mas fuerit an femina (Boeus an Bōeē): vid. Philochor. ap. Athen. 9. p. 393. e. Fr. Siebelis. p. 105. Boeo, poetria Delphica, memoratur a Pausania 10. 5. 4. cf. Clemens. Alex. Str. 3. p. 586.; Boeus poeta ab Anton. Liberal. 3, 7. 11.; cf. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 107. T. 4. p. 310., Mehlmann. de causis et auct. narr. de munt. form. p. 69. 71. Bayer. de Hyperbor. in Comment. Petropol. T. XI. p. 341.

⁵⁴) Notissimi sunt Homeri versus de Lini carminibus II. 18, 570:

ὡς τὸν δ' ἐν μέσσοις καὶς φέρωντι Ληνίην
ἱερῶν κλέδων. Ἀ τὸν δ' αὖ καὶ καλὸν ἔσαν
ἀντιπάλῳ φωνῇ.

Sed, quo clarius carminum Orphicorum historia antiquissima appareat, haec paucis tantum a nobis attingi possunt. Uberiorem harum rerum ex-

quos Pausanias (9, 29, 3.), Thebanorum de Lino narrationes exponens, recitat. Lino autem apud Homerum est carmen in antiquum ejusdem nominis vatem; nihil amplius. Ridicula sunt Graecorum commenta (ut Philochori ap. Schol. Villosi. ad l. l., cf. Schol. Venet. A. et Victor., Eustath. p. 1163. Rom. Suidas v. *Λίνος* T. 2. p. 449. ibiq. Kuester; cf. Hesychii interpp. v., Eudocia. p. 277. Siebels. Fr. p. 98. Heyne T. 7. p. 803.), nominis ex Homeri loco perperam intellecto repetenda, qualia in similibus rebus innumera exstant, de lineis fidibus (*Λίνος*) a Lino (vocis similitudine) in chordas mutatis. Vox *Λίνος* de lineis fide non modo nunquam apud Homerum, sed ne apud ullum quidem totius Graecae antiquitatis scriptorem occurrit. Jam hac ex causa non probare possum, quae Koeppenius protulit, et Heinrichius (Obs. p. 36.), et Heynius (T. 7. p. 550 sq.). — Quam late patuerit jam ante Homerum illius carminis, quod erat ex genere *οἶον ἀπενταῖον μέλον*, usus, ipsius Homeri versus testantur, quibus occiditur vindemiatoribus solenniter saltantibus. Cum his optime conveniunt Hesiodi versus (ap. Eustath. ad il. p. 1163, 57. Rom.):

ὅς ἐν (Λίνῳ), θεῶν ἀπενταῖον ἔσται, δαδὸς καὶ ἀνδραγαθῶν,
παύσας μὲν ἀπενταῖον ἐν εὐκαίρῳ τοῦ χόρου τοῦ.

et ea quae Aristophanes olim ex Euripide enotaverat in Lexico Attico: *Λίνος δὲ καὶ αἰῶνας, οὗ μύθος ἐν πένθει, ἀλλὰ καὶ ἐν εὐτυχίᾳ πολλῇ* (ap. Athen. 14. p. 619. c. Euripidis versus est in Herc. Fur. 347., ibiq. Hermann.; id quod et Casaubonum et Schweighaeuserum fugit; cf. Aeschylī versum intercalarem in Agam. 123. ibiq. Stanley. Eurip. Or. 1402. Pollux 1, 4. 38.). Hinc factum est, ut Lini carmen, quamvis submissa et leniter temperata voce decantatum (*Λίνος μὲν λεγόμενος ἰδρύμενος*, Philochor. ap. Schol. ad Il. l. l.), de quocunque carmine diceretur (Philostat. Imag. 10. p. 879. Olear.); ita ut *ἔργα ἀπενταῖον* in Linum peculiari nomine designandum esset, *Αἰῶνος* sive *αἰώνιος* (Pamphos et Sappho ap. Pausan. 9, 29, 3.; Epicharmus et Euripides ap. Eustath. p. 1164, 8.). — Propria Lini carminis sedes quaerenda est in Beotia et Argolide; hinc ad Cyprios transiit, a Cypriis ad plurimos Asiae minoris populos; ad Phoenices etiam, indeque ad Aegyptios. — De Lino, cum Argivorum cultu Apollinis arctissime conjuncto, vid. Conon. narr. 19. Aristid. Eleus. p. 259. — Memorabiles quasdam fabulas de Lino, apud Thebanos insigniter culto, narrat Pausanias 9, 29, 3. — Et Argis (Pausan. 2, 19, 7.) et Thebis ejusdem vatis sepulcrum olim exstabat, cujus epitaphium apud Diogenem Laertium (1, 4.) hoc fuisse fertur:

ὃς ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ ἔργῳ γὰρ ὡρίσθη,
Μέτρον ὀλίγον ἐνὶ ἡμετέροις.
Candida purpureis redimitas tempora iove
Thebanum Uraniae continet urna Linum.

plicationem in aliud tempus differimus. — Unius memoriae custodia Orphicam poesin servatam et propagatam esse, neque firmitiora et validiora

Memorabilis tamen est, quod de Apolline, occisi Lini et vindice et interfecitore narratur. Ille ad Argivos, Sicyonios et Tegeaeos referendus est; hic ad Thebanos et viciniae Euboeae incolae. Si pro Apolline, Lini interfecitore, Herculeum substitutum reperitur, nihil hac re ratio mutatur: nam Hercules ubique fere Apollinis voluntatem exsequitur (Conon. narr. 19. Kaime. p. 222. Hoesch. Propert. 2, 10, 8. Pausan. 9, 29, 3. Apollod. 1, 3, 2, 4, 9. Theocrit. 24, 103. Aelian. V. H. 3, 32. Heraclid. Pont. ap. Plut. de mus. p. 1132. a. Eustath. ad Il. 2. p. 298. 10. p. 817. Rom. Diodor. 3, 66. Diog. Laert. 1, 4. Sext. Emp. adv. mathem. 10. p. 41. Clem. Str. 1. p. 323. Theodoret. Therap. 2. p. 28 sq. cf. Spanheim. ad Callimach. p. 166. Ngen. de Scolior. poesi p. 15 sq., Voss. ad Virg. Eclog. 4. 56. p. 213 sq.; Siebelis. ad Hellen. p. 132.). Musarum carmen in Latinum cognoscere poteris ex Philochori quodam fragmento (ap. Schol. B. ad Il. 18, 570); cuius initium hoc est. Ἴν' Ἀφρὴ, διεῖς τετυγμένας εἰς γὰρ πέντε μῆλας ἴθυσιν ἄλκιον, ἀνθρωπίνης φωνῆς ἀνθρώποις ἀνέειπεν. οὐδὲν δ' ἐν αἵμα ἀνέειπεν. Μελῆα δ' ἐν ὀφθαλμοῖς. Aliud similis coloris servavit Eustath. p. 1163, 59. v. Brunckii Anal. T. 3. p. 252. nr. 480.; aliud plane dissimilis coloris, haud dubie a Pythagoraeo quodam profectum, exstat ap. Jaublichum Vit. Pyth. 87. Apud Cyprios Lini carmen Cinyras appellatum est (Eustath. ad Il. 11. p. 897, 15. Suidas et Hesych. v. Κίνας; nomen non affert Herodot. 2, 79. cf. Gyrard. Op. T. 1. p. 567. a. T. 2. p. 62-63.). Cyprios autem quum constet iam antiquissimis temporibus cum Phoenicibus mercaturam exercuisse, idem canticum ad hunc quoque populum pervenisse prababile est: nam apud ipsos Phoenices poesis numquam viguit. (Herod. 2, 79.). A Phoenicibus ejusdem carminis ad Aegyptios transitus facilis erat, apud quos sub nomine Μανίκης exsiabat (Herodot. 1, 1. Pausan. 9, 39, 3. Plutarch. de la. et Os. p. 637. Pollux 4, 7, 54. Nymphis ap. Athen. 14. p. 620. a. Suidas et Hesych. v. Μανίκης). Atque Herodotus animadvertit, Aegyptiis nullam praeterea poesin suo tempore notam fuisse. — Idem carmen apud plurimos Asiae minoris populos sub aliis nominibus cautatum esse, multi veterum loci comprobant (Eurip. Orest. 1402. Aeschyl. Pers. 941-1069. Pausan. 9, 29, 3. Nymphis apud Athen. 14. p. 619. f. Schol. Apoll. Rh. 2, 724. 1, 1133. Schol. ad Theocrit. 10, 31. p. 939. Kiesel. Eustath. ad Dionys. 791. Callistrat. p. 105. Hesych. v. Ἀφρὴ. Pollux 4, 7, 54. 4, 10, 76.). — De Lino omnino vid. dissertationem Hauptmanni satis mediocrem (Gerae 1760. 4.); Mignot. in Mém. de l'Academ. T. 36. p. 91-106., Darre T. 16. p. 81., Guignes. Mémoire sur l'inscription du tombeau de Sardanapale., Wesseling. ap. Valkemaer. de Aristob. Jud. p. 135., Creuzer. ad Hermann. Ep. p. 171., Symbol. T. 2. p. 246. (263.). His meliora vid. ap. Kannium mythol. Gr. p. 1111-1112. (cf. quae inde Indubindus traiecit in Panshoam p. 123, 512.). — et apud O. Muellertum, Orchom. p. 293., Dor. 1. p. 346-348. 431. — Parum profecit Sickler, ad Hymn. in Cerv. p. 57-62. —

huius rei adminicula illis temporibus nota fuisse, omnes sciunt, qui Graecam antiquitatem cognoverunt. Quam rem si accuratius perpenderitis,

Olen Hyperboreus (Lycium fuisse conjectura est Graecorum, qui Hyperboreos in Lycia querebant) nonnisi hymnos composuit, qui toti circa Apollinis cultum versabantur (Pausan. 1, 18, 5. 2, 13, 3-5, 8, 4. 8, 21, 2. 9, 27, 2. 10, 5, 4. Herod. 4, 2, 35. Callimach. in Del. 301. ibiq. Spanh., Clem. Alex. Protrept. p. 29., Diodor. 3, 140., Alexand. Polyh. ap. Suid. v. Ὀλέν). Delos et Delphi antiquissima hujus generis carminum, quae Dorico ore canebantur, patria est; et Olen ipse ad oraculi Delphici primordia spectat, ut Boeo. poetria Delphica, tradit apud Pausan. 10, 5, 4.:

Ὀλέν δ' ἔστι γένος ἁγῶτος οὐλοῦτο
ἁγῶτος ἀρχαῖον ἱεῖον ταῦτόν τ' Ἀλέν.

Quam rem si quis cum J. H. Vossio (Weltkundé p. xix. J. L. Z. 1821. p. 185. 1823. p. 406.) ad Olymp. 50. referret, mirum in modum historicas eluderet rationes: nam hoc nemo veterum tradidit; illud autem omnes, qui de Olene loquuti sunt. — De Olene vid. praeterea Crassi historia de poeti gr. p. 370., Kanne mythol. Gr. p. 85., Creuzer. Symbol. T. 2. p. 112-128. (116-137.) 164. (150.); Huellmann. Primord. hist. p. 79-81. et praeclaras observationes O. Muelléri, Dor. T. 1. p. 267 sq. 312 sq. 348 sq. — Leviora sunt, quae mouerunt Lill. Gyrard. T. 2. p. 117. e. - 118. f. Voss. de poet. Gr. T. 3. p. 227. Op., Souchay. de hymn. vet. in Mém. de l'Acad. T. 12. p. 12., Kries. de hymn. vet. p. 8. 9., Bayer. de Hyperb. in Comment. Petropol. T. XI. p. 331-343., Hug. de mytho, p. 15., Ritter. Vorhalle p. 177-431. Sickler. hymn. in Cer. p. 63.

Philammonis Paruasii quoque vetustoa hymnos Apollo sibi vindicat (Heraclid. Pont. ap. Plut. de mus. p. 1132. a. Syncell. chron. p. 162. Schol. ad Od. 16, 432. Pausan. 10, 7, 2.). Is primus dicitur Ἀντοῖς τε καὶ Λεγέμβοις καὶ Ἀνέλλωνος γένους ὄντα ἔσθαι ἐν μέλει, καὶ χεῖρας ἁγῶν περὶ τὴν ἐν ἀλφειῇ ἱερὴν ἐστῆσαν (Plut. l. l. cf. Mueller. Dor. T. 1. p. 348-350.). — Lernaecorum mysteria a Philammonē condita esse, antiqua apud Graecos erat fama; sed nullius tamen momenti (Paus. 2, 37, 3.); ut Pausaniae verba declarant: τὰ μὲν οὖν Λερναίων ἐν τοῖς ἀμφιόνος δῶδαι λέγουσιν οἱ Λέρναι ἀρχαῖοι. Hoc facile nobis persuadebimus, quam Philammoni nullum alibi cum mysteriis negotium sit. Et hic in certamen Pythicum prodiit, quod Orpheus sua persona indignum putabat. At arguendum, quod Pausania, Arriphonte quodam auctore, profert, ut recentem illorum mysteriorum originem probet, eam vim habet, ut contrarium evincat. Omnia enim carmina, et quaecunque his soluta oratione erant immista, doctae scripta erant; id quod ego de omnibus antiquissimis carminibus statuo. Parum autem accurate a Pausania est pronuntiatum, Philammonis temporibus ne Dorienarium quidem nomen Graecis notum fuisse. — Caeterum quo jure Musaeus Orphei discipulus audit, eodem et Philammon Thamyris pater vocatur (Pausan. 4, 33, 4. 10, 7, 2. etc. de mythica et poetica

facile intelligemus, quam proclives fuerint cujusvis generis et interpolationes et corruptiones, Graecis in primis hominibus, qui non nimis erant antiquorum tenaces, sed nova semper sectabantur; obsoletorum libenter obliviscebantur, praesertim quod ad poesin attinet ⁵⁵⁾. Quo magis Graeci ingenii cultus progressus, et certis quibusdam gradibus legibusque ad fastigium evectus est, eo magis omnis poesis et temporum et hominum mutationes experta est; ita ut, quae antiqua Orphei Musa, quantumvis celebrata et divina, cecinerat, uno et altero seculo interjecto, vix amplius placere possent. Nam statim a principio severo edicto, et, si Diis placet, horrifico quodam jurejurando, cautum esse, ne quis utilissima Orphei carmina immutaret, et efficacem eorum vim frangeret; haec misella cantilena, quae etiam eae, quae hodie circumferuntur, Orphicae sententiae, summae antiquitati infarciuntur, novissima quaeque pro antiquissimis habentur, et summa omnino imis miscentur, haec, inquam, cantilena jamdudum rejicienda erat ad inveterata et obsoleta superiorum seculorum commenta. Ejusmodi edicta et leges numquam apud Graecos latae sunt; ne iis quidem temporibus, quibus recens natae respublicae mysteriorum instituta tuenda, et a quacunque injuria defendenda, severissimis propositis poenis, susceperant. Vetustiorum mysteriorum longe alia fuit ratio.

poetica ejus origine ex Apolline et Chione nympha v. Phereryd. Fr. p. 118. St.). Philammon, Delphorum dux, in pugna contra Phlegys occubuit Paus. 9, 36, 2. Schol. ad Od. 19, 432. Mueller. Orchom. p. 191. — Ad idem poetarum genus Anthes quoque pertinet (Plut. de mus. p. 1131. f.). Sed satis de his.

55) Οὐδὲ δέδηκται τὸ καλαῖον.

κατὰ γὰρ ἡμᾶς ὑπερσεν.

Νῆος ἰ Ζεὺς βασιλεύει·

τὸ καλαῖον δ' ὅν κείνους ἔρχον.

Ἀείνῃ Μόδον καλαῖον.

Ἐν παντὶ ἰσχυρίζομαι, ὅτιν τελευτῇ ἔ.

καλλὸν καλαῖον ἐστὶ χρυσόβουρον.

Timotheus Milesius, et Antiphanes in Alceide, apud Athen. 3. p. 122. d.

Ad historiae fidem in his quidem rebus provocare non licet, quippe quae illis temporibus fere nulla est, si ab exiguis quibusdam politicae historiae fragmentis discesseris: de interno Graeciae statu ne tantillam quidem servatum est. Neque Homerica carmina pro omnium rerum Graecarum annalibus possunt haberi; quae notio tanto poeta omnino indigna est. Exiguus semper Homericus mythorum orbis videbitur ei, qui ingenitem rerum, usque ad illud aevum gestarum, copiam cognoverit et rite aestimare didicerit. — Hac prima Orphicae poesis aetate, qua universa Graecorum natio unam tantum terram incolebat, necdum in diversissimas huius orbis partes deductis coloniis disjecta erat, longe alius rerum ordo obtinebat, longe alius hominum status, quam qui deinceps sequutus est. Dissidebant quidem plerumque inter se singulae Graecorum stirpes, et satis gravia bella, quae multa turbarunt, inter se gerebant; infestabantur fortasse ab exteris quoque nationibus, quibus ipsi iterum et mari et terra bellum inferrent: sed haec omnia non impedire poterant, quo minus aliquis saltem ingenii cultus proveniret et incrementa caperet; neque omnino opus est, ut Musis omnia alta pacis quiescant et paene sepulta sint, dulcissimoque otio diffuant ⁵⁶⁾. Quomvis vero turbulenta illa tempora erant, non omnes tamen omnium Graeciae regionum incolae simul inimicitias susceperunt. — Itaque et haec nobis persuadent, poesin Orphicam illo aevo et ortam, et, ut infra clarius etiam a nobis demonstrabitur, in sacro Deorum cultu propagatam esse, Musaeo, Eumolpo, Pampilo servatoribus.

⁵⁶⁾ Ita saltem Fr. Thierschius (de Hes. p. 41.) tempora et ante et post bellum Trojanum describit, contra ipsius Homeri, qui frequentium bellorum, ante Trojanam expeditionem gestorum, mentionem facit (c. c. II. 7, 133. 11, 670. 14, 256.), et Thucydidis fidem (1, 11. 12.). Veriora sunt, quae de his rebus tradit Gillies. (Hist. Gr. T. 1. p. 92 sq. Bas.), Heerenius (Idem. T. 3. 1. p. 144.), et Fr. Schlegelius (Hist. Gr. poes. p. 57.).

XX.

Maxima, quam libera Graecia unquam subiit, rerum conversio Hæclidarum cum Doriensibus reditu in Peloponesum producta est; qui incredibile est quam multum contulerit et ad Græcarum civitatum instituta conformanda, et ad hominum ingenia ad omnem elegantioris humanitatis excellentiam præparanda ⁵⁷). At multa etiam, quæ jam bene erant ex-culta, iisdem repentinis turbis iterum deleta sunt atque abolita. Achæos enim et Jones jam tum temporis satis altum cultioris vitæ gradum ascen-disse, vel eorum coloniae et in Asiam minorem et in Italiam Siciliamque deductæ probant; quæ si ab inculta metropoli profectæ essent, non po-tuissent profecto in diversissimis terræ partibus uno eodemque tempore ad fastigium evadere. Quam multa vero, quæ ad superiorum ætatum me-moriam pertinebant, hæc communi fere omnium rerum mistura peritisse vel saltem obscurata esse existimas? Prodiit quidem ex insignibus hinc ruinis melior paulatim et clarior rerum ordo: variæ multiplicesque rerum publicarum formæ ortæ sunt; mutatus est omnis quum privatae tum publicæ vitæ ratio et usus; verum hæc in coloniis multo maturius cele-riusque provenerunt, quam in ipsa Græcia. Hic Dorienses, morum an-tiquorum magis tenaces, seriotem quidem, sed firmiorem splendidiorēque rerum statum moliebantur. At nobiles Næclidarum Pelopidarumque fami-liae cum universa fere Achæorum stirpe, a Doriensibus e sedibus suis exterminatæ ⁵⁸), epica Musa, quam diu jam foverant, comite, aufugerunt

⁵⁷) Isocras. Panegy. c. 15. p. 42. ed. Spohn. p. 68. Lange., orat. ad Philipp. p. 154. et Archid. p. 178. cf. ep. ad Archid. p. 758. Plura haud dubie de hæc re apud vetustos Græcorum historicos olim lecta sunt, apud Theopompum præcipue, et Ephorum. Ab illo enim tempore certiorē historiam repetebant; multaque ejus rei monumenta restabant, Pausan. 5. 18. 2. Tacit. Ann. 4. 43. Heyne ad Apollod. p. 209.

⁵⁸) Strabo. 8. p. 571. Pausan. 2. 13. 1. 8. 5. 4. 7. 3. 5. Diodor. Fr. T. 2. p. 635. Wessel. — Noli autem his credere, qui hæc Doriensium iurisdictione *pristinam Hercu-*

trans mare, novam patriam, quam majores olim non sine sanguine expugnauerant, occupaturae. Resedit quidem et in ipsa Graecia poesis, quae in consecratis templis occinebatur Diis: epica vero Musa ad tempus certe ibi vel plane conticuit, vel nullam auctoritatem nacta est; donec tandem a Lycurgo Lacedaemonio in popularem gyrum magis detorqueri coepit. Eam ab Heraclidarum reditu ad Lycurgi aetatem plane ignotam fuisse in Graecia, parum videtur probabile esse; quum unaquaeque urbs Graecorum in Asia minori cum metropoli navigatione et mercatura satis esset conjuncta; quum primitias et sacrificia illuc quotannis mitteret; quum utraque iisdem numerum symbolis uteretur; ut alia conjunctionis documenta nunc omittam ⁵⁹). Orphica poesis, quae numquam eo nomine, quo epica, ad populi delectationem unice comparata, vulgaris facta est, usque ad olympiadum initia plane ignota fuisse videtur in illis coloniis; utpote

leonum seculorum barbariem reductam esse dicunt (ut Heyne, Commentt. Gotting. T. 14. p. 128., Clavier. pr. Gr. temp. T. 1. p. 75., Thiersch. de Hes. p. 44., Meier-Marx, Ephori Fr. p. 57.). Barbaries nulla reducta est; quamvis multa turbata et temere mista sunt. Deinde Herculis barbaries et horridus cultus ex seriorum poetarum ingenio profectus est (ὄρε' μὲν' ἡρώδης καὶ ὄρε' μὲν', qui illum procedere jubebant ut latronem, clavari manu tenentem, et leonina pelle cinctum; cujus mutationis auctores Pisander et Stesichorus perhibentur (Megacrides, Heraclidi Pontico fere aequalis, de Homero, ap. Aihen. 12. p. 512. f., Eratosth. catast. 12., Strab. 15. p. 688., Voss. Epist. mythol. T. 2. p. 262 sq. Fr. Schlegel. Gr. poes. hist. p. 201.)). Versus Hercules iisdem erat moribus, iisdemque armis indutus, atque heroës apud Homerum.

⁵⁹) De perpetua hac conjunctione vel unus Thucydidis locus (1. 13. cf. Heeren. p. 155.) sufficit. De sacrificiis aliisque rebus, a colonis ad metropoles missis, vid. Thucyd. 1. 25. 24. De communibus numerum symbolis vid. Spanhem. de usu et praest. num. p. 568., cf. Hegewisch. de coloniis Gr. p. 162 sq. — Itaque non satis mirari possum, quomodo Fr. Thierschius (de Hes. p. 43.), et Val. Franchius (de Calliao p. 96.) induci potuerint, ut omnem inter Graecia Europaeos et Asiaticos conjunctionem tollerent. Thierschius profecto pronuntiare non dubitavit, Graecia in bello cum Persis vix notam fuisse viam in Asiam minorem. Franchio contradixit Car. Schoemannus (de Minnermo p. 6.); sed ejus rationes nihil valent.

quae mirum in modum ab hujus populi, ad hilaritatem semper proclivis, moribus abhorreret. Tantopere ibi obscurata erat Homeri etiam temporibus, ut ne nomen quidem Orphei aliorumque poetarum, qui in eodem poesis genere versati erant, ibi notum fuisse videatur. Floruit in ipsa antiqua Graecia, sacerdotum memoria, quamvis immutata subinde, servata. Hic enim maximo semper honore gaudebat Orphei nomen; in Boeotia in primis, quae terra inde ab antiquissimis temporibus multifariis Deorum religionibus impleta erat, et in Attica. Probant hoc vetustorum poetarum laudes, quibus illud extollunt, Aeschyli et Pindari ⁶⁰⁾, aliorumque. Qui vetustiora testimonia requirit, is reputet velim, vetustiores poetas omnino non superesse; qui si adhuc exstarent, magis etiam nostram confirmaturi essent sententiam. Itaque in tam ingenti antiquiorum carminum jactura, his paucis testimoniis quivis contentus esse et potest et debet.

Haud exigui momenti in Orphicae poesis historia obscura illa fama de Orpheo, apud Lesbios insigniter culto, aestimanda est ⁶¹⁾. Quae unde re-

⁶⁰⁾ Antiquissimum de Orpheo testimonium est Ibyci Rhogini (apud Priscian. comment. grammat. 6. p. 211. ed. Bas. 1545; cf. Schellenberg. de Antim. Col. p. 56.), qui prius floruit, quam ullus Onomacritus, et quam Pythagorae nomen inter antiquos Graecos innotuisset. Itaque tempus, a quo Orphei fictitiae personam vulgo derivant, protinus sublatum est. Vocavit autem Ibycus Orpheum *Ἰσπιδάκτορον*; sicuti Pindarus *Thebanus* (Pyth. 4. 315. (177. Boeckh.) eundem *Ἰσπιδάκτορον* appellat, et, memorabili profecto epitheto, *ἡρώδης* (ap. Schol. Venet. ad Il. 15. 256. coll. Schol. Vict. Heyne ad Hom. T. 5. p. 712. Fr. Pind. 187. p. 654. Boeckh.), quod ei commune est cum Apolline et Cerere (Mitscherlich. ad Hymn. in Cer. 15.). Omnino pluries Pindarus Orphei mentionem fecisse, colligimus e Schol. ad Pyth. 4., 315. p. 654. B. — Deinde Aeschylus *Eleusinius*, Agam. 1629. et ap. Aristoph. Ran. 1064. Tum Euripides *Atheniensis*, Alc. 361. 990. Bacch. 562. Iphig. Aulid. 1221. Hippol. 965. Med. 542. Cycl. 616. Rhés. 946. Sten. fr. 5. — Hi poetae in sanctae Eleusidis vicinia vivebant: itaque iis praecipue Orpheus memoratus.

⁶¹⁾ Cum his conferenda sunt, quae supra p. 14 sq. de Terpandro disputavimus; cf. etiam O. Mueller. Orchoi. p. 387. 388.

esse videntur (et videbantur haud dubie iis, qui ultra Homerum suum prospicere non possunt); ab eo exspecto, ut singulis momentis rationes

mann. ad Antig. Caryl. l. 1.). Orphei lyram, quatuor chordis instructam, Mitylaeorum et Methymnaeorum homini sibi vindicant (Eckhel. doct. num. T. 2. p. 502. Boeckh. oecopom. civil. Athen. T. 2. p. 285.). Lyram, ex auro choreque confectam, Methymnaei, olim donarium Athenas miserunt (Inscriptio ante Ol. 94. composita ap. Stuart. antiquit. Athen. 1. 2. p. 15. Visconti nr. 45. p. 156. Boeckh. l. 1. p. 275. tab. VI.). Ipsius Orphei lyra, cujus hères, Terpander perhibetur (vid. sup. p. 16.), usque ad Neanthi, Pittaci tyranni filii, tempora in Apollinis templo servata esse dicitur. Is autem, ejus habendae desiderio flagrans, corrupto sacerdote, ea potitus est. Quam vero esset rudis et interditus adolescens, neque lyra uti calleret, noctu in viam publicam progressus chordas confundebat inconditeque tractabat; qua re vicini caues excitii, et taupotere exacerbati sunt, ut Neanthum infelicem citharoedum discerperent (Lucian. l. 1.). — Apud Libethrios ingens tumulus erat, sub quo Orphei ossa condita credebantur (Apollod. 1. 3. 2. Pausan. 9. 30. 314. Strabo epif. VII. p. 479. Oron. Eratosth. catast. 24. p. 19. Schaub. Ilygin. P. A. 2. 7. p. 440. Stav. Idem tumulus hodiernum conspicitur; V. Clarke's Travels P. 2. 2. p. 314-315. Ritter. Vorhalle p. 251.). Ibidem in exstructa quadam columna posita olim erat urna lapidea, Orphei cineres continens (Pausan. 9. 30. 31.). Avulsum Orphei caput eodem Libethryce sepulturae mandavisse, et *ἐπεὶ τὰς ἀπὸ τοῦ Ὀρφέως σκευὰς ἀπέβαλεν*, mulieribus non ad-eundum, Conon narrat (15. ap. Phot. 186. p. 233. Hoesch. Hoc tamen sepulcrum nihil fortasse differt a superiore; nam Conon addit *ὅτι ἐκείνη μὲν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τοῦ Ὀρφέως σκευὰς ἀπέβαλεν*). Illos vero tumulos monumenta omnium antiquissima, et pluribus gentibus communia esse, in vulgus notum (Strab. 13. p. 623. Lechevalier. descript. agri Trôji p. 18. 23. 129. 156. 179. 213. Heyne. Zoëga de Obelisc. p. 337-312. 652. Clarke's Trav. p. 329. 344. 376.). Fuit etiam Libethryce Orphei simulacrum, ex cupresso confectum (*ξύριον*, quod genus quidem antiquum est, Siebelis docet, in Praef. ad Paus. p. XLIII.), quod Alexandri Magni temporibus sudasse traditur (Plot. Alex. 1. T. 4. p. 32. Reisk.). Aristander, huic proffigio explicando adhibitus, bene ac saute Alexandro portendere dixit fore enim, ut poetae sudarent in praeclaris Alexandri rebus gestis describendis (Arrian. exped. Al. 1. 11.). — Caeterum eandem fabulam, quam a Myrsilo de Lesbio Orpheo sepulcro relato vidimus, ipsi Libethril sibi vindicabant: *Αἰγύπτῳ δὲ, αὐτὸν ἀδελφὸν ἔχοντα νεκρὸν ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ Ὀρφέως, ταύτας αὖτις καὶ παλαιὰ τὴν γῆν* (Pausan. l. 1.). Quae res hoc saltem probat, jam veteres pro varia locorum ratione diversitatem aliquam in cantu avium animadvertisse. — Deinde in aliis quoque Graeciae regionibus Orpho signa sunt posita, Philostratus (Imag. 6. p. 870.) et Callistratus (stat. 7. p. 898.) Orphi quia in opaco Heliconis nemore propter Oluei silentia consuetum esse perhibent: rique

et argumenta opponat, neque simpliciter neget, ut plerumque fieri solet: alioquin enim et ego simpliciter affirmabo; nihil illorum seculo nono inferiora esse. — Verumtamen poesis Orphica etiamsi aliquando in Lesbos innotuit, non poterat tamen in nova patria eadem manere. Terpauder eam quidem immitatus esse dicitur, sed non propagasse: etsi is adhuc cum Arione propius ad antiquam Orphei poesin accessit, quippe qui simili modo Deorum laudes celebraret; sed brevi tempore eadem poesis ad amores, et ad amantium desideria, blandimenta, et dulces querimonias traducta est. Quis enim non novit Alcaeum, Sappho, Erinam, poetrias Lesbias? Cuiam non maxime memorabilis videtur antiquissima inter Graecos fama, qua Lesbii ideo poesis et musices peritissimi, evasisse traduntur, quoniam divini Orphei vel caput vel lyram sepulturae mandaverint? Suavissime Phanocles Demostheni fere aequalis:

*Ἐν τε χέλυι νέμβῳ λιγυρὴν θέσαν, ἣ καὶ ἀνάνδους
πέτρας, καὶ Φόρκου συγγόν ἐπειδὲν ὕδαρ.
Ἐκ κείνων μολπαὶ τε καὶ ἱμερτὴ καθαριστὸς
νήσον ἔχει· πασίων τ' ἐστὶν αἰδομένη **

τελευτὴν ἀδελτιτῆς, et haud procul Bacchi simulacrum, Pausanias refert (9, 30. 3. cf. de his Voss. Epist. mythol. T. 2. p. 52., Creuzer. Symbol. T. 3. p. 413. (433.), O. Mueller. Orchom. p. 383.). — Orpheus cum omni comitatu conspicitur in vetusto monumento apud Montfaucon. Supplem. Antiq. T. 1. tab. 84. cf. Pierres du Duc d'Orleans T. 2. fol. 1. Orphei figuram in numo exhibet Gronovius ad Melam. II, 2. De aliis Orphei imaginibus vid. Pausan. 10, 30, 2., qui statuam Delphis positam, Graeco, non Thracio habitu, memorat; Lucian. Imagg. 14. T. 2. p. 472., Palaeph. fab. 34. ibiq. interpret.; Gisber. Cuper. de eleph. in numis, 1, 3. p. 36. in Salleng. Thes. T. 1., Polydor. Vergil. de rer. invent. 1, 14., Ariughii Roma T. 1. p. 317. 321., Maffei gem. antiq. p. 2. tab. 49. Lippert. Dactyloth. Millen. II, 56 sq. Winkelmann. monum. antiq. n. 50. p. 63.

* Phanocl. 21. ap. Stob. 62. p. 399. Ruhnken. ep. crit. II. p. 299. cf. Voyage du jeune Anachars. T. 2. p. 55 sq. Welcker. Sappho. p. 62. Boettiger in Winlandi Mus. Att. 1. p. 333. O. Mueller. Orchom. p. 387. — Simili modo eruenda est historia ex antiqua

De ipsis his et similibus fabulis in alterutram partem quidquam discernere nolumus; sed vix, ut opinor, errabimus, si sub earum involucris antiquam memoriâ, de poesi Orphica, cum Boeotis Aeoliis in Lesbum olim transmigrata ibique ad alias res traducta, detexisse nobis visi sumus. Quae in antiqua Graecia servata est Orphica poesis, ea et ipsa subiunde mutabatur; sed nunquam a sancto Deorum cultu recessit. At sicuti plurima illius aetatis usque ad Pisistratarum aevum obscurissima sunt, ita de Orphica etiam poesi nihil amplius inaudimus. Est autem facile intellectu, quomodo per tam longinquum temporis spatium horum carminum numerus augeri et potuerit, et auctus sit; non sine insigni profecto sententiarum Orphicarum detrimento; in primis ex quo philosophiae studium ad certam disciplinam revocatum esset, auctoribus Thalete, Anaximandro, Anaximene; quos decreta sua ex antiquis Orphei cosmogoniis petiisse, et suo quinque modo tractasse constat.

XXI.

Pisistratus cum utroque filio, Hipparcho et Hippiâ, ut Atheniensium civitatem, a Solone saluberrimis legibus constitutam, saluberrima tyrannide conservarunt et propagarunt; ita iidem magnam apud posteros sibi compararunt nominis famam, quod vetusta Graecorum carmina, quae adhuc solius memoriae fidei erant credita, litteris consiguanda curaverint⁶⁵).

antiqua Sicyoniorum fama (ap. Pausan. 2, 7, 8.), de Marsyae tibiis in Maeandrum conjectis, deinde maris fluctibus in Aesopum delatis, et in Sicyonia a pastore repertis Apollinique traditis.

⁶⁵) Pisistrati Pisistratarumque aevum incidit in an. 560-540; quod colligo ex his locis inter se comparatis: Mar. Par. l. 56. 59. 60. p. 26. Chaudi. Plutarch. Solon. p. 97. a. Aristot. Resp. 1. 6. 12. p. 411. Cas. Herod. 1, 61. 62 5, 55. Thucyd. 6, 59. Plat. Hipparch. p. 229. b. cf. Petav. et Corsin. Fast. Att. T. 3. p. 94 sq.

Obscuratum quidem hodie ac paene oblitteratum est insigne illud meritum; et admodum nuper denuum de unius Homeri carminibus gravissimis argumentis comprobatum ⁴⁶⁾. At praeter hosce suavissimos Jonici ingenii flores, ingens copia vel aequalium, vel supparis aevi carminum erat, quae simili modo memoria custode ad illa tempora pervenisse oportet. Quot exstabant epici generis carmina, quae clarissimum Homeri nomen mentiebantur? Cypria dico, Epigonos, Iliadem parvam, Phocaidem, Atazonia, Siciliae expugnationem, *Νότους*; et, quae ludicri argumenti fuerunt, *Ἀραχνομαχίαν*, *Γερανομαχίαν*, *Παίρνιαν*, *Ἐπιτελίδας*, *Κίρκωπας*, *Κεραμίδα*, *Ἡδίστακτον*, *Μαργίτην*. Quantus erat proventus carminum, quae Hesiodi nobile nomen prae se ferebant? *Καταλόγους γυναικῶν* dico, vel *Ἠοίως μεγάλας*, Melampodiam, Thesi descensum ad inferos, de Chirone, Pelei et Thetidis nuptias. Cui ignotus est ingens cyclicorum poetarum cohors? qui Thebais, Atthis, Naupactica, Orchomenica, Minyas, Phoronis, Alcmaeonis, Aeginius, Eumolpia, Europia, et magna aliorum carminum turba? Quae omnia, nisi ipsorum Pisistratidarum cura, tamen iisdem, vel proxime sequentibus, temporibus, quibus ingeniosissima gens eam artem primum didicit, cujus ignorantiae ineptissimum quemque hodie padet, litteris perscripta sunt, et ita pleraque propagata ad docta Alexandrina secula. Alia quidem jam ante hoc aevum, quum prae Iliadis et Odysseae splendore minoris fierent, interciderunt: reliqua, quum in canonem Alexandrinum non recepta essent, ideoque non nisi a perpaucis legerentur, mox evanuerunt; ita ut Strabonis et Pausaniae aetate pauca tantum fragmina, a superioribus scriptoribus servata, superessent: quo factum est, ut eadem carmina a scholiastis, qui ad nos pervenerunt, ex aliorum tantum scriptis citentur.

⁴⁶⁾ Wolf. Prolegg. p. cxlii-ccl.; in cujus rationibus nunc acquiescimus omnes. Singulae quaedam secus sentientium voces hic non audiuntur.

Verum enimvero de his frustra quaesiveris historiam, quippe quae in similibus etiam rebus silere solet. Ne tantillum quidem nobis tradidit, quando ista carmina litteris mandata sint. Quod mirificum profecto silentium minus fortasse mirabimur, quum reputaverimus, omnibus senioris aevi Graecis, paucissimis exceptis, persuasum fuisse, quidquid carminis umquam exstiterit, statim ab initio scriptum esse; quam laudem ne celebratissimo quidem Homero suo detrahere ausi sunt, si ab uno Josepho, et alio quodam grammatico discesseris ⁶⁷).

Itaque multo prosperior sors Orphicorum carminum historiae evenit; de quibus multa, etsi satis obscura, exstant testimonia, 1. fuisse ea non scripta ab initio, sed hominum memoria propagata; 2. pervenisse eadem usque ad Pisistratarum aevum; et 3. collecta esse eodem tempore a Phercyde Atheniensi, atque disposita et una cum Musaci carminibus interpolata ab Onomacrito Atheniensi. Quod postremum in primis teneri velim; quandoquidem de Homeri carminibus ne unius quidem dispositoris nomen ad nostram pervenit notitiam. — Primum illud liquide patet ex iis, quae Theodosius grammaticus ⁶⁸), aliqui ex vetustioribus hand dubie referunt scriptoribus; ac, etiamsi a nemine traditum esset, plerosque tamen in hac re hodie consentire puto. Secundum et tertium ⁶⁹), a serio-

⁶⁷) Josephus c. Apion. 1. 2. Schol. ad Il. 5, 461. v. Wolf. l. l.

⁶⁸) Apud Becker. Anecd. Graec. T. 2. p. 785, quera locum integrum dedimus supra p. 32.

⁶⁹) Referunt Suidas (v. supra p. 25.), Sextus Empir. Pyrrhon. hypotyp. 3. 30. adv. Mathem. 7, 362. De Musaeo v. Herodot. 7, 6. Pausan. 10, 12, 6. coll. 1, 22, 7. Clem. Alex. Str. 1. p. 397. Itaque falsa sunt, quae Melners. opinatur (de vero deo p. 190 sq.) et Gerlach. (de hymn. Orph. p. 11.). Quid Rochefortii Moschus (fortasse Musaeus) sibi velit (Mémoires de l'Académie. T. 36. p. 417.), nondum assequutus sum.

ribus Graeculis pessime intellectum ⁷⁰⁾, Onomacrito vati insignem laudem confecit, ut omnium carminum Orphicorum compositionem vulgo ab eo repeterent ⁷¹⁾. Haec enim poesis, quae numquam in populi ore viguit, omnigenis fraudibus et interpolationibus magis erat exposita, quam epica, quae a doctis pariter atque indoctis saepissime publica rhapsodorum recitatione auribus percipiebatur; etsi haud nego, post Pisistratarum etiam curam, epicis carminibus perscriptis impensam, et sub Homeri et sub Hesiodi claris nominibus quum nova carmina confecta, tum ea, quae iam exstabant, novo modo interpolata esse ⁷²⁾. Sed magis etiam nostram de Orphica poesi, eruditioribus tantum hominibus nota, sententiam confirmat, quod nullibi de Orphicis rhapsodis et *διασκευασταῖς* quidquam memoratum reperimus. Si qui fuissent, tenue saltem hujus rei vestigium

⁷⁰⁾ Contortas explicationes vid. sup. p. 48. Stultus hic error inde fortasse derivandus est, quod, quum isti a vetustioribus scriptoribus relatum vel vidissent vel audivissent, Onomacritum, Hipparchi jussu, Orphei Musaeique carmina ex hominum ore excepiisse, litteris mandasse, ac deinde disposuisse et interpolasse, non capere poterant, quomodo illa absque litteris servata sint. Itaque fingebant sibi nescio quas prosaicas sententias, ab ipso Orpheo perscriptas, et post longum saeculorum intervallum ab Onomacrito ad metra revocatas. Neque indigna est ejusmodi opinio istius generis hominum ingenio; quippe qui alia multa delirarunt, et Pythagoram fecerunt genitium Orphei discipulum, qui a divini hominis et mirandi philosophi ore semper pependerit: et Aristarchum cum pluribus aliis grammaticis Homeri carmina Pisistrati temporibus digere jusserunt; et quae sunt alia perversissimi judicii documenta.

⁷¹⁾ Sextus Empir. ll. II. Tatian. adv. Gr. 62. p. 136. Euseb. Praep. ev. 10, 4. p. 495. Suidas T. 2. p. 719.

⁷²⁾ De singulis Iliadis et Odysseae partibus multa sunt hujus rei apud veteres scriptores vestigia; et interna etiam argumenta afferri possunt. — Quid? quod iisdem auctoribus, qui vetustis poetis epica carmina subposuerunt, Orphicorum quoque carminum nova compositio tribuitur. Cercops saltem Milesius et Orphica scripsit (Cic. de N. D. 1, 38. Suid. T. 2. p. 719.), et sub Hesiodi nomine Aegimium vulgavit (Athen. II. p. 503. d. 13. p. 557. de quo carmine vid. Valesium, Emendat. 1, 32. Burn. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 592. Harless. O. Müller. Dor. 1. p. 28.), et alia multa in his rebus peccavit.

adhuc exstaret. At ne quis hac sententia inducatur, ut censeat, Orphicam poesin, mysteriorum claustris absconditam, nonnisi ad initiatorum cognitionem pervenisse, saltem ex quo respublicae per Graeciam ortae sint ⁷³⁾; hic statim monendum est, nullum omnino carmen in solius disciplinae arcani usum compositum unquam fuisse; et praeter symbolicas quasdam actiones et dramaticas repraesentationes, paucissima tantum dogmata in mysteriis Graecorum fuisse arcana. Sed haec explicabimus infra.

De Onomacriti, qui et ipse poeta fuit et famosus vates, insignibus antiquiorum carminum, Orphei Musaeque, interpolationibus, inde ab Herodoto plena est tota antiquitas. Cujus quidem fraudis, a Laso Hermioneensi, poeta lyrico, quem Pindari magistrum quidam tradunt, convictus, justissimas subiit poenas, ab Hipparcho, antea sibi amico, in exilium expulsus ⁷⁴⁾; sed actum erat de omnium, quae interpolasse credebatur, car-

⁷³⁾ Factum hoc est inde a seculo nono ante Chr; non prius: nam satis, ut opinor, explosa est opinio Goguetti (P. 3. p. 411.) aliorumque, qui ante Doriensium descensum respublicas in ipsa Graecia quaesiverunt.

⁷⁴⁾ Rem narrat Herodot. 7. 6. — De Laso, Chabrimi filio (Suid. v. *Λάσης* Schol. ad Aristoph. Vesp. 1102. Tzetz. Chil. 5, 117.), qui dithyrambum primus in certamina musica iniecit (Clem. Alex. Str. 1. p. 317., Aelian. V. II. 5, 7., Hist. An. 4, 7., Tzetz. introd. in Lycoph.); qui antiquae musicae simplicitatem, novis et dissipatis sonis inductis, corrumpit (*«λαίσις τε φθόγγος καὶ διαβλημάτων χρῆσιν»,* Plut. de mus. p. 1141. b.); et qui in septem sapientum numero etiam habitus est, suspectio ejus nomine in Periandri locum; jam antiquitus egit Demaetron Heracleotes in libro, quem de celebriorum virorum historia scripserat (Athen. 8. p. 338. b.). Quod opus sub diversissimis titulis a Diogene Laertio, qui multa inde hausit, et ab aliis scriptoribus laudatur. Ex eodem opere Suidas (T. 3. p. 315.), et Eudocia (p. 383.) sua de Simonide derivarunt (v. Ducker. de Simonide p. 17., Jacobs. Mus. Att. T. 4, 2. p. 53.). Lasum praeclarum musicum fuisse Theon Smyrnaeus (2. 12. cf. Clearch. ap. Athen. 10. p. 455. d. 7. p. 305. f.) testatur. Idem Lasus primus odas scripisse dicitur *δεσποτικῶς* (Demetrius *περὶ ἱκνῶναι* sp. Athen. I. 1.), nam, cui nomen Centauri; aliam *εἰς τὴν ἀλκυοντα τὴν ἐν ἑρμῶν*, cuius initium ex Heraclidis Pontici libro de musica Athenaeus affert 14. p. 624. c.):

ἀλκυοντα μέλας κίχον τε κλυομένην ἑλκεν μελῶνται.

ἔμμεν ἀνδρῶν ἀλελὶν' ἐσθ' ἄρμεν ἄρμεναι.

minum auctoritate; ita ut Musaci oracula, antea saepius in rebus dubiis consulta, quia fraus illius nimis erat manifesta, in posterum non amplius adhiberentur, sed sensim sensimque oblivioni mandarentur. — Praeter Onomacritum alii celebriores poetae amicitia et favore Pisistratarum usi sunt; et magno opere optandum esset, ut accuratior docti illius sodalitiis notitia ad nos pervenisset. Verumtamen hoc semper magis nobis persuadebimus, ubicunque Pisistrati sodales et amici, viri sapientes et intelligentes et boni critici, apud veteres memorentur ⁷⁵⁾, nonnisi de poetis illis cogitari posse; Anacreontem Tejum dico, Simonidem Ceum, Orpheum Crotontalem ⁷⁶⁾; quibus fortasse addendus est Lasus, et multi alii, de

Ceterum duplex in primis error, quem ex inestabilibus auctoribus repetierunt recentiores (ut Gycald. Op. T. 2. p. 116. f. et Gerh. Voss. de nat. art. 3. 57. 3. T. 3. 3. p. 179. a. cf. de poet. Gr. 4. T. 3. 2. p. 201. b.; et hinc alii multi), hic notandus est; alter, qui Lasum de musica primum scripsisse prodit; qualis scriptio in illam aetatem cadere omnino non potest; et tribuenda fortasse est Laso Magnesio, homini multo iuniori; alter, qui Lasum dithyramborum inventorem facit; sed haec laus Arium, multo antiquiori poetae, debetur (Herodot. 1. 23. Confundit haec Borrich, de poet. p. 26.). — Lasum cyclicos choros primum constituisse qui inter veteres tradiderunt (ut Antipater et Euphronius ap. Schol. ad Aristoph. av. 513.), simili errore tenentur; et refelluntur ab antiquioribus auctoribus, Hellenico (de viis *ῥαψωδίας*) et Dicacarcho (*ῥαψ. ἀποκρίσεως*, ap. Schol. Aristoph. 1.), qui tandem rem Arium vindicant. (cf. Aristot. ap. Prael. in Phot. 239.).

⁷⁵⁾ In disponentibus Homeri carminibus Pisistrati *ῥαψ.* laudantur (Pausan. 7. 26. 5); ἀρχὴ ἀρχὴ καὶ ἀρχὴ (Dionys. gram. ap. Viljoison. Anecd. Gr. T. 2. p. 181.); ἀρχὴ καὶ ἀρχὴ καὶ ἀρχὴ (Schol. Viljois, ad H. 5. 161.). Poetas fuisse iam Zoega suspicatus est (Diss. p. 313.); qui tamen male cogitat de confectis carminum ἀρχαῖς antiquiorum exemplorum; ut Hug. etiam, de litt. inv. p. 49. Isti posteriores grammatici antiquam fidem sequuntur esse videntur; quam vero ita interpretati sunt, ut, quum nullum nomen illatum viderent, nec quidquam nobilius suo grammaticorum ordine noscent, eumdem illam Aristarchum, Zenodotum, et septuaginta alios grammaticis mandarent, ingenti profecto ignorantia.

⁷⁶⁾ Anacreonti, qui antea Polycrate Samio familiarissime usus erat. Hipparchus novem, quinquaginta rursus instructam, obviam misit Athenas profecturos; et cum, eadem amicitia iunxit. Simonidem vero semper secum habebat et apud se, splendidis

quibus historia tacet: nam magnum poetarum proventum illa aetas tulit, lyricorum in primis et ethicorum. Desinemus igitur aliquando mirari, quomodo, quum singulae Iliadis et Odysseae rhapsodiae antea per se extiterint, artificiosissima duorum perfectissimorum operum compositio et artissima compages inde oriri potuerit; quae profecto dignissima est tam excellentium poetarum ingeniiis.

Praeter haec recensetur Pisistratus inter antiquissimos bibliothecarum conditores, Polycratem Samium, Euclidem archontem ⁷⁷), Nicocratem Cyprium, Pergami reges, Euripidem, Aristotelem, ejusque heredem Neleum ⁷⁸). Ne vero de Pisistrati suppellectile libraria nimis magnificas concipiamus notiones, paucitas librorum, qui illa aetate scripti exstare poterant, prohibet; sed erat tamen aliquo certe nomine digna. Etenim

donis et conditionibus oblati (Plat. Hipparch. p. 228. c. Aelian. V. H. 8, 2. Meiners. hist. doct. Gr. T. 1. p. 50. Jacobs. in Wielandi Mus. Att. T. 4, 2. p. 84.). Horum poetarum divinis ingeniiis Atheniensium mores conformare studebat. Ipse columnas etiam in urbis compitis erigendas curavit, quibus breves quasdam sententias et praecpta morum, elegis versibus inclusa, insculpi jussit (*ἰσχυρὰς ἐγκυκλίους* Plat. l. l. Meurs. Att. Lect. 5, 7. Pisistrat. 12.). Gratissima erat Graecis saluberrimae hujus tyrannidis memoria; ita ut ad illa tempora auream Atheniensium aetatem referrent (*ἡ χρυσεὴ αἰὶς τοῦ Πεισιστράτου* Plato l. l. p. 229. c.). — Amæron et Simonides apud eundem Hipparchum arctissimum amicitiae vinculum junxerunt; quam hic duobus epitaphiis celebravit (Anal. ep. 54. 55., quae imitatus est Antipater Sidon. Anal. T. 2. p. 25. ep. 72. et p. 26. ep. 77.). — De Orpheo Crotoniate, quem alii pro Onomacrito, alii pro Pythagora, alii denique pro vetusto Argonauticorum scriptore habuerunt (Voss. de poet. Gr. 4. T. 3, 2. p. 406. de Idolatr. 1, 35. Barre. Mém. de l'Acad. T. 16. p. 23. Lambert. prodr. p. 175. Wolf. Proh. ad Hom. p. clv. ccxlvii.), testatur Suidas T. 2. p. 719.

⁷⁷) De eo notissimum erat inter Graecos proverbium *ἐπὶ Σόλωνος*, vel *ἐπὶ Σόλωνος*; vid. quae Fabric. B. Gr. T. 2. p. 368. congescit.

⁷⁸) Strabo 13. p. 608. sqq. Plutarch. Sulla p. 468. Diog. L. 5, 52. — De omnibus his librorum amatoribus v. Athen. 4. p. 3. a. b.; de Pisistrato Gell. 6, 17. — De fabulosa Smyrnae bibliotheca, et Homerica v. Strabo. 14. p. 646. cf. Wolf. Prolegg. p. clv. Schweigh. ad Athen. Animadv. T. 1. p. 488.

praeter Homeri Hesiodique carmina et ἀναμμιλεντα et ἀμμιβετήητα, quorum laud exiguus numerus in tenebricoso isto Homero suppari aevo et sequentibus aetatibus vulgatus erat; et praeter Orphei Musaeique interpolatam poesin, huc referendus est omnium cyclicorum aliorumque epicorum poctarum, adde etiam hymnographorum, cohors; omnis et superioris, et Pisistrato Pisistratidisque aequalis aevi lyricorum canticorum turba. Quae Stesichori enim, et Melanippidae, et Ibyci Theognidisque, Phocylidis, Anacreontis et Simonidis divina ingenia meditata sunt, non amplius antiqua Mucnibsyne, sed novitia papyracea Musa sibi vindicat.

Pythagoram, cujus flos in eadem, ac Pisistrati Pisistratarumque, tempora incidit ⁷⁹⁾, multosque ejus assecclas, Cercopem, Brontinum, et, de quibus incertior res est, num ad Pythagorae scholam referendi sint, nec ne, Prodicum Chium, Zopyrum Heracleotem, Theognetium Thessalum, Timoclem Syracusanum, Perginum Milesium; Niciam Eleatem, Herodicum Perinthium, aliosque, varia carmina Orphica composuisse, antiqua erat inter Graecos fama ⁸⁰⁾. Antiquiores scholae Jonicae philosophos, Thaletem, Anaximandrum, Anaximenem, simplicem et incorruptam Orplici

⁷⁹⁾ Ante Chr. 540-500. Crotonem venit, ibique nobile illud foedus condidit 540. (v. Memert. hist. discipl. Gr. T. 1. p. 315. Heeren. Idem. T. 3. 1. p. 433. 428.), Saxium Onomast. 1. p. 27., et quos laudat Harless. ad Fabric. T. 1. p. 750 sqq.; non audiendus est Larcher. Herodot. T. 7. p. 551.), quod procul dubio dissipatum est eversa Crotonē (circa 500. Justin. 20. 4. Porphy. vit. Pythag. p. 51.; Jablonski Panth. Aegypt. 1. 2. p. 44. Freret. Mém. de l'Acad. T. 23. p. 261 sq. Gail. de cultu Baechi p. 98.); Cylonis enim factione democratica (598.) id fieri non poterat; quo tempore Pythagoras nondum natus erat.

⁸⁰⁾ Stuguli passim laudati sunt a viris doctis; in primis ab his, qui carminum Orphicorum catalogos confecerunt, et a Gyraldo (T. 2. p. 68 sqq.), Vossio (de poet. Gr. 13. 3. T. 3. p. 30 sqq.), Eschenbachio, Lambecio (Prodrom. p. 175-178.), Fabricio (T. 1. p. 154 sqq. Harl.), et Tiedemannio (p. 42 sqq.).

phei disciplinam sectatos esse, et ex parte etiam depravasse, sollerte et diligente comparatione inter ea, quae probati auctores de illis, et quae de hoc tradunt, demonstrari potest ⁸¹); etsi diserta veterum testimonia nobis desunt. Certius de Heraclito loquuntur seniores Graeci, quem Orphicam disciplinam quum acceperisse tum excoluisse ferunt. Hujus opinionis fundus apud Platonem vulgo quaeritur. Qui quum forte pronuntiet (Cratyl. p. 402. b.), Heraclitum cum Hesiodo, Homero et Orpheo fluidum quoddam posuisse, ut omnium rerum principium, idque ex etymologia vocis *Πῆν* (Heracliti *στοιχεῖον*, a *πῆν*) eliciat; tantum abest, ut vim ac robur ista opinio hinc acquirat, ut mirum in modum labefactetur. Etenim si quis inde sequi affirmaret, et multi affirmarunt ⁸²), Heraclitum ex Orphica disciplina philosophiam suam derivasse, quanto meliore jure contendendi possit, eundem philosophum Hesiodica et Homerica decreta sibi vindicasse; siquidem hi poetae primo et primario loco nominantur; Orpheus vero in transcurso tantum. Verumtamen et ego puto, aliquam saltem similitudinem intercessisse inter paucas Orphei et Heracliti sententias: utriusque vero philosophandi rationem diversissimam habeo; similique modo de Pherecyde Syrio statuo. In quibusdam rebus propius ad Orphicam doctrinam accessisse videntur Parmenides et Empedocles, qui Py-

⁸¹) Ac demonstravit Bouterweckius. (l. l. supra p. 44.) iis potissimum fidens, quae Aristoteles tradidit. Quo autem duce magis fido hic uti licet? —

⁸²) Uppmark. de Heraclito, p. 17., Laubee. Prodr. p. 17., Sturz. de Pherecyde, p. 61., Creuzer. Stud. T. 1. p. 20 sq. T. 2. p. 229. 266., Harless. ad Fabric. T. 1. p. 154. — Aliter Kaunius ad Conon. p. 12., Analect. Philol. p. 39. Schleiermacher. de Heracl. in Wolffii Mus. Antiq. Stud. T. I. p. 350 sqq. — Clarius Clemens Alex. (Strom. 752. (629.)) quidem testatur, *οὐκ ἰσχυμένον ἐν ἑστέον, ὅτι καὶ ὁρφεὺς τὰ πλεῖστα εἰληφέν*. At si ejusmodi hominum testimonia in re tam gravi aliquid valent, tum mehercule spes est, nos eo aliquando perventuros, ut Orpheum sua a Mose aliisque Abrahamidis; Homerum sua ab Orpheo, ab Homero alios sua derivasse, et, si Musis placet, *exscripsisse*, eidem auctori accedamus!!

thagorei interdum vocantur⁸³⁾; ita ut versus, ab Empedocle compositi, ad Orpheum vulgo referantur, ut:

*Ἐν θήρεσσι λόντες ὀρειλεγίες, χαμαιεύναι,
γίγονται, δάφναι δ' ἐν δένδροισιν ἡκύμοισιν⁸⁴⁾.*

et alii duo, qui aliquid Pythagorici mihi sapere videntur:

*Αἰλοὶ, πανθειλοὶ, κύμων ἀπὸ χειρὸς ἐχέσθαι!
Ἴσον τοὶ κύμων γαγείν κεφαλὰς τε τοκήων⁸⁵⁾.*

Deinde hoc etiam antiqui illi philosophi cum Orpheo habent commune, ut de rerum origine ejusque causis et rationibus meditentur, et, qui aliquid litteris mandatum reliquerunt, id inscriberent *περὶ γενέως*⁸⁶⁾. Hu-

⁸³⁾ Strab. 6. initio, auct. vit. Pythag. p. 212. in Porphyrii ed. de abst. Cantabr. 1655. Sotion ap. Diog. L. 9, 3. cf. Fuelleborn. Parm. p. 15. Jons. script. hist. phil. 1. p. 88.

⁸⁴⁾ Orpheo tribuuntur a Schol. in Aphthon. Ma. ap. Gesner. Orph. p. 411.; sub Empedoclis nomine leguntur ap. Aelian. Nat. An. 12, 7. cf. Valkenaer. de Aristob. Jud. p. 85. Hemsterhus. ad Lucian. p. 415. — oblitus est Sturz.

⁸⁵⁾ Sub Orphei nominis laudantur a Didymo in Geoponic. 2, 35, 8. p. 182. Niclas.; Empedocli tribuit Gellius 4, 11.; recepit Sturz. vers. 390. p. 652. Similes versus, in Fr. Orphicis vulgo omissos, vid. ap. Gregor. Nazianzen. orat. 33, p. 535.

⁸⁶⁾ Insigne Orphei carmen *περὶ φύσεως*, sive *φυσικῆς*, et *φυσικῆς*, cujus singulae partes saepe laudantur (e. c. *περὶ βοτάνης*, Plin. 20, 4. (15.) 28, 4. (10.) 25, 2. (6.), Dioscorid. 3, 124.; et aliae multae, quae pro peculiaribus Orphei carminibus vulgo habentur), prius periisse videtur, quam Graeci scribere didicerant. Singulas, et fortasse praecipuas hujus poematis sententias, primis philosophis adhuc notas, restaurarunt, admixtis simul multis suae scholae decretis, primi Pythagorae discipuli, quorum unus Brontinus ab Epigene (ap. Clem. Alex. I. p. 333. cf. Suid. *ὀφρύς*. Voss. de art. poet. 13, 3. T. 3, 2. p. 31. Hauou. p. 351. Tiedemann. p. 41.; Onomacritum sine teste laudat Gyrard. T. 2. p. 76. b. cf. Lambec. p. 176.) diserte assertur. Ad plura ejus decreta, quae Orphicae aetatis simplicitate digna sunt, alludit Aristoteles (e. c. de anima 1. 5. p. 385. b. Casaub. ibiq. Simplic. p. 19. b. Wytttenbach. Bibl. Gr. Amstel. T. 2, 2. p. 87.. Routerweck. I. l. p. 4.), Philochorus (ap. Photium p. 443. Siebelis. Fr. p. 11. 12.), et Chrysippus (ap. Plutarch. de Stoic. Repugn. 41. p. 391. Hutt., cf. Stob. ecl. phys. 1, 52. p. 808. 952.), alique; v. Suidam, Etymol. M., Phavorinum et Harpocrationem v. *Τετρατάκτου*, Tertz. in Lycophr. T. 2. p. 762. Mueller.; cf. Eschenbach. Epig. p. 150-153., Valke-

ius rei ansam iis praebere poterat antiqua Orphei Musa; a qua, tamquam e carceribus, omnis Graecorum philosophia curriculum, splendidissimum aliquando futurum, auspicata est: quamvis singuli in singulis in diversissimas partes discesserint. Jussus quidem subinde est Orpheus simili, ac Heracitus, vel inajore etiam et verborum et sententiarum obscuritate rerum ortum explicare; ita ut jam inter veteres non deessent, qui tali philosophico acumine et molimine ipsum antiquum Orpheum cecinisse creduli sibi persuaderent: verum haec fraus nullam apud nos habere vim potest; quippe qui probe scimus, quo altius aliquis incorrupti iudicii in Graecam antiquitatem ascendat, eo simpliciora omnia ei apparitura esse. Apud diversae indolis gentes, Aegyptios puta, et Indos, rem contra accidisse per me licet: si apud Graecos evenisset, numquam *Graecos* evasuros fuisse certum est. Sed de his viderint, quibus solertiore acumine humani ingenii progressus metiri contigerit.

Ad Pythagoram revertimur et Pythagoreos. Illum jam Jon Chius, poeta tragicus, testatur quaedam sub Orplici nomine composuisse *7);

naer. de Aristoh. p. 67. 76., Hermann. ad Fr. Orph. p. 501., Lobeck. de Tritopat. 2. p. 3. 8., et quae per jocum vero monet Kannius, Panth. p. 571 sq. — Thales, Anaximenes, Anaximander num aliquid *καὶ φεσὶς* scripti reliquerint, admodum dubium est; Pythagoram nihil litteris mandasse, e Luciano (*καὶ τοῖς τοῖς ἀρχαίοις περὶ τῶν μαθητῶν*, T. 1. p. 335. Schneider.) aliisque auctoribus docuit Cuper. Obs. p. 280. Sed nota sunt Xenophanis Colophonii (qui floruit Olymp. 60. v. Fabric. T. 2. p. 614. Harl.), Parmenidis Eleatis (Ol. 69. Diog. L. 9. 23. Fabric. T. 2. p. 621.; vel secundum Fuelleborn. p. 14. Ol. 79.), Heracliti Ephesii (502. ante Chr. Upmark. p. 13.), et Empedoclis Agrigentini (442.) carmina *καὶ φεσὶς*.

*7) *Ἰὼν ὁ Κῆρος τοῦ τοῦ ἀρχαίου φεσὶς αὐτῶν τῶν μαθητῶν ἀποκατεῖλε ἐκ τῶν φεσὶς*, Diog. L. 8. 8. Clem. Alex. 1. p. 333., quod verum putat Souchay. de hym. vet. in Mém. de l'Acad. T. 16. p. 100., Borrich. de poet. p. 7., Tiedemann. p. 34 sq., et Prichard. Analysis of the Egypt. Mythol. (1819) p. 12. cf. 36 sq. 53. — Sed videndum, ne hoc quoque loco, ut saecenties alibi, ad Pythagoram translatum sit, quod ejus discipulis debetur. — Ceterum Suidas (v. *Ὀρφείας*) et Eudocia (p. 318.) turpissimo errore Jonis

quae qualia fuerint, non liquet. Ac omnino quaecumque de Pythagora, cupido rerum Orphicarum sectatore, narrantur, non ad genuinam Pythagorae philosophiam, sed ad fucata Pythagorae disciplina spectant, quae, mirum est et incredibile dictu, in quot diversissimas partes distracta sit; non tantum recentiore dico, sed jam antiquiore; a cujus assecdis mira sane fabula profecta est, Pythagoram, ab Aglaophemo, mysteriorum Orphicorum apud Libethrios praeside, initiatum, edoctum esse omnem philosophandi rationem, qua posthac tantopere inter Graecos excelluerit ⁸⁸⁾; atque ita nihil mentione dignum summo Pythagorae ingenio relinquunt. Jam Herodoti temporibus tanta erat rerum Orphicarum Pythagoricarumque confusio, ut vix aliquod discrimen inter utrasque animadverti posset ⁸⁹⁾. Receperunt Orphici omnem Pythagoricam vivendi rationem, sobriam istam et jejunam; abstinerunt cibis *ἐμψυχοῖς*; quae res arctissime conjuncta erat cum doctrina de metempsychosi ⁹⁰⁾. Ex earum-

ῥηγισμός pro Orphei poemate habuerunt; atque hac re imposuerunt; Gyrard. T. 2. p. 76. a. Voss. de art. poet. 13. 3. T. 3. 2. p. 31. Eschenb. p. 193-200. Honou. p. 351.

⁸⁸⁾ Jamhlich. vit. Pythag. 28. 146. 151. p. 301. 308. 316. Kiehl. Proclus in Tim. 5. p. 291. Theolog. Plat. 1. 5. — Barre Mém. de l'Acad. T. 16. p. 24. Valkemaer, de Aristob. p. 78. 81. Kanne ad Conon. p. 11-14. Anal. Philol. p. 39. 40. O. Mueller. Orchom. p. 382 sq. — Verissimam hanc fabellam habent Cudworth. syst. intell. T. 1. p. 343. Mosh. Eschenbach. p. 104. 139. Honou. p. 346. Clavier. pr. Gr. temp. T. 1. p. 87. Schelling. de diis Samothrac. p. 5. Ritter. Vorhalle p. 276.

⁸⁹⁾ Supr. p. 28. Quae confusio magis etiam aucta est posthac; v. p. 38.

⁹⁰⁾ *ἡθικὸς ὀφθαλμὸς* ap. Platon. de Legg. 6. p. 782. d. Epinom. p. 974. Enripid. Hippolyt. 965. cf. Erasmi Adag. *ἡθικὸς*. Jablonski Panth. Aegypt. p. 93. Eschenb. p. 186. Laubee. p. 170. Hanou. p. 348. Tiedemann. p. 24 sq. Sanctoeruc. de myst. T. 2. p. 52. 57. Frangier. Mém. de l'Acad. T. 5. p. 117 sq. Clavier. hist. pr. Gr. temp. T. 1. p. 86. Creuzer. Dionys. p. 49. Symbol. T. 3. p. 152 sq. (166.) Kanne ad Conon. p. 13. Anal. Philol. p. 39 sq. Mythol. Gr. p. 137. (Urkund. p. 152. 601.) Voss. Ep. Mythol. T. 1. p. 32. Qui viri docti omnes, excepto Kannio et Vossio, hanc vivendi rationem antiquo Orpheo tribuerunt, et ex parte etiam cum laudatis veterum locis conciliare studuerunt Aristoph. Ran. 1064. Horst. ad Pison. 391. inani profecto molimine. Nihil

dem disciplinarum colluvie prodierunt Ὀρφεοτελισται, fallax et improbum hominum genus, qui e librorum turba, splendida Orphei Musaeique nomina prae se ferentium, impune peccandi artem tradebant; qua quidem nulla mortalibus vulgo acceptior⁹¹). Transit etiam a Pythagorica disciplina ad antiquum Orpheum dogma istud de corpore nostro, animi sepulcro⁹²), et alia, quae nunc quidem praeterimus. Atqui etsi pleraque

plane differt ορφακὲς βίαις a Pythagoreorum βίαις ἐν ἐνδόμῳ (Creuzer. Dionys. p. 51.), quem toties in scena traduxit lepida Graecorum comoedia. Aristophanes in Pythagoreis (ap. Athen. 4. p. 161. c. e. cf. Jons. de script. hist. philosoph. 1. p. 33. Brunck. Aristoph. Fr. p. 264.):

τῆς ἀνθρώποις κρείσσειν εὐχόμενος καλὴν,
 ἔρεος ἔπεισαν τοῖς πόνοις χρεοῖσιν.
 ἀπὸ - παρὰ τοὺς ἀνθρώπων ἔχεται, ὃ κρείσσιν,
 οὐδὲ μὴ παντὶ δύναι καὶ τοῖς ἀκαταλότοις,
 ἐξ ἧλου κρείσσειναι θεοῖσιν.

Similes jocos ex Aristophontis Πυθαγορευσταὶ v. ap. Athen. 6. p. 238. c. 13. p. 563. b. Diog. L. 8. 38. Jons. p. 58.; et e Cratini Πυθαγορευσταὶ ap. Diog. L. l. l. — Antiphaeas in Μέναιμῳ; et in Κυρία (Pera) ap. Athen. 4. p. 161. a.:

Πρότερον μὲν, ὡς περὶ πυθαγορεῖον, ἐχθίσι
 ἔμφορχον εὐδὲν, τῆς δὲ πλείονος τοῦ ἀλλοῦ
 μᾶλλον μελωχεῖ μάλιστα λαμβάνειν λίαν.

Alexis in Tarentinis, ibid.:

Οἱ πυθαγορεῖζοντες γὰρ, ὡς ἀκούμεν,
 οὐτ' ἔβην ἐχθίονεν, οὐτ' ἔλλα' εὐδὲν τοῦ
 ἔμφορχον, εἴην τ' οὐχὶ πίονεσσιν μέναι.

cf. Athen. 9. p. 386. c. d., Sam. Petit. Miscell. 5, 8. p. 87.

⁹¹) Plat. de Rep. 2. p. 365. a. Strab. 10. p. 474. Demosth. de Coron. p. 313. (p. 568 sq. Taylor.) Theophrast. Char. 25, 4. Plutarch. Apophth. Lac. p. 215. H. Diog. L. 10, 4. Athen. 5. p. 198. b. — Causaub. de vi et us. verb. p. 136., Freret. in Mém. de l'Acad. T. 23. p. 262., Heyne de sacris c. fur. praet. Commentt. Gotting. T. 8. p. 22., Meiners. de vero deo p. 192-191., Santocruc. T. 1. p. 405. T. 2. p. 55 sq., Tiedemann. p. 26-37., Siebelis. Philoch. Fr. p. 202., Passow. Mus. p. 32-40., Valkenaer. de Aristob. p. 81. — J. H. Voss. Antisyndol. p. 225. Perperam Wachsmuth. (Athenae. 2, 2. p. 251.) Enripidis ορφεῖος εὐαῖος (Alc. 965.) huc vocavit.

⁹²) Plat. Cratyl. p. 400. c. Gorg. p. 516. b. (p. 100. Bip.) Philolaus Pythag. ap. Clem. Alex. Str. 3. p. 518. Potter. (133.) Cic. Quaes. Tusc. 1, 34. Macrob. in somn.

Orphica Pythagoreorum culpa depravata sunt, minime tamen de omnibus hoc valet. Plato enim, qui cum indignatione quadam τῶν Ὀρφεοτελεστών mentionem facit, multaque mere Pythagorica, ad Orphicorum vivendi rationem pertinentia, affert, et quodammodo defendit ludibundus; idem Plato valde honorificum Orpheo praebeat testimonium, saepiusque ejus meminit, et nonnullos versus exhibet suavissimos, qui antiquo Orpheo digni esse possunt⁹³). Neque a Pythagoreis tantum Orphica carmina mutata, interpolata et corrupta sunt; verum etiam ab aliis antiquis philosophis, quorum tres discrete memorantur, Chrysippus, Zeno, et Hippas sophista. Atque nihil dubito affirmare, Orphici poesi in his fraudibus magis petitam esse, quam epicis αἰδοῦσι, qui in populi ore vivebant; et in quibus ideo quaevis litura et quodvis additamentum neminem facile latere poterat⁹⁴). —

Scip. 1, 11. Lactant. institut. div. 3, 18; Meiners, histor. discipl. Gr. T. 1. p. 550. de vero deo, p. 196. Plessing. Meinn. T. 2. p. 166. Tiedemann. p. 50 sq. — Hoc quoque dogma ad Pythagorae metempsychosen pertinet, quam Orpheo vindicat Eschenb. p. 52, et, ut alios taceam, Clavier. hist. pr. Gr. temp. T. 1. p. 86. — De aliis sententiis ὁμοῦς ἡ ποταμοῦ v. Plutarch. Sympos. 2, 3, 1. p. 635. e. p. 888. f., Hug. Grot. Prolegg. ad Stob. p. xi. et not. exc. de rer. nat. 1. tit. 13., Niclas ad Geopon. p. 128., Sturz. ad Eupedocl. p. 652., Valkenaer. de Aristobul. p. 83.

⁹³) Plat. Cratyl. p. 402. c., Phileb. p. 66. d. (Orphic. p. 473. Herm.), de Legg. 2. p. 669. d., 8. p. 829. d., 3. p. 677. e. Phaedr. p. 271. f., Ion. p. 533. b. 536. b., Protagor. p. 316. e., Sympos. p. 179. e., de Rep. 10. p. 520. b. Itaque accedere non possum sententia Foucherii (Mém. de l'Acad. T. 35. p. 3.) et Zoëgae (Diss. p. 213.). — Hymnum Orphicum in Jovein (ap. Stob. T. 1, 1. p. 40. Heeren; et ex parte ap. Aristot. de mundo 7. p. 475. Cesaub.) jam Plato novit de Legg. 4. p. 716. a.: ὁμοῦς τῶνδε φέμιν κρη αἰνός, ἡ μὲν δὲ θεῖς (ὡς καὶ ἡ παλαιὰς λέγει) ἀρχὴν τε καὶ τελειὸν καὶ μέγα τὸν ὕμνον ἰσάντων ἔχον, εὐδαίμων παρὰ θεῶν περιμετρεῖσθαι. Non obscurum est hic respici versum:

Ζεὺς ἀρχὴ, Ζεὺς μέγα, διὸς δ' ἡ πάντα τέτυκται.
Ζεὺς πῦρ καὶ γῆρας τε καὶ εὐκαὶ ἀνθρώπων.

cf. Schol. Ruhnken. p. 516. Lips.; et ingeniosam Bouterweckii explicationem, de pr. philos. Gr. decret. p. 4 sq.

⁹⁴) Nunquam oblitī sunt Graeci fraudis Solonis, qui vers. Il. 2. 557. 558. inseruit (Diog. L. 1, 48.), et aliorum, qui alia immiscuerunt. Ingentes contra Orphicorum carminum interpolationes ne videntur quidem ad populi notitiam pervenisse.

Hippiam Clemens tradit ex Orphei Musaeique carminibus ea, quae suo consilio apta fuerint, sumpsisse, disposuisse, indeque novas plane sententias fluxisse; haud dubie ut sua decreta his splendidis nominibus praepositis commendaret⁹⁵): ex quo sane apparet, magnam fuisse tunc temporis auctoritatem horum carminum, ad quam et Demostheni provocare liquit⁹⁶). "Chrysippus, inquit Cicero, Stoicorum somniorum valerrimus interpres, in secundo libro de Natura Deorum vult Orphei, Musaei, Hesiodi, Homerique fabellas accommodare ad ea, quae ipse primo libro de diis immortalibus dixerit: ut etiam veterrimi poetae, qui haec ne suspicati quidem sunt, Stoici fuisse videantur⁹⁷)". Quam rem num Stoicus sola perversa carminum Orphicorum interpretatione, an, ut Hippias, mutatis etiam versibus et alio ordine dispositis, assequutus sit, incertum quidem est; sed, qui Chrysippum Hesiodicorum versuum fictorem novit, et hoc facile sibi persuadebit. Quanta autem sententiarum mistura et confusio quum hac tum superiore aetate in poesin Orphicam congesta sit, ac deinde, ut est hominum credulitas, ad divinum Orpheum redundaverit, insignis vituperatio probare potest, in quam apud Graecos adductus est antiquissimus vates; quem jam Isocrates ob turpissimas de diis fabellas laceratum esse dicit⁹⁸).

⁹⁵) Clem. Alex. Strom. 6. p. 745. Simili modo cum Homerici carminibus actum esse non constat; nec probabile quidem est.

⁹⁶) Demosth. or. 1. in Aristogit. p. 772. 26. R. (468.), Ruhnken. Ep. Cr. II. p. 229. Wolf. Prolegg. ad Hom. p. XLVIII., Gerlach. de hym. Orph. p. 5 sq.

⁹⁷) Cic. de N. D. 1, 15. ibiq. interpp. cf. Galen. de dogm. Plat. et Hippocrat. 3. T. 1. p. 273. (126 sq. Ald.) Schol. ad Apoll. Rh. 3, 547., ubi Zeno ejusdem sententiae auctor laudatur; Depuis, origine de tous les cultes T. 1. p. 133. Tiedemann. p. 38. 65. — Fraudem Chrysippi, quam Hesiodus expertus est, probare poteris 18 versibus apud Galenum; v. Wolf. Prolegg. p. CCXXXVI.

⁹⁸) Isocrat. Laud. Busir. p. 446. (p. 542. Bas. 1587.); similes calumnias vid. ap. Diog. L. 1, 5., Clem. Alex. adm. ad gentil. p. 3., Simplic. ad Aristot. de coelo

XXII.

Extincta Graecorum libertate, Musae, hujus alumnae, trans mare Athenis aufugerunt Alexandriam, ubi per plura secula, benignissime exceptae, a generosissimis principibus colebantur. Qui quum essent doctorum hominum amantissimi, frequentes undique ad se invitabant humanitatis studiosos, in quorum usum ingentem colligebant librorum copiam. His elegantiorum litterarum studiis abrepti plures brevi inclarescebant, in praeclearo illo Alexandrino ludo formati. Illic, quum optimorum librorum multitudine abundarent, in iisque legendis exercitatissimi essent, primum ea exulta est ars, quae judicia nostra, de vetustis scriptoribus ferenda, moderatur, certisque regulis praecipit, quid verum, pulchrum, genuinum in iis, quid falsum, infectum, suppositum sit. Excutere coeperunt antiquorum carminum turbam, indeque discernere, quae firmis argumentis et rationibus certis auctoribus vindicari poterant; et, si iudiciis eorum se commendassent, in canonem recipiebant, in quo omnes deinde sequentes aetates acquieverunt. Atque ita factum est, ut omnium antiquorum scriptorum fatum a severo grammaticorum Alexandrinorum iudicio penderet. Clarum Orphei nomen noverunt illi; noverunt etiam ingentem carminum, quae nomen ejus prae se ferebant, molem; sed Hesiodi Homerique carminibus antiquiora atque adeo Orphei poemata se legisse negabant. Itaque vix respiciebant nugaces istos Orphei libellos; quod inde potissimum apparet. quod rarissime ab iis memorantur, et nullibi fere auctoritatem ex iis quaerunt. Verumtamen non omnes videntur illis temporibus eandem rationem sequuti esse. Philosophi certe, qui minus curabant operosam horum librorum tractationem criticam, haud dubie perinde iis usi sunt,

ac

p. 139., Chalcid. ad Plat. Tim. p. 220. Meurs., Euseb. Pr. Ev. 10, 4. p. 470., Justin. M. parae. p. 77., Serv. ad Virg. Aen. 6, 667. cf. Hug. de mytho p. 11., Tiedemann. p. 23 sq. Passow, Musae. p. 12 sq.

ac si ab ipso Orpheo profecti essent; et, quod mirabere, majoribus, quam umquam, commentis et fraudibus antiquum vatem cumulavere. Nova litterarum sedes novam iis praebebat materiem. Antiqua gens Aegyptiaca, in religione supra reliquas demens, jam olim, stulta superbia elata, Graecos, tamquam sui discipulos, despexerat. Nunc, quum Graecorum disciplinarum excellentiam in gremio suo scoveret, utriusque gentis notiones de diis et natura rerum tantopere inter se conciliatae et confusae sunt, ut vix dignosci possent ab iis, qui deinceps successerunt, doctis hominibus. A malo isto notionum consortio profecta est nova philosophorum secta, quos syncretistas, barbaro profecto nomine, appellare solemus⁹⁹⁾. Hic Orpheo multa addiscenda erant, de quibus antiqua Graecia ne fando quidem audiverat; numina ei celebranda erant, quae liberis Graecis numquam innotuerant. Hinc novum theogoniarum Orphicarum genus conflatum est, ab antiquiore diversissimum. Ad eadem tempora Palaestinae Aristobuli fraudes pertinent, quibus omnium posthaec patrum Christianorum piam credulitatem elusit¹⁰⁰⁾. Verum et ipsi Aristobuli aequales, quos non admodum sagaces fuisse oportet, quidquam fraudis odorati esse videntur in hoc novitio Orpheo Palaestino, cujus tamen odor, ut e pusillis fragmentis colligimus, non ambignus erat; ex quo sane apparet, illo etiam tempore nondum abolitam fuisse antiqui Thracis auctoritatem; sicuti nullo umquam aevo defuerunt, qui in recens procusis carminibus Orphicis vetustam vatis suavitatem animadvertere sibi viderentur, qua feroces Graecorum animos domuerit, ac tigres rabidosque leones deleniverit.

Quam variae autem ac dissidentes res in Orphicam poesin hac aetate Alexandrina congestae coacervataeque sint, optime colligere poteris e di-

⁹⁹⁾ Brucker. hist. crit. philos. T. 1. p. 1355 sq. de *Pythagoreis syncretistis Alexandriae sub Ptolemaeis*. Proderunt hi jam sub Philometoris et Physconis imperio.

¹⁰⁰⁾ Vid. sup. p. 39. Obscuram hujus hominis memoriam resuscitavit Valkenarius in libro, quem jam saepissime laudavimus.

versis modis, quibus theologia Orphica a senioribus scriptoribus, Hermia, Syriano, Simplicio, Damascio, Proclo, Olympiodoro, Athenagora, Clemente, Pseudo-Clemente et Eusebio, laudatur. At Orphici libelli isti non integri pervenerant ad horum hominum aetatem; clarissime hoc patet ex Damascii scripto *περί ὀργῶν*, et ex Pseudo-Clementis recognitionibus, ubi ad majorum carminum excerpta et fragmenta respicitur. Hinc probabile fit, priora Alexandrina poemata Orphica nescio quo casu feliciter interiisse. Combusta fortasse sunt, ut tot alia opera, incensa priore bello Alexandrino bibliotheca ¹⁰¹⁾.

Sequuta sunt tempora, quibus religio Christiana, recens vulgata, maximas turbas excitaverat inter Graecos homines. Recentiores philosophi Alexandrini (Eclecticos vocant et Neo-Platonicos), novum systema theologicum condentes, quod positum esse contendebant non modo in Pythagorae Platonisque disciplina, sed derivatum etiam ex Orphei aliorumque Graeciae sacerdotum theologia; magnum profecto sibi ipsi imposuerant onus; primum ut demonstrarent omnium harum rerum consensum; deinde ut se defenderent contra recentis religionis patronos, non admodum acutos illos et sagaces; quorum tamen auctoritas maxima esse debebat ob ipsam religionem suo semper numine per se tutam, neque indigentem ineptis istis defensoribus. Ab hac parte omnem poesin, quae antiqua, et ab ipso Orpheo theologo profecta esse credebatur, resuscitabant, et in omnes ritus et mysteriorum sacra cupide inquirebant, ut tectae Graecorum religionis foeditatem aperirent; cuius rei argumenta sponte iis offerebat arcanus Coenae cultus, quae filia aviae et sponsa patris erat; deinde Iacchus a Titianibus dilaceratus, Dionysus *ἀρρενός*, Polymnos et Baubo, et

Ἦς τίλονσα θεὰ δοιοὺς ἀνεύεργετο μητρὸς.

¹⁰¹⁾ Res notissima ex Gellio 6, 17., qui ad millia ferme voluminum septingenta confligrasse scribit.

et multa similia, quorum sensum inepti isti declamatores assequi vel non poterant, vel nolebant. Cupidius tamen alii ex eodem genere, ab Aristobulo decepti, Orpheum suum pro genuino Mosis Abrahamique discipulo venditabant, qui veram Dei cognitionem Graecos docuerit ¹⁰²). Tanto autem ferocius invehantur in reliquos Graecorum poetas et fabulatores, quos e sacra scriptura hausisse putabant, sed decreta eorum corrupta et perversa esse auctore diabolo. Platonici contra subtilissimis et acutissimis antiquarum fabularum explicationibus suae religionis honorem defendere studebant; ubique olfaciebant allegorias physicas et morales; quas quum ad minutissimas etiam res transferrent, facile intellectu est, ad quas contortas et ridiculas interpretationes subinde delaberentur ¹⁰³). Orpheum, quippe sub cuius persona omnium temporum theologiam, quum antiquam illam et simplicem, tum recentem, multis commentis abundantem, repraesentare solebant Graeci, semper in ore habebant; multa suae disciplinae decreta, versibus inclusa, ei tribuebant, ut hinc iterum suis tenebrosis philosophematibus auctoritatem quaerereut ¹⁰⁴). Verum et Christiani Orpheum in suas partes traxerunt, cumque, praeter alia multa, famosam

¹⁰²) In poemate, cui titulus *ἱερὸς λόγος*, sive *κατὰ θεόν*, in quo personatus Aristobulus Orpheus exposuerat 1. *κατὰ τοῦ διακεταμένου θεοῦ διδάσκει τὰ πάτρια*. 2. *καὶ γεννᾷ ὑπάγχα*. 3. *καὶ τοὺς πάτριον αἶμα τὸν θεόν*, sive *ἵνα αἶμα θεοῦ*. Euseb. Praep. Ev. p. 664. d., Eschenb. p. 143. 148., Valkenaer. de Aristob. p. 74., Silvestre de Sacy ad Sanctoeruc. T. 2. p. 62.

¹⁰³) Cf. sup. p. 38. Jam antiquiores Stoici simili via ingressi erant; cuius rei multa adhuc restant documenta. Mirum est et incredibile dictu, quanta rerum diversissimarum mistura inde producta sit. Res digna profecto esset uberiori explicatione, qua origo, progressus, et consilium istarum mutationum exponeretur. Sed nunc nec vacat, nec libet.

¹⁰⁴) Porphyrius, quamvis acerrimus Graecae religionis defensor, cautissimus tamen est in antiqui Orphei sententiis laudandis; et, ubi reliqui Platonici ad ipsum Orpheum provocant, ipse allegat *τοὺς τὰ Ὀρφέως εἰρηρᾶς* (Euseb. Praep. Ev. p. 100 a. et alibi).

Aristobuli palinodinam recoquere jusserunt ¹⁰⁵) quis commentis cumulatam. Longe plurima, quae ad nostra tempora pervenerunt, Orphica, ex hac utriusque disciplinae repugnantia derivanda esse, constans fere doctissimorum hominum sententia est. Suavitatis in his vel nihil inest vel parum; idque ex antiquiore aevo fortasse repetendum: ultra Pisistratidarum aevum nihil eorum ascendit. Verum multa etiam, quae satis vetusta esse videntur, ea, ne fallaci antiquitatis specie nostram credulitatem fallant, magnopere cavendum est. In pleraque autem non facile dixerim, quod in fabula Phaedri dicebat anus ad amphoram.

¹⁰⁵) Integrum hoc poema ex Aristobuli libro affert Eusebius, Praep. Ev. 13, 12. p. 663—65; praeterea idem laudant Justinus Martyr, Tatianus, Clemens, Cyrillus, Theodoretus. Ab Orphico profectum esse crediderunt multi, quorum sententiam ultimus repetiit Warburton. the div. leg. of Mos. T. 1. p. 155. Aristobuli Judaicum lusum esse, jam suspicatus est Eschenb. p. 140., Moshem. ad Cudworth. syst. intell. T. 1. p. 347. Souchay. Mém. de l'Acad. T. 12. p. 14. cf. Santocruc. T. 1. p. 442. T. 2. p. 6., Passow. Mus. p. 52. — Falsae sunt suspiciones eorum, qui illud a Christianis derivant, ut Freret. Mém. de l'Acad. T. 23. p. 264., Meiners. Bibl. philol. Gotting. T. 3. p. 112., Gail de cultu Bacchi p. 97.

'Ορχέα τ' ἀνὰ κτ' ἔχων,
βάκχευε, πολλῶν γραμμάτων τιμῶν καπνοῦς.

CAPUT II.
ORPHICAE POESIS PATRIA

*'Εν ταῖς πολυδένδρεσσιν Ὀλύμπου
θαλάμοις, ἔνθα ποτ' Ὀρ-
φύς κισσεύων
σύναγε δένδρεα Μού-
σαις, σύναγε θήρας ἁγνάς.*

XXIII.

Nihil ego in tota antiquitate nobilius novi insigni illa-vetustissimis temporibus Thraciae celebritate, cujus grata recordatio animos Graecorum sacro quodam horrore perfundere solebat; utpote apud quos numquam abolita est prisca fama, ex illius terrae saltuosius montibus et consecratis lucis alma Musarum numina, mitem Gratiarum Cupidinisque cultum, et mansuetam Apollinis et Dionysi religionem ad se descendisse. Verum nihil etiam incertius et inconstantius apud veteres est vaga ista Thraciae finium descriptione, quae magnum et Europae et Asiae terrarum tractum complectitur. Quae quidem res jam antiquitus varios et multiplices errores in vera Musarum patria defluenda produxit; a quibus iterandis nondum recessit recentiorum sequacitas. Prout enim horum quisque poesin, vel ex India, vel e Colchide et fabulosa Lycia seu vi seu artificio aliquo raptam, primitivis Graeciae incolis obtrudere gestit, qualemcumque sibi fingit Thraciam Asiaticam, quae quasi pons fuerit, qua Musae incredibilem sibi ex Asia in Europam paraverint transitum. Ingeniosa, ut vulgo vocatur,

sententia: quae vero tam perperam est excogitata, ut ab omni probabili ratione partim abhorreat, partim contra omnem historiae fidem sit proposita. Recognosce tecum totam istam septentrionalem plagam, per quam Musae, e nescio qua Indiae parte trans Colchidem advenae, itinera fecisse, et, ad tempus certe, domicilium ibidem constituisse putantur, latas et extensas Scythiae regiones, loca Caucaso adjacentia, et horridas incultasque Thraciae terras; quinam, quaeso, populi incolebant istius plagae vastitates Homeri temporibus? Barbari nempe Ciconum, Mysorum, Abiorum, Equimulgorum greges cum eo hominum genere, quibus natura ne salis quidem usum concesserat. Hoc horrido locorum cultu Mavors apud Homerum gaudere dicitur cum omni Timoris, Terroris, Furorisque comitatu. Scilicet haec est obscura ista et tenebriosa terra, cui Graeci clarissimum ingenii cultum debent. Scilicet haec est celebratissima olim Musarum sedes, quam post tam molesta et laboriosa emensa itinera sibi elegisse putantur; scilicet ut se reficerent et recrearent lacte equino, et cibus, quibus ne sal quidem admistum erat. Quantis autem ambagibus per horridissimas regiones opus erat, priusquam ad Graecos pervenirent! Gratius haud dubie viri illi doctissimi fecissent Musis, si eas ex Asia statim transfretassent ad umbrosos Heliconis lucos. Thracia ista Musarum sedes si unquam fuisset, quaecumque profecto earum monumentum ibi restaret, vel aliqua certe horum locorum notitia ad Graecos pervenisset. Ibi autem nullus vel fons, vel mons, Musis consecratus, fabulisque celebratus; nullus Olympus, Deorum domicilium. Miraculum profecto esset, si poesis, circa Caucasum et apud Equimultos olim florens, Musarum reliquorumque Deorum sedem ad Thessaliam et Boeotiam transtulisset, spreto Caucaso suisque vicinis montibus.

Ne epicam quidem poesin in ipsa Graecia ortam volunt; sed ex nescio quibus Asiae regionibus traductam, quandoquidem nullius *Graeci* poetae

nomen a veteribus memoretur. Quippe nomina *ᾠοιδῶν*, quos ante se plures fuisse ipse Homerus perhibet, ut Phemii atque Demodoci, ficta esse dicunt, nec quidquam valere, ut inde probari possit, ejusmodi homines inter vivos unquam fuisse. Atqui nomina si ficta sunt, num poesin quoque, quae illis tribuitur, fictam esse credamus? Credat, cui libet. Ego cupidius hoc quam verius pronuntiari puto. Quid? quod ipsi sibi in tali iudicio ferendo parum constant. Etenim Orphei, Musaei, Eumolpi aliorumque nomina simili modo ficta esse opinantur; poesin vero iis temporibus, ad quae haec nomina referantur, revera floruisse ¹⁾. Jam vero non assequor, quo tandem jure hoc concedi, illud negari queat. Deinde ista fictorum nominum argumenta quum per se infirma sunt, tum etiam paululum restringuntur, quod a veteribus unus et alter poeta minoratur, quorum nomina ab omni poetica fictione plane abhorrent; Syagrum dico, qui statim post Ilium eversum vixisse, primusque Trojanum bellum decantasse dicitur; et Thamyriū ²⁾. Hujus nominis etymologiam

¹⁾ Non epicam tantum poesin ex Asia in Graeciam illatam esse putant (e. c. Gdofr. Hermannus in Epist. ad Creuzer. p. 12 sqq.), sed poesin omnino. Olen, antiquissimus vates, poesin lyricam e fabulosa Lycia in horridam Thraciam: Orpheus, Musaeus, alii, eandem e Thracia in Graeciam transulerunt: atque haec omnia diu ante aetatem Homericam accidisse ipsi illi consentiunt. Ergo poesia prius in ipsa Graecia fuit, quam Homerus in Jonia exortus est. Ecce aliam inconstantiam, seu potius contradictionem! Unde autem epica Musa ad Homefum venit in Joniam, ubi eam nullo modo natam esse iidem consentiunt? Illic aqua haeret. Hermannii quidem mentem secus cepit O. Muellerus (Orchom. p. 388.), qui eam ita interpretatus est, ut poesia epica post Homerum ex Jonia per Lyciam et Thraciam ad Graecos pervenerit. Hoc si voluisset Hermannus (quod vero noluit), in hac certe re contradictio evanesceret.

²⁾ *Θάμυρις Concius*. Hesych. v. *Θάμυρις, ὠνοειρὸς ἐνὸς, εὐνοίας, ὠνοειρὸς*; et *Θάμυρις, ὁ δὲ Λαμψίνορος*. Ergo Thamyris est homo, qui semper in publico versatur, populum congregat, carmina sua publice recitat, et stipe accepta in alias regiones abit. Vilis et abjecta profecto notio! De Syagro in oculos incurrit, vix unquam aliquem nomen minus poeticum nactum esse. Est enim *Συαγρὸς* (Saufaenger), *ἀνὴρ τοῦ εἰς ὀφθαλμοῦ*.

his valde arrisuram puto, qui veteres *ᾠοιδούς errone*s et *ἀλήτας*, stipe collecta vitam trahentes, fuisse opinantur, recentiorum quorundam scriptorum falsis imaginibus decepti, et Homericorum carminum, ubi *ᾠοιδούς* maxime honorifica semper sit mentio, et ubi iidem heroum numero accensentur, plane immemores. Thamyris certe exemplum, qui Oechalia profectus esse dicitur Dorium ³⁾, nihil probat, quum hujus itineris consilium nobis plane ignotum sit. Provocarunt quidem alii ad Eumaci, divini subulci, inhonestum testimonium, quo *ᾠοιδοί* ad eorum hominum numerum referuntur, qui res populares, seu ad communem populi usum spectantes, tractant

Sophocles in fabula satyrica. *Ἰν Ἀρχαίῳς ἑστρατίε*, canem sic appellavit: aprum Antiphanes et Dionysius tyrannus in Adonide: Lynceus Samius dixit *κλέρα ενόρη*, et Hippolochus mentionem fecit *ενόρη* *πυλαίων*. Ideia nomen contigit Lacoii (sp. Herodot. 7, 153.), et Aetolorum duci alicui (Vid. Athen. 1. p. 1. c. 9. p. 401. c. 402. a. Eustath. ad Odys. 19. p. 706, 2. Bas.). Minus profecto porticum nomen, quam *Ηλαγεδοννί* et *Κλοπτοκλί*. De hoc Suscipi vid. Aelian. V. H. 11, 21., Eustath. ad Il. T. 2. p. 9. Bas. p. 4. Rom., Leo. Allat. de patr. Hom. 4., Jons. scriptt. hist. phil. 1. p. 21., Fabric. B. Gr. T. 1. p. 291., Passow. Musae. p. 25. Falsissima sunt, quae tradit Rochefort. in Mémoires de l'Académie. T. 36. p. 426. — Ejusmodi nomina, quae aliquid significant, quod cui rei vel personae iudole, cui tribuntur, convenit, magnopere cavendum est, ne illico pro meris fabulantium Graecorum sigmentis habeantur. Prudenter hac in re versantur Zoëga et Welckerus, Dissert. p. 20. 257. 359., Kanutus Mythol. Gr. p. xxxviii., J. H. Vossius A. J. L. Z. 1821. nr. 86., O. Mueller. Dor. 1. p. 63.: eodemque modo veteres, ut Strab. 10. p. 722., Polyæn. 6. 1. 6., Pausan. 8, 8, 2., cuius observationis abusus nos cautiore esse aliquando docebit. Cf. sup. p. 54 sq.

³⁾ Il. 2, 591. Vagantes *ἄνθρωποι* adhuc occurrunt ap. Schlegel. hist. Gr. poes. p. 42. 48., O. Mueller. Orchom. p. 388. etc. Fuerunt adeo, qui illos ad famulorum numerum referrent (Lenz. Supplem. ad Sulzer. T. 2. p. 8.). — Demodocus *ἔγχε*, Od. 8, 483. De Oechaliae et Dorii situ jam veteres incerti disceptarunt. Triplex hujus nominis urbs fuisse dicitur, in Thessalia ad Pencum, in Euboea, et in Messenia (Tzachucke ad Melam 2, 1. et Voss. ibid. p. 706. ed. 2. cf. A. W. Schlegel. de geograph. Homer. p. 44., Creuzer. hist. Gr. Fr. p. 53., Clavier. pr. Gr. temp. T. 1. p. 228 sq., O. Mueller. Dor. 1. p. 26. 29. 100. 119. 414 sqq.). Homeris non nisi Oechaliam Thessalam novit (Il. 2, 595. 730.: priorem locum ad Messeniacam perperam traduxit Pausan. 4, 33, 5., et Mueller. Orchom. p. 368., Dor. 1. p. 413.).

tractant (*δημοεργοί*), et vocantur *κλήτοι ἐπ' ἀπείρονα γάται* *). At quominus vox *κλήτος* in istam sententiam detorqueatur, totius loci connexus prohibet.

XXIV.

Thracia inde ab antiquissimis temporibus usque ad Dorieum migrationes universa fere Macedonia seu Emathia dicta est: Thraciae nomen magna olim Thessaliae pars sibi vindicavit, regiones circa Olympum, Pieria, Pimplea, Libethrus, Dium. Thraciae regiones memorantur in Boeotia circa umbrosos Heliconis lucos; Thracas incoluerunt olim Phocidis loca circa Daulidem et Parnassum *): Thracas in Attica prope Eleusi-

*) Od. 17. 383. Lenz. Supplem. ad Sulzer. T. 2. p. 6., Hartmann. hist. cult. Gr. T. 1. p. 138., Fr. Schlegel. hist. Gr. poes. p. 46. 53.

*) Thracas circa Olympum, Pieriam, Emathiam et Athum ap. Hom. Il. 14. 225 sqq. *ἐστὶν ἡ οὐρα* Il. 13. 301. ibiq. Schol. Thracia excellentissimi vini ferax, non horrida ista, Il. 9. 71. Od. 9. 197. cf. Schol. ad Apoll. Rh. 3. 957. Eurip. Cycl. 141. Plin. 14. 4. (ii). E Thracia vini cultus transierat in vicinam Lenaeum, unde ad Achivorum castra vinum transferebatur Il. 7. 467. quem locum J. H. Voss. nuper perperam intellexit. J. A. L. Z. 1821. nr. 86. *Ἀλφειὸς ἀνωκλήτως* ap. Quint. Smyrn. 9. 336. cf. Athen. 1. p. 31. b. Aristoph. Pax. 1161. O. Mueller. Orchom. p. 301. Bendsen, de Samothracia, in Muenteri Misc. Hafn. T. 1. P. 2. p. 119. — Naxos occupata olim est a Thracibus, qui hanc insulam Bacchi religionibus impleverunt, Eustath. ad Od. 2. 310. p. 101. Bas. 317. cf. Chandler. iter. in Asiam. M. p. 75. De numorum symbolis, huc pertinentibus, v. Eckhel. doct. num. T. 2. p. 34. P. Knight. symbol. lang. §. 112. — Horridiores Thracas Asiaticos idem Homerus ad Trojanorum exercitum refert Il. 2. 814. ibiq. Heyne. Il. 4. 520, 533. 537. Il. 5. 462. 6. 8. 11. 221. Thracas ex Europa in Asiam profectos memorat Xenoph. Anab. 7. 2. 18. Strab. 12. p. 514. (816). — Thracas in Daulide, Thucyd. 2. 29. Strab. 7. p. 494. 9. p. 618. Liv. 32. 18. Pausan. 1. 41. 8.: in Boeotia, Strab. 10. p. 471. (722.) cf. 1. p. 28. ibiq. Casaub. 9. p. 410. a. (449). Pausan. 9. 29. 2. in Attica, Strab. 7. p. 508. — Thracia quam late olim patuerit, docet Freret. Mém. de l'Acad. T. 19. p. 585 sq., T. 23. p. 219., Foucher. T. 35. p. 19. Larcher. Herodot. T. 7. p. 419. 8. p. 566., Clavier. pr. temp. Gr. T. 1. p. 73. 123. T. 2. p. 24., Sautoer. de myster. T. 1. p. 120., Is. Voss. ad Melam. 2. 1. p. 706. ed. 2., Tasch. ad Melam. Vol. 3. P. 2. p. 179., Boettiger. in Wielandi. Mus. Att. T. 1. 2. p. 290.

dem habitasse dicuntur. In Boeotiae et Phocidis confiniis sita erat Thracia; quae urbs antiquissimis temporibus a Thracibus erat condita ⁶⁾. Thracēs Boeotii auxilium aliquando, duce Eumolpo, Eleusiniis contra Erechtheum, Athenarum regem, tulisse narrantur ⁷⁾. Thereus, Thracum Dauliorum rex, Progenem, Pandionis filiam, in matrimonium duxit ⁸⁾. Thracēs Boeotii Pandionis socii vocantur contra Labdacum Thebanum. Alodidae Thracēs inhabitasse dicuntur Ascrum, ad Heliconis radices sitam ⁹⁾. Thracēs Boeotii bellum olim gessisse dicuntur contra Boeotos Aeolios, e Thessalia reversos ¹⁰⁾. Colonia Aeolica duce Penthilo e Peloponeso usque ad Thraciam Boeotiam penetrasse, ibique in Aulide naves conscendisse fertur in Asiam transfretatura ¹¹⁾. Idem illi Thracēs Codri temporibus in

J. H. Voss, *Weltkunde* p. xviii., *Gatterer*. de Thracia, in *Commentt.* Gotting. T. 4. p. 88 sq. 93., Heyne de temp. myth. ibid. T. 8. p. 8., de Gr. orig. ibid. p. 25. 29 sq., de Musis, ibid. p. 38-45., de Castor. epoch. Nov. *Commentarr.* T. 1. p. 89., Mueller. ad Tzetz. T. 2. p. 518-520. 587., Huelmann. *Init. Gr. hist.* p. 47. 74., Clarke's *Connexion* etc. p. 66., *Travels* P. 2. p. 777 sq., P. 2, 3. p. 310 sq., Marsh. *hor. Pelasg.* p. 35., Petersen. de Musar. orig. in *Misc. Hafn.* T. 1. P. 1. p. 99., Creuzer. *Symbol.* T. 3. p. 538 sq., et omnium optime Mueller. *Orchom.* p. 379-390. cf. p. 86. 193. 211. 357. 431. Dor. 1. p. 9.; cui quae Kortuem. nuper opposuit, leviora sunt, quam ut respiciantur (*Zur Geschichte Gr. Staatsverfass.* p. 84-88.).

⁶⁾ Strab. 9. p. 423. (528.) 424. (529.) Pausan. 10, 3, 2. Hinc fortasse Thracidae, qui in sacro bello Phocensi memorantur (*Diodor.* 16, 24.).

⁷⁾ Hegeias ap. Strab. 9. p. 396. b., Euripid. *Fr. Erechth.* 1, 51. p. 442. Beck.

⁸⁾ Thucyd. 2, 29. Pausan. 1, 5, 4. 10, 4, 6. cf. Perizon. ad Aelian. V. H. 8, 7.

⁹⁾ Pausan. 9, 29, 2. 9, 22, 3. Schol. ad Pindar. *Pyth.* 4, 156. De Alodidis omnino vid. Heyne *Commentt.* Gotting. T. 8. p. 57. 35-41 sq., *Opusc. Acad.* T. 2. p. 307., Petersen. de orig. Mus. l. l. p. 90. O. Mueller. *Orchom.* 381. 387.

¹⁰⁾ Ephor. ap. Strab. 9. p. 402. b. c. (616.) Marx. *Fr.* p. 130. cf. Strab. p. 629. a. 630. c., Polyæn. 6, 43., Heraclid. ap. Zenoeb. 2, 81. (Huic bello originem debet proverbium *οἰκία νηρίγενε* ap. Phot. 1. p. 73. v. Schott. *Adag.* p. 441.) Larcher. *Herod.* T. 7. p. 238 sq. 249., Creuzer. *Fr. histor. Gr.* p. 121.

¹¹⁾ Strab. 13. p. 582. b. (872. c.). Mirum est, quantopere haec Boeotia Thracia viros doctos torserit. Plerique Penthilium cum colonis suis in septentrionalem Thra-

Athenienses impetum fecisse narrantur, quo ipse Codrus interierit ¹²⁾. Quid? quod Thraces olim Minyas Orchomenios e sedibus suis expulere ¹³⁾.

Quum igitur certissimum sit, serioris Thessaliae et Boeotiae montium juga, Olympum, Pierum, Libethrum, Pindum, Pimplam, Heliconem, Cithaeronem, et vicinae Phocidis Parnassum, sub Thraciae nomine aliquando latuisse, jam per se intelligitur, ubicumque de Thracibus, primis Musarum cultoribus, et poesis inter Graecos auctoribus sermo est, non nisi de his locis cogitari posse, ad quae omnium antiquissimarum fabularum patria et sedes pertinet. E Thessalia suscepta est nobilissima Argonautarum expeditio; ad Thessalam spectant antiquissimae Herculis regestae; e Thessalia innotuit totus fere mythorum cyclus de pugna Deorum cum Titanibus; Thessalia primitiva est sedes cultus Apollinis: carmina Argonautica, Heracleae, Titanomachiae, prius in Thessalia ortae sunt, quam magna Graecorum pars, e patria ejecta, novas sedes in Asiae lito-

ciam mittunt (ut Gillies hist. Gr. T. 1. p. 99 sq. Clavier. pr. temp. Gr. T. 2. p. 48., Raoul Rochette. hist. colon. Gr. T. 2. p. 451.); cujus erroris ansam haud dubie jam Strabo praebuit, qui tamen alibi recte sentit, 9. p. 401. c. (615. c.). Omnino iidem veterum, quibus antiquus Thraciae situs et ambitus haud ignotus est, in hac re saepius falluntur. De Penthili colonia verum jam vidit Freret. Defens. chronolog. p. 67. et Mém. de l'Acad. T. 19. p. 586., quem sequutus est Larcher. Herodot. T. 7. p. 418 sq. 433 sq.

¹²⁾ Socrates historicus *ἡ βουλὴ ἀπεκρίθη* ap. Plut. Parallel. p. 310. b. (T. 7. p. 233. Reiske p. 422. Huten), Oros. 1, 18. Memorabilia profecto narratio, quae ad verbum fere convenit cum iis, quae de Doriensium incursione traduntur. Quare videndum, ne Dorienses aliquando sub Thracia nomine latuerint.

¹³⁾ Hellenicus ap. Harp. p. 57, 19. v. Meurs. de regg. Att. 3, 8. Lectt. Att. 1, 14. p. 25. Mueller. Orchom. p. 390. — Thracum *δαλασσομαχίας* quandam Castor ponit 177. post Troj. capt. (Heyne Nov. Comm. Gotting. T. 1. p. 86.). Omnino late diffusa haec gens olim fuit; Anthedonem enim et Abas quoque incolebant. Steph. *Ἀνθηδών*. Lycophr. 754. Eustath. ad Il. 2. p. 205, 22. — Post Doriensium migrationes nulli amplius Thraces memorantur, nec in Phocide, nec in Boeotia, nec in Thessalia.

ribus occupasset. Cui autem ignota est Boeotia, unde variae Bacchi Ceresque religiones per reliquas Graeciae regiones propagatae sunt? in qua nullus fere est fons, fluvius, mons, qui non fabulis carminibusque incluserit¹⁴). Jam vero et Olympi et Heliconis accolae cognatissimi fuerunt: in utraque regione Musarum cultus floruit; Thespienses cum accepisse feruntur a Pieribus; quin etiam eadem locorum nomina e Pieria Thracia ad Boeotiam translata sunt; pleraque saltem montium nomina, quae memoravimus, utrique terrae sunt communia¹⁵). Deinde antiquissima etiam

¹⁴) Vereor, ne tempus teram in singularum rerum sollicita explicatione, quae tamen, opinor, nullam viam, etiamsi omni hoc, vel majore etiam, argumentorum pondere obruentur, apud eos habeat, qui obstinato quodam molimine Musas ad humanissimos Equimulgos, et politissimos Caneas accolae rejicere student, antiquiorum mythorum Graecorum perversa explicatione decepti, vel cornudem plane inmemores.

¹⁵) De Thracibus Pieriis et Heliconiis, Musarum cultoribus, vid. Heyne de Mus. Comm. Gotting. T. 8. p. 40. 44., Opuſc. Acad. T. 2. p. 308., Petersen de Mus. orig. in Muenteri Misc. Hlafa. T. 1. P. 1. p. 81., O. Mueller. Orchom. p. 381., et ex parte J. H. Voss. J. L. Z. 1821. nr. 85. cf. Antiasymbol. p. 183 sq. 192. Ad Olympum vicinamque Pieriam et Homeris et Hesiodus Musarum patriam referunt. Ad eosdem illos Thracas Pausaniae narratio (9, 29, 2) de Piero, qui Musarum nomina a Thracibus didicerit, spectat — διελύτρεον γὰρ τὰ τε ἄλλα ἱόντι τὸ ὕψος εἶναι πάλαι τὸ θρήϊον, καὶ οὐκ ἱερὰς ἐς τὰ θεῖα ἐλίσσμεν. Conon. narr. 34.: φάμεντες γὰρ τὸ θρήϊον γένος. Strab. 9. p. 410. a. (629. a.): θρήϊος — ἐπὶ καὶ τὸν Πιερίαν καὶ τὸν Λαϊβηθρον, καὶ τὸν Περικλίων ταῖς αὐταῖς θυσίαις (Μολέαις) ἀνιδύσιν. cf. 10. p. 471. b. (722. a.); plenior et accuratior hujus rei notitia perit cum septimo Strabonis libro (v. epit. p. 508.). Scripserat et Amphion Thespiensis peculiarem libellum περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι Μουσίου, in quo haud dubie plura, ad eandem quaestionem spectantia, lecta sunt. Pristina illa Thracum fama inducti seniores Graeci verbum *θρηϊσμός* a voce *θρήϊ* derivarunt, ut Plut. Alex. p. 665. (T. 4. p. 5. Reisk.), Gregor. Naz. 29. p. 626., Etym. v. *θρήϊος*, ibiq. Hemsterh. p. 258 sq. Lennep., Snid. v. *θρηϊσμός*. Hesych. vv. *θρήϊος*, *θρήϊα*, *θρήϊον*, *θρηϊσμός*, *θρηϊσμός*. cf. Voss. de philos. sect. 4, 1. T. 3. 3. p. 286., Kaane Anal. Philol. p. 67. Urkund. p. 387. — Caeterum de hac Thracia, antiquissima Musarum sede, cf. Hug. de mytho, p. 222. 227., Heyne Opusc. Acad. T. 1. p. 167., Kaane Anal. Philol. p. 68 sq., Mythol. Gr. p. 97. — Haud parum torserunt veteres geographos eadem nomina et Thessaliae et Boeotiae fontibus, fluviis et montibus tributa; contenti modo inter se haec loca: Steph. Byz. de urb. p. 549. Gronov., Ptolemae. 3, 13., Schol. ad Apoll. Rh. 1, 25. 31., Scylax. Peripl. p. 61. Gron.,

Orphei monumenta in utraque regione fere eadem memorantur ¹⁶). At insignis horum locorum gloria et celebritas, a primis Graciae poetis profecta, posthac omnino est obscurata, et Homerica aetate jam fere abolita. Doriensium turbae et in his regionibus alium rerum ordinem produxisse videntur. Thraces Pierii, a Temenidis e pristinis sedibus turbati, refugerunt ad iuvios Pangaei saltus ¹⁷): cum iis evanuit antiquum Thraciae nomen; evanuit antiqua gloria. Iisdem temporibus Thraces etiam e Boeotia ejecti, diffusi, et partim trans mare fugati sunt ¹⁸): periit vetusta

Schol. ad Callim. in Del. 7. ibiq. Spanhem., Tzet. ad Lycophr. T. 2. p. 518. 520. 587., J. Tzet. Chil. 7, 918., cf. Fr. Orph. 46. p. 499. Herm., Paus. 9, 34, 3., Liv. 39, 26.

¹⁶) Vid. supr. p. 87. Ut autem Orphei memoria nonnisi ad Pieriam et Boeotiam (Pausan. 9, 30, 2. Tzet. ad Lycophr.: *Ὀρφεὶ δεξιὰ καὶ παρὰ Ἰνδύων τῶν ποταμῶν κατὰς περὶ τὸν Ἰλίου καὶ τὸ Λαβύδρον*, T. 2. p. 520. Muell.), ita reliquorum poetarum, qui vulgo Thraces vocantur, nomina, vel ad eadem loca vel ad Atticam et Phocidem spectant. Thamyras Thessalus fuit, Linus Boeotus, Musaeus Atticus, Eumolpus Atticus, Olen et Philammon Phocenses (Paus. 4, 33, 4.). Turpissimi sunt errores veterum, antiquissimi locorum situs et nominis prorsus immemorum, si Orphei patriam ultra frigidum Haemum, et, si Musis placet, ad horridos Cicones et Odrysas, adeoque ad Bosporum Thracium projiciant (Diodor. 5, 64.: *ἐν τῇ κίονα, ἢ ἐν ἰσθμῷ Ὀδρύεω*, ineptus Argon. auctor 78.: *Κίονες δὲ καὶ Ὀδρύες, ἀπὸ ὀδρύων* ap. Suid. v., et Theodoret. Therapeut. 1. T. 4. p. 468. et al.). Quae gentes a recentioribus deinde magis etiam amplificatae sunt, ut ab Hug. de mytho p. 5.: "*An dem Thralischen Bosporus, wo den Griechen der Thralische Orpheus den Totschlag und wilden Fraß abgewöhnte*". Eandem fere patriam Orpheo assignat J. H. Voss. in notis ad poemat. lyr. sua, T. 1. p. 360 sq.; et cum his fere consentit Creuzer. Symbol. T. 1. p. 203. (210.) 263 sqq. (T. 2. p. 285 sqq.) T. 3. p. 165. (151.); Orpheum Scythiam facit Hanou. p. 335.; ad Cicones refert Huelmann. Init. hist. Gr. p. 37. 41., Sickler. ad Hymn. in Cer. p. 97., ut alios omittem; ad frigidum Haemum Schlegel. hist. poes. Gr. p. 15. 39.

¹⁷) Thucyd. 2, 99. Strab. 9. p. 410. a. 10. p. 471. Festus. v. Pimbleides, Petersen. de Mus. p. 98. J. H. Voss. ad Virg. Ecl. 6, 13.

¹⁸) De magnis istis mutationibus, quae in his regionibus post bellum Troianum ortae sunt, v. Thucyd. 1, 12. Strab. 9. p. 402. ex Ephoro; Charax ap. Steph. *ἀέρον*, Polyæn. 1, 12. 8, 43. cf. Gillies. hist. Gr. T. 1. p. 94 sq., Boeckh. oeconom. civil. Athen. T. 2. p. 369., Muell. Orchom. p. 130. 385.

Thracum fama, perierunt primi Musarum cultores. Quam Athenae aliaeque Graeciae regiones omnem politiore humanitatem et summum ingenium sibi vindicare coepissent, Thessali ingeniosissimi quidem erant in coenis laute parandis; in aliis autem rebus nullum prodebant ingenium; et Boeotici ingenii tarditas et stupor adeo in proverbium abiit¹⁹⁾.

XXV.

Thracae in antiqua Graecia ipsis Hellenibus multo antiquiores fuisse perhibentur²⁰⁾; quin immo, si natus veterum recte excipere didici, una cum Pelagis ad primitivos Graeciae incolae referendi sunt, quos, quum Graecae historiae scribendae studium vigere coepisset, barbaros vocare solebant. Nihil quidem certi ab locupletibus auctoribus de tempore traditum reperimus, quo utraque gens illas regiones primum occupaverit; nihil certi, num alias antiquiores gentes e sedibus suis expulerit, vel cum iis se coniunxerit, et ex parte etiam posthac coaluerit; nihil denique certi, num autochthones fuerint sive aborigines. Impeditior profecto res est de Pe-

¹⁹⁾ *οι τταλλοι ελεφάντων* sexcenties traducti sunt de scena Attica; vid. Athen. 2. p. 47. b., 4. p. 37. d., 10. p. 418. c. d. — Boeotorum vero stupor cuius pueri Attico notus e proverbii: *ὅς βοῖοντα, ὡς βοῖοντα*, Pindar. Ol. 6, 150. Apostol. ap. Lambin. ad Horat. T. 2. p. 389. Frf.: *δακνὸς καλεῖτο βοῖοντα* *βῶν γὰρ ὡς βοῖοντα*. cf. Boettiger. Mus. Att. T. 1. p. 312 sqq.

²⁰⁾ Pausan. 1, 41, 8. de Thracibus Dauliis agens — *πάσαι γὰρ αὖτε τῶν καλουμένων ἁλλῶς βάρβαροι τὰ πάλαι ὄνουν*, quam rem Pausanias ex antiquioribus libris, qui in hoc argumento toti versabantur, repetiit. Satis, ut opinor, nota sunt Hellenici, Aristotelis, Nymphodori, Theodectis, Damastis *τοῖς μὲν βαρβαρικοῖς*, v. Toup. ad Suid. P. 2. p. 153. Sturz. ad Hellenic. p. 63., Boeckh. Platon. Min. p. 78-83. Constans erat inter Graecos sententia de barbaris maioribus suis, quam Platonem etiam (Cratyl. p. 425. e. 409. e. cf. Marsh. hor. Pelag. p. 33 sq.), et Hecataeum (ap. Strab. 7. p. 494. Fr. p. 71. Creuz.), et Ephorum (ap. Diod. 1, 9. Fr. p. 93. cf. Salmas. de Hellen. p. 426.) probasse constat. Hoc pertinet etiam *ὁ τοῦ θρηάκων λόγος γράφας* (ap. Schol. ad Apoll. Rh. 1, 558.), de quo vid. Lobeck. de morte Baechi p. 24.

Iasgīs, quam ut accuratius hic tractari possit; pauca tamen, quae cum nostra quaestione conjuncta sunt, paulo inferius exponere licebit. Hic, quae de Thracibus dicenda restant, explicabo. Horum origo num ex septentrionalibus plagis, quas Edœi, Odomantes, Odryssae, Trieri incolebant, repetenda sit, vix credibile videtur ob altissimum veterum silentium; ac etiamsi illinc repetenda esset, tamen eorum migrationibus summa antiquitas tribuenda foret. At ipse Thucydides, quo vix graviorem testem in his rebus producere poteris, omnem conjunctionem et cognationem inter Thraces Daulios et Odryssas prorsus negat ²¹). Thraces septentrionales primaevam morum feritatem numquam prorsus exuere; Thraces Pierii contra, et Heliconii, et Parnasii jam mature humaniorem vitae rationem ingressi sunt; quod mitissimus Musarum cultus satis superque probat ²²). Ac si horum gloria ad horridam Thraciam aliquando redundavit, jam sponte apparebit, hoc seniorum Graecorum negligentia et inscitia factum esse, a qua recentiorum credulitatem assensum cohibere conveniebat. Ne probabili quidem argumento unquam evincetur, poesin Musarumque cultum ultra frigidum Haemum floruisse. Quam mature vero in Thessalia poesis orta sit, insigni sane Achillis exemplo doceri potest, quem unum in universo Achaeorum exercitu poesis citharaeque gnarum fuisse Homerus perhibet ²³). Quod argumentum quum per se levis ponderis ipse habeam, aliquid tamen lauci addit.

²¹) Thucyd. 2, 29., quem virum probabile est accuratam Thraciae gentium cognitionem sibi comparavisse, siquidem diu in illis regionibus eum vixisse, ibique historias composuisse constet.

²²) Haec distinguenda erant quum Zoëgae, viro quantumvis ingenioso et docto (de Obelis. p. 206.), tum aliis multis. Itaque omnibus argumentis destituti sunt Levesque (Vers. Thucydid. T. 3. p. 278 sqq. T. 2. p. 314. Stud. histor. antiq. T. 2. p. 111), Raoul-Rochette (hist. colon. Gr. T. 2. p. 193 sqq.) etc., quibus assentire non debebat Weichert. de Apoll. Rh. p. 111.

²³) Il. 9, 189. (cf. Athen. 14. p. 633. c.) cujus loci veram auctoritatem non assequuti sunt, qui sexcentis eum laudant.

Rumor aliquis ad Graecos pervenerat de coloniis, e peregrinis terris in Graeciam transmigratis, quae secum duxerint omnis cultioris vitae initia; verum eae partim fabulosae sunt, et tam incertis testimoniis traditae, ut vix aliquid veri iis subesse videatur; partim satis quidem certae; sed nullius, vel perexigui tantum momenti fuisse videntur ad ingenia Graecorum erudienda. Fabulosas istas hic omnino praetermittimus. Magna vis vulgo tribuitur coloniae Lydio-Phrygiae, duce Pelope, quem regiones circa Heliconem et Olympum occupasse ibique Musarum cultum instituisse recentiorum quidam dicunt²⁴). At primum Pelops non Thessaliam et Boeotiam sibi subiecit, sed Peloponesum, quae ab eo nomen traxit; deinde quo tempore haec loca petiit, jamdudum floruisse oportet in Pieria Musarum cultum. Multo probabilius est, Briges, Thraciam gentem, qui Macedoniae partem habitabant, cum ex Europa in Asiam trajecissent et una cum patria nomen mutassent (e Brigibus facti sunt Phryges)²⁵), rudia Phrygum ingenia formasse religionibus deorum; quod temporum certe rationes admittunt²⁶). Verum et haec in conjectura posita sunt. Ne-

que

²⁴) Sic Meiners. *discipl. Gr. hist.* T. 1. p. 34., Fr. Jacobs. *Gr. poes. hist.* in Supplementum. ad Sulzer. T. 1. p. 266., alii. Duplicem coloniam Lydio-Phrygiam statuit Huellmann. *Gr. hist. init.* p. 104-108.; verum is duplex vitium commisit. Pelopem Thessaliam occupasse nec Pausanias (5. 13. 1.), nec Strabo dicit (8. p. 561. 588.); neque haec Pelopis colonia distinguenda erat ab ea, quam Athenaeus (14. p. 625. L) memorat. Sole clarius res apparet ex Herodot. 7. 8. 3. 11. Paus. 5. 1. 5. 2. 22. 4. Strab. 7. p. 491. 12. p. 857. — Multa hic confunduntur a Clavier. *hist. pr. Gr. temp.* T. 2. p. 123., et a Raoul-Rochette. *hist. colon. Gr.* T. 1. p. 426. sqq.

²⁵) Herod. 7. 73. Strab. 10. p. 722. 7. p. 453. 12. p. 875. 14. p. 999. Steph. Byz. v. *αργεα*. Plin. 5. 41. Conon. 1. ibiq. Kanne p. 61. 63. et Heyne p. 171. cf. Gillies. *hist. Gr.* T. 1. p. 38. Bas., Creuzer. *hist. Gr. Fr.* p. 170. Stud. T. 2. p. 301., Meletem. T. 1. p. 75., Marsh. *hor. Pelasg.* p. 35., Ritter. *Vorhalle* p. 254 sq.

²⁶) Sic Clavier. *hist.* T. 1. p. 76., qui hanc sententiam confirmare studet Hyagnidis, Marayae, Olympi nominibus Phrygiis, quos cum Orpheo, Musaeo etc. ad idem poesis genus refert; quasi inflati tibicines vocandi essent *poetae*. Nec tibiarum, nec quilibet alius flatus, ad poesiū pertinet. Deinde hi Orpheo multo sunt juniores.

que certa lege historica demonstrari potest, quam dialecto Graeca primi illi poetae usi sint: nam Graeco ore eos cecinisse per se apparet.

XXVI

Quaenam dialectus prior apud Graecos orta, et in quam Graeciae regione in primis excolta sit, jam veteres vario consilio et eventu exquirere coeperunt; sed quid in hac quaestione profecerint, propter rerum traditarum penuriam vix accuratius hodie a nobis dijudicari potest. Haud parvi in hac re aestimandum est Metrodori testimonium, quo Dorica dialectus *ὁμιλοῦμένης* antiquissima a Graecis est habita ²⁷⁾, qua Orpheus quoque usus sit. Deinde idem auctor refert, post Doricam dialectum ortam esse Aeolicam, tum Ionicam, denique Atticam. Quae narratio quum aliis multis argumentis, ex accurata Graecae antiquitatis cognitione petitis; tum ratione, quae in his rebus plurimum valet, defendi potest. Sunt quidem, qui epicum Homeri sermonem omnium dialectorum antiquissimum, et universae olim Graeciae communem, neque aliam ante Heraclidarum reditum Graecis notam fuisse arbitrentur ²⁸⁾. Epicus autem sermo idem est ac Pelasgicus, indeque ortam esse oportet omnem dialectorum diversitatem, ex eorundem virorum doctorum sententia. At hi ipsi viderint, quomodo e sonora illa et cultissima epicorum poetarum lingua, quam

27) *ὁμιλοῦμένης* π. 3. *ἡλικίας* τῶν *ἰωνῶν* *ἐνθάδε* τὸ *πρεσβύτερον* *εἶναι* τῶν *ἡλικίων* τῶν *ἀρσίων*. — *παρὰ* τῶν *31* τῶν *ἀρσίων* *διακρίναι* καὶ τὴν *ὀρχήν*, *πρεσβύτερον* *ἔσται* τῶν *νεωτέρων*. ap. Jamblich. vit. Pythag. 34, 242. p. 476. Kiesel. cf. supr. p. 36. Quae apud veteres de Dorica dialecto serius orta, et post Heraclidarum demum reditum inter Graecos excolta, passim leguntur, ex sanis iudicandi regulis non nisi ad Peloponnesi incolas referri possunt (ut ap. Paus. 2, 37, 3. quem locum perperam cepit Creuzer. Symbol. T. 3. p. 164. (176.), alique).

28) Sic Squire, *Essai*. p. 199., Fischer. ad Weller. T. 1. p. 38., et Fr. Thiersch. de Hesiod. p. 38 sq. cf. p. 46., qui in tota antiquitate nihil nisi epica et Pelasgica inter se confusa videt.

Pelagicam vocare malunt, scabrae horridioris Dorici sermonis formae et flexiones enatae sint, in quibus explicandis frustra, ut opinor, desudaveris. Immo accurata diversarum dialectorum cognitio et comparatio certissimis argumentis aliquando docebit, Doricum sermonem, et, qui huic cognatissimus est, Aeolicum, et Jonicae et Atticae dialecti formas in se includere, iisque omnino quasi pro fundamento fuisse. Alii eo delapsi sunt, ut censerent, antiquissimam, omnibus Graecis communem, linguam, nescio quam omnium dialectorum misturam fuisse, e qua, ut ex Anaxagorae turbulentissimo chaos hic rerum ordo, singulae dialecti post infinitum temporis intervallum prodierint.

Jonicam dialectum in Asia demum ortam, eaque antiquum Graecae linguae robur fractum esse, ipsi veteres testantur²⁹). Itaque continuo falsa est eorum opinio, qui illam ex antiqua Graecia derivant. Cultissimus Homeri sermo parvula antiquioris vestigia servat. Notae sunt Aeolicae verborum formae, quae apud Homerum satis frequentes reperiuntur; et frequentiores etiam apud Hesiodum Boeotium; resederunt quoque usitatis formae genitivorum in *οιο* et *αο* excentes, quae e reliquis dialectis vel prorsus fere evanuerunt, vel HomERICA imitatione retentae sunt: epica autem dialectus illas servavit, quandoquidem versui heroico accommodatissimae sunt³⁰). Omnino omnibus sequentibus poetis Homericus sermo perpetuum propositum fuit exemplar, ad quod suam linguam conformarent, et quocumq; aliam quamlibet dialectum temperarent. Nam una dialecto nullus poeta pure usus est. Verum haec nunc missa facio.

²⁹) Hephaest. p. 231. Gaisf.: *Ἰωνίζοντες τῆς ἑλληνικῆς τῆς πόλεως*, cf. Mueller. Dor. T. 1. p. 15.

³⁰) Paucis hic attingimus rem, quae longa explicatione digna est; nam nondum sufficiunt, quae hactenus prolata sunt, ut a Koeppenio (de Homero p. 233.), a Mansionne (de Hesiod. in Supplement. ad Sulzer. T. 3. 2. p. 74.) aliaque multis. —

Quantam vim Doriensium turbae, per totam fere Graeciam excitatae, in Graecorum quoque linguam exercuerint, longa seculorum vetustate obscuratum hodie est, neque ipsis olim Graecis certis vestigiis cognitum. Achacos et omnes omnino Peloponnesi incolas ante Heraclidarum reditum alio ore loquutos esse, quam, quo postea usi sunt, Dorico, veteres tradunt ³¹⁾; qualis autem pristina eorum lingua fuerit, ipsi ignorasse videntur. Epicum sermonem, qualem apud Homerum cognoscimus, non tractum esse ex antiqua Graecia ad Asiae litora, sed in nova patria demum formatum, quum aliarum gentium frequente usu et consuetudine, tum, quia Ionibus, in Asiam transmigraturis, statim ab initio se adjungerent Pelasgi Arcadii et Eubocenses ³²⁾; satis, ut opinor, in oculos incurrit. Si autem epica dialectus communis omnium Jonum Asiaticorum lingua HomERICA aetate fuit (cui sententiae nihil certe obstat), facile est intellectu, quantopere ea, utpote quae satis multum antiqui roboris servet, sequente aevo diffluerit et quasi effeminata sit. Jam vero si ab HomERICA aetate in antiquiora ascendimus tempora, quibus Graeca natio nondum disjecta erat in diversissimas terrae partes: quam plenum et validum fuisse verborum sonum oportet! qui quidem senioribus Graecis, ubi antiquior lingua servata erat, horridior et incultior videbatur. Sic mollibus Herodoti auribus Pelasgorum, circa Cretonem et Placiam habitantium, lingua, barbari quid sonabat ³³⁾. Hinc facile conjectura fieri

³¹⁾ Arriphon, obscurus caeteroquin homo, ap. Pausan. 2, 37, 3. — Post colonias Ionicas in Asiam transvectas, omnes Peloponnesii *Δωροί* loquuti sunt, vel *Δωροί*; nam utraque dialectus cognatissima est, et magis nomine quam re distinguenda: nec dubito, utrique eandem antiquitatem assignare. Non satis accurate de hac re nuper verba fecit Marsh. p. 43-45.

³²⁾ Res satis nota vel ex uno Herodoti loco, 1, 146. cf. Marsh. p. 53.

³³⁾ Vid. Squire Essai. p. 179., Monbodo. de orig. ling. T. 1. p. 417. 427-429., Marsh. p. 28-32., O. Mueller. Dor. T. 1. p. 6. — Perperam judicant de la Nauze Mém. de l'Acad. T. 23. p. 116 sq. 126., et Gibert. T. 25. p. 6.

potest de omnium Pelasgorum lingua, scabra ista et aspera cultioribus auribus. Ubicumque vero Pelasgi habitabant, Aeolica dialectus usitata fuit, vel Dorica, ut in Thessalia ³⁴). Herodotus Aeoles antiquos Pelasgos fuisse contendit ³⁵). Itaque ab omni parte firmata est Dionysii Halicarnassensis sententia, qua Pelasgi Aeolica dialecto usi sunt ³⁶). Aeolica autem dialectus in plurimis Graeciae regionibus inde ab antiquissimis temporibus in usu fuit ³⁷), et quo antiquior, eo asperior habenda est; ut, quod Pausanias de Lacedaemoniorum lingua observat, id nihil dubitem ad antiquissimam transferre ³⁸). Huc quoque pertinet digamma, quod ipsum inter cascos Pelasgorum, seu Aeolum, spiritus fuit, modo asperius, modo lenius pronuntiatum, et Homérico aevo fortasse jam obsoletius factum; in vetustiore autem poesi adhuc exstitisse vix dubium videtur. Fr. Aug. Wolfius, quem hoc digamma olim irrisisse constat, ipsa hac irrisione viam sibi praeclusit, ne id probaret, quod hodie doctissimo cuique persuasum

³⁴) Paus. 10, 8, 3. cf. Strab. 5. p. 220. etc. Heerën. Ideen. T. 3. p. 64. Marsh. H. P. p. 45., alii.

³⁵) Herod. 7, 95.: *οἱ Αἰολοὶ — οἱ παλαιὸν καλεσμένοι Πελαγοί*. Horum vero Aeolum antiqua patria eadem Thessalia fuit (Conon. 27. Heród. 7, 176. Diodor. 4, 67.), unde 60. p. bell. Troj. in Boreotiam descenderunt, ibique se conjunxisse dicuntur cum Achaëis, novas in Asia sedes petituris. Hinc dialectus Aeolica in Lesbum transmigravit et in vicinam Troadem, quae postea Aeolis dicta est.

³⁶) Dionys. 1, 89. Nec aliam linguam Herodotus intelligit, qui Pelasgorum linguam sui temporis horridam vocat. Aeolica dialectus Herodoti aetate magis exculta erat; et haud dubie ab antiquiore, quam Pelasgicam vocare malumus, aequae vel magis etiam diversa, quam Homerica ab Herodotea. Caeterum Herodotus duplex tantum discrimen statuit, *γῆρας Αἰολῶν*, et *γῆρας Ἰωνῶν*; ergo illud in se includit Aeolicum; sicuti hoc Atticum (Thucyd. 1, 2. Strab. 8. p. 383. 9. p. 392.).

³⁷) Strab. 8. p. 333., qui Aeolico ore omnes Graeciae incolae loquutos esse refert, exceptis Atheniensibus et Megarensibus, et aliis perpaucis.

³⁸) Paus. 3, 15, 2. de Alemanis versibus, qui *οὐδὲν ἐς ἄλλῶν αὐτῶν ἰσχυρῶς τῶν Ἀσίων ἢ γλῶσσαν, ἥνεστα περιχυμένῃ τῇ εὐφρονει*.

est. At hodie viro sagacissimo non amplius de re, quam concedit, lis est, sed de nomine. Digamma vocamus Aeolicum, quia apud Aeoles diutissime conservatum est et scriptura et pronuntiatione: per me Pelasgicum dicere licet, dummodo ne mutato nomine rem mutatam esse existimes ³⁹). Deinde si certum est, Latinam linguam Pelasgicae sive Aeolicae dialecti genuinam aliquando fuisse filiam (quod utriusque accurata comparatio firmis argumentis docet ⁴⁰), hinc etiam potest digamma antiquissimae Graecorum linguae vindicari. Hanc autem antiquissimam linguam, nihil mihi certius esse videtur, in iis ipsis locis primum excultam esse, ubi sub Thracum nomine poesis Musarumque cultus olim floruit. Omnes Macedones, Thessali, Boeoti, Strabonis adhuc tempore Aeolico ore loquuti sunt ⁴¹); Parnassi autem accolae eadem vel Dorica dialecto usos esse

³⁹) Nomen Aeolicum defendere multis adductis testimoniis studuit Dawes. *Miscell. Crit.* p.113-118. ed. Burges, cf. Marsh. p.100 sqq. — Digamma antiquissimae linguae vindicat Dionys. 1, 20. Rem, etsi non nomen, quod minus curamus, extra omnem dubitationem ponit inscriptio quaedam ad Olympiam reperta (v. *Classical Journal*. Vol.1. p.328.), et alia multa, quae collecta vel indicata sunt in *Classical Journ.* Vol. 16. p.305., *Mus. Crit. Cantabrig.* T.1. p.356., a Payne Knight. Proleg. in *Hom.* 5. LXXXV. — cf. Gruter. *Inscriptt. antiq.* T.1. p.144., Lanzi *Saggio di lingua Etrusca* p.108., Gori *Museum Etrusc.* T.1. p.1v., Mazochi *Aeneae Tabulae Heraclensis.* p.130-284., Chishull. *Antiqq. Asiatic.* p.16., Combe *Numm. Vett.* pl.14., Pellerin *Troisième Supplém.* pl.5. nr.2., et quae in hanc sententiam disputavit Marsh. p.60-79.

⁴⁰) Cognationem et Graeci et Romani auctores testantur, ut Dionys. 1, 18. cf. 20. 89., Strab. 5. p.220., Greg. *Corinth.* p.285. Koen. — Liv. 1, 7., Quintil. 1, 6., Plin. 3, 5, 7, 56., Tacit. *Anal.* 11, 14. cf. Heyne de orig. Gr. *Commentt.* Gotting. T.8. p.31., Marsh. p.47 sqq., Monbodo de orig. ling. T.1. p.425.

⁴¹) Strab. 8. p.333 sq. cf. Court de Gébelin. *Monde primitif.* Tom.3. p.462., Hancarville sur l'origine des arts dans la Grèce, T.1. p.256. Clavier. *hist.* T.1. p.9-78., Raoul-Rochette des colon. T.2. p.24. T.1. p.142. — De Aetolis idem observat Chishull. *Antiqq. Asiatic.* p.105. — Illuc spectat etiam mythica narratio de Aeolo, qui omnem Thessaliam expugnaverit, ab eoque Graeciae incolae dictos esse Aeoles, Apollod. 1, 7, 2., Eustath. ad Dionys. 820., Schol. ad Apoll. Rh. 3, 1093. Nonne antiquissima Aeolis in Thessalia est (Paus. 10, 8, 3.)? Nonne Orpheus Thessalus ex ejusdem

haud ambiguis tenemus vestigiis ⁴²⁾. Itaque qua tandem ratione aliquis induci potuit, ut et hos et omnes reliquos Graeciae populos, Homerice, id est *Pelasgice*, loquutos esse opinaretur ⁴³⁾?

Aeoli nepotibus fuit? Nonne a Piero, Aeoli nepote, et Orphet avo, Musarum cultus inductus est (Heraclid. Pont. ap. Plut. de mus. p. 1132. a. cf. Heyne de Mus. Comm. Gott. T. 8. p. 41 sqq.)? Denique nonne omnes Aeolicae coloniae, quae ante Trojanum bellum deductae esse traduntur, e Thessalia profectae sunt (Ilaoui-Roch. T. 2. p. 13.)?

⁴²⁾ Notum est, Delphicum oraculum Dorienses condidisse. Doriensium vero antiquissima sedes est Thessalia. Ut Dorienses et Aeoles, ita Delphi *ἑόνες* dixerunt pro *πόδες* (Kannius, Mythol. Gr. p. 93. perperam *ἑόνες* vocat), sollenni litterarum π pro ϕ , et ν pro θ , permutatione (Maittaire p. 140. St. cf. O. Mueller. Dor. T. 1. p. 212.). Similia v. ap. Plutarch. Quaest. Gr. T. 2. p. 292.: $\epsilon\lambda\gamma\eta\delta\epsilon\ \delta\epsilon\tau\iota\ \tau\acute{o}\ \phi\ \tau\theta\ \nu\ \chi\rho\acute{o}\nu\tau\alpha\ \delta\iota\alpha\lambda\phi\acute{\iota}\ \epsilon\alpha\omega\delta\alpha\pi\epsilon\tau\epsilon\ \mu\alpha\alpha\delta\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma\ \epsilon\iota\lambda\alpha\pi\epsilon\tau\epsilon\ \kappa\alpha\iota\ \beta\alpha\lambda\alpha\sigma\kappa\acute{\iota}\nu\ \kappa\alpha\iota\ \beta\epsilon\tau\alpha\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma\ \lambda\acute{\iota}\gamma\iota\tau\tau\epsilon\varsigma$, $\delta\lambda\lambda\prime\ \delta\epsilon\tau\iota\ \tau\acute{o}\ \pi\ \kappa\alpha\iota\ \gamma\lambda\eta\ \tau\delta\ \mu\alpha\delta\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma\ \beta\alpha\lambda\delta\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma\ \kappa\alpha\iota\ \tau\delta\ \beta\epsilon\tau\alpha\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma\ \epsilon\iota\sigma\iota\tau\epsilon\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma\ \kappa\alpha\lambda\delta\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma$. — Greg. Corinth. p. 270. Koen.: $\epsilon\iota\ \lambda\alpha\lambda\lambda\acute{\epsilon}\tau\epsilon\ \tau\delta\ \nu\ \tau\theta\ \nu\ \mu\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma\ \epsilon\tau\alpha\iota\ \tau\theta\ \nu\ \iota\sigma\alpha\phi\acute{\epsilon}\tau\tau\alpha\iota\ \tau\ \epsilon\ \kappa\ \epsilon\ \delta\ \epsilon\iota\sigma\ \mu\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\ \delta\epsilon\tau\iota\ \tau\acute{o}\ \epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\varsigma\ \epsilon\beta\alpha\delta\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma\ \delta\epsilon\tau\iota\ \tau\acute{o}\ \epsilon\lambda\alpha\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma\ \mu\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\ \delta\epsilon\tau\iota\ \tau\acute{o}\ \epsilon\beta\lambda\iota\sigma\tau\epsilon\varsigma$. cf. Mus. Crit. Cantabr. T. 1. p. 34. — Simili modo Aeoles pro ϕ usi sunt θ . v. Greg. p. 289. Hoc autem ϕ videtur antiquus Pelasgorum spiritus fuisse; cf. Marsh. p. 93.

⁴³⁾ Apud Thierschium (p. 39.) non modo Attici, Euboeenses, aliique insulani; Peloponnesii, Arcades, etc. Homerice fari didicerunt, sed etiam Boeoti et Phocenses: — Caeterum nihil curamus eos, qui Graecam linguam ab Hebraica (ut Sam. Squire, Essai, p. 161. 172. 177., et ingens aliorum turba), vel ab Aegyptia derivant (ut Kircherus, et Monboddo. T. 1. p. 451 sqq. 468. etc.): has ineptias jam olim jure derisit Bochart, litterarum orientalium sui temporis peritissimus, Op. Vol. 2. p. 832., Geograph. sacr. p. 58. 60., et Freret. Mém. de l'Acad. T. 23. p. 245. — Omnino sicuti omnia, quae Graeci primis illis temporibus ab Aegyptiis petiisse dicuntur, fabulosa et contra omnem historiae fidem sunt, ita quidquid de Orpheo in Aegyptium profecto, ac de deorum cultu adeoque poesi illinc derivata fabulantur, a seriioribus Graecis effictum est, nec ante Manethonem Aegyptium (ap. Euseb. Praep. Ev. 1. p. 47.), et Diodorum cognitum (1, 23. 92. 96. 3. 64. 4, 25. 5, 49. 64. 75.). Herodotus, cupidissimus harum rerum scrutator, unum tantum hymnum invenire potuit apud Aegyptios *Ἀμείνων* (2, 79.). Carmina Aegyptia jam Platonis aeo aucta esse videntur (de legg. 2. p. 657. 7. p. 798.); et sequente aeo incredibile dictu est quanta copia sub fabuloso Hermetis Trismegisti nomine procusa sit (Diodor. 1, 49. 53. 72. 17, 50. Plutarch. de Is. et Os. p. 466 sq. 435. 410., Clem. Alex. Str. 6. p. 757. Protrep. p. 292., Eudoc. p. 305.). in primis sub Ptolemaeorum imperio (Tychsen. de litteris Aegypt. p. 31.). Noli autem tibi persuadere, quidquam horum ante Herodotum existitisse, nedum ante

XXVII

Vagum istud et incertum Pelasgorum nomen jam veterum quorundam vaga judicia magnopere detorsit et elusit. Alii enim, vel quod Homerus nullam certam sedem iis in antiqua Graecia tribuit, sed et in Asia et in Creta disiectos memorat ⁴⁴⁾, vel vana nominis etymologia decepti ⁴⁵⁾, multivagam sibi finxerunt et erraticam nationem, nullis fixis sedibus habitantem. Ex hoc numero fuerunt Hellanicus, Ephorus ⁴⁶⁾, Dionysius Halicarnassensis, alique minorum gentium historici. Alii contra, disertioribus suae antiquitatis testimoniis fidentes, Pelasgis certas et definitas sedes assignarunt, ut Herodotus, Thucydides, alii. Utraque sententia, etsi

Homerum (quod putant Mignot. Mém. de l'Acad. T.36. p.95., alique Francogalli, et Zoëga, de Obel. p.502., cf. Dissert. p.295., qui in antiquissimis obeliscis hymnos hieroglyphice insculptos esse contendit p.183.; et Plessing. Memnon. T.1. p.339.). — Itaque qui Orphei poesin, nomen, adeoque natales ex Aegypto derivant, mirum est quantopere ii totius antiquitatis fidei illudant, quam in unius Diodori intestabile nomen positum volunt (ut Souchay. Mém. de l'Acad. T.12. p.7., Depuis, origine de tous les cultes T.1. p.133., Clavier. hist. T.1. p.77., Schmidt. Opusc. p.108. 123.; Tiedemann. p.10., Suedorf. de hymn. vel. p.49., Prichard. Analys. of the Egypt. Mythol. p.3. 12., Gail. de cultu Bacchi p.100. etc. Saniora vid. ap. Foucher. Mém. de l'Acad. T.35. p.76., Kanne. ad Conon. p.14., Anal. Philol. 40. etc.). Orpheum ex Aegypto fuisse oriundum, inepta conjectura recentiorum est, quam sibi eripi vix passus est Crenzer. Symbol. T.3. p.149. (163.); apud Pausaniam saltem 6, 30, 8. nihil legitur hujusmodi.

⁴⁴⁾ Il. 2. 840. Od. 19. 177. At hos haud dubie fugit Dodona Pelasgica et Argos Pelasgica apud eundem Homerum.

⁴⁵⁾ *Trans mare advenas*, a *εἰλαγος*, sicuti *μῦα μίερα, ἴππῃ τετα* etc. v. Kanne, Verwandtschaft des Deutschen und Gr. p.47. Urkunden p.389. 618., Fr. Thiersch. de Hesiod. p.36., Hermann. ad Creuzer. p.68., Beudiscen. in Misc. Hafn. T.1. 2. p.118. Verior videtur etymologia esse, qua significant *rusticolae*, a *αἰμα* et *ἀγρῆ*, nam antiquior nominis forma fuit *Πελαγῆς*. v. O. Mueller. Orchom. p.124.

⁴⁶⁾ Hellanic. ap. Dionys. Halic. 1. 47. 28. Fr. p.101. Si. Hecat. Fr. p.41. Cr. Ephor. ap. Strab. 5. p.337. (220.), Diodor. 5. 80. Marx Fr. p.157. cf. Mueller. Aegin. p.9 sq. Orchom. p.445 sq.

diversissima, in eo tamen congruisse videtur, ut Pelasgos ex ipsa Graecia oriundos statueret, neque e barbaris terris advenas; siquidem illa Arcadiae, vel Argolidis, haec Thessaliae, vel Boeotiae, vel Atticae indigenas eos faceret ⁴⁷). Qui inter veteres ex Asia in Graeciam venisse Pelasgos dixerit, ego novi neminem; itaque eo magis culpanda est recentiorum conjectandi libido, a qua ne Marshius quidem, qui doctissime de iis egit, recessit ⁴⁸). Similem errorem mihi videntur errasse, qui oppositionem quandam inter Hellenes et Pelasgos statuunt, quam nec Herodotus, nec Thucydides, nec antiquissimus Homerus agnoscunt. Si omnia, quae de hac re comperta habemus, inter se comparaverimus, facile apparet, Pelasgos, ut apud Homerum Achivos, et postera aetate Hellenes, magnam aliquando inter Graeciae populos auctoritatem nactos, et ad tempus certe tuitos esse. Sed nec initium nec finis Pelasgici imperii notus; et utrumque heroicae aetatis memoriam longe superat; ac illud in obscurissima ista secula recedit, quae antiquissimi mythi vix attingunt. Fuere quidem etiam tum, quum historiae lux res Graecas collustrare coepisset, magna Pelasgorum

⁴⁷) Autochthones sive aborigines Arcadiae Pelasgos dicit Hesiodus ap. Strab. 5. p. 337. (quem locum respexisse videtur Apollodor. 3. 8, 1.):

Ἰδὲς Ἀρχαίοντες Ἀρκάδας Ἀργεῖοι,
ὁ πῶτα πῶτα Πελαγῆς ἐν Ὀλύμπῳ ἔγενεν.

et, ut satis clare apparet e Pausaniae loco (8, 1, 2), Asius etiam:

Ἀργεῖον δὲ Πελαγῆς ἐν Ὀλύμπῳ ἔγενεν
ταῦτα μάλιστα διέκλυον, ἵνα θυγατρὶ γένος ἴη.

Qui versus, quamvis ad Thessalam relati, aut ad Atticam, paululum restringunt recentiorum rationes de Pelasgiis, statim ab initio campos incolentibus, et agriculturam exercentibus (ut O. Mueller. Orchom. p. 126., Minerv. Pol. p. 3., Dor. T. 1. p. 236 sq.). In ejusmodi autem veterum poetarum testimonia, quasi pro fundamentis posita, Ephorum in primis suum de Pelasgiis systema condidisse, mihi admodum probabile videtur.

⁴⁸) Eidem conjecturae adhaerent Casaubonus, ad Strab. 5. p. 327., et Marshii populares, Squire Essai p. 142., Cumberland. de orig. gent. p. 379., Monbodo. p. 414 sq., aliique.

gorum turba; verum haec, ut vir acutissimus nuper coniecit ⁴⁹), omnino accernenda est a mythico grege. — Ut ante Doriensium migrationes nomen Helladis exiguos tantum fines in Thessalia complectebatur, quorum rex apud Homerum Achilles est ⁵⁰); ita diu ante aetatem heroicam primitiva Pelasgorum sedes Pelasgiotis sive Pelasgia fuisse videtur in eadem Thessalia inter Peneum et Olympum ⁵¹). Inter Pelasgos autem et Hellenes situm est Achivorum imperium, quod Homerus optime adambravit. Quo tempore hoc florere coeperit, non diserte tradiderunt veteres; verum probabile est, ejus initium in ipsis heroicæ aetatis primordiis quaerendum esse. Jam quid vero similis esse potest, quam ipsam aetatem heroicam Pelasgico imperio finem tulisse? etsi confitendum nobis est, ne vestigium quidem hujus rei apud veteres apparere. At quidni in rem tam desperata et tam conclamata modestam conjecturam proponere liceat? quæ, si viris acutioribus placuerit, haud contumaciter se recipiet, unde profecta est. Cum autem certum sit, a Pelasgis in primis Graecorum mysteria originem ducere; deinde cum æque certum sit, mysteria tum communia oriri solere, cum sacra, quæ aliquando per Graeciam publice colebantur (nam quis crediderit mysteria cum Graecorum origine conjuncta esse?), potentiorum populorum imperio suppressa, in templorum claustra

⁴⁹) Niebuhr. hist. Rom. T. 1. p. 66 sqq. De horum Pelasgorum primitiva sede non possum cum viro doctissimo consentire. — Caeterum hi Pelasgi intelligendi sunt, quos Plutarchus (v. Rom. 10. T. 1. p. 76. R.) non per Graeciam tantum, sed per maximum etiam hujus orbis partem disjectos esse tradit.

⁵⁰) Gallies. hist. Gr. T. 1. p. 5., Marsh. p. 8. 24 sq., Thiersch. de Hes. p. 12. Larcher. Herod. T. 7. p. 237., Huellmann. init. hist. Gr. p. 114., O. Mueller. Aegin. p. 15. 19-155.

⁵¹) Larcher. Herod. T. 7. p. 220., Mueller. Dor. T. 1. p. 203. — Argolis quoque (Mueller. Aegin. p. 9.), et Arcadia, totaque Peloponnesus, et universa Graecia dicta olim est Pelasgia, Marsh. p. 3. 7. 23. 25. 50. — Thessaliam, antiquissimam Pelasgorum sedem, confirmat etiam Homeri Argos Pelasgicum, et Dodona Pelasgica.

se receperint, ibique in sancto recessu posthac commissa sint; quodnam temporis momentum huic rei accommodatus esse potest, quam ipsum illud efflorescente heroica aetate suppressum Pelasgorum imperium? At non uno eodemque tempore magna illa natio victa et subacta est. Plures libere agendi potestatem retinuerunt usque ad Doriensium migrationes, et, quae res paulo ante accidit, ad Thebas, Pelasgicorum sacrorum cascam sedem, a Boeotis Aeoliis suo imperio subjectas ⁵²⁾. Quid? quod nullum mysteriorum institutum his temporibus potest posterius esse, quia posthac nihil amplius reperimus, quod origini eorum ansam praeberit. Quid? quod nullus eorum, qui de constantissima Graecorum fama mysteriorum auctores vulgo traduntur, Orpheus, Musaeus, Eumolpus, omnis antiquitatis consensu serius vixit. Nonne hoc maxime memorabile est? Quomodo autem id, quod integro saltem seculo Homero superius est, et per integrum seculum jam floruit, HomERICA aetate *vix ortum*, ut vulgo fit, videri potest?

XXVIII.

Longam et operosam Aeolicarum coloniarum molitionem multum ad genuinae Orphicae poesis interitum contulisse, jam supra a nobis monitum est. Fuere jam inter veteres, qui illarum historiam fusius enarrarent, ut Hellanicus, Ephorus, et haud dubie etiam Theopompus; et Anticlide Atheniensis ⁵³⁾; nobis eadem e Strabonis potissimum parum accurata nar-

⁵²⁾ Samothracia mysteria ex Herodoti rationibus Doriensium irruptione in Peloponnesum antiquiora non esse, demonstratum nuper ivit O. Mueller. *Orchom.* p. 140., quamvis ejus rationes non ab omni parte firmatas habeam. Sed fuerint tunc demum in Samothracia orta; per me licet: num in ipsa Graecia eadem tam sero orta putemus? Nonne aeque luculenter e Pausania (9, 25, 6.) apparet, Pelasgorum mysteria statim post Thebas ab Epigonis dirutas (ergo jam ante bellum Trojanum) in ipsa Boeotia condita esse?

⁵³⁾ Hellanicus *ἡ ἐν τῇ Αἰολικῇ*. Tzetz. Schol. ad Lycophr. T. 2. p. 1018. Sturz. *Hell. Fr.* p. 46., Ephorus libro 3. historiarum, vid. Meier Marx. *Fr.* p. 132 sq. Theo-

ratione nota est. Primam coloniam, Pisandro et Oreste ducibus, Amyclis profectam esse, et insulam Tenedum occupasse, Pindarus tradit ⁵⁴). Sed ea omnino mythica est, et jam Graecorum acumina magnopere torsit. Ut enim rite res procederet, Orestem, decrepitum senem (octogenarium enim fuisse oportet), in Arcadia animam efflasse de nihilo fluxerunt, et hinc Pisandrum colonos in Tenedum traduxisse ⁵⁵). At cum per se parum probabile est, Orestem ea aetate novam expeditionem suscepisse, tum, quo tempore Dorienses Peloponnesum expugnasse narrantur (et haec res omnium coloniarum Acolicarum causa fuit), Orestes jamdudum mortuus erat, met Tisamenes, filius ejus, Achaeorum imperium tenebat. Ergo videndum est, ne Orestes pro posteris suis sit positus. Similis error secundae, quam vocant, coloniae narrationem implicat. Haec enim e Strabonis confusis rationibus, a quibus recentiores nondum recesserunt, sexaginta post Trojam captam annis e Peloponneso profecta est, Penthilo duce; viginti igitur annis ante Heraclidarum reditum. Sed non est obscurum, cur hoc potissimum tempore patriam reliquisse dicatur. Etenim tum

poipuū vero de eodem argumento exposuisse, inde potest colligi, quod is historiam Graecam auspicatus est ab Heraclidarum reditu. — Anticlidēs in decimo sexto libro *ap. Athen.* 11. p. 466. c., ubi dulcissima fabula de Enalo, in mare prosiliente, ut puellam servaret; cf. Plutarch. conviv. sept. sap. 20. Wytteubach. *Animadv.* T. 1. p. 587. — Inter recentiores eandem materiem tractarunt Marsham. *Chron. Can.* p. 343. ed. Londin., Freret. *Defens. Chronol.* p. 67. 198., Santocruc. de statu et fat. colon. p. 207., Larcher. *Herodot.* T. 7. p. 417., Clavier. *hist.* T. 2. p. 46., Raoul-Roch. *hist. colon.* T. 2. p. 446. T. 3. p. 34., Hegewisch. p. 148., et unperrine O. Mueller. *Orchom.* p. 398. p. 477. Dor. T. 1. p. 65.

⁵⁴) Nema. 11. 44. (31. B.) ibiq. Schol. cf. Sirab. 13. p. 582. c. (872. d.) Schol. Eurip. *Orest.* 1615. Vellej. *Pat.* 1. 2. Tzetz. ad *Lycophr.* 1374. T. 2. p. 1019. Mueller., *Hellanic.* Fr. p. 46. Sturz.

⁵⁵) Tenedos insula *Aeolica* vocatur ab *Hellanicis* v. *Geogr. Minor.* T. 4. p. 39. Hudson. cf. *Dionys. Perieg.* 537. ibiq. *Enstath.* *Herod.* 1. 119. 151. Caeterum nondum exputare potui, cur haec colonia dicta sit *Aeolica*, quum nonnisi *Achaeis Peloponnesiacis* constiterit.

in Boeotia, unde Penthilus transfretaturus erat in Lesbum, Aeoles Boeoti, a Thessalis fugati, advenerant, quibus Thraces et Pelasgi debellandi erant ⁵⁶). Quod ut rite procederet, Penthilus Boeotis commodam auxilium ferre debebat; ideoque magnam Boeotorum partem, qui par pari referre vellent, Penthili coloniae se adjunxisse tradunt. Aeoles Boeotos aliosque populos ad Penthili coloniam confluisse ⁵⁷), certissimum est; sed narrationem de auxilio, quod is Boeotis, sexaginta annis post Trojam deletam e Thessalia redeuntibus, tulisse dicitur, omnino fictam habeo, quum colonia illa ex accuratiore temporum computatione circa 100 p. Troj. c. e Peloponneso profecta sit ⁵⁸). Caeterum ipsum Penthilum coloniam Aeolicos in Lesbum deduxisse, Pausanias narrat (3, 2, 1), qui haud dubie ex integro fonte hausit. Quod Strabo tradit de eodem Penthilo, in septentrionalem Thraciam profecto, ibique mortuo, id pro errore habendum, qui, ut supra demonstratum est, ex antiquissimi terrarum nominis inscitia prodit. A Penthilo urbs Lesbia Penthile nomen traxit; Penthilumque usque ad Pittaci tyranni tempora Mitylenen incolebant ⁵⁹). Pars ejusdem coloniae in Euboea resedit, ibique procul dubio Oresten urbem in Orestis honorem

⁵⁶) *Ἡ Ἀλαλὴ πύρρον* Aruen, antiquam Aeolidem, aliquando occupaverant (Paus. 10, 8, 3. etc.), de qua recte sentit Clavier. hist. T. 1. p. 57. 92. ad. Apollod. T. 1. p. 93., qui non vituperandus erat Muellero, Orchom. p. 140.

⁵⁷) Strab. 9. p. 402. b. (617. c.) 13. p. 582 sq. (873 sq.); qui ob magnam Boeotorum copiam eandem coloniam *Boeotiam* vocatam esse tradit. Ut autem vero simile est, *Aeolicam* vocatam esse ab Aeolibus Boeotis, ita non proinus rejicienda est eorum ratio, qui idem nomen explicant *ἡ δὲ τὴ ἐν διαφύρῳ εἴρα* (Tzet. ad Lycophr. 1377., Eustath. ad Dionys. 820.), vel *ἡ δὲ τὴ ἐν πάλῳ ὄρει συνεστῆδα* (Meuclles ap. Etym. M. *ἀλαλὴ*): apud Lycophr. l. l. *πυλὸν* audit.

⁵⁸) Utrunque rem etiam Mueller. Orchom. p. 385. ad unum tempus comprimit; etsi ille locus haud facile conciliari poterit cum p. 477.

⁵⁹) Steph. Byz. v. *πενθίλα*. Penthilidae ap. Aristot. Polit. 5, 10. (5, 8, 13. Schneid. quem cf. p. 311.), Myrsil. Lesb. ap. Plut. de prud. anim. 2. p. 373. Mueller. Orchom. p. 477.

condidit ⁶⁰). Non recto autem itinere Penthilus e Boeotia in Lesbum trajecit; sed variis casibus jactatus et saevitia maris quintodecimo demum anno sedem ibi fixit ⁶¹). In his igitur satis longis erroribus plures maris Aegaei insulas occupare poterat; neque dubito, quin eodem tempore in insula Tenedo quoque colonos reliquerit: quae res posthac ipsi Orestis tributa est. Haec conjectura majorem etiam vim acquireret, si reputaverimus, secundum omnes veterum narrationes Penthili tantum coloniae Aeoles Boeotos se adjunxisse. Horum autem Boeotorum plures certissimum est Tenedum occupasse, et sicuti inter Lesbios et Boeotos, ita etiam inter hos et Tenedios perpetuam *συγγειαν* conservatam esse, quae in bello Peloponnesiaco maximi fuit momenti ⁶²). Quam pure autem Boeoti illi Lesbii patriam dialectum retinuerint, neque, ut Jones in Asia, antiquum ejus robur fregerint, Heraclidis Pontici testimonio constat ⁶³).

Subtilior quaestio, de coloniarum Aeolicarum historia instituta, docebit aliquando, ut spero, omnia, quae de iis narrantur, ad duas expeditiones posse revocari; quarum altera statim post Doricensium adventum ab Orestis filiis suscepta est; altera viginti vel triginta annis post ab Orestis nepotibus. Illa prior est Jonicis coloniis, et Lesbum potissimum petiit; haec facta est, quum Jones evigilare coepissent, et trans Lesbum in

⁶⁰) Hecataeus ap. Steph. Byz. et Hesych. v. *ὀπίρρε*. — Strab. 10. p. 447. a. cf. Raoul-Roch. T. 2. p. 447 sq.

⁶¹) Ita Vellejus certe narrat 1, 2, 5. qui non discrete quidem Penthilum memorat, sed Orestis liberos omnino.

⁶²) Thucyd. 3. 2. 7, 57. — Caeterum e Lesbo Aeoles trajecerunt in Troadem, quae regio deinde Aeolis dicta est. Lesbos, Aeolum Asiatiorum metropolis. ap. Eustath. ad Dionys. 536. cf. Strabo 401. c. (615. d.)

⁶³) Apud Athen. 14. p. 626. c. cf. Gillies. hist. Gr. T. 1. p. 103 sq.

ipsam Asiam trajecit **). Illa quam vim habuerit ad genuinam Orphei poesin immutandam, e supra dictis clare apparet. Paulo ante Thraces, vetusti illi Musarum cultores, et e Boeotiâ et e Thessalia fugati erant. Quibus insignibus argumentis extra omnem dubitationis aleam positum est, poetarum, qui vulgo Thraces vocantur, aetatem in seriora tempora incidere non potuisse, nisi in seculum undecimum ante Chr.

⁶⁴) Pausan. 7. 6. 2. 3, 2. 1 Vellej. 1, 4, 4. Strab. 13. 583. e. (873. b.) Herod. vit. Hom. 38.

*Μυστηρίων τε τῶν ἀπορρήτων γένους
εἰδείξεν Ὀρφεύς.*

CAPUT III.
ORPHICAE POESIS NATURA.

Ὀρφεὺς μὲν γὰρ τελετὰς τ' ἡμῖν κατέδειξε, φόνων τ' ἀπέχεσθαι.

XXIX.

Non sine ambagibus jam eo perventum est, ut gravissimam eandemque difficillimam quaestionem aggredi liceat. In duobus praecedentibus capitulis id potissimum spectavimus, ut, quo tempore, et ubi locorum poesis Orphica orta sit, demonstraretur. Quibus in disputationibus multa nobis obstruxerat et veterum et recentiorum temporum temeritas. Argumenta nostra ex ipsius antiquae historiae Graecae subtiliore cognitione et accuratiori interpretatione petita sunt: e fabularum, quibus Orphici persona abundat, deverticulis raro aliquid exsculpsimus. Quum igitur ne contumacissimus quidem amplius dubitare queat, floruisse in antiqua Graecia ante aetatem Homericam poesin Orphicam; jam nobis declarandum est, qualis illa fuerit, et cuinam usui destinata. Ac quantum ad hanc quaestionem solvendam in superioribus, quum singulorum argumentorum gravitate per se aestimata, tum omnium rationum pondere in munus collecto, prolatum sit, in animum revocare oportet. Hic vero iterum nobis cum difficultatibus conflictandum est, quas in ipso limine objecit non quidem ipsa Graecorum antiquitas (haec enim velut uno ore ad sanctas Deorum religiones poesin Orphicam accessisse testatur); verum recentissimorum quorundam scriptorum audacia, quae conjecturis suis indulgere, quam totius antiquitatis voci auscultare, maluit.

Quum ex iis carminibus, quae Graeca antiquitas nobis sub Orphei nomine transmiſit, omnino non possit colligi, quanam vera et genuina Orphicae poesis, qualem ante aetatem Homericam circa Olympum et Heliconem floruisse oportet, natura et indoles fuerit; facile apparet, quid difficultatis adeoque molestiae exhauriendum sit ei, qui hanc rem exponendam sibi sumpserit. Sunt vero inter Orphicorum carminum farraginem, quae et ad lyricum, et ad didacticum, et ad epicum genus pertineant ¹⁾. Lyrica et didactica carmina ab ipso Orpheo cantata esse, quum per se probabile est, tum antiquitatis consensus docet. Per se probabile est, quoniam nostri ingenii indoles declarat, hominem, simulatque ad culturam animi proficere coeperit, et longe se supra animalem naturam elatum animadverterit, suos ipsius animi sensus verbis exprimere et cum aliis communicare gaudere. Quum vero aliquis suos ipsius animi sensus eloquitur, non est obscurum, eum lyrice loqui. Quam facile vero poesis lyrica in didacticam, quippe quae ipsa subjectiva, ut hac voce utar, est, transire soleat, quin immo saepius cum ea coalescat, vix est, quod moneam. De epicis autem carminibus, quae Orphei nomen prae se ferunt, iam supra professus sum, ea seniorum temporum temeritati deberi: atque in hac sententia persisto, antiquorum auctorum testimoniis fretus.

Ibycus Rheginus, poeta lyricus, qui dñ ante Onomacritum, a quo rerum Orphicarum osores omuem poesiñ Orphicam profectam esse voluit, vixit, Orpheum celebratissimum poetam vocat: eundemque Pindarus laudatissimum lyricae poesis patrem (*γορμυχῶν ἀοιδῶν πατέρα, ἐναινήτων Ὀρχίου*)

¹⁾ Mirum sane, si Orpheum, quippe quem in alia omnia distraxerint, ad dramaticam etiam poesiñ conſecerint. At cave, ne hoc extorqueas e Nicephori Gregor. hist. Byz. 10. p. 289. ed. Boivin: *ὅτε μὴ τὸν Ὀρφεὺς ἐν τραγῳδίᾳ θεωρεῖται*. Lege totum locum, et videbis, quomodo haec intelligenda sint.

'*Ορχία*) appellat. Aeschylus, Pindaro aequalis, omnia Orpheum lyticae poesis vi superasse dicit. Ergo jam illo tempore maxima fuit poesis patri gloria et auctoritas. Ergo non potuit Onomacriti, quem Aeschyli Pindarique aetate superstitem fuisse oportet, fraudibus fieri, ut Orpheus poeta tum primum prodiret, ejusque nomen per totam Graeciam tantopere celebraretur: nisi cum quibusdam censere malis, Onomacritum, quem ipsius Pindari praeceptor, Lasus, in fraudibus deprehendit, illis poetis tam turpiter imposuisse. — Deinde Euripides etiam Orphicae poesis praestantiam insigniter laudat in *Medea*, *Alcestide*, *Iphigenia Aulideusi*, et *Bacchis* ²⁾. Num Euripidem quoque ad ea carmina respexisse putemus, quae Onomacritus sub Orphei nomine composuisse fertur? Si hoc verum judicas, quod ne probabile quidem est, objiciam tibi Platonis, summi philosophi, auctoritatem, qui aliorum fraudes a genuinis Orphicis carminibus (si genuina vocare licet, quae genuinae rei fidam imaginem reddunt) disertissime distinguit; objiciam Pausaniae quoque, acutissimi harum rerum scrutatoris, testimonium. Atque ille ³⁾ Orphicos hymnos eximie laudat, vetans, ullum carmen cantari debere τῶν νομοποιῶντων exa-
mini non subjectum (ἀδόκιμον Μοῦσαν), etiamsi dulcius sit hymnis Orphei; qui autem probi et honorati viri reperti sunt, inquit, quique bene de republica meriti, eorum poemata publice canunto, sed absque mu-

²⁾ Haec et superiorum poetarum loca collecta videbis sup. p. 85. — Caeterum jam Aeschyli temporibus loquutio εἶναι τῶν Ὀρφικῶν ὕμνων, vel πάλαι τῶν Ὀρφικῶν μέλων, in proverbium abiisse videtur; et originem suam fabulis, quae inde ab antiquissimis temporibus (non χθι καὶ παρὲν) de Orphicae poesis vi et efficacia traditae sunt, debet. Praeter Aeschylum et Euripidem hoc proverbium laudat Plat. de Legg. 8. p. 829. d. Tam dulciorum autem Orphei carmina numquam exsisterunt in rerum natura. Immo hymni Homeridarum et elegantiores et dulciores habiti sunt; Orphici vero ἀκαταστάτοι.

³⁾ Plat. de Legg. 8. p. 829. d. Illic, et qui statim laudabuntur Platonis loci, cum aliis pluribus conjunctim allata sunt p. 102.

sica ⁴⁾). Quo loco non obscurum est, Platonem Orphicos hymnos ad sacrum poësis genus referre ⁵⁾). Idem auctor meliorem poësin Orphicam respicit in Philebo, Cratylō et Phaedro, et aliquot versus affert, ex hymnis, ut Schleiermachers aliusque placet, petitos; quos, etiamsi non ex ipso divino Orphici ore fusos, tamen hoc poeta dignos iudicavit. Acrriter contra invehit in falsarios Orphicorum carminum auctores. Deinde Pausanias plus uno loco meliora a suppositis distinguit. Classicus est locus et nostrae disputationi accommodatissimus, ex quo eximium antiquitatis criticum facile agnoscas. "Quisquis, inquit ⁶⁾), vetustae poësis gnarus est, ejusque naturam et indolem perspexit, ei non potest dubium esse, quin adhuc supersint Orphici hymni: horum autem quisque brevissimus est, et exiguus tantum numerus exstat. Ornatus major est in Homericis hymnis; at Orphici magis se a religionibus deorum commendant. Hi a Lycomedis, qui eos memoria servant, inter Cereris mysteria initiatis occurrunt".

⁴⁾ Nota est haec Platonis sententia, ex iis in primis libris, in quibus summum imaginariae civitatis exemplar deformat (vid. praecipue p. 603. coll. de Legg. p. 608.). Non enim Homerum tantum, sed etiam omnem dramaticorum poetarum, rhapsodorum, saltatorum et musicorum turbam ab nova civitate sua relegat. Fuere et sunt, qui hoc, de Homero potissimum, iudicium aegerrime ferant, acerrimeque in Platonem invehantur, tamquam qui omnem facultatem poeticam exosus fuerit. At qui illud iudicium reprehendit, totum Platonis systema vituperat. Etenim quum hic poëticae arti *μῦθον* subesse crederet, omnesque res, quibus *μῦθος* conspiceretur, vanas et caducas esse statueret (solas ideas firmas, veras, aeternas esse docebat), illam artem, quippe quae a coelesti veritate tertio gradu absit, et ipsam levem et fluxam esse demonstrabat.

⁵⁾ Addit enim philosophus: *ὅσα το ἱερὰ ὀρχήστρα νεώτεραι ἔθνη τοῖς ἀνέχ. Cf. de hoc loco omnino Kries. de hymn. vel. p. 9., et Tiedemann. p. 36. 39., qui inde ineptissime collegit, Orphicos hymnos celebrasse quoque clarorum virorum laudes.*

⁶⁾ Paus. 9, 30, 5, 6. cf. 9, 27, 2. Itaque distinguit Pausanias inter τὰ ὀρχήστρα ἔθνη, et τὰ ὀρχήστρα ἔθνη (v. 1, 11, 2. Gerlach. de hymn. Orph. p. 12 sq., Tiedemann. p. 37. 41., Passow. Mus. p. 56. 51. Hug. de mytho p. 191.); et sic quisvis cordatior inter veteres censuit.

Lycomedae vero honoratissima Athenis familia fuit, quae originem suam a Lyco, Pandionis filio, derivabat ⁷⁾; quod ideo moneo, ne quis cum Orphei osoribus eos ex Orpheotelestarum genere fuisse opinetur.

XXX.

E locupletissimorum igitur scriptorum testimoniis apparet, hymnos potissimum cecinisse Orpheum ⁸⁾. Jam maxime probabilis eorum mihi sententia esse videtur, qui, quum nostram hymnorum collectionem seniore

⁷⁾ Hipponicorum sacerdotali gente extincta, daduchorum munus in se receperunt Lycomedae, quo Pausaniae adhuc tempore functi sunt. Antea sua habuerant initia, ex *νιλαστῆρες φάλας*, O. Mueller. de Minerv. Pol. p. 41. 45., Passow. Mus. p. 53 sq. Vā hac Lycomedarum gente Themistocles fuit (Plut. vit. Them. 4. p. 436. Reiske.), ut, si certum est, facis in mysteriis Eleusiniis praeferendae honorem nomisi huic familiae concessum esse, etiam Sophocles: nam is in inscriptione ap. Spon. vocatur *ἑρμειστής δις* (Corsini Fast. Att. 2. p. 149. Santorru. de myster. T. 1. p. 227.). E vetusta hieratica Eumolpidarum stirpe hierophantae prodiisse, certum est. Illi subinde vocantur quoque mystagogi, et prophetae (Photii Lexic. Gr. p. 80. Zonaras p. 1092.): sed cave, ne putes, quemvis mystagogum fuisse hierophantam, neve tibi persuideas, utriusque sacrum ministerium diversum fuisse (ut putat Santorru. T. 1. p. 218.; eadem res non satis distinguitur a Van Dale Dissert. Antiqu. p. 502., et a Gaillo de cultu Bacchi p. 89.): vid. Lobeck. de gradib. myster. p. 7., de praecept. myst. 2. p. 10. Ex eadem Eumolpidarum familia sacer praeco eligebatur (*ἱεροποιός*), (Spon. T. 2. p. 283. Wheler. T. 2. p. 518.), quem non diversum habeo a sacrorum interprete (*ἱερωννάς*, de quo v. Poll. 4. 1. 35.): ex hoc genere fuit Medius, Plut. Dec. Orat. p. 843.: *ὁ καὶ ἱερωννὴς ἐκ Εὐμολπίδων γενόμενος*; de his interpretibus vid. Thorlacium, de Graecorum gustu antiquitatis ambizioso, *varisque*, quorum erat monumentorum veterum memoriae invigilare (Hafn. 1797.); qui tamen nimis ambitiosa merita iis tribuit (cf. de iisdem O. Mueller. de Minerv. Pol. p. 10 sq. 44.). Huic pertinent etiam obscurissimae istae leges non scriptae apud Lysium contr. Andoc. p. 108. (p. 204. R.): *καὶ μὲν χρῆσθαι τοῖς γυμνασίοις νόμις παρ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ' οὐκ Εὐμολπίδαι ἱερωννοῦνται· οὗς οὐδὲς πᾶ ἀρχαῖος ἱγίνετο καθ' ἑαυτῶν, οὐδ' ἱεράμμενοι ἀνταίπετον, οὐδ' αὐτὸν τὸν θένοντα τῶν αἰώνων*. Alludit Plat. Alcib. 1. p. 202. e. et Cic. ad Att. 1. 11.

⁸⁾ Nec quisquam hoc in dubium vocare unquam ausus eet; vid. etiam Hermann. ad Creuzer. p. 14.

aevo consarcinatum esse recte statuunt, in singulis tamen antiquiorum formam servatam esse putant⁹⁾. Eos certe, quos Lycomedae in Cereris mysteriis decantabant, non ex epico fuisse genere, quales sub Homeri nomine antiquitas nobis transmissit, res ipsa docet, et confirmat Pausanias. Nolo cum aliis longius progredi, et contendere, esse ipsos Lycomedarum hymnos, qui ad nostram pervenerint aetatem. Haec farraginem Pausaniae non imputabimus Orpheo dignam iudicaturum fuisse¹⁰⁾. — Si vero

⁹⁾ Fr. Jacobs. Supplem. ad Sulzer. T.1. p.267. 269. 271., Heeren. Ideen. T.3. 1. p.100. (156.). Quid Fr. Schlegel. sibi velit, cuius oratio ut p.19., ita in omnibus, quae de Orphica aetate disserit, fluctuat, nec quidquam certi et veri profert, non curo.

¹⁰⁾ Pro iisdem habet Gerlach. p.15., qui tamen parum sibi constat p.17. 20. — Mira profecto et antiquiorum et recentiorum philologorum opinio est, de nostris hymnis ex ipsius Orpheti divino ore fuis, ut Stephani Pighii (de Themide Dea p.31. Plant.), Souchay. (Mém. de l'Acad. T.12. p.3. 5. T.16. p.100. 102.), Clavier. (hist. T.1. p.78.), aliorumque Francogallorum; Creuzeri (Symbol. T.1. p.202. (212.) T.3. p.146. (159.) ad Hermann. p.36. 56. 116.), Sickleri (hymn. in Cer. p.55. Calmus. p.cix.). Ab Onomacrito illos profectos esse credit Mignot. Mém. T.36. p.74., Suedorf. p.52., Hancarville origine des arts. T.1. p.67 sq. 186. 248. 256. 365. alii; melius sentiunt Freret. Mém. T.23. p.261., Barre T.16. p.27., Valkenaer. de Aristob. p.73-85., Zoëga Dias. p.212 sqq., Sylvestre de Sacy ad Santocruc. T.2. p.62. 70. Hermann. ad Creuzer. p.83. de natura mythologiae p.67. 114. Cf. Heeren. Praef. ad Menandr. p.19., et Bibl. Cr. Amsel. T.1. 3. p.94 sq. T.2. 8. p.27. — Orphici hymni diversis aetatibus compositi sunt; pauci meliorem Onomacriti aetatem merentur; ultra haec tempora nihil eorum ascendit; longe autem plurimi multo serioris sunt aevi, et ex parte etiam e primis nostrae aerae seculis, cf. Tiedemann. p.78., Meiners. de vero Deo p.197-202.; qui tamen parum sibi constat, (v. Bibl. philol. Gotting. T.3. p.112.) Schneider. Anal. Crit. p.58. Fr. Pind. p.76. — Hymnus 1) post Chr. compositus est. — 2) ab antiquo Pythagoreo. — 3) p. Chr. — 4. 5) ab Onomacrito. — 6) recentior. — 7-14) ab Onomacrito. — 14) p. Chr. — 15-18) ab Onomacrito. Ita de his Tiedemann. p.83 sq. (cf. J. H. Voss. Ep. Mythol. T.2. p.300. 288. 290. 153. 3 sq. Schneider. Anal. p.83 sq., qui secus iudicant). De hymnis 23. 24. 27. 28. 31. (Doruedden. Nova Theoria p.110.) 33. 31. 38. 39. 49. 51. 53. 54. 56. 58. 68. 70. 75. 80. 81. vid. Voss. Epist. Mythol. T.1. p.111. 207. 240. 242. 259. T.2. p.12. 122-125. 153. 171. 191. 202. 206. 244. 246. 257. 249. 273. 274. 278. 293. Weltkunde p.xi. xxviii Antisymbol. p.135., Heyne Opus. Academ. T.2. p.312. — Accuratiores huius rei tractatio et propriae curae hic locum habere non possunt.

forma antiquiorum Orphei hymnorum in nostra collectione servata est, non dubium est, quin ad lyricum genus pertineant. Meras plerumque deorum invocationes, cum laudibus et precibus, ut sint propitii, conjunctas, continent. Quae res primum permovit Tiedemannum, ut in tria illos genera divideret; alios ad *initiationes*, alios ad *incantationes*, alios denique ad *laudes deorum* referens. Eisdem mysteriorum usui inde ab antiquissimis temporibus inservisse certissimum est: his enim decantatis, sacerdotes ipsa mysteria, auspicati esse videntur ¹¹⁾. Similitudinem quandam intercessisse existimo inter hos et vetustos Olenis et Philammonis hymnos, in publicum Apollinis honorem cantatos. Ab iis vero quam facile transitum ad epicum genus fuisse oporteat, utpote quo loca natalia et res gestae deorum celebrentur, satis perspicuum est. Attamen utrumque genus diversissimum est. Ili praeludia sunt rhapsodorum, quibus quovis die festo, priusquam ipsos sacros ritus facerent sacerdotes, ejus dei, cui sollemnitate peracturi essent, praeclara facta coram populo laudibus extollerent. Ili, ut ipsi veteres testantur, ad religionem propius accedebant, et inter ipsos sacros ritus a sacerdotibus recitabantur. Ergo et personae, qui quodvis horum carminum genus memoria tenebant, diversae erant, et

¹¹⁾ Num daduchi, an hierophantae fuerit hymnos decantare, non satis certum est. Daducho hoc munus tribuit Pausanias (9, 27, 2.: τὰς θεμνίας Ἀνακράδαι ἀδόντων, cf. 4, 1, 4. 9, 30, 6. Ἀνακράδαι τὰς τε καὶ θεμνίας τὰς θεμνίας. Malletimus profecto, ut ipse Pausanias scivisset, et nobis id dixisset. —); hierophantae Sopater divis, quaest. p. 388. Ald.; ideoque eundem grata et sonora voce praeditum esse oportebat, Philostrat. vit. sophist. 2, 20. p. 601. ibiq. Olear., Brunck. Anal. T. 3. p. 315. nr. 750.: περιέχων ἱεροφάντων ὄνα, Marin. Ox. inscr. cxxiii. p. 78. Chantl. — Marmor, hierophantiae constitutum, Athenis cum inscriptione repertum est, quam obiter huc transcribam (p. 110. nr. LXXII. Chantl.):

Ἀνδρὶ καὶ Κουρῆς θεοεικέλους ἱεροφάντων
καταίοντι παρὲν ἑστῆς ἱέρους Κλαύδου
Κερκονίῳ ἐαθλὸν ἔχοντι ἑρῶντι· ἱς ἐν καὶ αὐτῶν
Ἀθηναίων ἀδόντων ἔσσον ἔκαστο γίγναι.

usus carminum. Si epici quoque hymni inter sacra facienda adhibiti essent, tum omnino non intelligitur, qui poeta sui ipsius mentionem injicere poterit; id quod in hymno in Apollinem factum videmus ¹²). — Quinam autem fuere illius poesis auctores? Sacerdotes; quod et tota antiquitas testatur, et omnes hodie concedunt ¹³). Ab illis splendidissimi Graeci ingenii cultus fundamenta jacta esse, in vulgus notum. Quis etiam Orpheum, Musaeum, Eumolpum hoc sacerdotali munere fraudare ausit?

Jam hinc certissime colligere possumus, primam Graecam poesin derivandam esse a cultu deorum, et religionis quasi filiam fuisse. Haec autem religio esoterica fuit, qualis in mysteriis tradebatur: quam rem facile sibi persuadebunt, qui in universae antiquitatis consensu aliquod saltem veritatis indiciumprehendere didicerint.

XXXI.

Plures recentiorum summam mysteriorum antiquitatem suspectam reddere voluerunt, duplici in primis argumento, quo conjecturam suam defenderent, permoti ¹⁴). Primum Homeri de mysteriis silentium prae-

¹²) Utriusque generis diversitatem bene exposuit vir doctus in Museo Helvet. T. I. nr. 9. T. 2. nr. 2. cf. Souhay. Mem. T. 12. p. 6 sq. T. 16. p. 102. 162 sq., et nuper Hermann. ad Creuz. p. 24. 26.

¹³) Hermann. ad Creuz. p. 14. Cr. ad H. p. 71. — Nec ipse quidem J. H. Vossius, ut opinor, refragabitur (Ep. Myth. 1. p. 32.).

¹⁴) Nam pura puta conjectura est; quam qui proponunt, ab iis jure expectamus, ut singulorum auctorum fidem prius tollant, et communem lotius antiquitatis errorem demonstrant, quam audaciora de mysteriorum vetustate pronuntiare velint. Quae J. H. Vossius adhuc protulit, ea hanc potissimum vim habent, ut singulas quasdam mysteriorum disciplinas, quae antiquissimae vulgo habentur, recentiores esse appareat; quod viro sagacissimo facile largimur. Eludit autem criticos tempus, quo mysteria orta, et quo auctoritatem nacta sunt. In eorum enim flore originem quoque sibi simul de-

textu; deinde e veterum locis male intellectis docent, mysteriorum auctores, Orpheum etc. Homero aequales fuisse. Imbecillaprofecto argumenta. De hoc jam supra diximus. Illud ne dignum quidem, quod operose refellatur; geminumque fere isti est commentum, quod nuper proposuit quidam de Luna post diluvium in coelo splendente; quia scilicet nulla ejus mentio in genesi sit facta. Male sane esset de Graeca historia, si quae apud Homerum non legerentur, ea ante eum non accidissent ¹⁵). Num verbo ille tetigit Doricensium migrationes celebratissimas? At nemo tamen dubitat de his ante Homerum factis ¹⁶). At, qua tandem occasione data, mysteriorum mentionem Homero injiciendam fuisse dicamus? Difficile erit, hoc de uno tantum loco affirmare. Samothracem memorat interdum ¹⁷); sed qua re induci poterit, ut digrederetur, et sacram esse insulam declararet, ego non video; ac, si versus aliquot de mysteriis ei excidissent, eos jamdudum ab harum rerum osoribus cupide expunctos esse, quovis pignore contendo; nam simile quiddam sub finem hymni in Cererem factum vidimus.

prehendisse visi sunt; quasi quid eodem tempore et oriri et florere possit. Quin immo quod jam per integrum seculum exsistit, id vix ortum vocant (O. Mueller. Orchom. p. 153. 162. Lobbeck. de bello Eleus. p. 3. alibi.). — Ratiocinationibus, quales ad eandem questionem adhibuerunt Fr. Schlegel. (hist. Gr. poes. p. 24.), et Ouwaroff. (de myster. Eleus. p. 11. 16), nihil efficitur. At hic (de aetate Ante-Homerica p. 28.), mutata sententia, Creuzeri rationes amplexus est, ad Hermann. p. 50. 121. cf. Heeren Ideen. T. 3. 1. p. 91. (92.), Hermann. de natura mythol. p. 142., Heyne Comm. Gotting. T. 8. p. 21., Silvestre de Sacy ad Santocruc. T. 1. p. 108. — Quoties Meinertius olim ad mystera accessit, toties immutavit opinionem, ut in hist. relig. antiqu. popul. p. 291., cf. scripta *mista*, P. 3. p. 161., de vero Deo, p. 28., Bibl. philol. T. 3. p. 112.

¹⁵) Verissime de ejusmodi rebus Fr. Aug. Wolfius judicat, Prolegg. p. lxxx., et O. Mueller. Orchom. p. 278. Dor. T. 1. p. 267.

¹⁶) Probabilem quandam hujus silentii causam Heyne avertit, ad Homer. T. 4. p. 370. cf. T. 8. p. 825. 826.

¹⁷) Heultaeu. de Samothracia in Misc. Hafn. T. 1. 2. p. 130 sq., et O. Mueller. Orchom. p. 153. huic de mysteriis silentio incredibilem vim tribuunt.

Mysticus deorum cultus, a Thracibus, circa Olympum et Heliconem habitantibus, et a Pelasgis, vicinarum regionum indigenis, profectus, in ipsis his locis florere et potuit, et floruit, Homero interim aliisque poetis epicis, qui sub longevalia coeli plaga, et inter longe alium populum vivebant, hujus rei omnino vel ignaris vel securis. Quae argumenta Creuzerus nuper ex inimicitia quadam, quam inter sacerdotes et poetas epicos deprehendisse sibi visus est, petiit ¹⁸), ea, si recte aestimantur, plane concidunt; neque apud Homerum fundum habent, quippe qui ne illud quidem probet, epicis *αἰδοῦν* majorem fuisse auctoritatem, quam sacerdotibus. Etenim quod hi indigne saepius ab heroibus tractantur, non minuit eorum auctoritatem, siquidem in rebus adversis plerumque consuluntur, ideoque raro aliquid boni vaticinari possunt ¹⁹). Quantopere autem antiquiores sacerdotes et vates honorati sint et a Diis et ab hominibus, Tiresiae exemplum docet, cui soli apud inferos sana mente frui datum erat. Hoc sacerdotum genus plane diversum fuisse ab aliis, quos Homerus producit, Calchante, Heleno, Theoclymeno, unum Melampodis exemplum satis docet ²⁰). Illi vaticinia curabant, bonisque suis consiliis alios adjuvabant, omniumque rerum scientiam memoria complectebantur. Quodsi de Calchante praedicatur,

ὄς ἔδδ', τὰ τ' ἰόντα, τὰ τ' ἐσσόμενα, πρὸ τ' ἰόντα,

maiore

¹⁸) Symbol. T. 2. p. 445., ad Herm. p. 47 sq., cujus rationes nimium exaggeravit J. H. Voss. Antisymbol. p. 110. — Cacterum cf. Herm. ad Cr. p. 69 sq.

¹⁹) *ἀνὰ δὲ θεῶν τε ἀνὰ δὲ ἀνθρώπων τίλλανται*, chorus dicit apud Aesch. Agam. 1141 sq. Herm. l. l. p. 70.

²⁰) Od. 15. 223 sqq. De his primis Graeciae valibus v. Strab. 7. p. 508. a. p. 482. Tz., 9. p. 667. Tz., Pietho. de legg. ap. Ign. Hardt. in catal. codd. mss. bibl. Bavar. T. 3. p. 378. cf. Fr. Schlegel. p. 32-36. 42., Foucher. Mém. T. 35. p. 23. Zoëga Diss. p. 303., Lenz. Supplementum. ad Sulzer. T. 2. p. 28., O. Mueller. Orchom. p. 187. 308. Hinc sacerdotum imperium sibi formarunt Niebuhr, hist. Rom. T. 1. p. 225., et A. W. Schlegel. Heidelb. Jahrb. 1816. p. 816.

maiore etiam jare ad antiquiores sacerdotes, qui musicae simul et poesis erant periti, populumque sacros ritus et cultum deorum docebant, quique, si communi veterum fama stamus, regia adeo dignitate gaudebant, transferre poteris. Inde seniorum etiam temporum mos, quo primum sacerdotem *βασιλῆα* Athenis vocabant, derivandus est ²¹⁾. Rex autem fuit Melampus, primum Pyliorum, deinde Argivorum; fuit etiam Orpheus, ejusque pater Oeagrus. Nam quod Apollinis filius dictus est, non magis ad rem pertinet, quam quod Musam ejus matrem ferunt. Fingunt talia poetæ, ut major laus sit iis, quorum poesin celebrare volunt;

*ἐκ γὰρ Μουσάων καὶ Ἐκχρόλου Ἀπόλλωνος
ἀνδρὲς αἰοδοὶ ἔασιν ἐπὶ χορῷ καὶ κιθαρισταί.*

Sed cur Orpheum regem, regii patris filium, ipsumque Melampodem regem, veteres fluxerint, ego, quippe qui non admodum sim credulus, nulum in prompta video causam. Prædixcrant sane Musæ:

*Ἴδμεν πῶδεα πολλὰ λῆγειν ἐτίμοισιν ὁμοῖα,
ἴδμεν δ' εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀλγυῖα μινθίσσεσθαι.*

At qui horum quodque suo semper loco distinguere valent, magnam divinandī vim nacti sunt.

XXXII.

Itaque si Orpheus et reliqui summæ antiquitatis vates, sacerdotes simul et poetæ, regia dignitate ornati erant, quanto majorem vim in rudēs hominum animos exercuisse eos convenit? Secretiori eorum disciplinæ, simplici illi et incorruptæ, quæ per omnes ætates propagata, sed mirum in modum aucta et amplificata est, antiqua Græcia meliores de diis notio-

²¹⁾ Hoc Plato observat de Rep. T. G. p. 74. Bip. — Memorabile quoddam discrimen Aristot. refert de sacris popularibus, quæ ab his, et de arcanis, quæ ab illis fierent (Polit. 3, 14. (9.) p. 125. Schu.).

nes debuit. Haec esotericam religionis partem epici poetae omnino non curarunt; atque longissime etiam ab eorum consilio remota erat, siquidem nihil nisi populi delectationem et applausum affectarent. Orphica vero poesis omnem esotericam religionis partem complexa est; ideoque praeter lyricos hymnos, quibus sacerdotes mysteria auspicabantur, didascalica quaedam carmina, in quibus mundi origo et omnium deorum notiones physicae qualicumque modo explicabantur, inde ab antiquissimis temporibus adfuisse oportet ²²⁾, quae nunquam in popularem gyrum detorta sunt, sed primis tamen Graeciae philosophis cognita. Epicorum deorum natura diversissima est ab ea, quam antiquiores vates primi iis tribuerant; illi popularem habent speciem, hi magis religiosam: hi cosmogonici sunt, hoc est, personificatae naturae rerum vires; illi vitae humanae magis accommodati, omniumque animi perturbationum aequae participes, atque ipsi homines; ac praeclaro pulchritudinis sensui, ad quem epica poesis unumquemque deorum formavit, ut populo se commendarent, accommodati. Hinc recte aestimabitur notissima illa Herodoti sententia, de Hesiodo et Homero, primis Graecae theogoniae conditoribus ²³⁾. Deorum cultus jamdudum viguit, quum epici poetae exorirentur; ille profectus est ab antiquioribus vatibus, Deorum ministris ²⁴⁾: cui sententiae non video quid jure possit opponi. Poetis epicis duntaxat non tanta auctoritas tribuenda est, ut omnem multiplicem deorum cultum populo obtinuerint; eos certissimum mihi est datis ²⁵⁾ tantummodo deorum notionibus et formis usos

²²⁾ Heeren. *Id.* T. 3. 1. p. 75. (73.), Ouweroff. de myst. Eleus. p. 40., de act. Antic-Homer. p. 21, 27., Creuzer. ad Hermann. p. 101. alibi.

²³⁾ Her. 2. 53.: — οἱτοὶ εἰσιν οἱ παλαιότεροι θεουργοὶ ἐλλήνων. Cf. sup. p. 49.

²⁴⁾ Ita jam Aeschylus sensu ap. Aristoph. Ran. 1021., Horat. ad Pis. 390., et tota antiquitas. Cf. Heyne Opusc. Ac. T. 1. p. 170., Comment. Gotting. T. 14. p. 117., Kanne Mythol. Gr. p. xix. xxiv.

²⁵⁾ Herod. 2. 52.: "Antiquissimi Graeci deos (θεοὶ, a τίσωμι, ordinatores, constitutores.) colebant et oraculum Dodonaeum; nomina diis Pelasgi tribuerunt". Haec

esse, quas ad sua ingenia deinde exornarent et amplificarent; novos autem deos non finxerunt: etsi minime negamus, transformatos deos epicos cum epithetis adeo poeticis ad popularem cultum posthac transiisse. Proprias vero decorum notiones et functiones carminibus et lyricis et didascalicis, quae totius Graecae mythologiae et religionis fundamenta fuisse statuimus, prius celebratas esse oportet, quam epicam poesin, quae jam aetate heroica inter ipsum populum orta est, imagines tantum earum rerum, quae ab antiquioribus vatibus traditae erant, conciperet, et suo modo tractaret diffingeretque, de vero et genuino mythorum sensu parum sollicita. Atque haec paulo liberior veterum mythorum tractandorum ratio, jam Homericæ aetate inter Jonæ aliosque Graecos Asiaticos proprii eorum sensus oblivionem et ignorantiam produxerat. In ipsa antiqua Graecia quoque paucis posthac compertum erat, quid dii, quos vulgus coleret, essent, quid non essent; quae propriae notiones sub fabularum cosmogonicarum involueris laterent. Quippe numina illa, ut disciplina arcani docebat, nihil aliud erant, nisi vires naturae rerum personificatione, et mundi partes. In harum rerum explicatione cosmogoniarum antiqua-

fuit antiqua Graecorum fama, cui Herodotus ex sua sentiendi ratione quaedam admiscevit, quae caute ab illa sunt secernenda. — Caeterum Herodoti etymologiam τῶν θεῶν probarunt Barrius Mém. de l'Acad. T. 16. p. 2. 46. 47., Geinon. Ibid. p. 116., Freret. Ibid. T. 23. p. 244., Hancarville sur l'origine etc. des arts de la Grèce T. 1. p. 217. 227. 231 sqq., qui tamen eam ad alia omnia traduxit; Depuis orig. de tous les cultes T. 1. p. 16., Monbodo T. 1. p. 431., Marsh. Hor. Pelasg. p. 32., Zoëga de obel. p. 234. Diss. p. 283., qui bonis observationibus rem illustrat. Etymologiam illam ex parte tantum probat Bendisen. Misc. Hafn. T. 1, 2. p. 128. — Idem verbum ἵατο Plato Cratyl. p. 397. c. (p. 49. Helnd.) derivat a ἵαω, a movendo, ut sit *cursor*; quod probat Meinert de vero deo p. 165. (cui obloquutus est Zoëga Diss. p. 297.), Kanne Anal. philol. p. 72., Mythol. Gr. p. xiii, 53. cf. Creuzer. Symb. T. 1. p. 169. (178.). E Platone hausit Eustath. ad Il. 1. p. 9., et alii, quos laudat Creuzer. Melet. 1. p. 43. — Utrunque etymologiam confundere videtur Heyne, Comment. Gotting. T. 2. p. 131. 137., Opusc. Acad. T. 1. p. 198.

rum argumentum versatum est, quarum originem veteres ab Orpheo satis constanter repetunt.

Illas autem, quas antiquissimum aevum protulit, rerum personificationes non potest suspectum reddere testimonium Menandri rhetoris ²⁶⁾, qui: "Parmenides et Empedocles, inquit, omnes naturae vires et mundi partes *ex sermonis antiqui usu* in personas primi mutarunt". Aut erravit Menander, aut hoc ita intelligi voluit, ut, quae a primis Graeciae poetis in hoc genere excogitata sint, philosophos illos, ad certum quoddam systema revocata, in minutissimis etiam rebus constanter exsecutos esse statueret. Jam Plato et Aristoteles, multo antiquiores et locupletiores testes, in eo consentiunt, ut antiquissimos poetas, Orpheum, Homerum, Hesiodum, omnium rerum primordia in aqua quaevisse dicant. Orpheus hoc primitivum *στοιχείον* sub Oceani et Thetyos mythicis *προσωποποιήσας* proposuit ²⁷⁾:

Ἰλκεατὸς πρῶτιστα καλλιγέροος ἦδ' ἔγε γάμοιο,
ὃς ἔα κασιγνήτην ὁμομήτορα Τηθύν ὕπνιευσεν.

²⁶⁾ De encom. §. p. 39. Heeren. Is Parmenidem et Empedoclem physicos vocat *ἡγεμεναιότες*.

²⁷⁾ Plat. Cratyl. 402. c. p. 268. Bip. p. 66. Heind. cf. Theaet. p. 152. e. p. 130. Bip. p. 317. Heind. Sex. Emp. adv. Math. 10, 314.; reperit Stob. Ecl. phys. 1, 2., alluit Aristot. Metaph. 1, 3. Acute haec explicat Bouterweck. de pr. decret. phys. p. 5 sqq. cf. Tiedemann. p. 38. 47 sqq. 60., Eschenb. p. 93. 102 sq., Hanou. p. 348., Depuis. origines T. 1. p. 185 sq. — Homeri versus sunt Il. 14, 201. 302. 246., de quibus vid. Plat. Theaet. p. 152. d. e. T. 2. p. 70. 87. 130. Bip. Protag. T. 3. p. 99 sq. Tim. p. 315.; hinc Euseb. Praep. Ev. 14, 4., Vit. Hom. p. 327. Gale. cf. Voss. Weltkunde p. xxxv., Heyne Comm. Gotting. T. 2. p. 115. T. 8. p. 40. 41. 55., Kaue Anal. Philol. p. 85., Mythol. Gr. p. 22., Sturz. de Empedocle p. 254-257. — Dornedden. (Nova Theor. p. 65. 139. cf. Phamenoph. p. 325.) ne ipsum quidem Homerum intellexisse, cur Oceanum omnium deorum patrem appellaverit, et Aristotelem nec Thaletem nec Homerum esse, affirmat. Sed vir subtilissimus, quid sibi ipse voluerit, non videtur assequutus esse.

Qui versus Platoni procul dubio ex antiqua cosmogonia innotuerant: plane autem conveniunt cum Homericis, ad quos idem philosophus provocat:

Ὠκεανὸν τε, θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν.

Ὠκεανὸν, ὅσπερ γένεσις πάντας τεύχεται.

idemque placitum Hesiodo quoque subjicit; sed quemnam locum respexerit, nos hodie fugit: in iis certe carminibus, quae aetatem tulerunt, ejusmodi sententia non legitur. Ergo aut memoria lapsus est Plato, aut deperditum carmen Hesiodicum, a Theogonia diversissimum, in animo habuit.

Aristoteles "Thales, inquit, omnium rerum principium aquam statuit. — Sunt, qui credant, antiquissimos theologos, quorum aetas nostris temporibus longissime praecedit, et qui omnium primi de rebus theologicis philosophati sunt ²⁸⁾, eandem de rerum natura sententiam praecepisse. Quippe Oceanum et Tethyn omnium rerum parentes fecerunt. Aqua autem iis est, per quam dii juraverint; nempe Styx, ut a poetis vocatur. Nam antiquissima quaecque maxime veneranda habentur; et per ea juramus, quae nobis maxime veneranda videntur". Jam vero in oculos incurrit, Aristotelem de eadem re, ac Platonem, loqui, et Orphicam disciplinam antiquissimorum theologorum nomine comprehendere, quos a junioribus poetis subinde distinguit ²⁹⁾. Ac poterat sane philosophorum princeps, cui antiquissima Graeciae tempora melius, quam nobis, nosse con-

²⁸⁾ τῶν περὶ παλαιῶν καὶ πάλ᾽ ἐν τοῖς ἑνὶ γένεσι καὶ πρῶτοις θεολογούντων. Metaph. 1, 3. cf. Bouterweck. p. 6. — Theologus vocatur Orpheus; ὄρφης δ' ἑκκατῶν ἐπέων, ap. Galen. de antidot. 2. T. 2. p. 245. Bas. et saepe apud recentiores Platonicos; v. Hug. Grot. Proleg. ad Apocal. Joan. Creuzer. Symb. T. 3. p. 143. (155). Ergo ubicumque Aristoteles de theologis περὶ παλαιῶν loquitur, oppositis recentioribus poetis, Hesiodo et Homero, quibus idem cognomen tribuit (ut Metaph. 2, 4. p. 499. Cas.), de Orpheo in primis cogitandum esse, per se intelligitur, ut Met. 11, 6. p. 561. 13, 4. p. 579.

²⁹⁾ Aliis locis, ut Met. 11, 4. (12, 4.), velustiores poetas a junioribus theologis (haud dubie a primis Graeciae philosophis, Thalete etc.) distinguit; cf. Bibl. Crit. Amstel. T. 2, 2. p. 87 sq.

tigerat, Hesiodum ad recentiores poetas referre, ut qui bene compertum haberet, aliquot ante Hesiodum et Homerum seculis poetas multo *θεολογικωτέρους* vixisse ³⁰⁾. Nobis quidem mirum accidit, si Hesiodum et Homerum iuniores appellari audimus. At multa ex hoc genere nobis mira hodie videntur, quae Aristotelis aetate naturales habebant explicationes. — Sed de rebus et viribus naturae personificatis sermonem institueram. Itaque ut hoc alio idoneo idonei auctoris testimonio confirmem, idem Aristoteles ³¹⁾: “Non Hesiodus tantum, inquit, sed theologi etiam, qui ante eum floruerunt, omnia elementa et principia rerum in personas divinas mutarunt, et illud tantum spectarunt, quod sibi ipsis visum sit credibile; nostrum autem, quippe qui mortales simus, oblitī sunt. Nam elementa faciunt deos, et contendunt, omnia diis originem suam debere: ea contra interitui obnoxia esse dicunt, quae nihil nectaris gustassent”. — Nullo igitur modo haec primitiva deorum natura, quam geminio sensu allegoricam vocare licet ³²⁾, in dubium vocari potest: quae certe argumenta ab iis, qui sensum historicum ubique requirunt, adhuc contra allata sunt, ea nimis levia et exilia mihi esse videntur, quam ut de summorum philosophorum auctoritate quidquam detrahant.

XXXIII.

E scriptoribus, qui Aristotelis aetatem subsequuntur, nihil fere peti posse, quod geminum Orphicae cosmogoniae colorem spiret, recte animad-

³⁰⁾ Cf. quae Aristoteles de iisdem theologis observat Met. 12. 6. 8. 14. de anim. 1. 5. — Alia de eadem re vid. ap. Kannium. Anal. Philol. p. 69 sqq., Wagner. Ideen einer allgemeinen Mythologie. p. 310.

³¹⁾ Met. 2. 4.

³²⁾ Id concedit ipse J. H. Vossius (Epist. Mythol. T. I. p. 14 sqq.), qui antiquissimas notiones cosmogonicas optime explicuit.

vertit Tiedemannus; qui tamen quum in omnibus rebus Orphicis dijudicandis, tum in his cosmogonicis mirum sibi finxit criterium, ad quod gemina a suppositis distingueret. Qua re etiam factum est, ut singulare systema philosophicum Orphico conderet, de quo ne cogitavit quidem antiquus vates. Judicii autem leges sibi constituit, ut *primum* genuina sint Orphici decreta, quae sub ejus nomine a scriptoribus, qui aetate *Alexandrinis* ³³⁾ superent, memorentur, neque conveniant cum doctrina *Pythagorica*; *deinde* quae fabulae ab iisdem scriptoribus ut antiquissimae referantur, et *Hesiodicis* repugnent: *tum* quae res, ab iisdem proditae, quamvis silentio ab *Homero et Hesiodo* praetermissae, tamen nonnisi rudi incultaeque Orphici aetati convenire videantur. — De prima illa lege, quae iudicium nostrum moderetur, certum est quid respondeam. Ea primos Pythagoreos, qui Orphici nomen ad suam disciplinam traduxerant, ponit; quod tamen omnino falsum esse supra docuimus. Deinde ea si iteris, facilius discernere poteris, quae non sint Orphica, quam quae sint Orphica. At nostra potissimum interest (et haud dubie etiam Tiedemanni interfuit) scire, quae germanae Orphici sententiae haberi possint. Num autem omnia, quae de mundi et deorum originibus antiquitas tradidit, et quae non conveniunt cum Pythagoricis, Homericis et Hesiodicis placitis, quaeque nobis videntur rudi Orphici aetati apta esse, statim ad ipsum Orpheum auctorem rejicienda sunt? Rejecit Tiedemannus, parum sollicitus de argumentorum suorum imbecillitate. Nonne poterat fieri, ut serius aevi poeta sub Orphici nomine aliquid componeret, quod aeque rube (et fortasse etiam rudius) esset atque ipsa Orphici aetas? Ac quicunque Orphica conscripsit, et sapere didicerat, hanc etiam rationem

³³⁾ Nimis vaga et incerta est haec universae Alexandrinae aetatis scriptorum appellatio, quippe quae multa et ante et post Chr. n. secula complectatur. Ea igitur qui videtur, aut parum aut nihil mihi definire videtur. Cf. Bibl. Crit. Amstel. T. 2, 2. p. 85 sq.

sequitur est. — Ergo hoc criterio adhibito summa imis miscentur. Quid? quod ipse Tiedemannus parum sibi constitit. Placitum enim de aqua, omnium rerum procreatrice, quod Plato Orphico, Homero, Hesiodo tribuit, Tiedemannus quoque pro Orphico habere nihil ambigit³⁴⁾; criteriū sui, quo cum Hesiodeis et Homericis convenientia non debeant haberi pro Orphicis, plane immemor.

Quum igitur ea via, qua viri docti adhuc ingressi sunt, nihil profici posse manifestum sit, neque istis iudicandi legibus similes substituere liceat; alia in posterum videtur tentanda esse, quae nos ad meliorem Orphicae disciplinae naturam cognoscendam ducat. Tum autem cavendum erit, ne multa nobis doctiora videantur et subtiliora, quam ut Orphicae aetati tribui possint. Ex hoc genere celebratissimum illud de animi immortalitate placitum est, quod magnopere torsit et sollicitos tenuit doctissimos homines³⁵⁾. Magno hic argumento esse potest, quod idem apud plurimos incultos populos per se ortum est et viguit. Deinde sententia de animo, qui per respirationem ex aëre ducatur in corpus, quam

³⁴⁾ Tiedemann. p. 47. coll. 97. unde contradictio clarissime patebit.

³⁵⁾ Qualescumque de animi immortalitate notiones jam Homerus docet, quamvis eae inferorum tristitia circumscribuntur (Halbkart. de Psychol. Homer. p. 91-98. J. H. Voss. Antisymbol. p. 226 sq., Zoëga de Obelis. p. 300.). Certior et definitior illius rei persuasio posthac apud Graecos orta est, in primis ex quo philosophiae lumen exsplendescere coepisset. Habet autem hoc dogma domesticum fontem, qui Aegyptiacae fœccis nihil traxit; quidquid dicant Zoëga (l. l.) et Creuzerus (Comment. Herod. p. 169-307-337.) — Animorum in alia corpora transmutatio, quam ante Pythagoram Graecis ignotam fuisse constat (Muenster. Inscript. Samothr. p. 36. sive, Diss. antiquar. p. 230.), peregrinum fontem habet. Cf. de his quaestionibus, saepe multumque agitata, Irhovium de Palingenesia p. 317., Wytttenbach. de vita et statu animorum post mortem p. xvii., Bibl. Crit. Amstel. T. 2, 2. p. 84., Chardon de la Rochette Melanges de Crit. et de Philol. T. 1. p. 68., Thorlac. Popul. Aufs. p. 250., Moeser. Vermischte Schr. 2. p. 215.

quam Aristoteles antiquissimis theologis tribuit ³⁶⁾ non potest in dubium vocari, argumentis ex Hesiodi Homerique carminibus petitis, ubi nihil hujusmodi legatur. Etenim meminisse decet, has et similes sententias in antiquae Graeciae mysteriis traditas esse, neque tam vulgares ullo tempore factas esse, ut poetae earum mentionem omnino debuerint injicere.

XXXIV.

Primum Graecae cosmogoniae specimen, a primo Orpheo profectum, et per disciplinam Orphicam propagatum, simplex, ut omnia, quae antiquius aevum tulit, fuisse oportet. Ut lyrico, ita hoc didascalico quoque poesis generi, prolusit Orphens; nihil perfecti et omnibus numeris absoluti dedit. Ne Hesiodus quidem, qui in iisdem regionibus, ubi Orphica poesis floruit, cecinisse perhibetur, legitimum carmen didascalicum exhibuit: id quod sequentibus gnomicis poetis nondum contigit. Magis in hoc genere profecerunt philosophi Graeci conditis operibus *περί φύσεως*. Hi vero ea, quae antiqua poesis sub fabularum involucribus proluserat de prima origine mundi, in usum suum convertentes, ita ut ne a forma quidem recederent, primitivum cosmogoniae specimen transmutarunt in cosmophysicam et cosmologiam, motis quaestionibus de primigeniis rerum elementis. At jam antea antiquior cosmogonia, cujus genuinum sensum ipsae elementorum divinae personificationes paulatim obscuraverant, in meram theogoniam abierat, quum epici *αἰοθὸι* deorum formas et mores excolere coepissent,

³⁶⁾ De anima 1, 5. p. 485. b. Casaub. (cf. de gen. an. 2, 1. Simplic. p. 19. b.): *ὅτι γὰρ (ὁ Ὀρφεὺς λέγει) τὸν ψυχὴν ἐκ τοῦ ἀποφύτου ἀνακρίσθαι φερεσθαι ἐκ τοῦ ἀρχαίου*. "Hoc Orphei decretum, inquit Lobeckius (de Tritopat. 2. p. 8.), quod artificiosa philosophorum interpretatione varie exornatum est, ipsum per se nihil aliud significat, quam hoc, quod simplicissimis hominibus et ab omni philosophandi subtilitate longe remotis in mentem veniat, animum esse animam, ejusque vitam spiritu contineri." Cf. Bibl. Crit. Anstiel. T. 2, 2. p. 87. — Id nondum assequi poterat Tiedemannus p. 38. 45.

de interiore fabularum cosmogonicarum connexu et primitiva notione plane securi. Apud hos deorum nuptiae non sunt symbolica connubia, sed poetici amplexus: deorum cum diis pugnae de principatu sunt verae pugnae, non symbolicus elementorum conflictus. Totum hoc fabularum genus, quod ad Titanomachias etc. spectat, ab epicis poetis fictum, exornatum et amplificatum est; neque in antiquioribus cosmogoniis locum habuisse videtur. Ex illo genere est carmen epico-didacticum, quod sub Hesiodi nomine antiquitas nobis transmisit, aequae brevis ac simplex a principio, sed vario rhapsodorum studio interpolatum et miseris modis corruptum, ita ut res maxime inter se dissidentes passim continueat ³⁷⁾.

Fuere olim, qui Hesiodum varios diversorum poetarum mythos collegisse, indeque theogoniam, ut nunc habemus, consarcinasse, sed verum mythorum sensum non assequutum esse statuerent. Hinc in indignas virorum doctorum vituperationes incurrit miser Hesiodus, quorum unus ³⁸⁾: "Hic vir agrestis, inquit, nihil de ipsis rerum naturis intellexit,

³⁷⁾ Itaque tam iis contradicimus, qui absolutum systema philosophicum de mundi origine et natura autem Homericam aetatem inter Graecos quaerunt; quam qui iisdem temporibus nesciam de primis rerum principiis cogitasse censent; ac cosmogonias et theogonias aliquot post Homerum seculis demum conditas esse opinantur, ut Barre Mém. T. 16. p. 8., Meiners. de vero deo p. 160., Schlegel. Gr. poep. hist. p. 24. 30. 207., Zoëga Diss. p. 297., Cour. Schneider. in Creuz. et. Daub. Stud. T. 4. p. 1 sqq., Hug. de myth. p. 9. 13. 16. — Ego prorsus nego, Deorum personificationes, quales in epica poesi comparent, sine praegressis cosmogoniis oriri potuisse. — Melius sentiunt Heyne Comment. Gotting. T. 2. p. 136. T. 8. p. 16. 37 sq. T. 14. p. 147., Kanne Anal. Philol. p. 70 sq., Mythol. Gr. p. xix. xxiv sqq.

³⁸⁾ Parkerus in Cogitat. de deo p. 378., a cuius iudicio non multum abest Heyne, Comm. Gotting. T. 2. p. 125. 135., Tiedemann. p. 96., Zoëga Diss. p. 246., Dornieden. Nova Theor. p. 68., qui eandem ignorantiam Homero potissimum vindicavit, sicuti Godofr. Hermannus quoque in Epist. ad Creuz. p. 2. 3. 18. 20 sq., Oskaroff. de aetate Ante-Hom. p. 15. 18. 21., O. Mueller. Aegin. p. 14. Orchom. p. 265. 267. 461. 453., Creuzer. Symb. T. 2. p. 452.

sed solum fabulas quasdam, quas a *vici Ascræi vulgo* acceperat, versibus enarravit". Quo in iudicio, etsi nimis acerbo, tamen bene est observatum, Hesiodum genuinum mythorum sensum non perspectum habuisse; quæ securitas ei cum Homero communis est. Atque hic plura exempla maxime memorabilia nobis servavit, quorum accuratiorem cognitionem saluberrimam duco ad veram antiquioris poësis indolem perspicendam. De gemino Hercule, quem Homerus et apud superos, et apud inferos versari dicit, res nota est; apud inferos est Hercules

*εἰδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι
τέρεπται ἐν θαλίῃς, καὶ ἔχει καλλιστήνον Ἥβην,
παῖδα Διὸς μεγάλῳ καὶ Ἥρῃς χρυσοπαδῖλου ³⁹⁾.*

Hominum corpora vulgo apud Homerum *αὐτὸν* vocari, animas autem, corporibus solutas, *εἰδωλα καμόντων*, vel pueri sciunt ⁴⁰⁾. At hoc loco Hercules, mortali corpore exutus et inter deos receptus, *αὐτὸς* appellatur. Jam quomodo hæc inter se conciliabis? Hoc certe constiteamur necesse est, tam manifestam rerum repugnantiam non potuisse ab uno ingenio proficisci. — Hercules in antiquiore poësi nihil aliud erat, nisi personificata Virtus, quæ immortalis est, et, corpore mortuo, ad deos redit. Hoc

³⁹⁾ Od. 11, 602 sq. Hujus loci interpretatio jam veteres torsit (v. Creuzer, ad Cic. de N. D. 3, 16. p. 551., Symbol. T. 2. p. 456.); in primis Platonici recentiores, qui bono Homero Platonis dogma *νῆς, ψυχῆ, θανάτου* tribuerunt. Lucianus derisit Homerum. Cf. de eodem loco varias explicationes Heynii (Comm. Gott. T. 8. p. 57.), Gilliesii (hist. Gr. T. 1. p. 57.), Zoëgae (Diss. p. 306.), Halbkartii (Psych. Homer. p. 109 sq.), Kannii (Mythol. Gr. 222. Panth. p. 25. 37.), Dorneddenii (Nova Theor. p. 278-283.), Ritteri (Vorhalle p. 363.). Verum vidit Hermann. ad Creuz. p. 20. cf. Fr. Thiersch. de Hes. p. 14., O. Mueller. Dor. T. 1. p. 455.

⁴⁰⁾ Vid. Il. 1, 3. etc. Zoëga. de Obelis. p. 300. — Diversa prorsus nostrorum philosophorum est ratio, qua animum pronomine *Ego ipse* (*ἐγώ*) designare solent; de corpore autem, tamquam de re extra se posita, loquuntur. Cum Homero facit Virg. Aen. 6, 362. 365. 370. cf. Erphantem Pythagoreum ap. Porphy. de abst. 4, 10. p. 379. Forgeroll. — Caeterum duplicem animum, qualem Homerus Herculi tribuit, Gronlandi quoque statuunt; v. Crauz. Histor. Gronl. T. 1. p. 257.

repetiūt illius loci auctor, sed non intellexit. Difficiliorem explicationem Homerici versus de Laestrygonum terra habent, ad quam Ulysses appulisse fertur:

*Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην, ὅθι ποιμένα ποιμὴν
ἤνυε ἐις ἐλάων, ὃ δὲ τ' ἐξ ἐλάων ὑπακούει·
ἐνθα τ' αὐπνός ἀνὴρ δοιοῦς ἐξέφατο μισθοῦς,
τὸν μὲν βοῦκολίων, τὸν δ' ἄργυρα μῆλα τορμεύων·
ἰγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἡμευτός εἰσι κίλυνθοι ⁴¹⁾.*

Regionem hic describi, quae alterutri polo propior sit, ubi dies noctesque parem habeant longitudinem, in oculos incurrit. At mirum profecto est, cur boves interdiū pascantur, oves noctu? cur bubuleus, domum compellens armentum, magistro ovium, pastum agenti pecus, acclamet? cur ibi siūt noctis et diei viae (confinia)? Haec ex ipso Homero fortasse frustra quaesiveris; is faudo acceperat, de interno connexu plane securus; in qua securitate et nobis hodie acquiescendum erit. — Ulysses in insula Trinacria quum advenisset, in Solis divinos boum oviumque greges incidit:

*Ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι, τόσα δ' οἶων πώεα καλά,
πεντήκοντα δ' ἕκαστα γόνος δ' οὐ γίγνεται αὐτῶν,
οὐδέ ποτε θθινύθουσι· θεαὲ δ' ἐπιποιμένες εἰσὶ,
Νύμφαι ἐνπλόκαμοι, Φαίδουσά τε, Λαμπετιή τε ⁴²⁾.*

Nimis manifesta hoc loco sunt vetustae allegoriae documenta, quam ut clara oculorum acies caecutire possit. Id jam perspexit Aristoteles acumen, cujus explicationem de qualicumque anni lunaris divisione, quae apud populum aliquem olim obtinuerit, facile probamus; etsi nondum intelligimus,

⁴¹⁾ Od. 10, 81-86. cf. Eustath. et Schol. Dornedden. Nova Theor. p. 15-19. Kanne. Utkund. p. 108-257.

⁴²⁾ Od. 12, 129 sqq. cf. Dornedden. p. 9 sqq. 31 sqq. 352. Aristoteles ap. Eustath.: *ἔτι τὰς ἀγέλας, καὶ μάλιστα τῶν βοῶν, φασι τὴν Ἀρτεμιδιαν ἀλλοτρεῖν εἰς τὰς κατὰ τοιαῦτα τῶν εὐλοκίων μὲνους ἀίρεσις, γενόμεναι πινυόμενα πρὸς τὰς τελευτίας, ὡς καὶ ἡ ἐξέλιξις τῶν ἀγέλας, ἰχθυῶν ἀπὸ πινυόμενα ζῶα.*

quomodo numerus septenarius ad illam divisionem pertinere possit. Mive congruunt duarum Nympharum nomina, Phaëthusa (lux diurna, sol.) et Lampetia (lux nocturna, luna). Verum omnes subtilitates et contorta artificia ab hoc loco abesse iubemus.

XXXV.

Magnum antiquitas cosmogoniarum Orphicarum proventum tulit, quarum diversitas nobis facile persuadebit, quantopere fraudes seniorum Graecorum etiam in his rebus grassatae sint; etsi alii, diversam viam ingressi, diversissimarum rerum farraginem et omnem notionum confusionem in simplex Orphici caput cumulare non dubitarunt; quasi ingeniosissimi populi, qualem se Graeci praebuerunt, cultus a tam foedo notionum consortio vel colluvie proficisci potuerit! Quo enim longius quaeque a genuina Graecorum mythologia recedant, et cum Aegyptiaca, Persica et Indica doctrina conveniant, eo vetustiora habenda esse censent ⁴³). Magis profecto ii laudandi sunt, qui nullas omnino genuinas cosmogonias Orphicas fuisse opinantur, sed omnes, quae eo nomine circumferantur, primum ad Hesiodi exemplum esse compositas, deinde mutatas paulatim et diffectas ⁴⁴); quamvis et hoc iudicium per se falsum est. Qualis enim,

⁴³) Ita Creuzer. Symbol. T. 3. p. 292-318. (304-329.) T. 4. p. 243- (261.), et alii, qui fraudibus Indicis sibi imponi passi sunt, de quibus egregie Zoëga Diss. p. 231. Bassirel. di Roma '7. p. 231., et J. H. Voss. Antisymbol. p. 97. Quam cosmogoniam Tiedemannus (p. 59-65. 87 sqq.) ab ipso Orpheo profectam opinatur (ap. Athenag. leg. pro Chr. 15. p. 68. Oxon., et Damasc. 13. in Wolfii Anecd. Gr. T. 3. p. 252.), ea recentissima est; vid. Kaane. Anal. Phil. p. 39 sqq.; neque ultra Alexandrina tempora assurgunt, quae laudantur a Clement. Rom. Recogn. ad gent. 10. p. 145. Col. Homil. 6. 3. Cedren. synops. hist. p. 47. Bas., Malel. chronogr. 4. p. 29. Ven., Suidas *Ὀρφικά*.

⁴⁴) Zoëga (Diss. p. 243.) primam theogoniam Orphico-Pythagoricam Onomacritio tribuit, quam respexisse putat Apoll. Rh. 1, 495 sqq., et Schol. ad Aeschyl. Prom. 957. — Ea sane non multum differt ab Hesiodica. — Omnes Graecarum theogoniarum conditores recenset Fabric. Bibl. T. 1. p. 385.

quaeso, similitudo intercedit inter theogoniam Hesiodeam, et quam Athenagoras, Hellenico auctore, assertit Orphei cosmogoniam. "Aqua, inquit, fuit omnium rerum principium, ex qua natum est lutum. Ex utraque deinde materia ortus serpens, cum leonis et tauri capitibus, inter quae media dei facies apparuit. Ille serpens, cui nomen Herculis fuit vel Chroni, peperit immane ovum, quod, genitoris vi et robore plenum, in duas partes disruptum est, quarum superior in coeli, inferior in terrae formam abiit".

Quidam viri docti antiquae cosmogoniae notiones deprehendisse sibi visi sunt apud Aristophanem, ubi superbus avicularum chorus, progeniem suam celebraturus, *alatum* Amorem ex *ovo*, quod *alata* Nox pepererit, prodixisse, et cum Chao *alata* posthac omne avium genus procreasse tradit, atque ipsis diis immortalibus se antiquiorem praedicat. At quis est, qui non protinus intelligat, lusisse Aristophanem ⁴⁵⁾, et hanc cosmogoniam, suo consilio aptam, ipsum finxisse? qua recentiorum seriam credulitatem egregie elusit; id quod lepidus Comicus vix divinare poterat. Illi scilicet sanctissimum et celebratissimum dogma de ovo mundi, in mysteriorum adytis symbolice repraesentato, Aristophanem irrisisse opinantur ⁴⁶⁾.

⁴⁵⁾ Aristoph. Av. 696. Verissime Schol.: ταῦτα οὐκ ἀνέφηλον ἀντιθέσθαι πρὸς τὰ ἡσίοθεν ἢ πρὸς τὴν ἑλλὰδ τὴν γενεάν. Cf. Kaue Anal. Phil. p. 51. 37., Mythol. Gr. p. 42 sqq., qui se per jocum ipse derisit Urkund. p. 452. Pauth. p. 71. 360. 565. — Nimis serio rem quoque cepit J. H. Voss. Ep. Myth. T. 2. p. 15., Zoëga Diss. p. 232., et Thiersch. de Hes. p. 26. — Ut Aristophanes, ita etiam Linkius, magus naturae scrutator, aves omnium antiquissimas hujus orbis incolas habet (Urwelt T. 1. p. 20.): "Der wunderbare Körperbau der Vögel, ihre Eyer, und das hohe Alter, welches sie erreichen, beweist dies. Der Gesang dieser Thiere war vielleicht der einzige Ausdruck höherer Empfindung in den Einöden und verlassenen Wäldern der Vorwelt; die Vögel waren die Menschen jener Zeit."

⁴⁶⁾ Creuzer. Dionys. p. 169., Hug. de mytho p. 191. 193. Muentz. Diss. Antiquar. p. 227., Link. Urwelt. T. 1. p. 311. Neque Aristophanes (Av. 179.) cum Alexide (ap.

At cautiore haud dubie et comico et tragico poetas notissima ista Aeschyli causa fecerat, qui, quum in pluribus fabulis spectantium oculis objecisset, quae cum rerum in mysteriis repraesentatarum *ἐνερπεία* et *σεμνότητι* convenirent, ob profanatam religionem lapidibus paene obrutus esset, nisi per omnes deos affirmasset, se per imprudentiam peccasse ⁴⁷). — Itaque haec nos adducunt, ut fabulam de Amore *ῶγενε* pro mero Aristophanis figmento et lusu habeamus. Verumtamen cosmogonica Amoris natura, qualem antiquiores poetae, unde Hesiodus hausit, in rerum prin-

Athen. 2. p.60. a.) ovum Orphicum, quod nonnisi seriores scriptores memorant (Plut. Sympos. problem. 2, 3. p.636. d. Porphy. ap. Euseb. 3. p.109. d. Clem. Homil. 6, 5. 12. Recogn. 10, 17., Macrobi. Sat. 7, 16., Achil. Tat. Isag. in Arat. 4. p.127., 6. p.130). Petav. cf. Wesseling. ad Diod. 1. p.32. 57., Valken. de Arist. p.50.), irridere poterat, adhibitis vocibus *ἐρῶντος πλάσι* (i. e. *ἀρῶντος*), et *τὸ τοῦ πλάσι τοῦ παντὸς ἀμφαλάσει*, et *ἐνδὲ φανερὸν ὅτι ἐπὶ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις*.

⁴⁷) Aristot. Ethic. ad Nicom. 3, 2., Heraclid. Pont. ap. Eustrath. ad Arist. l. 1., Clem. Alex. Str. 2. p.461. (387.). Alio modo rem narrat Aelian. V. 11, 5, 19. cf. Mar. Oxon. ep. 49. — Noli tibi persuadere, Aeschylum ob singulas quasdam sententias vulgaritas profanati mysterii reum factum esse (e. c. quod Dianam Cereris, non Latonae, filiam appellavit v. Herod. 2, 156., Paus. 8, 37, 3., Bouterwek. de Justitia fabulosa. p.27, 29., Freret. Mém. T.23. p.267., Hug. de mytho p.72., Bendsen. de Samothr. p.137., O. Mueller. Dor. T.1. p.379.), sed ob mysteriorum ritus et symbolicas dramaticasque actiones in scenam introductas; et quod pontificalia insignia histrionibus suis adaptaverat (hoc perverse narrat Athen. 1. p.21. e.). Huc Aeschylus ille *ὁ τῶν τῶν εἰρημίας ἀρῶντος* perinet (Apsin. *repr.* p.686.), utpote qui in hujus fabulae exitu *ἐπὶ τῶν εἰρημίας* res praesentasset, cujus simili initiatorum chorus initiatum Aeschylum prosequutus est in exitu fabulae Aristophanicae, Ranarum nomine insignitae. Alias Aeschylli fabulae alias suspiciones praebuisse videntur, e. c. Sisyphus, Oedipus, Iphigenia, quae discrete memorantur in hac causa (Heraclid. Pont. l. 1.; nimis incerte loquitur Aelian. *τοῖς τοῖς ἀρῶντος*). — Bene de his rebus sentit Silvestro de Sacy (ap. Santocrue. T.1. p.450.): "Ce que les mystères contenoient de doctrine et de dogme, n'étoit ni secret ni mystérieux. Ce qu'il y avoit de secret dans les mystères, c'étoit seulement une partie des rites et des symboles. Imiter en public les rites secrets, révéler les symboles, qui n'étoient connus que des initiés, voilà en quoi consista l'impie de Diagoras, le sacrilège d'Alcibiade; voilà ce qui rendit suspect Eschyle." Cf. Lobeck. de argument. myst. p.7. de praeccept. myst. 1. p.5 sq.

cipio statuerant, vetustissima est, quamvis Homerus eam non agnoscat ⁴⁸⁾; sed exculta demum a philosophis inde a Pherecyde Syrio. Heraclitus Amoris vi sociatrici, *φιλία*, quam similia cum similibus conjunxisse in primitiva elementorum confusione statuebat, vim dissociatricem, *πόλεμος*, quae similia a dissimilibus disjunxerit, opposuit ⁴⁹⁾. Similes notiones Parmenides Amori suo subiecit; et Empedocles *φιλία* contrarium fecit *νεῖκος* ⁵⁰⁾. Simplici huic Amoris notioni seriores Orphici plures iueptias superstruxere. Apud hos summus deus factus est, *δημιουργός*, *διάκτωρ ὅλου τοῦ κόσμου*, *πρωτόγονος*, *αὐτόγονος*, *πρωτόσπορος*, *πρῶτος γενέτωρ*, *γίναςκας μακίων*, *σπίρμα γέρον θεῶν κλυτόν*, *ὠογενής*, *ἀφ' ἐνός τινος*, *διγενής*, *θιγλὺς καὶ γενέτωρ*, *ταυροβόας*. Nunc non amplius *Ἐρως* appellatur, sed *Φάνης*, quod nomen nostra aera non multo antiquius est ⁵¹⁾. Ut Phanes caloris et lucis auctor habitus est, et ipse adeo Sol: et, quum Sol idem Orphicis esset ac Bacchus, ejus notio etiam cum hoc coaluit. Deinde, quia Juppiter iisdem pro *δημιουργῷ* erat, cum ipso adeo Jove in eandem personam abiit: tandemque et Pan (anima mundi, non capripes iste Penelopes filius) factus est, et Priapus, et Horus; Metis, et Phaëthon, et Ericapaeus ⁵²⁾.

XXXVI.

⁴⁸⁾ Homerus Amorem omnino non memorat; de qua re vid. Barrium in Mén. T. 18. p. 33 sqq., Hug. de myth. p. 193. — De Hesiodo vid. Heyne Comment. G. T. 2. p. 138., Kanne Anal. Phil. p. 80.

⁴⁹⁾ Proclus in Tim. p. 24.: *κόσμος ἐστὶ παντὸς κατὰ τὴν ἡράκλειτον.*

⁵⁰⁾ Cosmogoniam Orphicam, ab his philosophis excultam, respexit Apollonius Rh. 1. 591.: *νίκας ἐξ ἑαυτοῦ διέκρινεν ἀμφὶ τέκοντα*, cf. ibi Schol., et Kanne Anal. p. 61. Mythol. Gr. p. 12.

⁵¹⁾ Primus Diodorus memorat 1. 11., deinde Theo Smyrn. 1. 47. v. Zoëg. Diss. p. 212-220., Barre, Mén. T. 16. p. 20., Freret. T. 23. p. 165., Ignat. Rossi Etym. Aegypt. p. 230. — Nomen antiquissimum habet Jablonsky Opusc. T. 1. p. 372 sqq., Mueunter. Inscr. Samolhr. p. 31. (Diss. Antiquar. p. 227.). — Cf. Silvestre de Sacy ad Sautocr. T. 2. p. 66.

⁵²⁾ Kanne Anal. p. 53. Zoëg. Diss. p. 212. 41. — I nunc, et confusas hasce notiones ad prima Graeciae tempora rejice!

XXXVI.

Quae quum ita sint, omnes cosmogonias Orphicas, quas serioŕ Graecorum actas novit, ad Hesiodae theogoniae, et ad veterum philosophorum operum *περὶ γένεως* exemplum compositas, deinde vario modo corruptas et interpolatas esse, facile sibi quisque persuadebit. Simile fatum sortiti sunt *ἱεροὶ λόγοι*, quorum notio, per se simplex, mirum in modum a sacerdotibus amplificata est ⁵³). Spissum sub illo nomine exstabat opus, cujus viginti quatuor libri laudantur, quorum auctores fuisse dicuntur Cercops Pythagoreus ⁵⁴), Theognetus Thessalus, Thelauges; insignis vero earundem rhapsodiarum interpolator fuit Aristobulus ⁵⁵). Ex hoc carmine *μυστικωτάτω* Pythagoram omnem numerorum doctrinam, subtilem illam et reconditam, hausisse, ipsumque sub eodem nomine similis argumenti librum composuisse, Jamblichus, homo credulus et ineptus fabulator, refert ⁵⁶). Duplex autem *ἱερός λόγος* antiquitus exstabat sub Pythagorae

⁵³) De natura horum librorum v. Hermann. ad Creuz. p. 83., de natura Mythol. p. 31 sqq., Creuzer. ad Hermann. p. 101., Hug. de mythol. p. 11-15. — Accurate et docte nuper de iisdem exposuit Lobeck. de myster. argum. 1. 2. 3., qui in illis sacrorum rituum, nominum, monumentorum varias causas atque mutabiles explicatas esse docuit, historicas, physiologicas, morales. Hierologias istas a philosophia alienissimas ac fere totas ex fabulari historia repetitas fuisse; quae autem hierophantae ferantur in mysteriis celebrandis loquuti esse, minime huc spectasse, ut initiatis symbolorum altiorum intellectum aperirent; sed fuisse narrationem de ortu hujus generis fabulose tradito, deque prima institutione. — Cf. eundem de praecept. myst. 2. p. 12.

⁵⁴) Epigenes ap. Clem. Alex. 1. p. 333. Suid. v. ὄφ. Eudoc. p. 318. cf. Voss. de art. poet. 13. 3. T. 3, 2. p. 31., Eschenb. p. 139., Menage ad Diog. L. 8, 7., Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 161 sq., Interpp. ad Cic. de N. D. 1, 38.

⁵⁵) Eschenb. p. 143. 148. Valkenaer. p. 79. Sacy ad Sanctocr. T. 2. p. 62. v. sup. p. 107.

⁵⁶) Jambl. Vit. Pyth. 28. p. 304. Kiessl. — Hoc demum Neo-Platoniorum aeo ista opinio vulgari coepit, quam Proclus (Theolog. Plat. 1, 5.) ita enuntiat: *ἄνω δ' παρ' ἑλλοις θεολογία τῆς ὀρφικῆς μυστικωτάτης ἱστορίας, πρῶτον μὲν πυθαγόρειον παρ' ἀρχαιοφύλων τῶ παρὶ θεῶν ἔγγρα διδοχθέντος, δεύτερον δὲ πλάτωνος ἐκδοχθέντος τὸν παντὶ κατὰ τὸν τῶντων ἐκείνων*

nomine, alter prosa Dorica scriptus, versibus hexametris alter; utriusque fragmenta quaedam restant, quae de hac re dubitationes non admittant. Hujus initium Heraclides in Sotionis epitome apud Diogenem Laertium servavit ⁵⁷):

Ὁ γίνοι, ἀλλὰ σέβουθε μεθ' ἡσυχίας: τάδε πάντα.

Supersunt quoque versiculi, ex Orphico *ἱερῷ λόγῳ* petiti. Maxime memorabilis est in suo genere vetusti grammatici testimonium:

Οὓς καλέονται Πυθαγόρας ἐπὶ τὸν μὴ κακὰ ποιεῖν,
οὕνεκα Γῆς ἐγίνοντο καὶ αἵματος οὐρανίου. ⁵⁸).

Nec solum eodem scribendi studio, atque Orpheus, tenebatur Pythagoras; sed etiam similes fabellas, quales de dulcedine vocis Orphei narrantur, ad eum retulerunt seriorum Pythagoricorum fraudes. Nobile exemplum praebet Jamblichus, qui Pythagoram eloquentia sua id voluisse perhibet, ut animalia etiam admonere et docere potuerit. Sic ursam quondam, ossis demulsum, jurejurando adegit, ne in posterum homines pecoraque infestaret. Porro bovem, fabis vescentem, eloquentia sua persuasit, ut sponte sua fabis abstineret; — "his et similibus documentis, pergit fabulator iste, demonstravit Pythagoras — *τὴν Ὁρφέως ἔχον ἐν τοῖς θεοῖς ἡγεμονίαν, καὶ πηλὼν αὐτὰ καὶ κατ' ἑαυτὴν τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς φωτὸς προοιῶσιν δυνάμει* ⁵⁹." Qui tam aniles ineptias Pythagorae aslingere non erubue-

la ne ποταγωγέων καὶ ὀφθαλμῶν γεγραμμένων. His admissis, quae tandem vel minima de philosophia merita celebratissimis Graeciae philosophis manent? Cf. sup. p. 100.

⁵⁷) Diog. 8, 7. — Alterum *ἱερὸν λόγον* prosa Dorica scriptum fuisse fragmentum probat ap. Jambli. 28. p. 308. cf. Procl. ad Euclid. p. 7., auctor. theologum. arithm. p. 19. — Magna vulgo confusio in hac re obtinet.

⁵⁸) Οὐραε ἀφ' οὗ τοῦ τῶ ἡλίου καὶ τῶ γῆς λόγος. Etymologic. Magn. p. 231, 24. v. *ἡλίου*. cf. Orum in eodem Etym. p. 787, 29. v. *ὄφθαλμοι*. Ruhnken. Ep. Crit. 2, p. 230., Valke-naer. p. 80.

⁵⁹) Jambli. 13. p. 126., qui ejusmodi quisquiliis refertissimus est.

runt, nonne alia omnia ab iisdem ei afflicta esse existimemus? Num credibile est, Platonem et Aristotelem, philosophorum principes, silentio praeteriisse, si omnem disciplinam Orphicam Pythagoras suam fecisset?

XXXVII

Quaestiones de mysteriorum Graecorum natura, etsi saepissime inter viros doctos agitatae, tamen conjecturis tantum maxime inter se dissidentibus locum praebuere. Ac quis certi aliquid de ea pronuntiare ausit, quum ne ipsi quidem veteres aliud quidpiam, praeter silentium, illinc reportaverint? Nam qui libri de mysteriis scripti erant a veteribus, ab Arignote Pythagorea, Melanthio, Menandro, Hicesio, Philochoro, Deme-
trio, Sotade, Stesimbrotto, Neanthe, aliis, ii exotericam partem explicabant. Nisi vero praeter vulgarem polytheismum, sublimiora etiam in mysteriis tradita essent; qui tandem fieri potuisset, ut summus iis honor per tot secula constiterit? Quomodo tanta admiratione de iisdem loqui potuissent Pindarus, Sophocles, Plato, Cicero ⁶⁰⁾, Epictetus, Pausanias, alii,

⁶⁰⁾ Pindar. Fr. XLVI. (ap. Clem. Alex. Str. 1. p. 433.), Sophocl. Fr. LVIII. (ap. Plut. de aud. poet. p. 21. T. G. p. 76. R. T. 7. p. 81. H. et ap. Clem. 3. p. 518. cf. Mucuter. Inscr. Sam. p. 49. Diss. Antiquar. p. 237.), Plato Phaedo. p. 140. 157. Bip. cf. Owaroff. de myst. p. 123 sq.; Cicero de N. D. 1, 42. Tusc. Q. 1, 12.; Pausan. 10, 31, 3. et alibi. — Infamaverunt mysteria Patres Christiani, Arnobius (adv. gent. 5. p. 215.). Tertullianus, (adv. haeret. 40. p. 339.) qui diabolum eorum inventorem facit; Clemens, qui ab Eusebio (Praep. Ev. 2. p. 61.) *ἀρχὴν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ* vocalur (Protrept. p. 10.; secus tamen sentit Str. 3. p. 650. (575.)); similique ratione Athenagoras et Justinus Martyr. Cf. Van Dale de oraculis p. 387. — Si quis igitur tum ex his scriptoribus, tum ex iis omnino, qui post divulgatam religionem Christianam vixerunt, nos docere velit, quam nihil sani in mysteriis Graecis traditum sit; contra initiatos nomini superstitionibus caeremoniarum castimoniarumque et religiosae abstinendae regulis alligatos fuisse; in illis mera spectacula ambigua, versatilia, fallacia, exhibita esse (Lobeck. de praec. myst. 1. p. 5, 2. p. 11.); is nihil amplius efficit, quam quod nos etiam persuasum habemus, mysteria gliscente barbarorum rituum aemulatione a pristina sinceritate degenerasse; ad meliora Graeciae tempora tam serorum, et per se jam inestabilium, scriptorum auctoritas nullam apud nos habet vim.

nisi disciplina illa communes de diis notiones longe superasset ⁶¹)? — Verumtamen etiamsi nihil aliud de mysteriis sciremus, nisi quod physicae deorum notiones inde ab antiquissimis temporibus in iis sint traditione propagatae; jam hoc perfectissimum argumentum nostrae sententiae de carminibus cosmogonicis, aetate Orphica compositis, adderet. Haec autem carmina non simpliciter tantum ab hierophantis recitata, sed occinente etiam lyra cum mimis saltationibus repraesentationibusque decantata sunt. Sic in Eleusiniis inventio et pretium agriculturae sub fabulari Cereris et Proserpinae historia symbolice et mimice repraesentata est ⁶²). Quid? quod sacra quaedam scripta in mysteriis servata sunt, quorum lectio epopoeis tantum concessa erat ⁶³). Quid? quod Aristoteles mysticorum deorum naturam laud obscure subindicavit. “Ab antiquissimis, inquit, et antiquis sub fabularum involucris ea sententia ad nos pervenit, ut astra sint dii, et ut *divinum numen universam naturam circumdet* ⁶⁴).” Unicus profecto in suo genere locus; quem tamen quidam eo detorserunt, ut Aristotelem hoc e sententia antiquiorum philosophorum, qui poetarum testimonia artificiosa interpretatione corruerint, retulisse statuerent. At Aristoteles omnium religiosissimus est in poetarum sententiis laudandis; neque

⁶¹) Heeren. Ideen. T. 3. p. 95. (92.), Ouwaroff. de myst. p. 40. 87. 123., de Nonno p. 21., de aet. Aene-Hom. p. 22., Schelling. de diis Samothr. p. 29 sqq. — Subtilissimus de rebus divinis notiones, quales nos deum concepimus, vetustis mysteriis perperam tribuit auctor dissertationis *on the Eleusinian and Bacchic mysteries*, p. 63. 122 sq. Alias aliorum opiniones vid. ap. Brucker. T. 6. p. 202–205., et Sacy ad Santez. T. 1. p. 413 sqq.

⁶²) Heeren. T. 3. p. 96. (93.), Crenzer. Symb. T. 3. p. 417. (473.) T. 4. p. 519. (555-), Ouwaroff. de myst. p. 35., Welcker. Zeitschr. 1. p. 116. — Mysticae saltationis auctorem Orpheum facit Lucian. 15. T. 2. p. 277. — Cf. Xenocrat. ap. Porphy. de abst. 3. 22., Lys. contr. Andoc. p. 61 sq., Isocrat. Paneg. p. 91. — Heyne Comm. G. T. 8. p. 11., Tiedem. p. 24., Kanne Mythol. p. xlviir. 129. 132.

⁶³) Galen. περί τῆς τῶν θεῶν φύσεως. 7. init. cf. Paus. 8. 15. 1.

⁶⁴) Aristot. Metaph. 12. 8.

ipse potest incusari, quod interpretamenta ista suae sententiae accommodaverit.

At ne nostra disputatio nimis vaga sit et quasi errabunda, circa mysteriorum naturam in universum haerens; ad ea protinus accedamus, quae nostro consilio propiora sunt. Quamvis enim omnibus genuinis Graeciae mysteriis eadem omnino natura fuit; tamen in singulis ritibus, eorumque causis explicandis, diversa fuisse videntur. Simillima autem fuit Cerealia et Bacchica, quorum conjunctio in Eleusiniis quaerenda est ⁶⁵).

XXXVIII.

Dionysus mysticus plane diversus fuit antiquissimis temporibus a Dioniso, quem vulgus colebat. Ille apud Pindarum Cereris Thebanae assessor appellatur ⁶⁶): ideoque ad vetustissimam deorum Cabinorum religio-

⁶⁵) Οὐρανός, de Eleus. p. 88, 93., Sacy ad Santocrus. T. 2. p. 72 sq., Gail. de cultu Bacchi p. 81. — Bacchi mysteria eodem orgiasmo eodemque furore, ac Phrygia Cybeles sacra, et, si diis placet, Corymbia peracta esse, Levesquii est commentum (Traduct. de Thucyd. T. 3. p. 311.); nec multum Fr. Schlegelius hinc abest, qui furibunda ejusdem Cybeles imago, qualem Lucretius exhibet (2, 598-612), deceptus, toti Graecae antiquitati furorem injerit; cf. Heyne Coman. G. de sacr. c. f. p. T. 8. p. 11.; qui alioquin rectissime sentit, *Hellenum sacra cum furore peracta esse nulla* (de Gr. or. ibid. p. 25., de Mus. ibid. p. 41.).

⁶⁶) Διόνυσος μυστικός Pind. Isth. 7, 3., Διόνυσος βασιλεύς, Strab. 10. p. 717. Διόνυσος Nicetas ap. Creuz. Melet. 1. p. 21. — Ita repraesentatur ap. Hamilton. T. 3. tab. 36. p. 53. — Similiter ap. Montfaucon. T. 1. p. 45., Antiq. of Wiltonhouse p. 39., Millin. Gal. Mythol. 49, 276., Tischb. Vas. 4, 36. v. Welcker. Zeitschr. 1. p. 102., Zöfka Basilei. 14. p. 172. cf. Kanne Mythol. p. 136. — Propter hunc connexionem Dionysus ipsius Cereris filius dictus est (Diod. 3, 62., Arnob. adv. gent. p. 13. cf. Creuz. Stud. T. 2. p. 262.); hinc *Διόνυσος τοῦ τῆς κερείας* (Suid. lexicon, cf. *εὐνομένης διῆλου χερείας* in cod. Cassin. 315. fol. 113., Plut. Caes. p. 711. d.), quem Creuzerus (Symbol. T. 3. p. 337. (315.)), Sacy (ad Santocr. T. 1. p. 200.), et Gail (de cult. B. p. 51.) jam apud Sophoclem (Antig. 1103 sqq.) vident; insigni profecto errore (neque ap. Lucret. 4, 1162. quidquam legitur). Semcles filium satis indicant Sophoclis verba: *Καὶ μὲν τὸν πατέρα θεῶν*

nem, quae in Samothracia abiit in mysteria, pertinet. Vocatur verò Jovis et Proserpinae filius; unde facile ejus cum Cerere connexus appareret ⁶⁷). A Rhea cum educatum esse, senior est Graecorum fama, neque prius orta, quam Rheae, Terrae matris, cultus mere Phrygius, cum Cereris religionibus confusus esset ⁶⁸). Hic igitur Dionysus proprio et Thracico nomine Zagreus appellatus est. Zagreus autem idem est, atque Iacchus Eleusinius: illud nomen arcanum erat; hoc magis vulgatum ⁶⁹). Sub Zagrei nomine arcana ei fiebant sacra a quinque *óvols* Delphicis ⁷⁰). Ab

⁶⁷) Διὸς βασιλεύς τ' ἦν. Deinde Διὸς κλέος sunt Cereris *arva*, non *mammæ* (v. Schol., et nunc. J. H. Voss. Antisymb. p. 128.). — Dionysus τὸ τῷ ματρί comparet ap. Eckhel. doctr. num. T. 3. p. 442. — Cf. Anthol. T. 3. p. 292. Jacobs. Animadv. T. 3. 2. p. 237. 3. p. 139. — Caeterum mysticus ille Dionysus Thebis, et alibi, repræsentatus est barbatus (Berger Thes. Brandenb. T. 1. p. 473., Combe Num. vet. pop. tab. 49. nr. 4., Mus. Pio-Clem. descriptio da Visconti T. 2. tab. 41. cf. Paus. 2, 30, 1. 5. 19, 1.); Eleuside vero juvenili forma.

⁶⁸) Schol. ad Pind. Isth. 7, 3. Arrian. exp. Alex. 2, 16., Cic. de N. D. 3, 23. ibiq. Davis. p. 617. Creuz., Freret. Mem. T. 23. p. 254 sqq., Gail. p. 10. — Terpendri testimonium (ap. Lyd. de mens. p. 82.) a Creuzero (Symbol. 3. p. 338.) perperam allatum est (v. Voss. Antisymb. p. 338 sqq.).

⁶⁹) Ipsum nomen eo ducebat; ῥᾷ, ᾄῃ, ῥᾷ, ᾄῃ, ᾄῃ, ᾄῃ, ᾄῃ, cf. Musgrave ad Eurip. Hel. 1320. 1369. Eustath. ad Od. 11, 115. p. 421., Interpp. ad Hym. in Cer. 47. 122., Spanh. ad Call. in Cer. 133., Mém. de l'Acad. T. 36. p. 75., Creuz. Melet. 1. p. 26., Kanne Mythol. p. 123 sqq., Schelling. de diis Sam. p. 57. — Utriusque deae confusionem bene exposuit J. H. Voss. Ep. Myth. T. 2. p. 122 sqq. — Apud Pindarum (l. l.) Ceres audit χαλκίερος, quod epitheton schol. explicat: κατὰ τὰ ἱερουργήματα ἐν ταῖς τελεταῖς τῆς ἀμνηστίας κίμβαλα. Id autem proprium erat Rheae sacris.

⁷⁰) Bene Schol. Pind. l. l. παῖδες δὲ Διὸς κλέος ἴνα τὸν Διόνυσον κατὰ μὲν τὸν μυστικὸν λόγον, τὸν παλαιότερον τὸν δὲ ἐν Περσέφονος γυναικὸς Ζαγρεὺς Διόνυσος, ὁ κατὰ τὸν δὲ ἱαντικόν. (Apud Apollodorum 3, 14, 7. Ceres et Dionysus eodem tempore in Atticam veniunt.) Minus bene distinguit O. Mueller. Orchom. p. 384. — Quae Zoëga de tumultuoso et feroci Bacchi Thracis cultu observat (Diss. p. 20 sqq. cf. O. Mueller. Dor. T. 1. p. 290.), ea ab antiqua Graecia prorsus aliena sunt; et ad Sabazium Phrygium pleraque spectant, vel ad alios barbaros deos, Graecis serius obtrusos.

⁷¹) Plut. de Is. et Os. 35. T. 7. p. 419. R., de Ei ap. Delph. p. 527., Clem. Alex. Protrept. p. 15. cf. Zoëga Diss. p. 19., Santocr. T. 2. p. 54. 86. 205., Mueller. Or. p. 383.

hoc vero Zagreo diversissimus fuit ab initio Dionysus, Jovis et Semeles filius, cui nulla cum Cerere conjunctio: etsi minime negandum, utriusque dei notiones senioribus temporibus esse confusas. — Qui inter plures etiam Bacchos distinguunt, ut Nonnus, quem plures recentiorum sequuti sunt ⁷¹⁾, ii diversas ejusdem cultus periodos, variasque mutationes, pro diversis diis habent. Nihil autem Jacchus Eleusinius a Zagreo Thrace differt, cui mysteria una cum Cerere erant condita ⁷²⁾. Primus hujus sacerdos Orpheus fuisse perlubetur, qui mysteria ejus vel invenit, vel ad certiore religionis rationem redegit ⁷³⁾. Utrumque traditur a probatis auctoribus; ac, quantum nobis scire licet, nemo e veteribus Bacchicorum mysteriorum inventionem vel amplificationem Orpheo abjudicare ausus est certis argumentis ductus. — Antiquissima de mysteriis Orphicis, seu Bacchicis, auctoritas est Eumeli Corinthii, poetae cyclici, qui sub olympiadum initia vixit ⁷⁴⁾; deinde sequuntur poetae Attici, Aeschylus apud Aristophanem, et Rhesi auctor ⁷⁵⁾, qui etiamsi Euripides non est, tamen non

⁷¹⁾ Dionys. Nonni 48, 938. (qui tamen 47, 538. recte distinguit *ἀρχαῖον ζῶντα* ab *ἀργύρῳ Διόνυσῳ*) Villioson. de trip. theolog. 3, 5. Onwaroff. de Eleus. p. 86 sq. — Quinque Bacchos statuit Lucius Ampelius ap. Onwaroff. p. 98.

⁷²⁾ Schol. Soph. Antig. 1103: *συνά γὰρ τὰ μυστήρια ἀλφειοῦ καὶ ἀμφίον*. Meurs. Eleus. p. 77 sq. Lectt. Att. 1. 15. p. 27. Musgrav. ad Eurip. Jon. 1093., Erfurdt. ad Soph. Antig. 1106., Santocruc. T. 1. p. 199. — Secundum Boettigerum (de pictura vet. 1. p. 187.) haec mystica conjunctio stirpem Ionico-Atticam distinguit ab Aeolico-Dorica.

⁷³⁾ Orphæi et Musæi hymni in Bacchum satis antiqui olim exstabant, qui haud dubie ad Eleusinia pertinebant (Aristid. Laud. Bacchi T. 1. p. 51. Steph.). Similiter laudat Arrian. exp. Alex. 2, 16. cf. Santocruc. T. 1. p. 202., Passow. Mus. p. 45.

⁷⁴⁾ Ap. Schol. Hom. Il. 6, 130., quem locum in alia re laudat Zoega (Diss. p. 16.) — Notum autem est, poetæ cyclicos in antiquioribus mythis contexendis in primis occupatos fuisse.

⁷⁵⁾ Arist. Ran. 1021. Rhesi. 946. — Observatione dignissimum est, quod, ubicunque Graeci de conditis mysteriis loquuntur, verbis utuntur, quæ sana crisis non nisi ad symbolicas et mimicas eorum repræsentationes referret: *διδασκαλίας, καταδιδασκαλίας, ἀναφά-*

multo post eum vixit. His adijunge Demosthenem, et Ephorum apud Diodorum ⁷⁶⁾, ubi de Dactylis Idaeis disputat, qui in Samothracia Orpheum, *ὡς αὖτε διαφόρων κεχορηγήμενον πρὸς ποίησιν καὶ μελοδίαν*, mysteria primum docuerint. Quod singulare testimonium, quamvis ob ipsam Dactylorum Idaeorum mentionem nobis fictum videtur, tamen hoc certe probat, Orpheum non in omnibus traditionibus mysteriorum auctorem et inventorem fuisse, quod Apollodorus de Bacchicis disertè affirmat ⁷⁷⁾, sed primum inter Graecos amplificatorem; quas partes Herodotus quoque sequitur, qui Melampodem antiquiorem auctorem laudat. Mirum sane est, quod Herodotus tam parcus est in antiquissimorum theologorum rebus proferendis et explicandis. Res sacras vel verbo tantum indicat, vel prorsus silet; nunquam exponit ⁷⁸⁾. Quae res facile aliquem inducere possit, ut putet, Herodotum fuisse initiatum, vel certe religionibus nimis obnoxium. Sic illo etiam loco tantum abest, ut, quomodo mysteria Bacchica,

vix, ἔφασιεν. Hinc apparet, cur exulta sequentium poetarum lingua hisdem verbis usa sit pro *docere*. Vid. Mitscherlich. ad Hym. in Cer. 479. p. 224., Creuzer. Ars histor. p. 4., Symb. T. 1. p. 11., Comment. Herod. p. 171 sq.

⁷⁶⁾ Demosth. in Arist. p. 772.. Diod. 5, 64. Ephor. Fr. p. 176. Marx. Haec narratio e sententia Diodori non potest profecta esse, (ut Tiedemann. p. 20 sq. putat, et Santocruc. T. 1. p. 61., et Bendtsen. de Samothr. p. 113. cf. Foucher. Mém. T. 35. p. 75.), quippe quem sciamus, Orphetum in Aegyptum misisse (1, 96. quem locum proluxa disputatione illustrat Dornedden. Nova Theor. p. 294 sqq. cf. Phanenoph. p. 231 sqq.), ut hinc mysteria in Graeciam transfretaret; id quod Herodoto (2, 79.) ne de Melampode quidem cognitum erat. Ergo et illa narratio, qua Orpheus avita et paterna Bacchi mysteria magis amplificavit et exornavit (3, 64.), e Diodori sententia (ut Zoëga statuit, Diss. p. 13., et Santocruc. T. 2. p. 49., et Gail. p. 101.) prolata non est; sed ex antiquioribus scriptoribus iterata. — Diodori iudicium incredibile dictu est quantum opere sacerdotes Aegyptii corruerint.

⁷⁷⁾ Apollod. 1, 3, 2: *ὅφρα καὶ Ὀρφεὺς τὰ Διόνισον μυστήρια*.

⁷⁸⁾ E. c. 2. 3. 45. 46. 47. 51. 61. 62. 65. 86. 132. 170. 3. 125. 4. 43. 6. 134. 145. cf. Creuzer. Comment. Herod. p. 31. 35 sq. 95. — De Melampode et sophistis vid. sup. p. 52.

chica, a Melampode Graecis monstrata, ad certiore religionis rationem revocata sint, explicet, ut ne nomina quidem illorum sophistarum, quos vocat, in medium proferre audeat.

Itaque Orpheo non Bacchicorum tantum mysteriorum, sed omnis omnino mysticae religionis inter Graecos inventio vel amplificatio tributa est a veteribus ⁷⁹). Nolo hic diversas diversorum scriptorum sententias de diversis mysteriorum institutis, quae per Graeciam olim floruerunt, excutere. Nobis Bacchica tantum mysteria curae sunt, quae Eleuside cum Cerealiis conjuncta fuisse scimus. Quippe Dionysus ille, qui et Jacchi et Zagrei nominibus appellatur, vel Cereris, vel Proserpinae filius, vel Cereris assessor habitus est; unde arctissimus utriusque numinis connexus satis apparet. Cereris vero cultus cum antiquissima Cabiromum religione, ad quam semper respicere convenit eos, qui quamcunque arcanam inter Graecos religionem investigandam sibi sumpserunt, arctissime cohaeret ⁸⁰); et primitiva ejus sedes Thebae sunt, ubi nobilissima quoque conjunctio illa cum Dionyso quaerenda est, ut Pindarus indicat. Hinc Eleusidem aliquando utrumque numen profectum esse oportet; quod nisi maturius, tamen eo jam tempore factum est, quum et Pelasgi et Thraces ex illis religionibus fugati et dissipati essent, hoc est, seculo undecimo ante Chr.

XXXIX.

Mythus de Baccho dilacerato ad praecipuos, qui in mysteriis traditi dicuntur, referendus est. Recentiorum quorundam magis cupidas, quam

⁷⁹) Eleusiniarum institutum ei tribuitur a Diodoro 5, 77. (cf. Theodoret. Therap. 1. T. 4. p. 468. a. Op. Strab. 10. p. 471. a. 4. p. 193. Tz.). Cereris Chthoniae mystica religio ap. Lacedaemonios (Paus. 3, 14, 5. cf. O. Mueller. Dor. T. 1. p. 399. — Id male interpretatur Barre Mém. T. 16. p. 21.). Aeginetarum mysteria (Paus. 2, 30, 2. cf. O. Mueller. Aegin. p. 173.; negat Tiedemann. p. 19.)

⁸⁰) O. Mueller. Orchom. p. 450. — De Dionyso Cabiro vid. eund. p. 384.

veras hujus rei disquisitiones omnino missas facimus *1). — Pausanias, memorabili loco: "Homerus, inquit, Titanes primus in poësin introduxit (unde hoc scire potuit auctor?). Ab Homero Titanum nomen Onomacritus petiit, Dionysi orgia condidit, et Titanes Dionysi interfectores fecit *2)." Quid, quaeso, hinc colligi potest, omni disputandi cupiditate remota? Nihil aliud, ut opinor, nisi quod Onomacritus Dionysum a *Titanibus* dilaceratum esse perhibuit. Num, obsecro, inde sequitur, totam fabulam de morte, ab irata Junone Baccho immissa, primum Onomacritum finxisse? Immo haec jamdudum decantata erat a Terpandro, altero quasi Orpheo *3). Neque orgia Bacchi primus iste condidit; vetat Eumeli auctoritas. Quodsi igitur Terpander hunc mythum jam novit, quid mirum, poetas etiam tragicos, qui res Bacchicas, a quibus omnis artis dramaticae origo repetenda est, saepissime in scenam produxerunt, eundem adhibuisse? Respexit certe Aeschylus in Lycurgi fabula; respexit quoque Euripides in Cretensibus *4). Num autem, hac re diligenter aestimata,

*1) Bene de hoc mytho meruit Zoëga Bassiril. 14. p. 170 sqq., et post eum Creuzer. Symbol. T. 3. p. 331 sqq. (349 sqq.) cf. Philochori Fr. p. 120 sqq. — Totam narrationem pro Onomacritei ingenii abortu venditat Lobeck. de morte Bacchi; deinde J. H. Voss. Antisymb. p. 274., ubi ad Ol. 70. eam refert; p. 338. vero ad Ol. 60!

*2) Pausan. 8, 37. 3.: Τίτῶναι δὲ πρῶτος εἰς ποίησιν ἐκέλευεν Ὀμηρος, θεοὶς δὲ καὶ ἐφ' ἑκὲν τῇ καλῶμεν Τερψάνῳ καὶ αὐτῷ ἐν ἥρσι θύειν τὰ τεύχεα, παρὰ δὲ Ὀμήρῳ Ὀνομάκριτος παραλαβὼν τὸν Τίτῶνα εἰς ὕμνον, Διονύσιον τε συνέθετο ὕμνον, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Τίτῶνα τῷ Διονύσι τὸν παλαιότερον αὐτοκτονεῖν.

*3) J. Lydus de mens. p. 82: "Terpander Lesbicus, inquit, Nysam vocat nutricem Dionysi (a quibusdam Sabazius appellati), qui natus sit ex Jove et Proserpina." Quae novissima verba non ad Sabazium pertinent; hic enim ad tumultuosam Phrygum religionem spectat, et Bacchi filius audit, vel Cabiri Phrygii (Harpoerat. et Snid. v. νῆπιος, Schol. ad Arist. Vesp. 9. Cic. de N. D. 3. 23. cf. Gail. p. 21. 211.); sed ad Dionysum sive Zagreum. Itaque frustra obloquutus est J. H. Voss. Antisymb. p. 338.

*4) Aesch. ap. Aristoph. Thesmoph. 145., Eurip. ap. Porphyrr. de abst. 4. p. 366. Rhoer.

probabile videtur, totum de Baccho dilacerato mythum, Pisistratarum deflorescente aevo ab Onomacrito recens fictum, ab aequalibus poetis, ut Aeschylō, in scenam illico productum esse? Non tanta profecto fuit Onomacrito Athenis apud tragicos poetas auctoritas, ut ejus fabellas vixdum conflatas de scena docerent; quippe qui fraudum essent memores, quibus antiquam Orphei Musaeique poesin interpolaverat. — At cum mythum illum vetustissimum esse contendo, nolo statim cum aliis narrationem, qualem Clemens et Nonnus nobis servarunt ⁵⁵⁾, pro genuina venditare. Immo haec ea videtur esse, quam Pausanias ab Onomacrito amplificatam esse, productis Titanibus, refert. Antiquiorem ejus rationem, a tot poetis variatam et exornatam, hodie vix possumus divitiare: et in re tam dubia satius est ignorantiam profiteri, quam ad vanas hariolationes delabi. Nobis sufficit etiam fabulae summa, Bacchum discriptum esse: quae res simile Orphei, primi sacerdotis Bacchi, fatum nobis in memoriam revocat. In vulgus autem notum est, sacerdotes easdem personas induere, eademque fata e veterum traditionibus subire solere, atque ipsi dii, quorum sacerdotes sunt ⁵⁶⁾. Ut igitur Zagreus-Dionysus a Junonis ultoribus dilaceratus est, ita Orpheus a Maenadibus; quas Junonis ultricum partes aliquando suscepisse probabile est. Cujus fabulae causa diversissimis quidem aliis modis tradita est. Sic Aeschylus in Bassaridibus Orpheum, qui ab Apolline lyram acceperisset, et Apollinem habuisset summum deum, Bacchum contra contempsisset, produxit, eumque ob ipsum Bacchi contemtum a Maenadibus interfectum esse docuit ⁵⁷⁾. Hinc Creuzerus primum colle-

⁵⁵⁾ Clem. Alex. Protrept. p. 15. Potter. Nonn. 6, 174. Creuzer. Symbol. T. 3. p. 341. (351.)

⁵⁶⁾ Schelling. de diis Samothr. p. 83., Creuzer. Symbol. T. 3. p. 447. (473.). Similia vid. ap. Santocruc. T. 2. p. 86.

⁵⁷⁾ Eratosthen. Catast. 24. p. 19. Schaub. cf. Timoth. ap. Euseb. p. 4. Scal. Muel-ler. Dor. T. 1. p. 289., Orchom. p. 383. — Perperam illum locum ceperunt Tiedemann.

git, Apollinem fuisse Solem, quod philologus Alexandrinus Aeschylō jam subjecerat: deinde primitivam Orphei disciplinam ad Apollinis, non ad Bacchi cultum pertinuisse; ideoque diversa *systemata Orphica*, sibi prorsus opposita, statuenda esse. Quod ad primum istud attinet, nec Aeschylus quidquam de Sole et Apolline eodem deo suspicatus est. Mirus fuisset poeta, si in Bassaridibus tantum utrumque deum confudisset; in aliis autem, quae aetatem tulere, tragoediis probe distinxisset ¹¹⁾. — Alterum de Orpheo Apollinis, non vero Bacchi, sacerdote, nescio an eam possit vim habere, ut sola tragici poetae, qui Orphei mortem probabili modo explicare voluit, auctoritate nisi, plura systemata Orphica sibi opposita fuisse, tam certo nobis, quam Creuzerus, persuadeamus. Reliqua autem loca, quae in eandem sententiam subjuncta sunt, ad alias res aptius retuleris, ut in superioribus passim demonstravimus. Ad Hermiae auctoritatem quomodo alicui confugere, et triplicem scholam Orphicam hinc nobis obtrudere liceat, non video. Hermias non is est, quem in rei alicujus antiquitate demonstranda testem adhibeas. Deinde neque Hermias, nec quispiam alius veterum, de diversis *scholis* Orphicis loquutus est. Ille tres Or-

p. 32., Depuis origine T. 1. p. 13., Clavier. hist. T. 1. p. 85. — Diversa mortis genera, quae Orpheus subiisse dicitur, recensere nihil attinet. Memorabile autem est epigramma, apud Diom., antiquissimam fabularum Orphicarum sedem, repertum; v. Diog. L. 1, 3:.

Ορίκας χερσὶν ἔχων Ὀρφέα Μοῦσαι ἔχοντες,

ὃς στέφει ὑψηλὸν ζυγὸς φοβερὸν βλάσιν.

Orphea, cudenti percussum fulmine, Musae

Hic potuere, lyrae pectine conspicuum.

¹¹⁾ E. c. Supplic. 198. — Originem istius confusionis vid. ap. Hug. de mytho p. 55., O. Mueller. Dor. T. 1. p. 289., Siebelis. Philoch. Fr. p. 11. 94. Vulgaris opinio, Apollinem, primis Graecis pro Sole habitum, per longam annorum seriem disparuisse, et posthac iterum comparuisse in antiqua sua confusione (Kann. Mythol. p. 82.), nescio qua ratione defendi queat. Non assequor certe, quomodo numen, tam manifestum coelo sereno, apud hilarissimum populum mysteriorum tenebris, quaecumvis opissis, umquam potuerit obscurari.

pheos, e Thracia oriundos, fuisse tradit ⁸⁸). Suidas quinque recenset. Inter duos Herodorus distinxerat.

Veruntamen primo quidem obtutu singulare alicui possit videri, quod Orpheus et Bacchi et Apollinis cultor appellatur. At qui recte aestimaverit ea, quae veteres de gemino Bacchi cultu, publico et arcano, orgiastico et miti, furibundis Matris Idacae religionibus simili, et cum placido Apolline, Musis et Gratiis conjunctissimo, tradiderunt, nihil miri hic deprehendet. Acerrimae rixae, quae de Lycurgo, Pentheo et Belidis memorantur, sive sint verae, sive fictae, ad publicum Bacchi cultum spectant, et hic omnino missas facimus. Eas Orphica aetate jam compositas esse oportet.

XL.

Apollineae religionis cum Bacchica conjunctae haud obscura apud veteres exstant vestigia. Bacchi cultus Thracibus, qui Boeotiam et Phocidem incolebant, proprius erat. In eadem Phocide Dorienses, e Creta, quo antiquissimis temporibus e Thessalia profecti erant, advenae, Apollini, numini mere Dorico, sacra condiderant ⁸⁹). Ad Heliconis radices sita erat Nysa urbs, antiquis Dionysi religionibus nobilitata, unde ipse deus nomen traxit ⁹⁰). Ut autem Helicon et Parnassus continuo montium

⁸⁸) Herm. in Plat. Phaedr. p. 109. Ast. cf. Fr. Orph. p. 505. Herm. De reliquis vid. sup. p. 40.

⁸⁹) O. Mueller. Dor. T. 1. p. 212 sq. haec ponit circa 200 ante Doriensium migrationes; quod tempus omnino convenit cum Orphicae poesis flore, e rationibus supra a nobis propositis

⁹⁰) Aristoph. Ran. 215.: *Νύκτωρ Ἀδὲς Ἀδριανὸς*. Apollon. Rhod. 2, 905. 4, 1131.: *Ἀδὲς Νύκτωρ* etc. cf. Pindar. ap. Etym. M. v. Cf. Foucher. Mém. T. 35. p. 74., Hancarville origine etc. T. 1. 116. cf. 222. — Freret. Mém. T. 23. p. 257. derivat a *Ἀδὲς* et *νύκτωρ*, *Jovis pullus*. Ohe! Zoëga (Diss. p. 21. 219.) a *Ἀδὲς ἰδὲ*; quod Welcherus p. 359. im-

tractu fere cohaerent, ita Dionysi et Apollinis cultus in iisdem regionibus mature conjunctus et celebratus est. Unus fons erat, qui incitabat et Maenadem et Pythiam ⁹²). In Parnasso Dionyso et Apollini, tamquam uni deo, sacra fiebant. Delphis monstrabatur Dionysi sepulcrum apud auream

probat. Alias, ex parte ineptas, derivationes vid. ap. Eudoc. p. 119., Cic. de N. D. 3. 23., Hygin. 131. 167., Fr. Orph. ap. Macroh. Sat. 1. 18. cf. Eckhel. Doctr. num. T. 2. p. 587., Moser. ad Non. p. 201., Creuzer. Symb. T. 3. p. 123. (137.). — Iudicium etymologias, quae subinde tentatae sunt, valere jubemus, et eo relegamus, quo nuper abducta est loquendi formula *νῦν, ἴμ, νῦν*, quam pio animo e sanscritica lingua interpretatus est Wilfordus (Asiat. Research. T. 5. p. 297.), probavitque Muenther. Inscr. Samothr. p. 34. (Diss. antiquar. p. 229.), Creuzer. Symbol. T. 4. p. 536. (573.), Ouwaroß. Eleus. p. 29. 114., Schelling. de diis Samothr. p. 91., Link. Urwelt. T. 1. p. 344. (Alias ejusdem formulae explicationes vid. ap. Meura. Eleus. 11., Eschenb. p. 17., Clerc. Bibl. univ. T. 6. p. 71., Larcher. Supplem. ad philos. hist. p. 370. et ap. Barthelemy. Voyage d'A. T. 5. p. 538., Court. de Gébelin Monde pr. T. 4. p. 323., Hammer. Annal. Vindob. 1817. nr. 15., Sacy ad Santocr. T. 1. p. 387.). — Quid autem Graecis significarent istae voces? Nihil aliud, nisi quod nos in ludicris rebus dicere solemus — *Basta* (Lobeck. de Tritop. 3. p. 15.); vel melius etiam — *Plumps* (J. H. Voss. Antisymb. p. 30.) — De Nysa Boeotia vid. Steph. Byz. *Nῆρα*, Strab. 9. p. 405. b. Stat. Theb. 2. 661. Hug. de mytho p. 39., O. Mueller. Or. p. 89. 381. 383. — Ad octodecim vel urbes, vel colles, vel montes, Nysae nomen sibi vindicabant; vid. Casaub. ad Athen. 5. p. 198. f., Heeren. Id. T. 2. p. 462., Hancarville T. 1. p. 64. 98. 161. 166., Hug. de mytho p. 33., Creuzer. Symbol. T. 3. p. 101. (116.) 122. (135.), Kanne Panth. p. 98., Sacy ad Santocr. T. 2. p. 95., Sickler hymn. in Cer. p. 93., Link. Urwelt. T. 1. p. 339., Voss. Antisymb. p. 64. 69 sqq. 81. — Dionysi etiam nutrix Nysa appellata est (Terpand. ap. Lyd. de mens. p. 82.); id quod haud negandum erat Schweigh. ad Ath. T. 3. p. 102 sq.

⁹²) De his et sequentibus v. Paus. 10. 32. 5. Schol. ad Eurip. Phoen. 233. Aristoph. Nub. 603. Ran. 1242. Acharn. 603., Soph. Oed. Tyr. 1098. Plut. de ex ap. Delph. p. 388 f. p. 591. Wytt. Lucau. Phars. 5. 73. cf. Schwarz. Misc. p. 89. 101., Kanne Mythol. p. 92., Moser. ad Non. p. 274., Creuzer. Symbol. T. 3. p. 166. (178.), Annal. Heidelb. 1817. p. 780., Gail. p. 16., O. Mueller. Or. p. 383., Dor. T. 1. p. 290. — Aristot. ap. Macroh. Sat. 1. 18. — Philoch. ap. Malel. Chr. p. 18. c. Venet., Syncell. p. 162. c. d. Euseb. Chr. p. 122. Scal., Philoch. Fr. p. 21. Sieb., cf. Hancarville T. 1. p. 63 sq. 275. — Plut. de is. et Os. p. 365. — Welcker. Sapph. p. 19., Wernsdorf. ad Himer. 13. 7. p. 597. — Nescio sane, quo pertineat Apollo *νῦν* (ap. Athen. 4. p. 149. d.). Dionysi *νῦν* notus est.

Apollinis statuam. Ibidem ad Apollinis tripodem deposita esse dicuntur lacerati Dionysi membra; ejusque cor ad Parnassum sepulturae mandatum. In Delphici templi fronte Apollinis imago juxta Dionysum conspicebatur. Thyia, Castaliae filia, ex Apolline Delphum parit. Quid? quod ex Aristotelis sollerti observatione Dionysi Thracis sacri ritus ad Apollinem translati sunt; quod Spartani inter Apollinis sacra sertis hederaceis tempora redimire solebant, non laureis. — Nec cum Apollinis tantum miti numine Dionysus conjunctissimus fuit, sed etiam cum Musis, sacrorum fontium numinibus, quae nutrices ejus perhibentur, et Gratiis, et Diana, Apollinis sorore⁹³). — Quid? quod apud Phryenses Apollini Dionysodoto (Dionysi filio), Dianae, Dionyso, Ismenidibus nymphis, et Telluri exstructae erant arae⁹⁴).

Quae quum ita sint, quis in Orphica disciplina, quippe quae et ad Apollinis et ad Bacchi cultum accesserit, quidquam sibi oppositi et inimici deprehendet? Olenis, hymnodi Apollinei, quem, aliquot seculis ante Orpheum natum, hominem Orphicum fuisse vulgo opinantur, mentio quid in hac re valeat, prorsus non intelligo, siquidem is cum Orpheo non est conjungendus. — At alia difficultas restat. Miratus sum aliquando, cur Orpheus, Bacchi sacerdos, citharista vulgo audiat, non tibicen; quum tamen certissimum sit, in Bacchi religionibus tibarum cantum adhibitum fuisse, non citharae. Jam vero hoc ita explico. Tibiarum apud Graecos usus quam sero vulgatus sit, ex Homeri carminibus discas. Is apud Trojanos tibias memorat; apud Graecos nullas⁹⁵). Itaque quum antiqua

⁹³) De Musis v. Philoch. ap. Athen. 2. p. 39. c. d. cf. Heyne Opusc. Acad. T. 2. p. 303. — de Gratiis Pind. Ol. 13. 24. (18. B.); Hug. de mytho p. 245., Manse. Diss. Mythol. 4. p. 425. 432., O. Mueller. Or. p. 180. — de Diana Mueller. Dor. T. 1. p. 379.

⁹⁴) Paus. 1. 31. 2., Siebelis. ad Istri Fr. p. 67., Creuz. Com. Herod. p. 262.

⁹⁵) Il. 10. 13. Vid. Viljoison. ad Long. P. p. 304., Boettiger. in Wieland's M. Att. T. 1. p. 289 sq. 331 sq., O. Mueller. Or. p. 79. — Contrarium docet Heyne Comm. G. T. 8. p. 14. et Fr. Schlegel. p. 30., cui Lucretius (5, 1378.) imposuit.

Orphei disciplina apud Thraces Pieres, et Boeotos florere coepisset, cithara tantum, antiquissimum organum musicum, cujus inventor vel amplificator ipse Orpheus perhibetur, et quod aptissimum est ad rudium hominum animi motus componendos, in usu fuit. Tibiarum flatus mere Phrygius, quippe qui rudes rudium populorum animi perturbationes magis excitet, lenioribus et temperatioribus citharae modis tum demum successit, quum Phrygius Corybantum cultus et tumultuosa Sabazia sacra cum antiqua Bacchi religione in Graecia passim coaluissent *6). Jam quid vero similis est, quam sub fabula de Orpheo, ob Bacchi contemptum a Maeuadibus dilacerato, illud temporis momentum designare antiquitatem voluisse, quo mitis et placidus citharae cantus a tumultuoso tibiaram flatu suffocatus et exstinctus sit?

XLI

Quam magnificae notiones de Orphica cithara hodie vulgari coeperint, scire attinet. Primum eam septem vel novem chordis intendunt; quas deinde cum Musarum, Plejadum, et, si Diis placet, Planetarum numero componunt, iisque significationes sidereas et cosmicas, quas vocant, subiiciunt *7). At haec omnia dicta nollemus, quandoquidem fidei historicae prorsus contraria sunt. Facilius sane est, siderca, cosmica, et nescio quae alia

*6) De citharae et tibiaram diversis effectibus v. Plat. de Legg. 2. p. 90 sqq. 7. p. 341 sqq. de Rep. 3. p. 285 sqq. 4. p. 336. Cic. de Legg. 2. 15. 88., et, quem Creuzerus (3. p. 157. (170.)) sequitur, Proclum ad Plat. Alc. 1. — Cf. O. Mueller. Dor. T. 1. p. 341 sqq.

*7) Creuzer. Stud. T. 2. p. 268. Symbol. 3. p. 275 sqq. (291 sqq.), duce Porphyrio fabulatore (V. Pyth. p. 42. Kuest.), et Plutarcho (de an. g. in Tim. p. 192. 187.); Kanne Mythol. p. 232. Urkund. p. 39. 473., Hug. de Mytho p. 209. 219 sq. 223. 233., Passow. Mus. p. 14. 27.

alia sibi fingere somnia, quam cum historica diligentia in antiquitate sollicite circumspicere, et singulos singularum artium progressus operose metiri. — Orphica aetas nec citharam septichordem, neque cuneachordem; nec Musarum numerum septenarium, nec novenarium; nec septem Plejadas novit, nec septem Planetas. Citharae quatuor tantum chordas fuisse usque ad Terpandri aetatem ii tradunt scriptores, qui temporum rationes curant⁹⁸). Primus Terpander earum numerum ad septem auxit: octavam addidit Pythagoras⁹⁹); nonam Theophrastus Pierites; decimam Ilistiacus

⁹⁸) Vid. sup. p. 15. Schol. ad Arat. 269. p. 70. Buhle. Cf. Hemsterh. ad Lucian. T. 2. p. 271. Bip., Spanhem. ad Julian. Caes. p. 117., Barre Mém. T. 16. p. 18. — Hoc Terpandri inventum mox antiquioribus temporibus tribui coepit, (ipsum adeo Terpantrum iisdem, quibus Orpheus, temporibus vixisse opinati sunt; Clem. Str. p. 347. Liebel. Fr. Archil. p. 9.) adeoque Apollini; cujus cithara, vel serior lyra, quam a Mercurio inventore acceperat (haec *τρίχορδος* fuit; de utriusque diversitate vid. Perizon. ad Aelian. 3, 32., Heyne Opusc. Acad. T. 2. p. 301., Mueller. Dor. 1. p. 342.), vulgo vocatur a poetis *ιστάχρητος*, *ιστάχρητος*, *ιστάχρητος* (Ilym. in Merc. 51. Pind. Nem. 5, 53. Eurip. Jon. 681. Iphig. Taur. 1133. Alc. 449. Herc. F. 684.): quae res deinde ad Orpheum translata est (Niceph. ap. Synes. de insom. p. 361., cf. quae alia erudite congressit Lambec. p. 169.), cujus lyram *ιστάχρητος* hereditate accepit Musaeus (Theon ad Arat. 268. — T. 2. p. 66. 67. Buhle., Philodem. de mus. in Volum. Herculan. T. 1. p. 131, 9. (Neap. 1793.), Nicomach. enchir. 2. p. 29. etc.).

⁹⁹) Quum septem lyrae chordae non possent complecti *diapason*, Pythagoras inter mediam et tertiam *συνημμένην*, chordam intendit, quae *νέη* differret a media, *ἀμεινίστη* a tertia *συνημμένη*, quae *παρὰ μέσην* vocatur (Nicomach. 1. p. 17. Voss. de nat. art. 3, 20. 2. T. 3, 3. p. 89. n.). Haec est illa Pythagorae *τετρακτακταμένη*, quam Nicephorus laudat. Ut autem idem sublimi ingenium omnes musicas rationes magno acumine ad res coelestes primum transtulit, ita singulas antiquioris lyrae chordas singulis planetis consecravit, hoc modo:

♂	νέη συνημμένη.	δωδὴ μέσην. (secundum Ptolem.)
♀	παρὰ-τη συνημμένη.	μέση.
☿	τρίτη συνημμένη.	τρίτη διζευγμένη
♁	μέση.	παρὰ μέσην
♂	δωδεκὴ μέση.	παρὰ-τη διζευγμένη
♂	νέη διζευγμένη.	νέη διζευγμένη
♂	νέη δωδεκαμένη.	νέη δωδεκαμένη.

Colophonius; undecimam Timotheus Milesius ¹⁰⁰). — Quando Musarum numerus novenarius sit constitutus, incertum est. Plutarchus hanc laudem Hesiodo tribuit; quod haud dubie e corruptissimo Theogoniae prooemio collegit ¹⁰¹). Antiquiores Iliadis et Odysseae partes certum numerum non agnoscunt. Ophica aetate Thraeces circa Heliconem tres Musas coluerunt, *Μελίτην, Μυῖαν, Δοιδύην* ¹⁰²), quarum mater fuisse dicitur

Aegyptiorum quum poesis tum musica, quam vetustiores Graeci mentione vix dignam iudicarunt, tam severis et superstitiosis sacerdotum legibus erat subjecta, ut, Platone teste, per plura annorum millia nihil in ea sit immutatum (Gillies. hist. Gr. T. I. p. 237.). Nililoseculi diversissimas periodos statuunt Jablonski (Prol. ad Panth. p. LII. Vocc. Aeg. p. 128.), Jomard. (Descript. de l'Egypte T. I. p. 357. 358.) Creuzer. Symb. I. p. 418.

¹⁰⁰) Cum numero chordarum mutatae sunt organorum formae et nomina, quae barbari aliquid pleraque sonant, ut *μαγάς* (20 chord.) apud Athen. 14. p. 635. 4. p. 182., *εκατάφης* (Athen. 4. p. 183. Ptolem. Heph. 6. p. 331. ed. Gal.), *εαμβλάν, τάβλα, παντοῦρε, βρέβρετε, βαρμυρε, τρέγυν, πύαρε, αλεψάρβετε, λινδάρβετε, λισσάρβετε* (40 chord.) etc. v. Athen. 4. p. 182. c. — 183. f. 637. b.

¹⁰¹) Plut. Sympos. 9, 11. p. 420. cf. Petersen. p. 105. — De Hesiodi prooemio vid. Hermann. Ep. ad Ilgen. p. x — xix. Thiersch. p. 22, 25.

¹⁰²) Pausan. 9, 29, 2., Heyne de Mus. p. 35. Opusc. Ac. T. 2. p. 397., Wolf. Prol. p. C. cf. Zoëga Diss. p. 9. — Cic. de N. D. 3, 21. e Varrone fortasse, quatuor affert: Thelxiopen, Aeden, Archen, Meleten. Cf. Stavern. ad Hyg. p. 310.; alii quoque scriptores quatuor laudant, sed nomina silent; v. Petersen. p. 95 sq. — A tribus illis antiquissimis Boeotiae Musis genealogia diversae sunt aliae tres, quas antiquior poesis lyrica resuscitavit, Cori et Telluris filiae, auctore Alcmano, Mimnermo, aliis (Diod. 4, 7., Paus. 9, 29, 2. Schol. ad Pind. Nem. 3, 16. Heyne Opusc. T. 2. p. 308. Petersen. p. 91 sq.). — Seriores sunt aliae tres Musae, quas Eumelus Corinthius primus in poesin introduxit, Cephalus, Apollonia, Borysthenis (Ruhmk. Ep. Cr. 2. p. 309., Hermann. de Mus. fluvial. p. 7., Petersen. p. 92.). Hae apud Corinthios indigenae fuisse videntur (Paus. 2, 3, 2., qui Corinthi eas sculptas fuisse tradit.). — Quales Ephori tres Musae fuerint, ignoramus (Fr. p. 261. Marx. cf. Hug. de mytho. p. 222. 236.). — Quando Delphi Musas ad tres sphaeras significandas traduxerint, incertum est (Plut. Symp. 9, 4. Peters. p. 87.): ante Pythagoram hoc factum esse nego. — De septem senioribus Epicharmi Musis, Nilo, Tritone, Asopo, Heptapoli, Acheloide, Tipoplo, Rhodia, vid. Hermann. de Mus. fluv. p. 10., Petersen. p. 97.

Μημοσύνη, et nutrix *Εὐφύμη*: cascae saue et simplices notiones. Illae haud dubie fuere, quibus tria signa in Helicone posuerant Cephalodotus, Strongylion, Olympiosthenes ¹⁰³): atque idem signorum numerus in Cithaerone aliquando comparuit. — Quis autem inter veteres, qui iudicare didicerant, illi aetati septenarii Plejadum Planetarumque numeri cognitionem tribuit? Hic non audiendi sunt seriores fabulatores, qui antiquiori etiam Atlantī omnium siderum accuratissimam notitiam tribuere non erubuerunt. Sciunt diligentes Homeri lectores, quam parum illo aevo profecerit astronomia ¹⁰⁴). Astrologiae vero studiis Graeci tum demum mentes contaminare coeperunt, quum Berossus Alexandri aetate e Chaldaea eam in Graeciam intulisset. Tum demum in scenam prodit Orpheus astronomus et astrologus, quem carmina de arcana astrorum relatione ad res humanas earumque vicissitudines, et similes nugas quisquillasque canere iubebant. Tum demum sub Orphei nomine procusa sunt *Ἔργα καὶ Ἡμίμαι, Σφαίρα, Ἀστρολογικά, Ἐφημερίδες, Δοδεκατηρίδες, Γεωργικά, Ἐλπωδικά, Μαγικά*, alia, quorum mentio ab infimae aetatis grammaticis injicitur, Tzetza in primis et Suida ¹⁰⁵): quorum hominum scaevitas his carminibus plerumque abutitur ad sugillanda Hesiodi Homericque ingenia. At jam Lucianus, homo omnium mortalium vaferrimus, quum omnia astrologiae studia, quibus eo tempore tot homines tenebantur, suaviter derisit; tum ficticium istum Orpheum astrologum sale Attico egregie perstrinxit. “Graeci, inquit, neque ab Aethiopibus, neque ab Aegyptiis quidquam astrologiae didicerunt — ἀλλὰ σφισιν Ὀρεγεὺς ὁ Ολίγρον καὶ Καλλιόπης πρῶτος τάδε

¹⁰³) Paus. 9, 30. Petersen. p. 93.

¹⁰⁴) Vide, si tanti est, Bailly. hist. astron. vet. T. 2. p. 248., Weidler. hist. astron. p. 153., Pfaff. p. 15.

¹⁰⁵) Tzetza. ad Lycophr. T. 1. p. 258. 370. 405. 489. T. 2. p. 670. 869 sq. 918. Jo. Tz. Posih. 574. ibiq. Jacobs., ad Hes. p. 170. Heius. alibi. — Mira et ridicula est defensio Eschenbachii p. 151. 161. 169.

ἀπὸ γήρατος, οὐ μᾶλλον ἐριμανίως, οὐδὲ ἐς γῆρας τὸν λόγον προσέτινεν, ἀλλ' εἰς γοητείην καὶ τερολογίην, οἷα διάνοισι φαίνεται. Πηξάμενος γὰρ λήρη, ὁργὰ τε ληοίετο, καὶ τὰ ἱερὰ ζῆυδεν· ἣ δὲ λήρη ἐπ' αὐτῆς τοῦσα τῆν τῶν κινουμένων ἀστέρων ἀρμονίην συνεβάλλετο. Hac inventione omnia demulcebat Orpheus, omnibus imperabat; haec erat magna ejus lyra. Graeci, reverentia commoti, locum ei in coelo assignarunt; ac multa astra Orphici lyrae vocantur. Si Orpheum in lapide forte, vel pictura, conspicis, sedet et canit; circumcirca innumera adstant animalia, inter quae homines, boves, leones. Memento cornu, quae dixi, et in coelo quoque haec omnia reperies ¹⁰⁶⁾. Non defuerunt profecto inter veteres, qui ea in coelo ipsis Orphicis temporibus revera reperirent; et, ut Orpheum fecerunt Pythagoreum, sublimem illam de siderum harmonia doctrinam ei tribuendo; ita aliud quoque Pythagorae Pythagoreorumque placitum ad eundem antiquum vatem rejecerunt; de omnibus stellis habitabilibus dico ¹⁰⁷⁾: quod praeterea probasse dicuntur Anaximander, Anaximenes, Anaxagoras, Heraclitus, Xenophanes, Parmenides, Democritus, Plato, Archelaus, Metrodorus Chius, Zeno Eleates, Aristarchus, Leucippus, Epicurus, alii; etsi quibusdam id falso tribui arbitror. De luna insignes hi exstant versus Orphici apud Proclum:

Μῆσατο δ' ἄλλην γαίαν ἀπείρατον, ἥντε σιλήγγην
ἀδύνατοι κλιζοῦσιν, ἐπιχθόνιοι δὲ τε μήνην,
ἣ πολλὰ οὐρὰ ἔχει, πύλλ' ἄστεα, πόλλα μελαθρα.

¹⁰⁶⁾ Lucian. de Astrol. T. 2. p. 365. Reiz. Id verum putat et repetit credulus Servius ad Virg. Aen. 6. p. 450. Gyrard. T. 2. p. 73. d., Hanou. p. 319., Hug. de mytho p. 239., Kanne Erkund. p. 94. — Melius sentiunt Voss. de nat. art. 3, 32, 7. T. 3, 3. p. 110. a., Lambec. p. 180., Barre Mém. T. 16. p. 18., Tiedemann. p. 31. 81., Kanne Mythol. p. 31. 110., Passow. Mus. p. 46.

¹⁰⁷⁾ Ipsi Orpheo tribuit Proclus in Tim. 4. p. 283. 5. p. 292., quem sequitur Brucker. T. 1. p. 398. Cautius Plutarchus se in Orphicis reperisse dicit (de Placit. philos. 2, 13. hinc Euseb. Praep. Ev. 15, 30. Galen. hist. philos. 30. Stob. Ecl. Phys. 54., Macrob. in som. Scip. 1, 11.). De Pythag. vid. Simplic. ad Arist. de coel. p. 47. 60-67., Varro. de L. L. 6. p. 69. cf. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 178., Tiedem. p. 55.

Multo scilicet acutius cernebat trismegistus Orpheus absque omni telescopiorum ope, quam hodierni astronomi, qui, quovis perfectissimorum tuborum genere instructi, magnum quoddam sibi assequuti esse nuper videbantur, conspecta imagine unius urbis lunaris colossææ, quam rudibus quibusdam lineis adumbratam exhibuerunt. Mox cum Orpheo cernemus πόλλ' ἄστεα, πόλλα μέλαθρα, et paulo majora canemus.

XLII.

Ad Zagreum Orphicum revertor, cui primarias in mysteriis partes antiquitas tribuit. Has autem variis modis a poetis decantatas et exornatas esse constat in carminibus Βακχικοῖς, quæ ab Orpheo ex parte repetebantur. In iis procudendis occupatum supra vidimus Onomacritum; num sub Orphei nomine, incertum est. De Nicia Eleate, Βακχικῶν Orphicorum auctore, testatur Suidas. Ad eum igitur referendi sunt versus de Zagrei crepundiis, quibus dum luderet puerulus, a Junonis ultoribus interemtus est:

Κῶνος καὶ ῥόμβος καὶ παίγνια καμπεσιγνία
μῦθ' αὖτε χρέσσεα καλὰ παρ' Ἑσπερίδων λιγυρόωνων ¹⁰⁸).

Certiora de hoc carmine desiderantur. Longe alius generis fuisse videntur Βακχικά, ab antiquis Græciæ philosophis composita, ut ab Arignote et Philitye, mulieribus Pythagoreis ¹⁰⁹). Atque hæc in memorabili quo-

¹⁰⁸) ῥόμβος ἐστὶν ὁ ῥόμβος; Clem. Alex. Prot. p. 15. P. cf. Moser. ad Nonn. p. 225. — Noli autem cum Eschenbachio (p. 31. 37. 40. 44.) aliisque omnia ea loca ad Βακχικά referre, ubi Bacchi mentio facta est. — Sub Eumolpi quoque nomine circumferebantur Βακχικά, unde monostrophum versiculum servavit Diod. 1, 9. — Nota e Suida sunt Pindari Βακχικά, et Θρακισμὸς, quales Nicias Eleates sub Orphei quoque nomine composuerat (v. Voss. de art. poet. 13, 3. T. 3, 2. p. 31.).

¹⁰⁹) Eudoc. p. 71. Suid. T. 1. p. 320., Wolf. Catalog. mulier. p. 228., Fabric. B. T. 1. p. 681. — Stob. Seru. 72. p. 443. Bas.

dam apud Stobacum fragmento vetat, ne Bacchi sacra orgiastice peragantur; sed quiete et placide. Simili modo Heraclitus, severus ille philosophus, feminarum furem, quo phallum circumferrent, castigabat ¹¹⁰). Ergo hinc quoque apparet, ab antiquiore Bacchi cultu arcano omnem rudiorum orgiasmum prorsus exclusum fuisse. Ne Bacchi quidem vatis natura sive orgiastica; sed, ut Apollinis, mitis et placida; etsi divino spiritu incitari credebatur. Hunc vero divinum spiritum a tellure acceperit, cui veteres mirificam et plane singularem vim ad vaticinantium mentes tribuere solebant, ut omnem adeo divinandi facultatem a vaporibus ex ea surgentibus, et ab aquis inde prorumpentibus, repeterent ¹¹¹). Quid? quod Tellus Delphis prima vaticinata est. Huc pertinet Dionysus sive Zagreus *χθόνιος* ¹¹²), cujus primitiva notio ad oracula spectat; sed a philosophis posthac ad alias res traducta est ¹¹³). Ut autem Bacchus cum Pythico Apolline conjunctissimus erat ¹¹⁴); ita et sua habebat oracula apud Thraces, a quibus, si recte conjicio, Bacchus vates, etiam Delphicus, omnino derivandus est. Herodoti temporibus floruit adhuc unum Bacchi oraculum apud Satros in deviis Pangaei saltibus, a Bessis administratum, cujus magnam cum Delphico similitudinem deprehendit historiae pater ¹¹⁵).

¹¹⁰) Plut. de Is. p. 483. Wytenb., Clem. Alex. Protrept. p. 19. Potter.

¹¹¹) J. H. Voss. ad Virg. Ecl. 7, 21. Georg. p. 865., Wytenb. ad Plut. de S. N. V. p. 98., Creuzer. Symb. 3. p. 288. cf. Dionys. p. 320. — Totam hanc materiem, amplam, fateor, et longissime patentem, accuratius propediem nobis exponet J. H. Vossius.

¹¹²) Schol. ad Pind. Pyth. 7, 3. Hesych. *ζαγρεύς*. Callim. Fr. ap. Etym. M. v. Artemidor. onirocr. 2, 35.

¹¹³) Heraclit. ap. Clem. Alex. Prot. p. 30. Plut. de Is. p. 362. Wytenb. cf. Schelling. de diis Samothr. p. 18. 66., Creuzer. T. 3. p. 369. (381.), Gail. p. 16.

¹¹⁴) — *ἦν δὲ τὸν Διόνυσον, ὃν τὸν Διόνυσον εἰδὼς ἔργον ἔτι ἀπὸ λαῶν μέγιστον*. Plut. de Is. Delph. p. 591. cf. de Is. p. 495. W.

¹¹⁵) Herod. 7, 111. De Satris vid. J. H. Voss. ad Virg. Georg. 4, 462.; de Bessis Larcher. ad Herod. T. 8. p. 70. 488. — Quem Sophocles locum (Oed. Tyr. 1100.) Creuzerus

Ad hanc vero septentrionalem plagam illud tum demum translatum esse suspicor. quum Pieres Thraces, a Temenidis e pristinis sedibus fugati, stuc concessissent. Conjunctionem quandam posthac etiam inter Olympi accolae et oraculi istius administratores intercessisse, colligere aliquis possit e mythica Pausaniae narratione ¹¹⁶). Quodsi plura Bacchi oracula apud Thraces olim fuissent, Herodotus indicasset, quippe qui accuratissimam illarum regionum descriptionem exhibeat. Itaque eodem referendus est *Διόνυκος μύρτις* apud Euripidem in Hecuba; ubi insicetus et parum in antiquitate versatus grammaticus inepta explicatione prodit, se Herodotum numquam legisse ¹¹⁷). Paulo saniora, nec certiora tamen, sunt, quae in alia ad eundem locum scholii laciua leguntur, ubi nihil quidem ambi- gitur, quin fuerit apud Thraces oraculum; sed duo perperam statu-

zerus (Dionys. p. 321. Stud. T. 2. p. 251.) laudavit, huc plane non pertinet. — Bessos rudem Sabazii cultum adoptasse de nihilo sibi finxit Santocruc. T. 2. p. 93.; et in simili opinione paene incidisset Zoëga (Diss. p. 21.). Serius demum hoc oraculum degeneravit.

¹¹⁶) Paus. 9, 39, 5.: Ἀφικέσθαι δὲ τῆς Λαμβολήρου παρὰ τοῦ Διονύσου μάντεως ἐν Θέρμει.

¹¹⁷) Schol. ad Eurip. 1312. (1267.): ἡ δὲ τῆς Θέρμει Διονύσου μαντεῖον ἔσθ', ἡ δὲ τῆς ἐν ἐν Θέρμει μάντις Διόνυκος καλεῖται. — Cacterum ad idem Pangaei oraculum refero Euripid. Iches. 575. et Sueton. Aug. 91., nude apparet, Augusti tempore adhuc exstitisse. Numquam autem veram Dionysi vatis naturam ex Euripidis Bacchis cognoscas, in quibus multum Phrygici furoris ad eum translatus est. Ad vini effectum potius et Bacchi temulentiam, ad quam ejus tripus per jocum saepius iraductus est (Athen. 2. p. 37. l. 38. a.), quam ad Dionysium χθόνιον, hos versus retulerim (298.):

Μάντις δ' ἢ δαίμων τίς· τὸ γὰρ βακχεύειν

καὶ τὸ μανθῆς μαντικὴν πολλὰν ἔχει.

Ἐγὼ γὰρ ἢ θεὸς εἰς τὸ εἶμ' Ἴλθω πόλιν,

λίγην τὸ μᾶλλον τοῖς μερμήρεσσιν αὐτοῖς.

Incertissimum est, num Aeschylus in Lycurgo sive Edonibus (Boettiger. Vasengem. 3. p. 109.) Dionysum eodem modo jam produxerit (ut Boettiger. putat in Mus. Att. T. 4. p. 358.). Immo sollers quaedam observatio docet, Euripidem non admodum curasse priorum tragicorum fabulas.

tur ¹¹⁸). Et enim hallucinati sunt posterioris aevi Graeci, quum vel tenuissimum illius oraculi vestigium jam dudum evanisset, et quum fortasse et Haemi et Pangae incolae pristinam gloriam sibi vindicare corpissent.

Magis ambigi posset de Euripidis *σάνιδας* 'Ορχίους, quas scholiasta in Haemo monte quaerit; nisi Herodotus et has dubitationes removeret. Profitetur autem chorus in Alceste, se in Orphi tabellis Thracicis nihil reperisse, quod doloris vim et impetum reprimeret, vel leniret ¹¹⁹). Ego ex didascalico genere haec Orphi carmina erant, quorum antiquitatem satis indicant ipsae *σάνιδες*, quibus inscripta feruntur. Has etiam Euripides in heroicum aevum perperam transtulit, tamen a vero aberrasse non puto eum, qui illas ante exaratas esse dicat, quam expeditiorem scribendi materiem nacti essent Graeci, hoc est, ante Pisistrati tyrannidem. Nec dubito, quin ad idem tempus referendum sit casum illud plumbeum exemplum, in quo exarata erant Hesiodi *Ἔργα*; quod Pausanias se conspexisse prope Heliconis fontem quemdam testatur, monstrantibus Boeotis, illorum locorum incolis ¹²⁰). Illi noluerunt quidem Pausaniae persuadere (id quod vix credidisset), ab ipso Hesiodo has plumbeas tabellas perscriptas esse; sed antiquissimum *Ἔργων* exemplum se possidere.

Caeterum Orphi *Θεΐσας σάνιδας* Euripidis scholiasta docte retulit ad Orpheum *μάντιν*, fidam haud dubie Dionysi vatis imaginem, de quo

¹¹⁸) Οἱ μὲν κατὰ τὴν Πηγὰς εἶναι τὰ μαντεῖα φασὶ τῷ Ἀντίκῳ, οἱ δὲ κατὰ τὴν Αἴψῳ, οἱ εἰς τὰς ὄρεας ἐν εὐρείῳ ἀνὰ γὰρ.

¹¹⁹) Alc. 988 aeq. cf. *Ἰσθίον ὄρεος* Cycl. 616., de qua Valckenb. ad Eurip. Phoen. 845.

¹²⁰) Paus. 9, 31, 3. Heyne Opusc. Ac. T. 2. p. 310. Thiersch, de Hes. p. 8, 31. — Pausaniam irridet Barre Mém. T. 16. p. 15., et Aug. Wolf. Proleg. p. cxi.

egregie olim meruit Philochorus in opere *περὶ μαντικῆς* ¹²¹). Ille enim historicus collegerat et exposuerat omnia Orphei carmina illuc pertinentia, quorum initium Euripidis scholiasta profert; unde apparet, longe aliam tunc temporis exstistisse collectionem, quam quae ad nostram aetatem pervenit. Quae res haud mira videbitur ei, qui longe plurima carmina Orphica post Philochori demum aetatem composita esse meminerit. Hujus collectio haud dubie ejusmodi versibus composita erat, quales a Platone, et aliis probatis scriptoribus, passim laudantur.

¹²¹) Schol. ad Eurip. Alc. 988.: Καὶ ποιεῖς καὶ μάντις ὅν δ' Ὀρφεὺς, Φιλίχθης δὲ δ' περὶ μαντικῆς ἐκτίθειν αὐτοῦ ποιήματα ἔχοντα οὕτως·

οὕτοι θεοτερφεῖς εἰμι θεοπεποιμένοι.

Clem. Alex. Str. 1. p. 334. Sylb.: Ὀρφεὺς Φιλίχθης μάντις ἐντορεῖται γινώσκειν ἐν τῇ κερύεσσ περὶ μαντικῆς. Cf. sup. p. 34.

Ἐγὼ δ' ἔμοιγε μήτε χερσὶς ἐν δόμοις,
μήτ' Ὀρφέως κύλλιον ὑμνῆσαι μέλος,
εἰ μὲν πίσυμνος ἢ τύχη γίνοιτό μοι.

145

$$1 - \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$$

INDEX NOMINUM ET RERUM.

A.

- Abne a Thracibus conditae p. 155.
 Achaeorum interitus 65. antiquissimus status 83. lingua 123. emigratio in Lesbum 124.
 Achelois, musa 178.
 Achilles cithara canens 119. rex Helladis 129.
 Acusilius 24.
 Aegimius, carmen 90. 92.
 Aeginetarum mysteria 169.
 Aegyptii, gens vana 105. eorum poësis 79. 126. antiquissima musica 178.
 Aeolica dialectus 124.
 Aeolicae coloniae 86. e Thracia Boeotica profectae 114. 132. 126. in Lesbum 124. eorum historia 130 sqq. causae 131. 133. unde dictae 132.
 Aeolis in Thessalia 125.
 Aeolius nomen 18.
 Aeolus Thessaliam expugnat 125.
 Aeschylus 7. 85. 137. profanae relig. reus 159. laudat mysteria 167. de Baccho dilacerato 170. 171. de Baccho vate 183.
 Actoli, quae dialecto usi sint 125.
 Agamemnonis ἀοιδός 63.
 Agniophlammas 100. 161.
 Alcæus 88.
 Alcaëonis, carmen 90.
 Alcman 178.
 Alexander polyhistor 29.
 Alexandria, poesis sedes 104. bibliotheca ibi combusta 106.
 Alexandrini grammatici, nomen incertum 151. quae ratione mythos colleg. 3. de Orph.
 37. de antiquis carmin. bene meriti 104. philosophi 106.
 Aloidæ Thracæ 114.
 Amazonia, carmen 90.
 Amor alatus 158. εὐχρηστὴς 159. deus cosmogonicus 160. ab Homero non memoratus 160. Orphicus 160.
 Amphion Thespiensis 116.
 Anacreon 94.
 Anaxagoras 180.
 Anaximander, grammaticus 29.
 Anaximander, philos. Ionic. 96. 99. 89. 180.
 Anaximenes 89. 96. 99. 180.
 Androcydas 29.
 Androtion 29. eius aetas 30. patria 31. αἰδῶς 32. ἄδης 52. de Orpheo 32.
 Anthedon Thracica 115.
 Anticleides 29. scripsit ἰστορίαις 131.
 Antiphemus, pater Musæi 75.
 Antiphon 14.
 Antissæorum nomen 86.
 Apollo ab Hercule cult. 79. et a Doriensibus 173. et a Thracibus 109. in Thessalia 115. et ab Orph. 171. non est Sol 172. cum Baccho conjunctus 173 sq. χροιάς 85.
 Apollodorus, chronol. 58. 60. de mysteriis 168.
 Apollonia, Musa 178.
 Apollonius Aphrodis. de Orph. 37.
 Arche, Musa 178.
 Archelaus 180.
 Arctinus 71.
 Aretes chronol. 58.
 Argo 13.
 Argonautarum expeditio, quando primum carminibus celebr. 59. unde suscepta 115.
 Argonautica carm. quinam scr. 11 sqq. 115.

Argos Pelasgicum 127. 129.
 Arigote Pythagor. 163. 181.
 Arion 17. 18. 94.
 Aristander, vates Alexandri M. 87.
 Aristarchus de aetate Homerii 62. *Ἀριστάρχης* 92. 94. de stellis habitab. 180.
 Aristobulus interpolator 39. 103. 107. 161.
 ejus palladia 108.
 Aristophanes 158.
 Aristoteles de Orph. 10. 35. 54. de sym-
 bolis Pythag. 28 sq. de poetis scr. 35.
 etymol. nom. 55. biblioth. cond. 95. *ῥῶμ*.
ῥῆγβ. scr. 118. de antiq. theol. 149 sq.
 153. expl. loc. Hom. 156. de diis mysti-
 cis 164. de Baccho 175.
 Arne 132.
 Arriphion 123.
 Artifices Graecorum poetas imitati sunt 6.
 Asclepiades 17.
 Aëra ab Aloidis condita 114.
 Asius poeta 128.
 Asopo, Musa 178.
 Astrologia quando ap. Graecos flor. 179. in
 libris Orph. tradita 179.
 Astronomiae status Hom. temp. 179.
 Athenagoras 106. 158.
 Atlas astronomiae auctor 179.
 Attica a Thracibus olim occup. 113.
 Aves apud Aristophanem 158.

B.

Bacchi plures 167. 165.
 Bacchus, *Ἀπόλλων* 106. a Thracibus cul-
 tus 169. 173. in Naxo 113. in Boeotia
 116. Sol ap. Orphic. 160. mystic. 165.
 barbatus 166. Proserp. fil. 166. a Tita-
 nibus dilaceratus 169 sq. ab Orph. neglect.
 171. cum Apolline conj. 174. 182. ejus
 membra Delphi depos. 175. cum Musis
 conj. 175. cult. organ. 182 sq. vates apud
 Thracas 182. 183.
 Balbus, Cornel. 29.
 Barre, err. 10. 12. 25. 35. 154.
 Baasrides Aeschyl. 171.
 Baubo 106.
 Herosus 179.
 Beasi, sacerdotes Bacchi 182 sq.
 Boeo poëtria 77. 80.
 Boeoti ob ingenii tarditatem traducti 118.
 Boeotia a Thracibus olim inculta 113. Bacchi
 et Cereris relig. celebr. 116.
 Boeoti Aeoles 114. eorum ling. 125. Thebas
 occup. 180. a Thessalis fugati 132.
 Boeotus nomen 18.

Borrichius 16.
 Borysthenis, Musa 178.
 Bouhier 59.
 Bouterweck 7. de reb. Orph. 44. 97. 102.
 Briges, gens Thracica 120.
 Brontinus 96. 98.
 Brucker de Orph. 42.
 Burnet 10.

C.

Cabiri in Samothracia 165. 169.
 Cabisus Bacchus 169. 170.
 Cadmus logographus 20.
 Calchas 58. 144.
 Canon Alexandrin. Gramm. 50. 90. 104.
 Carli, Ginn. et Giorl. 12. 51.
 Cephisodotus 179.
 Cepheus, Musa 178.
 Cercops Milesius 92. 96. Pythagor. 161.
 Ceres in Boeotia potissimum culta 116. E-
 leusina 164. in mysteriis Bacchi mater
 165. Clithonia ap. Lacedaem. 169.
 Chaldaea astrologiae patria 179.
 Chamaeleon Heracloteus 93.
 Chaos natum 158.
 Charondae leges 15.
 Chau, la 74.
 Chiron carm. celebrat. 90.
 Chronologiae systemata diversa 58. incerta
 62.
 Chryses 68.
 Chrysippus 102. 103.
 Chrysothemis Cret. 77.
 Clithonia vid. *Xōron*.
 Cinyras apud Cyprios 79.
 Clithaeron 115. 179.
 Cithara, antiquiss. organ. mus. 176. Or-
 phica quatuor chord. instr. 15. 177.
 Clavier 120. 140.
 Clemens Alexandrinus 106. 171.
 Clidemus 29.
 Codrus cum Thracibus pugnat 115.
 Coloniae fabulosae 120.
 Corn. vid. Proserpina.
 Corybantes 176.
 Cosmogoniae 6. 71. 89. 148. 149. Orph. 26.
 153 sq. 157. 160. 164. ante epicam poë-
 excultae 154.
 Cosmogonici dii 146. 150. a poetis epic.
 mutati 147. 154.
 Cottyia sacra 165.
 Crates Mallotes 62.
 Crenzer 43. 44. 57. 144. 171 sq.
 Croesus, Gelb. 10.

Cromaziani 43. 74.
 Cudworth de Orphico 41.
 Cybeles sacra Phryg. 165.
 Cyclici chori 94.
 Cyclici poetae 13. 90. 96. 167.
 Cylouis factio quando eueuerit 96.
 Cypria carmina 90.
 Cyrus Orphel oraculum consulit 86.

D.

Dactyli Idaei 168.
 Dale, van, 86.
 Damascius Platon. 106.
 Damaster, *vop. sup.* 118.
 Dæmon 17.
 Dares Phryg. 22.
 Daulis a Thrac. olim occup. 113. 119.
 Deille de Sales 43.
 Delos, hymnorum in Apoll. sedes 80.
 Delphi non Pelasg. orig. 66. cond. a Do-
 rians. 66. 126. e Creta profect. 173. se-
 des hexam. 68. hymn. sedes 80. ibi sta-
 tua Orph. 88. et Bacchi sepulcr. 174. tres
 Musae 178.
 Demetrius Peripat. 29. de poet. 36. de my-
 ster. 163.
 Demetrius Phaler. 29.
 Democritus 180.
 Demodocus quid signif. 55. aetas 63. cur
 caecus 61. num nomen fictum 111. *hæc*
 112.
 Demon 29.
 Demosthenes quæm fidem tribuat Orph. carm.
 103. 168.
 Depuis 42. 127.
 Diogenes 159.
 Diana, Cereris filia 159.
 Diapason 177.
 Diacaerchus 58.
 Didactica poesis 69. ab Orphico exulta 136.
 184. ad myster. accedens 146. sed rudis
 153.
 Dieuchidas 60.
 Dictys Cret. 22.
 Digamma Acolicum 124 sq.
 Dionysius Halicarn. 124. 127.
 Dionysius Milesius 13. 29.
 Dionysodotus Apollo 175.
 Dionysus, unde deriv. 173 sq. de cnet. vid.
Bacchus.
 Dium Thrac. 113. fab. Orph. sedes 172. ibi
 Orpheus sepultus credebatur 172.
 Dodona Pelasgor. sedes, 66. 127. 129. utrum
 in Epiro an Thessalia sita fuerit 66. se-
 des mutata 67. non duplex 66. hyperbo-

rica 67. non est sedes epicon. poss. 67.
 antiq. Hellas 68.
 Dodonaene columbae, vates 68.
 Dorica dialectus antiquissima 80. 121.
 Dorianses in Pelopon. 83 sq. multa turba-
 runt 117. in lingua etiam 123. Thessalia
 eorum antiq. sedes 126. cor. redditus ab
 Homero nou mem. 143. Apollinem col.
 173.
 Duris chronol. 58.

E.

Eclectici philosophi Alexandr. 106.
 Edones 119. fabula Aeschyl. 103.
 Eleusinia mysteria 164. 165. ab Orph. in-
 stit. 167. 169.
 Eleusis a Thracibus olim occupata 114. ab
 Erechtheo debellata 114. mysteria a Thra-
 cibus accipit 169.
 Emathia, olim Thracia 113.
 Empedocles 17. 97 sq. *nepi gtoros* 99. *ver-*
roc 150.
 Enalus 131.
 Ephorus 24. de Hesiodo 50. de Homero 60.
 de Pelasgis 126. de colon. Aeol. 130. de
 myster. 168. de Musis 178.
 Epicharmi Musae 178.
 Epica dialectus 121. 123.
 Epicon poesis origo 63 sq. 147. in ipsa
 Graecia quaer. 65. non antiquissima 67. e
 Graecia cum colonis in Asiam transit 84.
 Epici dñi 146. 153.
 Epicurus 180.
 Epigenes 28. de poesi Orph. 37. 161.
 Epigoni, carmen epic. 90.
 Epimenides Cret. 13.
 Epoptae 164.
 Eratosthenes 58. 60.
 Erechtheus 114.
 Ericapaeus Orph. 160.
 Erinna 88.
 Eschenbach, ejus Epigenes 42. 179.
 Etymologia ad nomina veter. poet. caute
 adhibenda 112.
 Enboea a colonis Aeol. ex parte occupata
 132.
 Euborenses 123.
 Euclides archon 95.
 Eumelus 71. 167. 178.
 Eumolpia, carmen 90. 69.
 Eumolpidae 139.
 Eumolpus Thrac vel Athen. 31. 117. ejus
 genealog. 31. 37. cum Orphico cognat. 75.
 et cum Musaeo 76. etymol. nom. 76. dux

Thracum 114. auctor myst. 130. sacerdos 142. ejus *Buxia* 181.
 Eupheme 179.
 Euripides 85. biblioth. cond. 95. de Orph. 137. de Baccho 170. 183.
 Europa, carmen 90.
 Eusebius 106.

F.

Foucher 10. 42. 102.
 Franguier 42.
 Freret ert. 9. 11 sq. 60.

G.

Gail 10. 11.
 Gell, Guiljel. 64.
 Geneslogiarum antiq. fides 25. 63. not. 29.
 Georgica Orph. 170.
 Gillies 12. 60. 63. 72. 115.
 Glaucus Rheg. 14. 16 not. 19. 36.
 Graeca lingua unde non derivanda 126.
 Graeci novarum rerum cupidi 81. antiq. eorum status 82. 84.
 Gratiae a Thracibus cultae 109. cum Baccho conjunctae 175.
 Grotius, Hugo 41.
 Gyraldus, Lilius 10. 41.

H.

Haemus Orphei cultu celebratus 184.
 Hancarville 26.
 Hanou 12. 42.
 Hauptmann de Orph. 42.
 Hecataeus 20. 23.
 Helenus sacerdos 144.
 Helicon, imagines 87. Thracie. 113. 116.
 Baccho sacer 174.
 Hellanicus 24. ejus cosmog. Orph. 26. ej. *αἰθῆρ* 29. *νοῦ. βαρὺ* 118. de Pelasg. 127. 130.
 Hellas antiquissima 129.
 Hellenes 128. 129.
 Hellopia 66.
 Heptapolis, Musa 17.
 Heracleae ubi primum cantatae 115.
 Heraclidarum reditus 60. 83.
 Heraclides Pont. de poet. 36. de mus. 93. de dial. Lesb. 133.
 Heraclitus 97. *πρὶ φῶτος* 99. ejus *γῆλυ* 169. de stellis habitab. 180. res Baccichs abhorruit 182.
 Hereules, nomen collectiv. 73. cum Apoll. conj. 79. ej. res gestae 115. geminus ap. Hom. 155. est virtus personif. 155.

Hermann, Godof. de rebus Orph. 44. ejus etymol. 54. epic. poes. 111.
 Hermes trismeg. 9. 126.
 Hermias Plat. 106. 172.
 Herodicus Perinthius 96.
 Herodorus 11 not. 3. 13. de Argon. et Herc. 26. de Orph. 27. aetas 27. cum Herodoto confusus 26.
 Herodotus, ejus fides 23 sq. de reb. Orph. 28. 100. de aetate Homerit et Hes. 48. 146 sq. 59. belli Troj. definit. 58. ejus aetas 59. de Pelasg. 127. de voce *θεός* 146 sq. ejus religio 168 sq.
 Heroica aetas quam incerta 73.
 Hesiodus. aetas 49 sq. 59. Homero antiquior 51. certamen cum Hom. 50. etymol. nom. 55. in scenam prod. 72. carmina perdit 90. a Chrysippo interpol. 103. ejus lingua Aeol. 122. de Pelasgo 128. primus theogon. cond. 146. theog. quae ext. 178. 154. fabularum sensum ignorat 154 sq.
 Hesperides *Ἀργεῖραι* 181.
 Hexametri origo 68.
 Heyne 43.
 Hicestius 163.
 Hierocles de Orph. 38.
 Hieronymus de poet. 36.
 Hierophantae offic. in myst. 139. 141. 164.
 Hipparchus et Hipphas de antiqua poesi bene meriti 89. prior expellit Onomacritum 93. utriusque docti sodales 94. ejus tyrannia saluberrima 95.
 Hippina sophista 102. 103.
 Hipponicorum gens sacer. 139.
 Histineus. Colophonius 177.
 Historiae scribendae ars 2. 6.
 Homerica carmina, eorum origo 1. nihil antiquius 52. aetas 63. fides histor. 82. a Palatrati *ἱταίους* disposita 95. omnium antiquissi. 104.
 Homeridarum hymni 137. 138. 141. ab Orph. diversi 112.
 Homerus, nomen collectivum 7. 54. 61. Trojanus 21. Syrus 21. Aegyptius 22. Argivus 34. Athen. etc. 34. antiquior Orpheo 47. etymol. nom. 55. aetas 59. 62. num caecus fuerit 61. cur tot populi eum sibi vindicarent 61. cnr Orph. non memoret 85. 143. mysteria non mem. 43. cur 144. primus theogon. condidit. 146. cum Orph. consentit 149.
 Horatius 73.
 Huet 10.
 Hyagnis tibicen 120.

I.

- Iacchus 106. 165. Eleusinius 166.
 Jacoba Fr. de Orph. 41.
 Jamblichus 162.
 Ibycus 96. 136. 85.
 Idena Mater 173.
 Ilias *μυσα* 90.
 Immortalitas animi, antiq. dogm. 152.
 Ion Chius 99.
 Ionica dialectus 122.
 Ionicae coloniae 123.
 Iones, eor. cultus 83.
 Ionicorum philos. decreta 44. 89. 96 sq.
πρὸς φίλους; opera 99.
 Iamenias Thebanus 17.
 Ismenides nymphae 175.
 Isocrate error 52. de Orph. sent. 103.
 Ister 29.

K.

- Kanne 11. 55.
 Kirchbach, de Orph. 41.

L.

- Labdacus Thebanus 114.
 Lacedaemonii, vid. Spartani.
 Laestrygonas ap. Homer. 156.
 Lambecius, Pet. 12. 42.
 Lampetia 157.
 Larcher, ejus error 9. 59.
 Lasus Hermionensis, 93. 137. non scripsit
 de mus. etc. 91.
 Lasus Magnus 94.
 Latina lingua olim Aeolica sive Pelasgica
 152.
 Leges metricae compositae 15. 6.
 Lemnus insula vini ferax 113.
 Lesbii Orph. memor. col. 18. 85. numi 86.
 dialect. servarunt 133.
 Lesbos insula Aeolica 124. metropolis Troa-
 dis 133.
 Leucippus 180.
 Levesque 59. 119. 165.
 Libethrii Orphei cultores 87. 183.
 Libethrus Thrax 113. 116.
 Linus 7. 37. 70. in scenam prod. 72. ad
 Apoll. cult. pert. 77. ej. myth. 78 sq. epi-
 taph. 78. Boeotus 117.
 Lobeck 153. 161. 163.
 Logographi Gr. 19. eorum *ἀρχαία* 20.
 Lucianus de Orph. astrol. 179 sq.
 Luecke de Orph. 44.
 Lycomedae 139. 140.

- Lycurgus Thrax. 193. fabula Aeschyli 170.
 183.
 Lycurgus, ejus leges 15. Homero aequalis
 60. epicae poesios servator 84.
 Lyrica poesis antiquissima 69. ab Orpheo
 exulta 136. sed rudis 153.
 Lyra *τρίχοδος* 177.
 Lynceus urbs Troadis 86.
 Lysanias 37.
 Lysias 139.

M.

- Macedones Aeolica dialecto usi sunt 125.
 Macedonia, olim Thracia 113.
 Macrus 174.
 Magica Orph. carm. 179.
 Manso 60.
 Margites Homericus 90.
 Mara, ubi ejus domicillum 110.
 Marsh de Pelasg. 128.
 Marsyas tibicen 120. ejus tibiae 89.
 Meiners 10.
 Melampodia 51. 90.
 Melampus *σφιστις* 52. aetas 57. num poeta
 63. sacerdos 144. rex 145. mysteria in-
 stituit 168.
 Melanippides 96.
 Melanthius 163.
 Melenger 21.
 Melesagoras 29. 32.
 Melete, Musa 178.
 Menander rhetor 148. 163.
 Metempsychosis 100. 102. 152.
 Methymnaeorum numi 87.
 Metrodorus de poetis 36. de dialectis 121.
 Metrodorus Chius de stellis habitabil. 180.
 Minnervus 178.
 Minyae Orchomenii 115.
 Minyas, carmen epic. 90.
 Mitylenaeorum numi 87.
 Mneme, Musa 178.
 Mnemosyne 178.
 Musae *αἰσθητὸς* 75. a Thracibus cultae
 109. 115. 116. 119. cur matres poetarum
 145. cum Baccho conjunctae 175. cum
 novem citharae chordis compositae 176.
 tres 178. earum statuae in Cithaerone et
 Helicone 179.
 Musaei plures 40.
 Musaeus 7. etymol. nom. 10. 37. 76. ej.
 Tinnomach. 71. cum Orph. cognat. 75.
 et cum Eumolpo 76. ej. epitaph. 76. aetas
 76. carmina interpolata 93. oracula 94.
 101. Atticus 117. myster. auctor 130. sa-
 cerdos 142. ab Orph. citharam accipit 177:

Musicae vis apud antiq. Graec. 17.
 Myrsilus Lesbicus 86. 87.
 Mystagogus 139.
 Mysteria carminibus celebrata 77. 141. sed
 non arcanis 81. 93. a Pelasgis derivanda
 129. eor. antiquitas 132 sqq. Homeri de
 his silent. 143. dramstices et symbolice
 transacta 159. auctoritas eor. 163. Bac-
 chica Orph. invenit 167 sq. vel amplifica-
 vit 168. Lerna a Philammon instituta 80.
 Mythorum exponendorum rationes 4. anti-
 quiss. sedes 115.

N.

Naupactica, carmen 90.
 Naxos insula a Thracibus olim occup. 113.
 Neanthus Cyz. 20. 163.
 Neanthus, Pittaci fil. 87.
 Neleus librorum Aristot. heres 95.
 Neptunus oracula Delphi edit 69.
 Neoplatonici, vid. Platonici. recentiores.
 Nicias Eleates 97. 181.
 Niocertes Cyprus 95.
 Nicomedes de Orph. 37.
 Niebuhr de Pelasgis 129.
 Nilo, Musa 178.
 Nonnus 167. 171.
 Nox alata 158.
 Nymphodorus, *νομ. βαρβ.* 118.
 Nysa nutrix 170. 174.
 Nysa urbs 173. Boeotiae 174. etc. etc

O.

Odomantes 119.
 Odryses 119.
 Oeagrus 145.
 Oechalia triplex 112.
 Olen 7. etymol. nom. 55. ad Apollinis cul-
 tum refer. 77. 141. Hyperboreus 80. Ly-
 cius 111. Phocensis 117. hymnodus 175.
 Olympiodorus 106.
 Olympiosithenes 179.
 Olympus mons, ejus acclivae cum Boeotii
 cognati 116.
 Olympus tibicen 120.
 Onomacritus 85. 47 sq. 91. poeta et vates
 92 sq. 98. interpolator 136 sq. 140. 157 sq.
 170 sq. 181.
 Orchomenica, carmen epic. 90.
 Oreste oppidum 132.
 Orestes dux colon. Aeolicae 131.
 Orphel plures 41. 40. 173.
 Orphicoeclestae 41. 101. 102. 138.
 Orpheus *Ὀρφεύς* 85. poesios pater 7.

136. ad cult. deor. pertinet 8. etymolog.
 nom. 10. 11. 54. non fuit Argonauta 11.
 12. nec poeta epic. 12. 136. genalog.
 25. Thrac 31. 117. ex Aegypto 40. 126 sq.
 168. ejus doctrina de uno deo 41. nomen
 collectivum 54. 57. 73. 107. aetas 56 sq.
 hexametri auctor 68. in scenam productus
 72. non est persona allegorica 74. a Les-
 biis cultus 85. ejus caput 86. lyra 87. 86.
 176 sq. 180. epitaph. 172. tumuli et sta-
 tuae 87. monumenta 88. 117. Pythago-
 reus 180. *μάρτυς* 184 sq. opus *πρὸς ἑν-
 ος* 58. palinodia 108. patris 157. non
 Cico vel Scythia 117. ex Aeoli posteris
 125 sq. non fuit Aegyptius 127. auctor
 myst. 130. ejus *ἱερουργίας δίδακτος*
 136. sacerdos 142. cur ab Homero non
 memor. 144. rex 145. cur filius Apollinis
 vel Musae 145. theologus 149. ejus *ἱερός*
λόγος 162. auctor mystice saltat. 164. et
 plurium myst. 169. Bacchi sacerdos 171.
 dilaceratus 171. *χρυσάωρος* 85.
 Orpheus Crotoniates, poeta epic. 94. 95.
 Orphica poesis qualis olim fuisse videatur 8.
 quae nunc extat quo tempore conscripta
 8. 91. olim Dorice 36. 121. duplex de ea
 sententia 47. 63. per se Homero anti-
 quior 69. ejus historia 74 sqq. in Asia
 minore ignota 84. et in Boeotia et Attica
 vixit 85. hinc in Lesbium transit 89.
 numquam a rhapsodiis decantata 92. A-
 lexandriae amplificata 106. nec tamen
 prius in Aegypto orta 127. cum historia
 colon. Aeolic. conjuncta 130. 131. ejus
 patria 109. naturs 135 sqq.
 Orphica systemata seu scholae sibi opposi-
 tae 172.
 Orphica theologia 106.
 Orphica astrologia 179.
 Orphici 100. 160.
 Orphici hymni 8. 36; 102. 137. 139. diver-
 sis aetatibus compositi 140. triplicis ge-
 neris 141. 146.
 Owsaroff 41. 143.
 Ovum cosmogonicum Orph. 158 sq.

P.

Pamphos 7. 77.
 Pan, anima mundi 160.
 Pangaeus 182 sq.
 Panyasis 50.
 Parmenides 97. 99. ejus *ἦρως* 160. de stel-
 lis habitab. 160.
 Parnassus a Thracibus olim incultus 113.

- Apollini sacer 174. Bacchi cor ibi sepultum 175.
 Patres Christiani de Orph. 38. elusi ab Aristobulo 40. 105. 107. infamarant mysteria 163.
 Pausanias de reb. Orph. 138. de myster. 163. de Hesiodo 184.
 Pelasgi cur divini 53. gens obsc. 66. 118 sq. nomen incert. 127. unde derivand. 127. imperium olim in Graecos exercebant 128. quando hoc interierit 130.
 Pelasgica dialectus 121. 123. eadem ac Aeolica 124.
 Pelasgiotis s. Pelasgia 129.
 Penthile urbs Lesbii 132.
 Penthiliidae in Leabo 132.
 Penthilus 131.
 Phantias 36.
 Phaethusa 157.
 Phanocles 88.
 Phanodemus 29.
 Phaon in scenam productus 72.
 Phenilus quid signif. 55. ejus aetas 63. nomen non fictum 111.
 Phemonoe 68.
 Pherecydes Leriensis 11. de Argonautis 12. 13. ejus fides 20. originem Orphei indicat 24. Orph. carm. colligit 25. 91.
 Pherecydes Syrius 25. 97. 160.
 Phidias 6.
 Philammon Argonauta 11. ejus genus 25. etymol. 55. ad cultum Apoll. refer. 77. 141. Parnasius 80. Delphorum dux 81. Phocensis 117.
 Philenripides 72.
 Philochorus 29. 33. ejus opera 31. 62. 79. 163. 185.
 Phintys Pythagor. 181.
 Philyenses 175.
 Phocaea, carmen 90.
 Phocis Thracica 113.
 Phocylides 96.
 Phoronis, carmen epic. 90.
 Phrynia 18.
 Pieres, Thraciae 183. 116. fugati 117.
 Pieria 113. 116.
 Pierus 116. 126.
 Pierus mons 115.
 Pimpla 115.
 Pimplaea Thracica 113. 116.
 Pindarus 7. 85. 136. 163.
 Pindus 115.
 Pisander 131. 84.
 Pisistratus de antiqua poesi bene meritus 89. ejus sodales 94.
 Pisistratidae, vid. Hipparchus et Hippias.
 Planetarum numerus cum citharae chordis compositus 176 sq. 179.
 Platonis consensus cum Orph. 38. sententia de Orph. 102. 137. 148. cur poetas a rebus suis abesse jussisset 138. de stellis habitabil. 180.
 Platonici recentiores de Orph. 38. 42. 106. 107. de duplici Hercule 155. laudant mysteria 163.
 Plejades cum numero septenario chordarum citharae compos. 176. 179.
 Pliolius 23.
 Poesis Graeca, quibus difficillt. ejus origo explic. labore 1. 5. quam late ejus usus patuerit 6. 142. praecipue in rebus sacris 7. epica 7. non repetenda ab Indis 109. nec ab aliis populis Asiat. 110 sq. sed a Thracibus 115.
 Polemon 29.
 Polycrates Samius biblioth. cond. 95.
 Polymnos 106.
 Porphyrius 107.
 Proclus de reb. Orph. 38. 106.
 Prodicus Chius 96.
 Progne Pandionis fil. 114.
 Proserpina 106. 161.
 Pythagoras non est auctor dogm. de immortal. animi 152. scr. Orph. carm. 8. 99. Homeri amans 14. vis ejus mus. 17. res Orph. attigit 27. symbola ejus 28 sq. scr. de symbolis 29. ejus consensus cum Orph. 38. 162. Orphei discip. 92. 95. aetas 96. nihil scripsit 99. citharae octavam chord. addidit 177. ab Aglaophamo initiatus 100. 161. ejus *ἱερός λόγος* 162.
 Pythagorei res Orph. corruerunt 28. 38. 102. scripta de iis 28. versus de Orph. scrips. 98. 100. eor. dogm. 101. 151. de stellis habitab. dogm. Orph. trib. 189).
 Pythia 174.

Q.

Quirinus Cardianus 59.

R.

Raoul-Rochette 59. 115. 119. 120.
 Religio Graecorum a poesi profecta 7.
 Rhea Heracliti 97. cum Cerere confusa 166.
 Rhesi auctor 167 sq.
 Rhodia, Musa 178.

S.

Sabazius 166. 170 176. 183.

Sacerdotes, auctores cultus Graeci 142. poetis epic. non inimici 144.
 Samothrace 130. 143. 166. 168.
 Sando, Hellenici filius 37.
 Sappho in scenam producta 72. 88.
 Sarpedonis epistola Troica 53.
 Satri in Pangaeo monte 182.
 Scaliger, Josephus 41.
 Schlegel, Fr. de aetate Orph. 140. de myst. 143.
 Schubarth 21. 59. 63.
 Scribendi ars quam sero apud Graec. orta 53. 79. 90.
 Selli 67.
 Sellopsia l. e. Hellopsia 68.
 Silyllae 9.
 Siciliae expugnation, carmen epic. 90.
 Simonides 93. 94.
 Simplicius Platon. 106.
 Sirenes 17.
 Sisyphus Caus 22.
 Smyrnae bibliotheca fabulosa 95.
 Suedorf 11.
 Socrates historicus 115.
 Solis boves apud Hom. 156.
 Solon Homeri interpolator 102.
 Sophoclis ars canendi 17. etymol. 55. ejus Thamyris 72. *Ἀχιλλεύς ἱκανός* 112. *δωδονήσας* 139. de myster. 163.
 Solibus chronol. 58.
 Solades 163.
 Souchay 10. 11. 39. 140.
 Spartanorum leges 12. 15. musica 16. 17 sq. lingua 124. mos *hedera* tempora cingendi. inter Apoll. sacra 175.
 Sphaera Orph. 179.
 Sphauria ars ap. Gr. 8.
 Stesichorus 25. 96.
 Stesimbrotus 163.
 Stobaeus 182.
 Stoici allegorici favent 107.
 Strongylion 179.
 Suidas 179.
 Susariou 53.
 Syagrus *per* *Ὀρφέα* 86. 111. nomen minime poeticum 112.
 Syncretistae Alexandr. 105.
 Syrianus de Orph. 38.

T.

Tellus oracula edit 69. 182.
 Temenidae Pieres Thracas expellunt 117. 183.
 Tenedus, insula Aeolica 131. 133.

Terpander 10 sqq. nom. etymol. 55. Orphei aemulus 11. 14. ejus *νόμος* 14 sq. 18. lyra septem chord. 15. 177. punitus ob musicam immutat. 16. 48. heres lyrae Orph. 16. 87. Orph. similis 18. victor in certam. Carn. 17. ejus auctoritas ap. Lesbios 17. inventor eleg. et scol. 18. ejus aetas 19. 177. propag. poes. Orph. 88. ejus testim. 166. 177.

Tethys 149.

Thales 6. 10. 89. 96. 99. 149.

Thaletas Cretensis 17.

Thamyris 37. quid signif. 55. 111. aetas 63. cur caecus 64. poeta epic. 70. 112. ejus hymni et Titanomachia 71. citharista 71. in scenam productus 71. Philammonis fil. 83. Thessalus 117.

Thebae, sedes Pelasg. 230. ibi Bacchi et Cereris sacra conj. 169.

Thebais cyclica 90.

Thebauges 161.

Thelxiope 178.

Themis Delphica 60.

Theonistocles Lycomeda 139.

Theoclymenus vates 68. 144.

Theodectes 118.

Theognetus Thessalus 96. 161.

Theognis 95.

Theogoniae 6. 48. 157. Hesiod. 51. 154. Orph. 105. 106. Orphico-Pythagor. 157.

Theologi veteres 149 sq. 153.

Theophrastus Pierites 177.

Theopompus unde historiam auspicatus sit 131.

Therens Thrax 114.

Theseli descensus ad inferos, carmen epic. 90.

Thespienses, Musarum cultores 116.

Thespis 53.

Thessalia, olim Thracia 113. antiquiss. fab. sedes 115 posthac neglecta 118. sedes poesios epic. 119. dialecto Acol. usa est 125. sedes Pelasgorum 129.

Thiersch, Fr. 60. de epic. poes. origine 65 sq. 69. de dial. ep. 126.

Thracas Bacchum colunt 173. vatem 182. quam sint antiqui 118 sq. qua dialecto usi 125. degunt in Pieria, Boeotia, Phociae et Attica 113. ibique Musarum cult. instit. 115 sq. eorum *Θαλασσοπάρια* 115. a Doriensibus fracti videntur 115. 117. 134.

Thracia olim celeberrima 115. 109. antiquiss. sedes poes. 109. quam late olim paterit 113 sq. sedes fabul. nobilissim

115. et Musorum 116. cum seriore Thracica confusa 117. 119.

Thracidae 114.

Thracis oppidum 114.

Timcydides 58. 119. de Pelasgis 127.

Thyia 175.

Tibiarum usus sero Graecis notus 175.

Phryg. 176.

Tiedemann 151. 171.

Timaeus chronol. 58.

Timocles Syracusanus 96.

Timotheus Milesius 18. 178.

Tlroplo, Musa 178.

Tiresias, cur caecus 61. apud inferos 141.

Tisamenus 131.

Titaeus 170.

Titonomachiae 71. 115. 151.

Trasyllus chrouoi, 58.

Treres 119.

Trinacria apud Homerum 156.

Trito, Musa 178.

Trochaeus nomus 18.

Trojanorum rerum scriptores 22.

Trojanum bellum quando gestum sit 58.

Tumuli veterum Graecorum 87.

Tuzetza 179.

U.

Ursinus, Heuricus 11.

V.

Vossius Gerh. 10. 12. 41.

Vossius J. H. ejus ratio mythor. tractandorum 9. de rebus Orph. 43. 142. 150. 158.

W.

Wolff. F. A. 5. 45. 61. de digamma Aeolico 124.

X.

Xenocrates 17.

Xenophanes Colophonius 69. 99. 180.

Xenophon 60.

Z.

Zagreus 106 sqq. 171. 181.

Zeno Eleates 180.

Zeno Stoicus 102.

Zenodotus gramm. 94.

Zoega de reb. Orph. 44 sq. 157. de Homero 64. de Thrac. 119. de poesi Aegypt. 127. de Bacrho 166.

Zopyrus Heracleotes 96.

Zoroaster 9.

A.

Aelius 78.

Aelius veter. Graec. 2. 20 sqq. hodie 65. philosoph. vet. 105.

ἀντιστοιχία carmina 96.

ἀντιστοιχία carmina Homeri et Hesiodi 96.

ἀντιστοιχία de mysteriis 167.

ἄνθραξ 29.

ἄσπερ, Musa 178.

ἰοῖδαι autē Homer. 111. nomen honorific.

112. 144. 153.

ἰοῖδαι ὁρίων 63.

Ἀρσενόμαχία, carmen 90.

ἄρτις 29.

Ἀρσενόμαχος quid signif. 55.

ἀρσενόμαχοιδίου ἰοῖδαι 93.

ἀρσενόμαχοι scriptores 29.

ἄρτις, carmen epicum 30. 90.

ἄρτις, quo sensu 155.

Ἀρσενόμαχ, quid 29.

B.

β apud Aeolios pro π. 126. litterae φ praefigitur 126. pro θ ponitur 126.

Βακχία mystic. 167. oracula 180 sq. carmina Orph. et alior. poet. 181.

Βακχία, oracul. Orph. in insula Lesbo 86.

βίβλος 178.

βίβλος 178.

βίβλος archon, cur 115.

βίβλος in ἀντιστοιχία Pythagor. 101.

βίβλος 126.

Γ.

Γερασόμαχία 90.

γοργόντιος 29.

Δ.

δαδονία in exitu Eumenidum Aesch. 159.

δαδονίας 139. ejus officium 141.

δάκρυα Διός 28 not.

διανύειν de mysteriis 167.

Δημήτηρ, unde derivanda 166.

Δημιονόμος Amor et Juppiter 160.

Δημιονόμος quid signif. 55.

Δημιονόμος 92.

Διάνυειν 29.

Δωδεκατηρίς, carmen Orph. 179.

E.

εἰδύλα καμάντων 155.

ἐκμύειν de mysteriis 168.

Ἔλλα, ἑλλής, ἑλλάνια 68.

ἔννεμα 100.

ἐννεμαχία 178.

ἐκμύειν in mysteriis 139.

ἑλλήνια opera 29. 38.

ἐκμύειν 178.

ἐκμύειν poema 90.

ἐκμύειν de cithara 177.

ἐκμύειν Ὀρφέως 184.

ἱερδικά, carmen Orph. 179.
 ἔργα Hesiodi 51. 184. Orph. 179.
 ἔρως Orph. 160.
 εὐαῖνγτος 85.
 εὐραπίαι Thessali 118.
 ἐφημερίδες, carmen Orph. 179.

Z.

Ζεὺς σοφιστής 52.

H.

ἡδίστη τῶν Ὀρφέων ὕμνων 137.
 ἡδίστακτον carmen 90.
 ἡοῖαι μέγαλοι 51. 90.

Θ.

Θυλοποικρατία Thrac. 115.
 θιός unde derivand. 146 sq.
 θίετταλοι ἐνερπίται 118.
 θρήνη παρτίστος 114.
 θρηνηταὶ μέλη 78.
 θρηνηται ποῖδοι 63.
 θρηνηταὶ 116.
 θρονοῖται Orph. et Pindari 181.

I.

ἱεροκήρυξ 139.
 ἱερὸς λόγος Orph. 107. 161 sq.
 ἱεραρχῖαι Ἐρμῆ 95.

K.

κάλλιον τῶν Ὀρφέων μέλων 137.
 κατάλογοι γυναικῶν 51. 90.
 κέραια, carmen 90.
 κέραια κυμνιλόχως 28.
 κέραια, carmen 90.
 κέραια vid. Cinyras.
 κλειψιμβρος 178.
 κοῦτ, ὅμ, καὶ 174.
 κόλποι Ἀφροῦ ar. Soph. 166.
 κύριος Πιεραφόνης 29.
 κυμαῖται Apollo 174.

Λ.

Λαβίων ἔδων, μετὰ proverb. 16.
 λινέστολοι 29.
 λινὸν 78.

M.

μαγὰς 78.
 Μαρίων 79.
 μάντις Διονύσου 183. Ὀρφέως 184. 185.
 μελοποιεῖν 15. not. 8.
 Μήρη, Musaei mater 76.
 μίτος 28.
 μοῖραι 29.
 μύθους 31.

N.

νάβλα 178.

νέκος Empedoclis 160.
 νόμοι musici 14. 18.
 νοστοι 90.

Ξ.

Ξανόν 87.

O.

Ὀδύλλιος 78.
 ὀσμυκλῆτος 85.
 ὄσος ἀγρὶ μονήρια 55.
 ὄσος πρὸς λίαν 55.
 ὄσος νόμος 18.
 ὀσπιδων πόλις 159.
 Ὀρφέως βίος 100 sq.
 ὄσοι Delphici 66.

Π.

παίγνια, carmen 90.
 πανδοῦρα 178.
 Πισιστρατος quid signif. 55.
 πιαργοὶ rutilcolae 127.
 πηκτικὸς 178.
 πῆλμος Heracliti 160.
 πρὸς λαμβανοντήν Pythagorae 177.

Σ.

σ praefigitur saepe litterae μ et α 68. pro
 φ ab Acolibus ponitur 126.
 συμβύκη 178.
 συνίδης Orph. 184.
 Σιλήνη, mater Musaei 76.
 συνιδάτης 178.
 σοφιστής, sensu honesto 52. 168.
 στήμων 29.

Τ.

τελεστήρια 139.
 τραγμοὶ 99.
 τρύων 178.

Τ.

ἱπορήται Λιός 67.
 τὸς Βοιωτία 118.

Φ.

Φάνης 160.
 φίλια Heracliti et Empedoclis 160.
 φοινικία γράμματα 53.
 Φρήγιοι λόγοι 178.
 Φωικά α. περὶ φόνιστος carmina 98 sq. 153. 161.

Χ.

χαλκόκετος Δημήτηρ 166.
 Χόδονα tellus 69. Ceres 169.
 χόδονος ad artem vatic. pertinet 182. 183 not.
 χρυσάωρ 85.

Ω.

ὠγενής 159.
 ὦστε 51.
 ὦτα Βοιωτία 118.

